

Szerkesztő és kiadó:

SZUBOTICA

ZMAJ JOVIN TRG 3

Telefonok

Kiadóhivatal 8-58

Szerkesztőség 8-10, 8-13

## NAPILÓ

Működési és befizetési

negyedévre 165 dinár  
egy hónapra 55 dinárKiadásnap  
minden nap, hétfő és  
szombat napokon is

XXX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1929. MÁJUS 12.

VASÁRNAP

122. SZÁM

## Az újságíró és a nyugdíj

Legyen szabad ezegyszer *pro domo* beszél-nünk elhelyütt, ahol nap-nap után közérdekű kérdések megoldását érjük.

Nincs az a hivatalosan megszervezett panaszfórum, amelyhez annyian és annyiszor fordulnának, mint a sajtóhoz. Kereskedő, iparos, mezőgazda, munkaadó és alkalmazott, kapitalista és proletár, hiteltel és adós, háziúr és lakó, termelő és fogyasztó: mindenki az újság nyilvánosságától vár segítséget, ha jogos igényeit mellőzés éri. Ha a polgárságot nyomasztják az adók és a gazdasági válság egyre több áldozatot követel, az érdekelt körök nem elégszenek meg azzal, hogy az illetékes tényezőknél lépéseket tesznek sérelmeik orvoslására és a bajok intézményes enyhítésére, hanem az újságíró tollához is folyamodnak célkitűzéseik érdekében. Amikor Szubotica egyik utcájának lakói az egészségüket veszélyeztető nyitott szennyestorna befödéséért akciót indítottak, népes küldöttséggel keresték fel a Bácsmegyei Napló szerkesztőségét és kérték a lap támogatását, hogy a városi hatóságnál sikerrel járassanak el. Az exportőr, ha nem kap vagont, az utazó, ha a menetrend nem célszerű, a paliesi nyaraló, ha rossz a villamosközlekedés, a Szedi-ut népe, ha az autóforgalom nagy port ver fel és az utat nem locsolják, a munkáspárti tag, ha nincs az orvosi kezeléssel megelégedve, a nyugdíjas, ha nem folyósítják a nyugdíját, az adófőnök, ha lanyhán fizetik az adókat, az adózó, ha szerinte igazságtalanul végrehajtást vezetnek ellene, — oldalakon át lehetne folytatni a felsorolást — valamennyien elsősorban a lapokat mozgósítják, hogy kívánságaik teljesülését az anomáliák szellőztetésével harcolják ki. De se szeri, se száma azoknak a társadalmi, kulturális, humanitárius és egyéb intézményeknek, amelyek az újságírók által készségesen és önzetlenül rendelkezésükre bocsátott publicitással nélkül számszerűen vergődnek. Téniszklub, futballklub, vívóklub, autóklub, rokkantegyesület, gyermekvédőliga, népkönyvtár, szegényház, zenei egyesület, tüzoltóegyesület, Lloyd, gazdakör, dalárda, ingyenkenyér, napközi otthon, cserkészek, turisták, — ki győzné elszámolni mindazokat a testületeket, alakulatokat és tömörüléseket, amelyek fejlődésének és boldogulásának lényeges eleme a sajtó?

És az inszések nem a sajtónak adják-e le az S. O. S. jelzést, ha cinyelással fenyegetik őket a nyomor hullámai? Alig mulik el nap, hogy egy-egy nyomorgó család ránk ne kopogtatna néhány soros felhívásért, amely a jászivű emberek figyelmét rájuk tereli. A Bácsmegyei Napló egyetlen vezetőikre indította meg a télen a szuboticei társadalom jótékonyosságának felbuzdulását, amely közel százötvenezer dinár értékű adományt gyűmölösözött a szegények számára.

Az újságíró ezt a sokrétű hivatását, amely a mesterségheli teendők elvégzésén messze túlmenő mértékben leköti, a legnagyobb türelemmel és önfelelődozással tölti be anélkül, hogy azoktól, akiknek megbecsülhetetlen szolgálatokat tesz, viszonzást kapna, vagy csak kérne is. Arra azonban talán mégis jogot szerzett magának teljesítményeivel és minden jó ügynek szentelt állandó készenlétével, hogy amikor a saját öregségére és munkaképtelenségére gondolva, nyugdíjalap létesítését tervezi, ezt a törekvést, mint bármilyen más foglalkozási kategória hasonló természetű mozgalmát, a közvélemény gondjaiba ajánlhassa.

Elnemult már az újságírói bohéméletnek az a regényes korszaka, amikor a kiadó öt koronánként fizette a lap munkatársait, akik ilyenmódon rendszertelen és a hitelképesség szempontjából diszkreditáló életmódra kényszerültek. Az újságíró rendszeres javadalmazásban részesül és ha szűkös hivatalnokai viszonyok között is, de mondhatni, konszolidáltan él — egyik hónapról a másikra. Elsején pontosan megjelenik a háziúrnál, fűszeresnél, mézárósnál, szabónál és suszternál és fizeti a számláit, mint a legelső tisztviselő. Ezzel eléri azt, hogy a következő elsejéig van hitele és nem szerepel a rossz fizetők feketelistáján, mint

a zsurnalisztika bölcöskorában. De épen ez az anyagiakban való fölötté üdvös elnyárspolgáriásodása fokozza fogékonyságát a jövője biztosításához fűződő emberi és kari érdekek iránt.

Arról van most szó, hogy a vajdasági újságírók társadalmi nyugdíjintézetet kíván alapítani előregedett és munkaképtelenné vált tagjainak gyámlatására. Az újságíró hatékonyabban felelhet meg a vele szemben támasztott ezerféle követelménynek, sikeresebben folytathatja a közölt kifejtett idegemésztő munkáját, ha nyugodt

afelől, hogy megrokkánása esetén a saját jóléti intézménye gondoskodik a megélhetéséről. Ez természetesen mindenekelőtt az ő érdeke, azonban közvetve érdeke mindenkinek, aki a sajtó termékenyítő propagatív hatását kulturális hajtóerőnek ismeri el és használja fel. Ezen az alapon bízunk benne, hogy a vajdasági újságírók nyugdíjalapjának megteremtéséhez hozzá fognak járulni mindazok az intézmények, amelyeknek az újságíró mindig, föltétlenül és abszolút önzetlenséggel szolgálatára áll.

## A Narodna Banka megkezdi a szezonhitelek nyújtását

Fontos határozatokat hozott a nemzeti bank igazgatósága

Beogradból jelentik: A Narodna Banka igazgatósága szombaton Beogradban ülést tartott. Az ülésen több fontos határozatot hoztak. Az igazgatóság elhatározta, hogy megkezdi a szezonhitelek nyújtását. Elhatározta még az igazgatóság, hogy a nemzeti bank lombardirozni fogja azokat az állami bonokat, amelyek a hazai iparvállalatok birtokában vannak, hogy lehetővé tegyék a nagyipari vállalatoknak üzemiük további

folytatását. Ez a határozat elsősorban a belföldi vagonyárakat és köztük a szuboticei Ferrum vagonyárat érinti.

Elhatározta az igazgatóság, hogy a bank hitelek nyújthat azoknak a pénzügyintézeteknek, amelyeknek befizetett alaptőkéjük Beogradban, Zagrebben és Ljubljánban legalább ötmillió, Szarajevóban két és fél millió, másutt pedig két millió dinár.

## Gyarmatai visszaszerzéséről tárgyal Németország Párisban és Londonban

A német kormány egy bizalmi embere tárgyalásokat folytat a jóvátételi szakértők konferencia kulisszái mögött

Párisból jelentik: Feltűnést keltő hírek szerint a jóvátételi szakértőbizottság kulisszái mögött a német kormány egy bizalmi embere tárgyalásokat folytat a szövetséges hatalmak képviselőivel.

A Petit Parisien ezekkel a tárgyalásokkal kapcsolatban a következőket jelenti:

— Kühmann volt londoni német követségi tanácsos az utóbbi napokban mint a német kormány félhivatalos megfigyelője,

tárgyalásokat folytat a német gyarmatok visszacsatolása ügyében Párisban Tyrell angol nagykövettel és Londonban Churchill kincstári kancellárral.

Ezzel a tárgyalásokkal áll összefüggésben az is,

hogy dr. Schacht, a német delegáció vezetője emlékiratában szükségesnek tartotta célzást tenni arra, milyen nagy szüksége van Németországnak egykori gyarmataira.

Az Echo de Paris értesülése szerint Kühmann német kormány megbízott Londonban Churchillen kívül a City és a gyarmatiügyi hivatal több előkelő személyiségével is tárgyal.

A lap megállapítja, hogy a német kormány igen hálas azokért a hí szolgálatokért, amelyeket az Angol Bank a német márka színvonalának fenntartása érdekében tett, végül megállapítja a lap, hogy Berlinben az utóbbi időben határozott közeledés mutatkozik London irányában.

## Példátlanul heves választási harc indul meg Angliában

Befejeződtek a hivatalos jelölések — Baldwin miniszterelnök fia szocialista programmal veszi fel a küzdelmet a konzervatív jelölt ellen

Londonból jelentik: Az angol parlament, amely a világ legrégebbi törvényhozó testülete, hat évszázad óta nem állt még olyan izgalmas és rendkívül erős küzdelmet ígérő döntő fontosságú választások előtt, mint most. Nem volt még Angliában választás, amelyben ilyen hatalmas számban vettek volna részt a különböző pártok jelöltjei. A küzdelem élességét bizonyítja, hogy hatszázötvenöt választókerület közül mindössze csak ötven várható egyhangú választás.

A többi kerületekben soha nem látott heves harc várható a jelöltek között, akiknek a száma a hivatalos jelölések befejezésével 1718-ra emelkedett. Ezek közül 588 konzervatív, 566 szocialista, 505 liberális és 31 kommunista jelölt van, míg a többi pártok 27 jelölttel vannak képviselve. A nő jelöltek száma 67 és ebből 28 a munkáspárti.

A választások hevesességét mutatja az is, hogy

parlamentári és választási szakértők véleménye szerint nem volt még országgyűlés, amelyből annyi régi tag bukott ki, mint amennyi a most feloszlott angol parlamentből fog kibukni. A számítások szerint

körülbelül kétszázötven új képviselője lesz az angol parlamentnek.

vagyis ugyanennyi régi képviselő veszt el mandátumát.

Jellemző az angol parlamentárizmus tisztult szemlére és arra, hogy az angol választók mennyire önállóak és nem befolyásolhatók, az, ami a konzervatív párt két vezető tagjának, Hoppenek, a párt alelnökének és Ewans hadügymiszternek a mandátuma körül történt. Mind a ketten igen gyengén álltak kerületükben, úgy hogy a konzervatív párt hetek óta keres részükre új kerületet, azonban

a kerületi pártszervezetek egymásután

atásítják vissza a központ által melegen ajánlott két pártvezér jelölését. azzal, hogy a jelöltek megválasztásában nem hagyják magukat befolyásolni. Ezeknek a pártvezéreknél nem is találtak kerületet.

A családi politikát azonban úgy látszik, még az angol politikából sem lehet kiirtani. Hogy férj és feleség együtt kerül be a parlamentbe, az már megszokott dolog és az új parlamentben is több ilyen esetre van kilátás. Ezenkívül azonban

mind a három párt vezéreinek a gyermekei is a jelöltek között szerepelnek. *Macdonald* fia, *Lloyd George* fia és leánya, végül *Baldwin* miniszterelnök *Olivér* nevű legidősebb fia.

*Baldwin* miniszterelnök fia mint szocialista veszi fel a küzdelmet a konzervatív párt jelöltje, *Lloyd* ezredes ellen és a jelek szerint ki fogja buktatni apja pártjának jelöltjét.

## Zagrebben lebontják a szabálytalanul épült házakat

Hétfőn harminchat ház lebontását kezdik meg

Zagrebból jelentik: A városi tanács néhány nappal ezelőtt szigorú rendeletet adott ki a városi építkezési szabályrendelet betartására vonatkozóan. Egyben a tanács elrendelte sok újonnan épült ház felülvizsgálását, miután felomlásra jutott hogy ezeket a házakat minden hatósági felügyelet nélkül építették fel. A tanács rendelete értelmében bizottság járta be a várost és a város környékét, felülvizsgálták minden újonnan épült házat és végül

több mint száz házról állapították meg, hogy szabálytalanul épült.

A városi tanács elrendelte, hogy ezeket a házakat sürgősen le kell bontani és a

háztulajdonosok, amennyiben erre hallandók, hatósági felügyelet alatt a városi építészeti szabályrendeletnek megfelelően, ismét felépíthetik.

A városi tanács több esetben, különösen azoknál a házaknál, ahol a szabálytalanság nem kivívó, öt-husz évig terjedő ideiglenes lakhatási engedélyt adott, de a lakhatási engedély letelte után az épületeket minden körülmények között le kell bontani.

Zagreb város tanácsa szigorúan végrehajtja rendeletét és

hétfőn harminchat ház lebontását kezdik meg. A házak lebontását a város végezteti el.

## Még nem sikerült megállapítani a nisis fejnélküli holttest személyazonosságát

A beogradi állomáson egy hordárral adatták fel a borzalmas csomagot

Beogradból jelentik: A nisis vasúti raktárban talált fejnélküli holttest ügyében a legnagyobb apparátussal folyik a nyomozás, amely azonban eddig nem vezetett eredményre. Egyelőre még csak annyit sikerült megállapítani, hogy a csomagot, amely a szörnyű küldeményt tartalmazta, egy ismeretlen ember egy városi hordárral hozta az állomásra és ott átadta egy vasúti hordárnak, aki a csomagot feladta.

Az ismeretlen maga is jegyet váltott Nisbe és egy kisebb csomagot magával vitt személypodgyásként. Lehet, hogy ebben a csomagban volt a hulla feje és lába.

A vasúti hordár csak igen homályos személyleírást tudott csak adni a csomag feladójáról, de a rendőrség reméli, hogy az a városi hordár, aki a csomagot az állomásra hozta, értékesebb adatokat szolgáltat majd. Ennek a hordárnak a számát azonban nem tudják és egyelőre még nem jelentkezett.

Az állami technikai rendőrség főnöke, aki a nyomozás lefolytatása végett Nisbe utazott, szombaton visszatért Beogradba. Véleménye szerint bizonyos jelek arra mutatnak, hogy rövidesen sikerülni fog a holt-

test személyazonosságát megállapítani. Szombaton egyébként Beogradba hozták a megsemmisített hullát is és a közpórházba szállították, ahol a hatósági orvosok felboncolták. A boncolás eredménye még nem ismeretes.

A beogradi lapok nagy cikkben foglalkoznak a szörnyű bünténnyel és megállapítják, hogy néhány hónappal ezelőtt egészen hasonló körülmények között találtak meg Spanyolországban, Madridban egy Katado nevű gazdag bankár és gyárigazgató holttestét. A holttestet, amelynek a feje és a kezei voltak levágvá, Barcelonából szállították vasúti csomagként Madridba és hat hónapig fektött a madridi vasúti raktárban, mint-hogy olyan gondosan volt bebiztosozva, hogy semmiféle büzt nem árasztott. A holttest személyazonosságát azonban hamarosan megállapították és annak ellenére, hogy a hullát a gyilkosság elkövetése után hat hónapra találták meg, a gyilkosokat is kézrekerítették.

A beogradi rendőrség reméli, hogy a közönség, amelynek figyelmét a lapok cikkei felhívták a véres leltre, szintén részt fog venni a nyomozásban és értékes adatokat szolgáltat majd a rendőrségnek.

## Miklós herceg, Maniu miniszterelnök és a román kormány több tagja is végignézte a jugoszláv-román futballmeccset

Jugoszlávia—Románia 3:2 (1:2)

Bukarestből jelentik: Jugoszlávia válogatott csapata Románia tízéves fennállásának jubileumi ünnepeinek keretében tizenötezer főnyi közönség jelenlétében vívta meg hatodik mérkőzését Románia válogatott csapatával. Öfelsége *Alekszandar* király arany serlegéért az Onel Stadionban. A mérkőzés, amelyen Jugoszlávia *Mihelesics* — *Ivkovics*, *Beleszlín* — *Arzenijevics*, *Premrl*, *Kunst* — *Marianovics*, *Hitrec*, *Lemesics*, *Pavelics*, *Giller* felállításhoz játszott, heves küzdelem után minimális jugoszláv győzelmet hozott. A román csapat magas labdákra és gyors szélső szökötésekre alapított játékkal zavarba hozta a lapos passzjátékokat kultiváló jugoszláv válogatottat, amely nem tudta átvenni ellenfele játékmódját. Az egész első félidőben, sőt a második félidő egy részében is a románok határozott fölényben voltak és a 10. percben *Sebastiano* lövéséből megszereztek a vezető gólt. Ezután a jugoszláv csapat lelkes ellenakciókkal több veszélyes támadást vezetett és a 27. percben *Pavelics*nek sikerült kiegyenlíteni. A románok ismét átvették az irányítást és a 32. percben egy kapuelőtti kavargásból ismét megszereztek a vezetést. A második félidő jugoszláv támadásokkal indult és a harmadik percben *Lemesics* egyenlített. Ezután a jugoszláv válogatottnak sikerült a rövid kombinációs

játékkal mindjobban kifárasztani ellenfelét, főleg egyre inkább kialakult és a 23. percben *Hitrec* belőtte a győztes gólt. Az utolsó percekben Jugoszlávia abszolút fölényben volt és egy kis szerencsével győzelmet megnövelhetne volna.

A jugoszláv csapatból éppen a legjobbaknak tartott játékosok elgittettek ki a legkevésbé. A legnagyobb csalódást *Premrl* centerhalfi okozta, aki a felismerhetetlenségig rossz volt, annyira, hogy teljesen megbénította a csapat akcióképességét. A csapat legjobb emberei *Marjanovics*, *Hitrec* és *Mihelesics* kapus voltak. Utóbbi nagyszerű védésével különösen az első félidőn biztos vereségtől mentette meg a csapatot. A védelemben *Ivkovics* és *Beleszlín* hátvédek önfeláldozóan dolgoztak és sokat mentettek. *A mérkőzés után a Stadionban jelentevő Miklós herceg maga elé hívatta a jugoszláv csapatot, annak minden egyes tagjával kezelt fogott és Ivkovics csapatkapitányának átadta Alekszandar király Öfelsége serlegét. A Bukarestben rekordszámú közönség soraiban a kormány több tagja is megjelent, köztük Maniu miniszterelnök és Vajda-Vojvoda helyigminiszter. A mérkőzést végignézte Csolak-Antics tábornok, Jugoszlávia bukaresti követe is. A bécsi Draun báró precíz bíraskodásával mind a két fél meg volt elégedve.*



Az enyhe Albus Harang mosószappan megója fehérméjét.

A legtöbb mesterséges mosószert ártalmas alkatrészei megtámadják a fehérméjét. Az Albus Harang-mosószappan ezzel szemben eltávolítja a legcsökönnyösebb tisztátalanságot is és a legérzékenyebb szövédéket sem támadja meg. — Az Albus Harang-mosószappan nem maró, kitünő zsíradékokból készült színszappan, amelyben nincs ártalmas alkatrész. — Pompás habot ad és nem támadja meg a kezeket. — Az Albus-Harang-mosószappan kiadósága folytán különösen olcsó. — A háziasszony mindig egyforma jóssága miatt kedveli.

Az Albus Harang-mosószappan minden szakmában vágó üzletben kapható.

**Albus Harang-mosószappan**

Gyártja: Albus szappangyár r. t., Novisad

## A zagrebi polgármester lett a jugoszláv városok szövetségének elnöke

A szövetség végrehajtó-bizottságának ülése

Zagrebból jelentik: A jugoszláv városok szövetségének végrehajtó bizottsága szombaton délelőtti ülést tartott, amelyen, miután *Heiml* Vjekoslav volt zagrebi polgármester, a szövetség elnöke lemondott, dr. *Skrlji* István jelenlegi zagrebi polgármester elnökölt. Az ülésen a vajdasági városok részéről *Iszajlović* Váza panosevóli és dr. *Borota* Branislav noviszadi polgármester vettek részt. Megjelentek azonkívül *Maribor*, *Varazdin*, *Cetinje*, *Beograd*, *Ljubljana*, *Zemun*, *Oszijek* és *Karlovac* városok képviselői.

Az ülés megnyitása után elsősorban betöltötték a megüresedett tisztségeket. A szövetség elnökévé egyhangulag dr. *Skrlji* István zagrebi polgármestert, al-elnökké *Sztojadinovic* Miloslav beogradi alpolgármestert és dr. *Patz* Vinko ljubljana polgármestert választották meg. Ezután elfogadták az 1929.30. évi költségvetést, amely 130.000 dinár előirányzatot tüntet fel. A költségvetés elfogadása után *Braun* zagrebi városi képviselőtestületi tag hosszabb előadást tartott a városok gazdasági problémáiról, valamint a városoknak az állammal szemben fennálló viszonyáról. Beszédét hosszas elvi vita követte, majd elhatározták, hogy a szövetség kiküldi Zagreb és Beograd egy-egy képviselőjét hosszabb külföldi tanulmányútra azzal a céllal, hogy a városoknak az államhoz való viszonyát tanulmányozzák.

Zagreb város déiben a városi pincében bankettet adott az ülés résztvevőinek tiszteletére.

## „Les Amis de la Jougoslavie“ Jugoszlávia francia barátainak hangversenye Párisban

Jugoszlávia barátainak klubja e hó 7-én este tartotta első nyilvános manifesztációját a Jéna-téri hangversenyteremben. A klub vezetősége a francia politikai és társadalmi élet elite-jéből került ki, díszelnöke *Franchet d'Esperey* marsall, elnöke *Marin Louis* volt miniszter, al-elnöke *Lacare* admirális. A klub célja a két állam intellektuális, morális és politikai közeledését elősegíteni előadások, hangversenyek és kiállítások rendezésével.

Az előadáson szépszámu és előkelő közönség vett részt, mely lelkesen ünnepelte az előadás szereplőit. A vidéken tartózkodó *Marin Louis* elnök helyett *Haumant* Emile, a Sorbonne tanára szép beszédben üdvözölte a megjelenteket, majd *Bourgois* Jean, az egyet főtitkára tartott felolvasást *Zrinyi*-ről és *Frangepan*-ról. *Szpalajkovic* Miroslav, Jugoszlávia párisi követe lebilincselő közvetlenséggel intézett szöveget a közönséghez és mondott köszönetet a szereplőknek és a rendezőségnek fáradozásukért. Beszédét több ízben szakította meg viharos taps s utána percekig ünnepelte a közönség *Szpalajkovic*ot. Beszédét még *Kovacsics* Kresimir, a francia-jugoszláv közeledésről. A program további része hangverseny volt, melyen nagy sikerrel szerepelt *Pavlakovic*né, a zagrebi opera és *Pucci* Mirkó, a ljubljana opera tizedik énekszámokkal, *Rodisse* Lucienne gordonkaszóval.

## Rendszeres posta- és személyszállító léghajó-járatok Amerika és Európa között

### Szerdán indul Amerikába a Graf Zeppelin és magával visz két élő gorillát is

Friedrichshafenből jelentik: A Graf Zeppelin szerdán, május tizenötödikén indul el második amerikai útjára. Ennél az amerikai utjánál első ízben visz magával árut a léghajó. Az eddig feladott áruk listája főleg változatos. Kisebb és nagyobb ládákban keztyűket, orvosságokat, elektronos gépeket és háztartási cikkeket visz magával a Graf Zeppelin és ezenkívül valódi és nem valódi ékszereket, két élő gorillát, egy valódi Rubens képet és egy Bachstől zongorát. A feladott áruk közül mindössze a gorillával kapcsolatban vannak aggályai dr. Eckernck, mert attól tart, hogy az Atlanti óceán átrepülésekor esetleg hideghullámra lehet számítani és így megtörténhetik az, hogy a két gorilla nem bírja ki a túlságosan magas hideget és elpusztul.

Tíznap tizenötödikén kezdi meg a Graf Zeppelin villágitást és pedig Friedrichshafenből Lakehurstba repül, ahonnan hivatalosan startol a huszonegy napos világméretű utra. Lakehurstból visszarepül Friedrichshafenbe, onnan Berlinbe, Berlinből Tokióba, majd Ka-

liforniába, ahonnan visszatér Lakehurstba, ahol az amerikai utasok számára véget ér a világméretű ut, míg a német utasokat ismét Friedrichshafenbe hozza a léghajó.

Londoni jelentés szerint, az amerikai Good Year Zeppelin-társaság elnöke hétfőn küldöttélés élén felkereste a Fehér Házból Hoover elnököt és jelentette, hogy a társaság két óriás kormányozható léghajó építését tervezi, amelyekkel Amerika és Európa között állandó posta- és személyszállító szolgálatot fog berendezni. Állami postaszubvenció segítségével a társaság már az első évben is veszteség nélkül dolgozhatna és azután kiterjesztené a szolgálatot Észak- és Dél-Amerika között minden vonalra és a Csendes-óceánra is San Francisco és Honolulu között. Hoover állítólag megígérte, hogy a szenátusban ajánlani fogja a postaszubvenció megadását, amely a társaságot abba a helyzetbe hozhatná, hogy 1932-ig megvalósíthatná összes terveit.

## Szivenszurta vetélytársát egy dúsgazdag pozsegi földbirtokos Véres leszámolás az asszony miatt két szlavóniai nábob között

Osizijebről jelentik: Egész Szlavóniában nagy szenzációt kellett az a gyilkosság, amely pénteken történt a Pozsega melletti Vilić nagyközségben. Egy dúsgazdag pozsegi földbirtokos a község egyik utcáján összetalálkozott vetélytársával, egy másik földbirtokossal és rövid szövegdzés után késével szivenszurta.

Jelies István pozsegi földbirtokos, akinek Vilić község határában vannak a birtokai, boldog házasságot kötött fiatal feleségével, akitől négy gyermeke származott. A család mindaddig nyugodtan élt, amíg meg nem jelent közöttük Mándics György gazdag fiatal birtokos. Jelies és Mándics összeharagítottak és a két szlavóniai földbirtokos sokszor hetekig együtt mulattott. Mándics, aki nőlen volt, bejáratos lett Jelies házába és a gyakori vendéglátásnak az lett a következménye, hogy Mándics beleszeretett barátja feleségébe, aki szintén meleg vonzódást érzett a csinos fiatalember iránt. Kettőjük titkos szerelmi viszonya egy év óta tartott és annyira fokozódott, hogy az asszony nem tudta férje előtt elpalástolni érzését.

Jeliesné egy napon bevallotta férjének, hogy szereti Mándicsot, nem tud nélküle élni és kérte urát, hogy egyezzen be vele a válással. Jelies, aki rajongásig szerette feleségét és gyermekeit, erre nem volt hajlandó és ettől kezdve a házastársak között feszült volt a viszony. Jelies gyakran kérte feleségét, hogy térjen magához és ne adja át magát fiatalos ábrándoknak és érzéseknek, gondoljon gyermekeire, boldogságukra

és ne dulja fel szeszélyével a családi otthon békéjét. Az asszony szerelme azonban mindennél erősebb volt és miután másképp nem tudott férjétől szabadulni, udvarlójával folytatott megbeszélés után egy napon megszökött és Mándics György házába költözött.

Jelieset ez a fordulat annyira lesújtotta, hogy idegbeteg lett s a buskomorság jelei mutatkoztak rajta. Az asszony és Mándics ezalatt zavartalanul éltek. Jeliesné válogatott is indított férje ellen, de mielőtt a bíróság dönthetett volna, bekövetkezett a tragédia.

Pénteken Mándics és Jelies összetalálkoztak az utcán és Jelies felszólította a fiatalembert, hogy adja vissza feleségét. Mándics erre azt válaszolta, hogy ő is nagyon szereti az asszonyt, hiába is engedné el, közöttük többé egy sem lenne említ az incidens miatt béke és igyekezett meggyőzni az elhagyott férjét arról, hogy ennek be kellett következnie. Jelies felelet helyett bottalát felbeszélte Mándicsot, akit előntt a vér. A fiatalember erre előkapta zsebkését, rárohant Jeliesre s a kést a szívébe döfte. Jelies a helyszínen meghalt. Mándics hazament, megmosakodott, befogott a legdiszesebb hintójába, behajtott a pozsegi ügyészségre és bejelentette, hogy meggyilkolta Jelies Istvánt. A gyilkos földbirtokos kihallgatása alkalmával kijelentette, hogy nem bűnosa leltét, de nem volt szándékában megölni Jelieset és nem is szart volna, ha az őt előbb nem üti fejbe bottalát. Mándics Györgyöt le tartóztatták.

## Kivégeztek két rablógyilkost Urosevácon

### Előre megásott sirjukban lötték agyon az elítélteket

Beogradból jelentik: Urosevácon szombaton hajnalban két halálos ítéletet hajtottak végre.

A törvényszék a múlt évben halálra ítélte Alijevics Dzsemail és Arifovics Alil uroseváci földműveseket, akik 1928. március 6-ikán éjjel orvul megtámadták Szepesevics Obrád uroseváci fakereskedőt, aki az erdőn keresztül lakása felé igyekezett és feleségével agyonverték, kirabolták, azután a fejét levágták, a törzset megsemmisítették és oda dobták a kutyáknak. A gyilkosságot a járőrök rövidesen felfedezték és a csendőrség letartóztatta a két muzulmán földművest. Rövid tagadás után mindketten beismerték a rablógyilkosságot.

A pristina törvényszéken megtartott főtárgyaláson a két gonosztevőt golyó általi halálra ítélték és az ítéletet a beogradai semmitörvényszék is helybenhagyta. Az ítéletet esütörtökön délután hirdették ki a pristina törvényszéken és az elítélteket ezután Uroseváca szállították, ahol a büneseléknyint elkövetették, mert az ítélet ott kellett végrehajtani.

Urosevácon a rendőrségi fogdában helyezték el a halálra ítélt gyilkosokat, mindeniket külön cellába, amelyeket siralomházzá alakítottak át. A halálraítélteket az éjszakát ébren töltötték és rendkívül idegesen viselkedtek. Arifovics Alil, akit öt csendőr őrzött cellájában, egy idegrohamban szétépte a láncot, amellyel kezét össze voltak kötve, majd leszaggatta magáról a ruháját és a kezét-lábát össze-vissza harapdálta. Végül lecsillapították és az elítélteket az éjszaka többi részén nyugodtan töltötték.

Az ügyeletes rendőrkapitány állandóan a fogdában tartózkodott és megkérdezte a halálraítélteket, hogy akarnak-e valamit enni.

A halálraítélteket tarhót, fehér kenyeret és hagymát kérték.

A rendőrkapitány nyomban intézkedett, hogy a kívánságát teljesítsék. A halálraítélteket a tarhót mozdító elnyomasztották és egész éjszaka dohányoztak.

Hajnalban a csendőrök felszólították a két elítélteket, hogy készüljenek fel. Az elítélteket erre rendkívül idegesek lettek és azt mondták:

— Miert visznek el bennünket innen? Lőjtenek agyon itt!

Az elítélteket még azt kérték, hogy elbucszhassanak a rendőrségi fogda többi lakójától. Miután ez is megtörtént, több kocsival Urosevac határába hajtottak, ahol már két felásott sir tárogott. A téren nagyszámú közönség között az elítélteket hozzátartozói is megjelentek. Alijevics és Arifovics megsemmisítették hozzátartozóikat és arnauta nyelven hangosan odaszóltak nekik:

— Boni alai! (Bocsássatok meg!)

Sztanisics Dimitrije rendőrkapitány felolvasta a halálos ítéletet. Az ítélet felolvasása közben a halálraítélteket rendkívül idegesek voltak.

Arifovics eközben a közönség körében megpillantott egy kocsmáros, akinek kisebb összeggel adós maradt. Kérte, hogy engedje el tartozását. Mire a kocsmáros így felelt:

— Elengedem!

## A TENISZRUHA MOSÁSÁHOZ



A kivégzést vezénylő csendőrtiszt felszólította az elítélteket, hogy mentenek le a sírba. Erre mindketten szabályos hátra arccal eszméltek és búngrottak a sírgödörökbe. Itt egy karóhoz kötötték őket. Szemét egyik sem engedte bekötni. Arifovics sírjából átkiabált társához:

— Te, mi van azzal a sürgönnyel?

— Ne légy bolond. Mit gondolsz kegyelemre ilyen gyilkosság elkövetése után? — válaszolta társa.

A rablógyilkosok ugyanis néhány nap előtt sürgönnyel kegyelemért folyamodtak Őfelsége Alekszandar királyhoz.

A beszélgetés közben hangzott el a vezénylőtiszt parancsa. Néhány pillanat múlva sortűz dördült el és a két rablógyilkos holtan rogyott össze a vesztőhelyen.

## Nincs örök tél a sarkvidékeken

Egy angol tudós szenzációs állításai a sarkvidéki — melegekről

Londonból jelentik: Dr. Stefanson egyetemi tanár az oxfordi egyetemen tartott előadásában szembeszállt azzal az általános felfogással, mintha a Sarkvidékeken örök tél uralkodna. Ezt a tévhitet a sarkkutatók terjesztették el, hogy a világ azt higgye, hogy valami különös hősiesség kellene az állítólag borzalmas hidegek bentzásához.

Izlandon januárban — Stefanson szerint — csak egy fokkal alacsonyabb a hőmérséklet, mint Milánóban és a havazás az északi Sark környékén nem nagyobb, mint Skóciában. A világ legészakibb szigetén virág nyílik és a grönlandi eszkimók legfeljebb az iskolákban hallhatnak valamit a hókunyhókról. Maga az előadó sarkvidéki területen sőt fok Fahrenheit melet megért és gyakran látott izzadó eszkimókat, amint a folyók mellett kerestek fűdülést a hőség ellen s kendőikkel kergették el magukról a szunyogokat. Amióta pedig kint, hogy a sarkvidéken arany, petrolium és más értékes ásványok találhatóak, vállalkozó emberek is gyakran felkeresik a sarkvidékeket. Ezzel lealmozott a sarkutatók dicsőségének napja.

Stefanson tanár végül rámutatott arra, hogy a sarkvidéken körülbelül négymillió iramszarvast lehetne tenyészteni, ami igen fontos szerepet játszhatna a világ husellátásában.

Minden komoly rádióamatőrnek legyen egy jó detektoros készüléke is, mellyel üzemeltetés nélkül még rossz időben is élvezheti a

# RÁDIÓ-t

**KONRATH D. D. SUBOTICA**

Paš é-va ulica 1. Telefon 6-23.

Aleksandrova ulica 7. Telefon 8-05.

## Mindent az idegenért!

### Furcsa harc az idegenek meghódításáért Dubrovnik és Kotor között

A tenger mellék déli részének nyugalmát hetek óta különös háttérű vihangások dúlják fel. A csatornázások Dubrovnik és Boka Kotorszka magánosai és intézményei, hivatalos és nem hivatalos szervei, egyéni és közösségei között folynak, változó szerencsével, de változatlan vehemenciával és legutóbb már annyira elfajultak, hogy a hatóságok is kénytelenek voltak tudósítást venni az áldatlan háborúságról. Ilyenformán nem kell nagy jóstehetség annak előrelátására, hogy a nem mindennapi guerilla-háború, amely nemre, korra és társadalmi állásra való tekintet nélkül csatasorba állította egymás ellen Dubrovnik és a kotori öböl lakosságát tenger gondot hoz még a tenger melléknek.

#### Az idegenforgalom mint casus belli

A csata oka az idegenforgalom. No meg a konkurrencia, amely az idegenek odaesésében merül ki. A konkurrencia — ha valahol — akkor itt igazán — végre és végre, életre és halálra megy. És ezen igazán nincsen csodálkozni való, hiszen mindenki tudja, azok is, akiknek csak felszínes, röpké és fákó fogalmaik vannak Dalmácia és speciálisan Dél-dalmácia gazdasági természetéről, hogy Európának és a világnak ez a csodálatos édenkertje gazdaságilag meddő és másokrasszoruló földdarab, amelynek gazdasági vérkeringését főleg az idegenforgalom vértömlesztése menti meg a súlyosabb zavaroktól. Ipara jelentéktelen, kereskedelme csörfangú közszükségleti cikkek lokális jellegű csereberéjére szorítkozik, mezőgazdasága számba sem jöhet, emberei szegények és küzködők, az élet viszont egy jöttányival sem ősösebb, mint például a Bácskában. Ez az a föld, amelyet a hivatalos gazdasági statisztikák rideg terminus technikusa passzív viccének nevez.

Az idegen . . .

Dalmáciában és a kotori öbölben minden az idegenért van, minden ő érte történik. Az idegennek két a nap, neki bólogatnak a pálmák, neki szaval a tenger, mellette pirul az alkonyat és számára virulnak a legesodálatosabb narancsok.

A szezon néhány hónapjából élnek, minden, ami ezen innen és túl van, nem fontos. A tél csak készülődés itt a nyárra, Crikvenicától egészen Kotorig, a kemfertos, danszingsos mondáin fűrdőkön éppen úgy, mint az istenhátamögötti kis fűrdőhelyeken.

Dubrovnik és a négy órányi távolságra lévő kotori öböl fűrdőhelyei között már évek óta borotvaellen mozog a versengés. Az idegen persze nem sokat lát a külsszak mögött folyó készülődésekről, a fegyverzet nem hatol a hotelek és panziók diszkrét folyosóig, de a bennszülötteknek, még ha nem is fűzi őket az idegenek inváziójához a kenyérkérdés közvetlen kapcsolattal állandó gondja, témája és témája az idegenforgalom és a vele kapcsolatos lehetőségek. A dubrovnikai vagy a kotori kávéházban a dubrovnikai, vagy kotori polgár nem az adóterheken mereng, nem törődik a külpolitikával és nem törődik a világgal, amelyhez csak annyira van köze, amennyire ez a világ idején Dalmáciába egy kis természetimádásra, acélozó napkurúra és itt költi el nyári élvezetekre szánt pénzét.

#### Az olasz konkurrencia és a másik

Régen, a „boldog”, primitív időkben Dubrovniknak és vidékének csak az olasz fűrdőhelyek versenyével kellett küzdeniük. A propaganda, ezer fajtája, amely az Adria olasz szegletének szépségeit a reklám nagytűjén keresztül mutatja be a t. c. nyaralóvágyóknak, veszélyessé tette ezt a konkurrenciát a jugoszláv Riviera számára, noha az Adriának ezt a részét királyi bűkezőségi címmel szinte hihetetlenül szép minden fűrdőhelyek legfőbb mentora a Gondviselés. A régi boldog idők azóta szerencsésen elmúltak a jó dalmaták fölül. Azóta a jugoszláv Riviera propagálói is felismerték az eredményes agitáció legérzékenyebb módszerét is, a partvidék természeti szépségeinek minél részletesebb kimutatására. A sip és a dob megtették a hatást, no meg a fűrdők maguk is óriási változásokon mentek keresztül az idők folyamán. Dubrovnik, Crikvenica és még egy csomó fűrdőhely a nagy európai értelemben vett komfort tekintetében sem maradnak ma már semmivel a nagy olasz-adriai fűrdők teljesítményei mögött. A dalmaták nemcsak küzdöttek, hanem meg is küzdöttek az olasz konkurenciával és minden dubrovnikai lokálpatrióta (sehoh annyi lokálpatriótát mint Dalmáciában) nyugodt önértéssel állíthatja, hogy a hazai fűrdőhelyek kényelem tekintetében felküzdöttek magukat a nagy nyugati fűrdők sorába, ami pedig a természeti adottságokat illeti ezekben nagyrészt leül is mulják az olasz Adriát.

A hazai fűrdők fellendülésével egyidejűleg azután a konkurrenciának egy specializálódottabb alfaja jelentkezett. A déldalmáciai fűrdők egymás között kezdték versengeni az idegenért. Két élesen elhatárolt terület keletkezett így: Dubrovnik, ennek közvetlen környéke és az öböl, a Boka Kotorszka.

Dubrovnik gyorshajóval négy órányira van Kotor-tól a Boka fő és székvarosától. Négy óra és egy egész világ. A bokeljac — így nevezi magát az öböl szülője — a legbüszkébb ember a legelögultabb lokálpatrióta a világon. Ő az, akit a legjobban elragadnak a saját hegyei, völgyei, ege és víze. Nincs az a szájtató a földi, vagy rajongó német, aki úgy tudna csodálkozni például a Lovćenén, amelynek grandiózusz háromszöge egészen közelről rajzolódik a kotori riva égére. Itt van a kotori korzó és el kell ismerni, hogy ilyen isteni panoráma aligha asszisztál még egy korzónk Európában. El is ismeri mindenki, de a hamisítatlan bennszülöttnél még sincsen állhatatosabb és fanatikusabb csodálója az öbölnek. Dubrovnikról viszont már bizonyos kicsinyléssel nyilatkozik a bokeljac:

— Ugyan kérem — mondja mindegyik — az is valami? Az öblön kívül?

Az öblön kívül pedig a „dubrovcsanin” áll őrt az idegenforgalmi érdekek fölött. A dubrovnikai bennszülöttnél nem jut eszébe, hogy azt állítsa, Dubrovnik környéke szebb az öbölnél. Tudja, hogy ezen a területen nem versenyezhet a Bokával, mert ha a tenger Dubrovniknál gyönyörű, biztos, hogy az öböl környékén még szebb.

Ellenben . . .

Ellenben Dubrovniknak ötemelezes szállói vannak és pezsgő városi élete van. Az évek során a mondáin fűrdő minden szüppompáját magára aggatta ez a városka. Az öbölnek is vannak hoteljei semmivel sem kevesebb modernnek a dubrovnikaiaknál csak éppen a csend riasztó még kissé. Mondáin fűrdőket Dubrovnikon túl nem talál az idegen, minthogy pedig az ötórás teát, a térenét, a színházat, a mozi és a többi otthoni rekvizitumot a nyaralók nagy százaléka fűrdőn sem szívesen nélkülözi, ezidőszent az a helyzet, hogy az öböl minden csodálatosságá ellenére is alulmarad a valamivel talán kevésbé pompázó vidék, de zajosabb Dubrovnikkal szemben.

#### Megszületik a vád

Innen, ebből a talajból sarjadnak a fák, amelyekből a gazdasági és érzelmi határkarók készülnek a két vidék között. Dubrovniknak ezidőszent az abnormisan rossz időjárás ellenére is több mint háromezer fűrdővendége van. Az öbölnek viszont, amelyet pedig hajóval négy óra alatt, autóval pedig még kurtább időn belül meg lehet közelíteni innen, sokkal, sokkal kevesebb. Ercegnoviban, ahol négy-öt nagy szálló épült, Kotorban, ahonnan Crnagora mesészerű romantikája nincsen nyolc kilo benzinyire, alig lézeng néhány nyaraló.

Az öbölben már régen kezdtek sutogni a vádat, amely azonban mindaddig, amíg nem öltött konkrét formákat nem is volt jelentősebb és nem volt veszélyesebb az alulmaradó konkurrencia keserű epeömlésénél. A vád: a dubrovnikaiak, nemcsak az egyesek, hanem társaságok és intézmények is üzleti érdekből rendszeresen és módszeresen lebeszéltek az odaérkező kirándulótársaságokat arról, hogy főleg Kotorokból és Crnagorát is megtekintsék, attól kezdve éppen óva intik a jámbor idegen, hogy valahol a Boka öböl fűrdőit válassza állandó nyaralóhelyéül. A vád szerint a dubrovnikaiak

Dubrovnikon túl vége a civilizációnak, nincs hotel, nincs étterem, nincs motorcsónak, csak hegyek vannak, az utak meg éppenséggel olyan állapotban leledzenek, hogy minden autóközlekedés, még a legrövidebb távon is, egyenesen életveszélyes.

A vád tehát megszületett, szárnyakat kapott, megtelhasodott, elszinesedett, ami természetesen legkevésbé sem volt alkalmas a dubrovnikaiak és a bokaiak közötti jóviszony hathatósabb ápolására. Veszélyesebb méreteket azonban egészen a legutóbbi hetekig nem öltött, hiszen mindaddig az általánosság keretein belül mozgott. Nemrégiben azután új tápot kapott a sutogás szunnyadó parazsa és ezáltal már konkrétumokat beszéltek meg Dubrovnik és az öböl elkeseredett és farkasszemet néző bennszülöttei.

#### Egy elmaradt autótúra és a következmények

Néhány héttel ezelőtt, mint ismeretes, az Allgemeine Deutsche Automobil Club (ADAC) nagyobb kiránduló csoportja érkezett Jugoszláviába. A németek pontosan kidolgozott programmal jöttek, először Szlovéniát járták be, majd Horvátországon keresztül Dalmáciát látogatták meg. A program szerint a százhúszonöt német autónak, több mint négyszáz kirándulósval Dubrovnikon keresztül Boka-Kotorszkába, innen pedig Crnagorába kellett volna átrátniuk. A német vendégek érkezésének híre természetesen nagy örömet keltett az öbölben. Az üresen tátongó hotelek, a panziók panziók nagyarányú előkészületeket tettek az autómobilisták fogadtatására. Az ADAC kiránduló menetrend szerinti pontossággal érkeztek meg Dubrovnikba, két napot töltöttek itt és mint kijelentették, kitünően érezték magukat. Az autók megcsodálták a város közvetlen környékét, negyvennyolc óra múlva azonban nem folytatták utjukat az eredeti tervek szerint az öbölbe, hanem meglepetésszerűen visszafelé fordították a volán és Szpliten keresztül Abbáziába mentek, ahol a kirándulótársaság szerteszéledt.

Boka-Kotorszkában a programváltozás mérhetően elkeseredést keltett. Négyszáz nagypénzű külföldi több mint egy hétre tervezett látogatása bizony nem lett volna megvetendő dolog. Hogy mi készítette az ADAC-ot a crnagorai kirándulás eszméjének elűzésére, senki sem tudta biztosan, de alig egy héttel a német autómobilisták Dubrovnikból való távozása után az egyik szarajevói, majd később egy elterjedt zagrebi lapban nagy feltűnést keltő cikkeket látnak napvilágot. Mindkét cikket az illető lapok kotori tudósítói írták és meglehetősen éles hangon vádolták meg a dubrovnikait azzal, hogy ők beszélték le az ADAC vezetőit arról, hogy az öblöt és Crnagorát meglátogassák.

A hírlapi polémia természetesen erős visszhangot keltett a déldalmáciai közvéleményben. Nevek és vádak röpködtek a finom tengeri levegőben, végül is a helyi sajtóban folytatódott az egyre élesebbé váló vita. A kotoriak a legnagyobb nyíltsággal hangzottak, hogy a dubrovnikaiak egyenesen összeszékültek a crnagorai ut megakadályozására. Szerintük Dubrovnikban egyhangulag azzal íjstettek rá a német autómobilistákra, hogy Dubrovnikon és közvetlen környékén túl egyetlen európai értelemben vett szállóra vagy panzióra sem fognak akadni, az utak botránys állapotban vannak és életveszélyesek, végül mint legfőbb adást azt vágták ki, hogy Crnagorába már csak azért sem tanácsos átrátni, mert a hegyek között vígan virágzik a banditavilág, handzsárral és föbbrendbeli revolverrel dekorált harminkét leselkednek a fordulóknál és valamennyi német Isten irtalmazzon annak a szerencsétlennek, aki netalán a kezükbe kerül.

A cikkekből, valamint az élőszó szárnyán száguldo vádakból tehát egy szabályosan vérfigyaszító Wild-West történet bontakozik ki és a bokaiak szerint a figyelmes dubrovnikaiak testvérei együttműködés és a kirándulás tervének pártolása helyett, ezt a ponyvára való ötromba rémhírtőtalálást fel, a mit sem sejtő autómobilistáknak.

Dubrovnik természetesen védekezik. Együttal támad is. Érdemes és érdekes ezekben a napokban elolvasni a helyi lapok cikkeit. Minden új-ság csaknem minden hasábját a nagy szenzáció foglalja el, amely máris túlnőtt a helyi kereteken és országos érdekességgé fejlődött. Néhány nappal ezelőtt beszélgettem egy kotori hatósági korifeussal, aki kijelentette, hogy írásos bizonyítékaik vannak arról, hogy a dolog valóban úgy történt, amint azt most kolportálják. A dubrovnikai sajtó viszont megmosolyogni való abszurdumnak nevezi és a konkurrencia erőfeszítésének gáncoskodásának helyegzi a kotori »vérvadát« és némi maliciával emlékszik meg arról a három és fél kárbament rántott-csirkéről, amelyet Boka-Kotorszkában az ADAC számára készítettek.

A harc e pillanatban teljes fegyverzetű áll. Dubrovnikban is, Kotorban is a községtanács elé kerül az ügy. Ezek a testületek fognak dönteni arról, vajjon mi-kép védekezzenek a mendemondákkal szemben . . .

Valamikor Kecskemét meg Nagykovács között volt ilyen heves versengés, mint most Dubrovnik és Boka-Kotorszka közt. Ebből a versengésből született a beszélő köntös meséje, a tengerparti panziók versenyéből rablómesék születnek . . .

Legjobb hirdetési orgánium  
a „BÁCSMEGYEI NAPLÓ”

## A bécsi rendőrség és helyőrség teljes készenlétben várja a vasárnapi fegyveres felvonulásokat

A Heimwehr és a Schutzbund felvonulásait olyan időben és helyeken tartják, hogy a két ellenséges tábor ne találkozassék

Bécsből jelentik: Kritikus napnak ígérkezik Bécsben a vasárnap, miután Seitz polgármester, tartományi főnök felvonulási tilalma vasárnapra még nem érvényes. Minden jel arra mutat azonban, hogy

a vasárnapi felvonulások baj nélkül fognak elmúlni,

legalább is a hatóságok s a politikai pártok vezetői minden lehetőséget megtesznek ennek érdekében.

A jobboldali fegyveres csapatok Heimwehrszervezeteli három felvonulást rendeznek, a szociáldemokrata Schutzbund pedig tizenkettőt.

A rendőrség olyan intézkedéseket fogantatott, hogy a felvonulások úgy időben mint térben messze legyenek egymástól, hogy így

az ellenséges táborok ne is lássák egymást. Bécs külső képe is meg fog vasárnap változni, mert a Ringen, ahol a felvonulásokat megtartják, a kora délelőtti óráktól egész késő délutánig megszünik minden forgalom. A villamosforgalom fentartására gondólni sem lehet és a gyalogosközlekedés is korlátozni fogják. A lakosság biztonságának megővésére messzemenő intézkedések történtek.

a kormány intézkedésére a bécsi kaszárnyákban a helyőrség szigorú készenlétben lesz egész nap,

a Heimwehr és a Schutzbund gyülekező helyeire nagy rendőri készenlét fog vigyázni és városzerte erős rendőrajások fognak cirkálni.

## Schacht dr. ma a legnépszerűtlenebb ember Párisban

Henry de Jouvenel a német jóvátételi delegáció vezetőjének végzetes tévedéseiről

— A Bácsmegeyi Napló külön tudósítójától —

Páris, május hó.

A máskor is elegáns és exkluzív Hotel Georges V. Páris közepén hetek óta valami különös habonás asztalkör középpontja. A «ville-lumière»-nek nem újság, hiszen a föld nagyjainak gyülekezete és a boulevardok flaneurja nem most először néző és hallgató világok és népek sorsa fölött döntő konferenciák ülésesein. Hiszen a világháborút követő békekötések ugyancsak egy párisi hotelben kelték életre s a föld nagyjai, kik bölcsője körül állottak a Hotel Crillonban, aligha voltak ismeretlenebbek, mint most ez a néhány tucat egyetemi tanár, statisztikus és diplomata, akik a voltaképeni vezérintézőket, a Morganbankház hallhatatlanságát körül veszik. De és a titoktartásra képtelen, feleség franciában talán ez kelt leginkább áhitatot) soha konferencia nem folyt még olyan hermetikusan zárt ajtók mögött, mint ez mostani, amelyben lordok és diplomaták stafázsa törpülnek a nagy bussinesmenek körül. Az újságírók nemzetközi hada hiába táboroz a szabadbejárta hotelhallban, a hagyományok Bombard Claudiusa nem lel alkalmat, hogy a pincérfrakkban hallgassa ki a tanácskozást, hogy kéményseprőnek kimaszkirozva bujjon be a tanácsterem kandallójába, vagy láthatatlan gramofonfelvevőt helyezzen el a süppedő fotelek valamelyikében: ennek a tanácsteremnek nincsenekse kandallói, se fotelei, se pincérei: itt üzlet van és nem romantika. A négy kiváló sajtódelegált az amerikai Lamont, az angol Sir Charles Adlis, a francia Del Quesnay és a német Kassel fogadják a nemzetükhöz tartozó zsurnalisztákat és szíves nyíltsággal ismertetik mindnyájukat ugyanazt a szükségzet és kevesetmondó előre megállapított szöveget, a mellyel a legvadabb riportertanfázia sem mehet sokra. Az ő kimért és kiszámított szavuk pedig az egyetlen hang, amely átszűrődik a konferencia ajtaján.

És mégis tudja mindenki, hogy ennek a konferenciának, melyben az amerikai jelleg mindent elnyomóan dominál, a középpontjában minden érdeklődés fókuszában egy német ember áll: valaki, aki nem lord és nem nagykövet, nem dandy és nem tudós, a névjelzője egy kurca siserőgő, metsző szótag: »Schacht!« mint az ige parancsoló módja.

Tisztelték eleve. Ugy vélték, hogy mindnyájuknál nagyobb, mert mindnyájukat elkápráztatta a »Rentenmark« megteremtője: ez úgy hangzik, mint »Amerika felfedezője.« A személyes ismeretség mitsém volt le a varázsból, sőt még növelte azt. Kiderült, mindenekelőtt, hogy a rövidnevű és cím nélküli német három különböző fakultás doktorkalapját viselheti. Ők a többiek, kivétel nélkül esupán lordok vagy banki rektorok: ez a német, mint fájának reinkarnációja hármas doktori címet használhat a neve előtt. Ez imponált. Mert ne feledjük el, hogy az igen nagyok igen gyerekesek egyszermind. Feltűnt nekik a hármas doktori cím és feltűnt az is, hogy ez a sokszoros doktor, aki mindamelllett nem a nyelvtudományok doktora, minden delegálttal a maga anyanyelvén beszél és minden nyelven perfektül. Feltűnt nekik, még a dr. Schacht gallérja is: ez a régmúlt divatu (vagy talán soha divatban nem is volt) gallér, mely emeletmagas, kivágott, elől hajlott és hátul merev. Az ő ruhájuk egyenruhaszerű engedelmességgel követi a divat parancsait, a gallérjuk akár mind egy gyárban készült, az olaszé és a japáné is. Dr. Schacht gallérja azonban egyéni, rendkívüli, merész, külön nyelvet beszél a bankdirektorok konvencionális divatolapükje közepette. És imponált a szokatlan gallérból magásra emelkedő szokatlan fej is, mely szemüvege mögött olyan határozottan és beszédesen semmitmondó

és lárvaszerű, hogy nincs az a »bushido«, mely ilyen gigantikusan szenttelen nil-admirarit produkál, mert ez a szenttelenség nem művészet, mint a többieké: ez természetes. És növelték népszerűségét az első szavai is. Mert a mozdulatlan lárvareu ember káprázatos szónoknak, vagy helyesebben káprázatos beszélőnek bizonyult: fölényes volt, csipős és szellemes, villámgyors felfogásu, meglepő és sosem unalmas. Anekdotái, hasonlatai szájról-szájra jártak a Georges V. folyosón. Csak lassan vált érezhetővé, hogy ez a nagyon egyéni ember, nagyon is tudatában van a maga egyéniségének, hogy ez az öntudatos szónok nemcsak hogy pontosan tudja, hogy mit akar, hanem amit akar, abból nem felejtí ki soha sajátmagát. És hogy ez a fölényes ember néha talán nagyon is megszűre viszi a fölényt. Hogy nem véletlen, ha ez az ember Poroszországot képviseli. A szakértő konferencia igen soká huzódik már el. Tovább, semmint dr. Schachtnak előnyös lehetne. Hónapokig tartó állandó együttlétben nagyon is megismerik egymást az embeerek. Akaratlanul ösztöntékké válnak, néha a szükségseten túl is... És dr. Schacht ma kétségbevonhatatlannul »legjobbhan utált ember« a delegáltak között. Enyhén szólva: nem volt sikere.

Nem könnyű megérteni és megmagyarázni ezt a változást dr. Schacht értékelése körül. Fin a legszellemesebb franciát, Henry de Jouvenelt volt minisztert és szenátort kérdeztem meg az okokra nézve. A következőket mondotta:

— Dr. Schacht — mi franciák legalább kezdetől fogva úgy éreztük — inkább politikát csinált itt, semmint pénzügyi kérdéseket tárgyalt, sőt inkább német belpolitikát, mint nemzetközi békepolitikát. S ennek megfelelően az ő eddigi működésének inkább politikai gyümölcsei mutatkoznak, semmint pénzügyiek. Csak attól tartok, hogy ezek a politikai következmények nem egészen fedik dr. Schacht eredeti szándékait. Mert mik ezek? Először: dr. Schachtnek sikerült Németország minden hitelezőjét egy táborba terelni és egyetértést létesíteni közöttük. Ez nem volt könnyű dolog. Mi, franciák például attól tartottunk, hogy mi, akik még máig sem ratifikáltuk volt szövetségeseinkkel szemben fennálló adósságainkat és mindamellett nagyobb követelésekkel állunk most elő, mint a szövetségeseink hármelyike, adott pillanatban egyedül maradhatunk. Hogy ez meg nem történt, azt Schachtnek köszönhetjük, az ő merev intranzigenciájának, amelynek a hitelező államok szolidaritása természetes reakciója lett. Második eredmény: dr. Schachtnek sikerült az amerikai arbiter jóakarátát is eljárszania. És ez nem kicsiny eredmény a mai helyzetben, mikor az egész német politika az Egyesült Államok felé fordul várakozással, német ipar és német pénzügyek egyaránt a tengereituli segélyre szorultak és Stresemann minden beszéde Amerika felé zeig csábító bököket. Dr. Schacht úgy akarta kedvezően hangolni Amerikát, hogy az antantnak épen amily fizetséget ajánlott fel, amennyiből az Egyesült Államok követeléseit kielégítheti. De Amerika messzebbre lát, mint dr. Schacht gondolta. Elsőbben Parker Gilbert cáfolta meg dr. Schacht számításait a németek teljesítési képességére vonatkozólag, most azonban maga a konferencia amerikai elnöke is nyíltan Németország hajthatatlanságát hibáztatja. Dr. Schacht magatartása igazolta, hogy a francia óvatosság Németországgal szemben nem is volt olyan alaptalan. És végül dr. Schacht eljárása ahhoz a következtetéshez nyit utat, hogy mégis csak jó lenne talán visszatérni az eredeti Dawes-tervezetűz, fenntartani tovább is a nemzetközi



ellenőrzést a német pénzügyek fölött, sőt talán a rajnai megszállást is!

— És ön valóban hiszi — kérdeztem — hogy idáig juthatunk?

— Nem hiszem egészen — felelte Jouvenel. Hiszen dr. Schacht nem Németország. És én ismerem Stresemann...

Benedek Károly

## A tizenkét éves anyja öt évi fegyházzal végződő szerelmi kaland

Érdekes ügyben hozott ítéletet szombaton a szubotivai törvényszéken Lathovics Milán tanácselnök büntető tanácsa. A pór vádlottja Petkovics Antal csantavíri gazdálkodó, aki ellen az ügyészség azt a vádat emelte, hogy egy tizenegy és két éves leányon erőszakot követett el. A leány tizenkét éves korában gyermeket szült.

A tárgyaláson a közvádat dr. Maties Alekszander államügyész képviselte a vádlottat dr. Jeszenszki Ferdo topolai ügyvéd védte.

A vizsgálati fogságban lévő vádlott a kihallgatása során előadta, hogy nem érzí magát bűnösnek. Nem tagadta, hogy közte és a leány között szerelmi viszony volt, de azt állította, hogy ezt a leány provokálta ki. A vádlott után a kisleányt hallgatták ki tanuként, aki felénk áll meg a bíróság előtt és halk hangon mondogta el, hogy mi történt vele. Áru leány, nincs vagyona, ezért a gyámja szolgálatba adta a vádlotthoz. Szorgalmasan dolgozott, végezte kötelességeit. A gazdája erőszakot követett el ellene és megfenyegette, hogy ha szólni mer valakinek, megöli.

Ezután a bíróság több tanut hallgatott ki, akik elmondották, hogy a kisleány tényleg mint eseléd szolgált Petkovicsnál, valamint azt is, hogy mindig jó magaviseletű volt. Dr. Jeremies Risztó törvényszéki orvos terjesztette elő ezután szakvéleményét a kisleány orvosi kezeléséről, majd elhangzottak a perbeszédék.

Dr. Maties Alekszander államügyész teljes egészében fenntartotta a vádat. Kifejtette, hogy egyáltalán nem fontos, hogy a vádlott erőszakot alkalmazott-e a kisleánnyal szemben vagy sem, maga az a tény, hogy a kis leány tizenegy évesen alult, teljesen elegendő arra, hogy a törvény egész szigorát alkalmazza ellene. Az a körülmény, hogy a kisleány, aki árva volt, mint eseléd szolgált a vádlottnál és így az ő gondjaira volt bízva, fokozza a vádlott bűnösségét, mert olyan gyermekkel szemben követte el a bűncselekményt, akire vigyáznia kellett volna. A legszigorubb büntetés kiszabását kérte.

Dr. Jeszenszki Ferdo ügyvéd az enyhítő körülmények figyelembevételét kérte. A bíróság ezután ítéletet hozott, amely szerint bűnösnek mondotta ki a vádlottat és öt évi fegyházra ítélte, egyben kimondotta, hogy az elítélt az ítélet jogerőre való emelkedéséig továbbra is fogságban maradjon.

Dr. Maties Alekszander ügyész szigorításért felebezett és a védő is felebezést jelentett be az ítélet ellen.

## Két csavargó agyonvert egy csendőrtiszthelyettest

Saját fegyverével gyilkoltak meg egy magyar csendőrt

Budapestről jelentik: Szombat reggel a főkapitányság ügyeletére távirat érkezett a balatonföldvári csendőrségtől, amelyben közlik, hogy a balatonföldvári csendőrség egyik parancsnokát, Réthy Flórián tiszthelyettest péntek este a zamárdi úton ismeretlen tettesek meggyilkolták.

Péntek délután a balatonföldvári őrs egyik parancsnoka: Réthy Flórián tiszthelyettes elindult egy csendőrről szokásos járőrújtára. A zamárdi úton szembejött velük két csavargó külsejű férfi. Réthy Flórián tiszthelyettes azonnal megállította az országuton gyalogló embereket és igazolásra szólította fel őket. Nem tudták magukat rendesen igazolni, mire Réthy tiszthelyettes mindkettőjüket őrizetbe vette és zsebeit átkutatta. Az egyiknek a zsebéből egy pezsgősüveget szedett elő, a másiknak zsebéből tolvajszerszámokat, álkulcsokat és más hasonló dolgokat. Réthy arra gondolt, hogy valahol a közelben betörés történhetett. Az alája tartozó csendőrök, a járőr másik tagjának kiadta a parancsot, hogy forduljon vissza Zamárdiba s puhatolja ki, hogy nem történt-e ott betörés?

A csendőr elindult azzal, hogy körülbelül negyvenötven perc múlva vissza fog térni. Abban egyeztek meg, hogy Réthy Flórián tiszthelyettes a két gyanús emberrel lassu léptekkel elindul Balatonföldvár irányába s a csendőr majd utóléri őket. Háromnegyed óra elteltével a nyomozásra kiküldött csendőr a zamárdi országuton visszafelé indult, egyszerre csak az árok szélén vértócsában fekve, szétvert fejfel holtan találta felettest.

A csendőr futólépésben rohant a legközelebbi lakóházig s onnan üzenetet küldött a balatonföldvári csendőrségnek Réthy Flórián meggyilkolásáról. Bizottság szállított ki a helyszínre. Megállapították, hogy a csendőrtiszthelyettes fejét saját puskájának agyával verték szét.

Hogy pontosan hogy játszódott le a borzalmas gyilkosság, ezt még nem lehet megállapítani, de a jelek szerint az történt, amikor Réthy Flórián tiszthelyettes a két csavargóval egyedül maradt, ezek egyszerre rárohantak, letépték a földre és mielőtt fegyverét használhatta volna, lefogták, elvették fegyverét és a puskával szétverték a fejét.

Az egész csendőrkerületet mozgósították a tettesek felkutatására.

## Agóniában

Krlezsa Miroslav, a híres horvát író darabjának hétfőn lesz a bemutatója Szuboticán

A Noviszad—osziyei szintársulat hétfőn fogja bemutatni Krlezsa Miroslav horvát író egyik legmarkánsabb szindarabját, az »Agóniában« című drámát.

Krlezsa Miroslav horvát irodalmi gárdának egyik legértékesebb és legtehetségesebb tagja. Krlezsa írói karrierje a háború alatt indult el azzal, hogy Miroslav K. név alatt egy lírai verse jelent meg a »Savremeni« című folyóiratban. Ez a vers nagy felhajtást keltett irodalmi körökben és elég volt arra, hogy az ismeretlen költőről néhány tanulmányt írjanak, amelyek abban a megállapításban csucsozódtak ki, hogy ezzel a verssel »megoldódott a horvát lírai költészet ritmusának problémája«. Rövid idővel ezután Krlezsa kilépett a névtelenség homályából és teljes neve alatt több vegyes kötetet adott ki. Pan, Három szimfónia, Lírika, amelyek több kiadást értek el) A ritmikus fordulatok és dinamikus modulációk nem mindennapi gazdagsága, a szavainak fényűző szépsége, amelyek addig ismeretlenek voltak a horvát irodalomban adnak varázst Krlezsa lírájának. Krlezsa a háború befejezése előtt hirtelen szakított a l'art pour l'art elvénél és arra az álláspontra helyezkedett, hogy az irodalom legyen a társadalom szociális törekvéseinek tükré és egyben motora.

Krlezsa Zagrebban »Planen« (Láng) címen radikális baloldali lapot indított. A Planenban jelentek meg első novellái is a háborus életről, teljesen függetlenül Hasektől, de sokkal határozottabb állásponttal Krlezsa olyan háborus képeket nyújtott, amelyek Henri Barbus könyve után a legjobb háborus irodalmi termékeknek számítanak. Krlezsa ezután mintegy tíz szimbolikus víziós szindarabot írt, amelyek közül külön ki kell emelni a »Kraljevo«, »Michelangelo« és »Cristoval Colon« címeket. Krlezsa ezekben az eddigi drámai konstrukcióit figyelmen kívül hagyva a drámai szcenárium realizmusának teljesen új formáját adja, amelyet a szimbolizmus egy magasabb platformjára helyezett. Ezek közül azonban csak a Michelangelot tudták bemutatni Zagrebban.

Krlezsa az utóbbi években visszatért a mai színpadi technikához és egész sor új drámát alkotott, amelyeket a legnagyobb sikerrel mutatnak a Zagrebban, Beogradban, Ljubljánban és az összes vidéki színházban. Első szociális drámája, amelyet a háborus életről merített, a »Galicia« volt, de a darab előadását betiltották. A »Golgotában«, amely nagy sikert ért el a

színpadokon, még maradt valami az ő szimbolizmusából, de »Vucsjákát« a legjobb délszláv realiztikus drámának lehet tekinteni. Krlezsa első drámái után hosszú pauza következett, amely idő alatt a zíró a Kujizsevia Republika (Irodalmi köztársaság) című folyóiratot szerkesztette. Hosszu szünet után jelent meg Krlezsa az

»Agóniában« című szindarabja, amelyet hétfőn fog bemutatni a Szuboticán vendégszereplő szintársulat. Ez a darab óriási sikert ért el zagrebi bemutatóján és egy év óta műsoron van. Gyűlölet és merevség nélkül ábrázolja a darab egy család tragédiáját, amely nagy-szerű kórkepet nyújt.

## Krausz Simon bankjának bukása foglalkoztatni fogja a hatóságokat is

A tönkrement budapesti bankár Bécsben folytatott sikertelen mentőtárgyalásai után visszatért Budapestre — Mánások, előkelő budapesti művészek és kisemberek veszítik el vagyonukat Krausz Simon bukása miatt

Budapestről jelentik: Krausz Simon bukása az egyetlen szenzációja nemcsak Budapest pénzügyi köreinek, hanem egész társadalmának is. Most, hogy hosszú hetek óta tartó hallgatás után a budapesti lapok is megírták Krausz Simon bankjának likvidációját, mindenki csak erről beszél Budapesten és azt találgatják, hogy kik vannak érdekelve a hajdani tőzsdé-Napoleon bukásában.

A beavatottak szerint Krausz Simon tárcájában 120.000 darab bródi vagon, 32.000 Athenacum, 60.000 Ofa, 17.000 Franklin, 2500 Nova és 10.000 Lámpa részvény volt. Ezenkívül birtokában volt az Egész-részvények majoritása, az Államvasuti Rádió R.-T. összes részvényei, a Hungária Nyomda R.-T. 67 százaléka, a Balatonfűrés Gyógyfürdő R.-T. majoritása és még kisebb tételű belöldi és külföldi papírok.

Ezek a nagyértékű részvények azonban már nincsenek a Krausz Simon-bank birtokában, mert az idők folyamán kénytelen volt valamennyi papírt elzálogosítani,

főleg külföldi cégeknél és Budapesten két és fél millió pengő értékű részvény van lombardozva.

Ezek a vagyontételek tehát semmiesetre sem szolgálnak fedezetül azoknak a magánfeleknek a kielégítésére, akik vagyonukat Krausz Simon bankjában helyezték el.

Budapestnek minden társadalmi osztályához

tartozó személyek szerepelnek a komitensek listáján: mánások, előkelő és közismert művészek és kisemberek is érdekelve vannak a bank bukásában.

Igy többek közt a Vígyszínház közismert kiváló művésznője hosszú évtizedek munkájával szerzett tekintélyes vagyona is Krausz Simon bankjában volt elhelyezve és a Királyszínház ismert örökifjú művésznőnek kis vagyona is valószínűleg el fog veszni. A nevesebb és ismert károsultak mellett azonban szerepel a Pitz-szálloda portása is, aki hír szerint 80.000 pengővel van érdekelve.

Amíg a budapesti sajtó hallgatott Krausz Simon bukásáról, addig ezek a komitensek abban reménykedtek, hogy talán sikerül megmenteni letétjeiket, de ma már teljesen megrendült a bizalom és egyre sürűbben beszélnek arról, hogy Krausz Simon bukásának ügyei a hatóságokat is foglalkoztatni fogják.

Krausz Simon szombaton visszaérkezett Budapestre. Miután Bécsben Otto H. Kahn ismert amerikai bankárral folytatott tárgyalásai nem vezettek eredményre, most budapesti pénzemberekkel tárgyal, hogy az egyre türelmetlenebb magánfeleknek kielégítésére szükséges körülbelül hárommillió pengőt előteremtse, amire azonban nincsen semmi kilátás.

K. F.

## Halálos ágyán két rablógyilkosságot ismert be egy mitrovicai fegyenc

Vallomása szerint egy társával Amerikában meggyilkolt és kirabolt egy milliomost, majd hazatérve megölte büntársát

Noviszadról jelentik: Hetek óta rendkívül érdekes eset foglalkoztatja a noviszadi rendőrséget és az államügyészséget. Egy mitrovicai fegyenc halálos ágyán szenzációs vallomást tett egy időközben kiszabadult Dusán nevű rabtársa előtt, majd abban a hitében, hogy halála órája közeledik, a rendőrségnek is levelet írt arról, hogy a háború előtt Amerikában meggyilkolt egy dollármilliomost.

Pánics Dusán, aki most a mitrovicai fegyház lakója, a háború előtt, 1910-ben kivándorolt Vujin Dragutin nevű társával Amerikába. Itt nagy szegénységben éltek és végül elhatározták, hogy megölnék egy dollármilliomost. Elhatározásukat tett követte és a gazdag amerikai embert meggyilkolták és egy millió dollárt meghaladó pénzvagyonát elrabolták. A gyilkos bácskai kivándorlók erre hazajöttek, Kátyra mentek, hogy a rabolt pénzen megosztozzanak. Osztozás közben a két gyilkos összeveszett és Pánics Dusán Noviszad és Káty között egy kocsmá pincéjében meggyilkolta társát, holttestét feldarabolta és a pincében elásta. Pánics ezután Amerikába szökött, itthon hagyva fiatal feleségét. A fiatal asszonyt sűrű felkereste lakásán egy do'nyikovili csendőrmester, aki intim viszonyba került a fiatal szalmaözvegyvel. Pánics Dusán 1912-ben több ízben levelet írt az asszonynak, amelyekben tudomására hozta, hogy a gyilkosságot ő követte el és az iránt érdeklődött, van-e tudomása a noviszadi rendőrségnek arról, hogy a gyilkosságot ő követte el. Abban az esetben — írta a levélben Pánics — ha a hatóságok nem gyanakszanak rá, visszatér. A csendőrmesternek egyszer a kezébe került ez a sokatmondó levél és az asszony tudta nélkül az ő nevében azt írta Pánicsnak Amerikába, hogy a hatóságoknak eszük ágában sincs őt gyanúsítani és kérte, hogy üljön az első hajóra és jöjjön haza.

A csendőr a szenzációs felfedezéssel jelentést tett feltesse hatóságának, amelyek megkeresést intéztek a fiumei kikötői rendőrséghez, hogy Pánics Dusánt partraszállása alkalmával tartóztassák le és szállítsák Noviszadra. Pánics 1912-ben vissza is érkezett, mire Fiumében letartóztatták, átadták a noviszadi ügyészségnek és a noviszadi törvényszéken az 1913. február 13-án megtartott főtárgyaláson rablógyilkosság miatt tizenötévi fegyházra ítélték és az illavai fegyházba szállították. Pánics a főtárgyaláson beismerte a gyilkosságot és azt vallotta, hogy azt azért követte el, mert meg akarta szerezni Vujin — Dragutin

2260 koronát kitevő készpénzvagyonát. Vujin holttestét feldarabolta s a pincében elásta.

Pánics Dusán a forradalom zúrvárában 1918-ban megszökött az illavai fegyházból, Noviszadra jött, több betörést követett el, míg 1925-ben felismerték és hátralevő kilenc évi börtönbüntetésének kitöltése végett a mitrovicai fegyházba szállították. Pánics a mitrovicai fegyházban egy Dusán nevű rabnak elárulta a nagy titkot. Nagyon beteg volt, azt hitte, hogy meghal és elmesélte, hogy Vujin Dragutinnal együtt 1911-ben Amerikában megölték egy dollármilliomost, egymillió dollárnyi készpénzt elrabolták, a pénzt Káty és Budiszava közötti kocsmában akarták felosztani, de összeveszték. Pánics egy nagy késsel agyonszurta büntársát, holttestét feldarabolta s a pincében elásta. Az egy millió dollárt Noviszadra vitte az apósa tulajdonát képező csárdába, amely a noviszadi téglagyár közelében van és ott a pincében elásta. Kiment Amerikába, de vissza-csálták és letartóztatták.

A Dusán nevű rab egy hónappal ezelőtt kiszabadult a mitrovicai fegyházból és Ispánovics Vlada osziyei harisnyakészítőt beavatta a titkokba. Noviszadra jöttek azzal a szándékkal, hogy a csárdát megvegyék és hirdokába jussanak a nagy vagyonnak. A kocsmá tulajdonosa azonban nem volt hajlandó eladni a házat, mire őt is beleavatták a titkokba. Ugyanezen a napon a noviszadi rendőrség levelet kapott Pánicsától a fegyházból, amelyben a rab a rendőrség előtt is felidőzte a titkot. A rendőrség nyomban kiszállt a helyszínre és ott találták Ispánovicsot és a Dusán nevű embert, akiket őrizetbe vettek, de később szabadlábra helyezték. A rendőrség a napokban felásta a pince egyik részét, de nem találták meg a pénzt. A noviszadi rendőrség tovább folytatta a nyomozást és felszólítására Pánics pontosan megjelölte azt a helyet, ahol a pénz el van ásva és a rendőrség a legközelebbi napokban újból megindítja az ásatást és remélik, hogy most megtalálják az egymillió dollárt.

## A BÁCSMEGYEI NAPLORÁ

bármelyik naptól kezdve lehet előfizetni s az előfizető részéről a könyvkedvezményekben

## Bizottságot szerveztek Szentapénzügyeinek rendezésére

Tizenkét milliós kölcsön ügyében tárgyal Szentapénzügyeinek rendezésére

Szentáról jelentik: Szentapénzügyeinek rendezésére szombaton tartotta meg rendes havi közgyűlést Györgyevics Szlobodán polgármester elnöke alatt, aki polgármesteri jelentésében közölte, hogy a főispán elfogadta dr. Ludács Milosnak a városi főügyészi állásról való lemondását. A főispán dr. Závics Kosztát főjegyzőnek nevezte ki dr. Erdélyi István helyébe, aki árvaszéki ülnök lett. Közölte a polgármester, hogy egy hónap alatt 800.000 dinár folyt be a szentai adóhivatalba. Ezután a város anyagi helyzetét ismertette a polgármester. Szentának 400.000 dinár függő adóssága van, az ármentesítő társulatoknak 500.000 dinárral, a tartománynak 600.000 dinárral, a volt Osztrák Magyar Banknak egymillió 600.000 dinárral tartozik a város. A veszélyben forgó szentai rakpart javítására 600.000 dinár kellene, ezenkívül utjavításra és új utak építésére is nagyobb összeg szükséges. A polgármester indítványozta, hogy alakítsanak bizottságot, amely Szentapénzügyeit rendezze. A bizottság tagjaivá Guttman, Gézát, Gráf Ármint, Szlavics Miodragot, Opacsics Zsárkót, Deutsch Vilmost és dr. Popovics Pávlet választották meg. Kérte a polgármester a közgyűlést, hogy adjon neki felhatalmazást arra, hogy nagyobb kölcsön ügyében tárgyalásokat folytasson. Kirjakovics Branisláv főszámvevő ismertette ezután azokat a tárgyalásokat, amelyeket a Jelzálog Bankkal folytatott tizenkét millió dináros kölcsön ügyében. Többen indítványozták, hogy a város más pénzintézetekkel is folytasson tárgyalásokat.

Ezután az Eugén-szálloda ügye került szóba. A közgyűlés elvileg hozzájárult a szálloda eladásához és ahhoz is, hogy az épületet a Vass-testvéreknek adják el egy millió 500.000 dinárért, de a vevők kötelesek gőzfürdőt építeni a telekre. Hosszabb vita után a közgyűlés úgy határozott, hogy az újságokban meggyőzően megírdetik az eladást és a legközelebbi közgyűlésen véglegesen döntenek az ügyben. Vučics József felszólalásában közölte, hogy ő is hajlandó lett volna az épületet egy millió dinárért magán muzeumának és könyvtárának elhelyezése céljából megvenni, de mivel nagyobb összeget ígérték érte, visszalépett a vételtől.

## Nyolcévi fegyházra ítélték a kiszácsi gyilkos telepeket

A felebbviteli bíróság helybenhagyta az elsőfokú ítéletet

Noviszadról jelentik: A noviszadi felebbviteli bíróságon dr. Gyurgyev Bosko felebbviteli bírósági alelnök tanácsa szombaton tárgyalta másodikfokon Prodanovics Cvetko kiszácsi telepek bűnyűjét, akit a noviszadi törvényszék ezévi február elsején gyilkosság miatt nyolcévi fegyházra ítélt. Prodanovics Cvetko — mint ismeretes — a kiszácsi országúton meggyilkolta Vukoszan Milan dobrovoljac társát. Prodanovicsot letartóztatták és a nyomozás során megállapították, hogy Prodanovicsnak egyéb bűncselekmények is terhelik a lelkiismeretét. Amerikában, ahol azelőtt élt, gyilkosság miatt halálra ítélték, de megszökött a fegyházból és visszatért Jugoszláviába. Kiszácscon telepedett le, ahol kerültek, mert mindenki beletökött.

Múlt évi szeptember 3-án Vukoszan az egyik kiszácsi kocsmában kártyázott, amikor a kocsma bement Prodanovics Cvetko is, akinek Vukoszan ötven dinárral tartozott. Amikor Prodanovics meglátta adósságát kártyázni, odalépett hozzá és azt mondta neki: — Arra van pénzed, hogy itt kártyázz, de adósságodat nem fizeted meg.

Vukoszan erre előtörtte a düh és rárohant Prodanovicsra, akit löbbszerűen megsebesített. Prodanovics súlyos sebesülése ellenére sem tett feljelentést támadója ellen, hanem bosszút forralt ellene és a kedvező alkalmat várta, hogy támadójával leszámoljon. Prodanovics 1928 szeptember 18-án a kiszácsi országút mentén levő komlókerítésben dolgozott, amikor Vukoszan néhány munkás társaságában kocsin elhaladt a komlókerítés mellett. Prodanovics azonnal észrevette ellenfelét. Az országúton termett, oda állt a kocsi mellé és azt mondta haragosan: — Mondd csak Milan, mit szólnál hozzá, ha most én is összeszúraknálak téged, amint azt te tetted velem?

Vukoszan erre a kijelentésre gunyosan mosolygott, mire Prodanovics előrúgta hosszú zsebkését és szívesen szúrta Vukoszánt. A halálosan sebesült embernek még volt annyi ereje, hogy felvászorogjon a kocsihoz és megparancsolta a kocsinak, hogy amilyen gyorsan csak tud, hajtson Kiszácsra az orvoshoz, azonban néhány perc múlva meghalt a kocsin.

Prodanovics letörtelte a véres bicikliját és csak annyit mondott:

— Megtettem a kötelességemet, most pedig megyek a börtönbe.

Hezament átöltözött ünnepi ruhájába és elment a csendőrségre.

A vádlott úgy az első, mint a másodfokú tárgyaláson tagadta, hogy szándékában volt Vukoszánt megölni és elmondotta, hogy a kritikus napon apjával a kiszácsi országút mentén levő komlókerítésben dolgozott. Nála volt egy nagy kés, mert azzal vágta a száraz komlót. Délelőtt tíz óra felé a kert mellett elment kocsiján egy Angyelko nevű dobrovoljac társával és azt mondta neki, hogy beszélődjön vele. Ő kiment az országútra és hosszasan beszélgetett társával. Ezalatt a beszélgetés alatt Angyelko észrevette, hogy Vukoszan többemagával az országúton a kert felé jött és azt ajánlotta a vádlottnak, hogy béküljön ki Vukoszával, mire ez azt felelte, hogy kész vele kibékülni. Pár perccel később Vukoszan kocsijával odajött, megállította a kocsit és valamit kivett a nadrágzsebéből. A vádlott semmire sem gondolva vissza akart menni a komlókerítésbe, de Vukoszan utánament, mire Prodanovics felszólította, hogy ne merjen közelebb jönni, Vukoszan azt felelte, hogy most végez vele. Jobb kezét fel is emelte és a vádlott azt hitte, hogy rá akar löni, elkapta a kezét és megszurta. Ezután önként jelentkezett a csendőrségen.

A felebbviteli bíróság az iratok áttekintése után az ítéletet helybenhagyta.

## Orvul gyilkolta meg szüleit a bécsi gimnazista

Tíz évi szigorított börtönre ítélték a gyilkos fiút

Bécsből jelentik: Az Artmann-pörben szombaton megkezdődtek a perbeszédok.

Elsőnek az ügyész tartotta meg várbeszédét és azt bizonyította, hogy Artmann Nándor orvul meggyilkolta szüleit. Nem lehet kétséges, hogy az anyját először agyonlőtte, a késszurásokat pedig később ejtette rája, hogy olyan látszata legyen, mintha dulakodott volna férjével. Az is kétségtelen, hogy az öreg Artmann álmodban érte a négy revolverlövés, amelyek közül kettő is halálos volt.

— A helyszíni szemle alkalmával a vádlott töredelmes magabizálást színel, — mondotta az ügyész — de vallomása nem volt komoly, az igazat még sohasem mondta meg. Ki van zárva, hogy a házastársak egymást ölték meg és én mint érző ember mélyen megrendülve kérem a törvényszéket, hogy szüleit elkövetett orvulosság miatt mondja ki bűnösnek Artmann Nándort — így végezte beszédét az ügyész.

Ezután a védő mondotta el a beszédét, amelyben felmentést kért a vádlottra. A bíróság késő este hirdette ki ítéletét, amely szerint bűnösnek mondja ki a tizenhétéves Artmann Nándort apa és anyja meggyilkolásában és ezért a fiatalokakra megállapított törvény értelmében legalább hét, legfeljebb tíz évi szigorú elzárásra ítélt.

Az osztrák fiatalok büntetőtörvénye szerint ez a legmagasabb büntetés, amit a bíróság kiszabhatott. A büntetés időtartama attól is függ, hogy az elítélt miként viseli magát a börtönben.

## A lassu bíraskodás okai

Sok esetben a községi eljárási ügyek évekig nem intézik el a bíróságok megkereséseit

Dr. Paulovics Róbert, a vajdasági pénzügyi szövetésének főtitkára néhány nappal ezelőtt a Bácsme gyei Napló-ban hosszabb nyilatkozatot tett, amelyben Ballom Ignác, a Narodna Banka kormányzójának noviszadi látogatása alkalmából felmerült kérdésekkel kapcsolatban foglalkozott a gazdasági élet zavartalan működését megbénító körülményekkel.

Dr. Pulovics Róbert többek között a nálunk uralkodó bírói és bírósági személyzet hiányának és az illetéktörvény rendelkezéseinek tudja be, hogy a bíraskodás nálunk lassu menetű.

Illetékes helyen felkérték bennünket annak a közlésére, hogy nem a bírói és bírósági személyzet hiánya az oka a bíraskodás lassuságának és nem egyedül az illetéktörvény a kerékkötője az igazságszolgáltatásunknak, mert ha nincs is minden bírói és bírósági személyzeti állás betöltve, a bíróságok minden lehetőt megtesznek, hogy a bíraskodás minél gyorsabb és zavartalanabb legyen.

Ellenben tényekkel igazolható és megállapítható, hogy a felek nem rótták le elég illetéket a beadványokra és ilyen esetekben a bíróság kénytelen mindaddig, míg megfelelő módon felül nincsenek helyezve a beadványok, a további bírói eljárást beszűntetni és a községi eljárási ügyeket és városi hatóságokat megkeresni, hogy a hiányzó illetékeket sürgősen szedjék be. A községi eljárási ügyek és a városok azonban számtalan esetben két-három évig, sőt sok esetben még hosszabb ideig is elintézetlenül maguknál tartják a bíróságok megkereséseit és nem gondoskodnak a hiányzó illetékek beszedéséről. Ez is egyik oka a bíraskodás lassu-

ságának. A közvéleményt megtéveszthetik az olyan beállítások, mintha a bíraskodás lassusága miatt a bíróságokat terhelné a feladatosság.

Illetékes helyről értesülünk továbbá, hogy dr. Ignatyovics Nikola, a felebbviteli bíróság elnöke sürgős megkereséssel fordult a bécsi és beogradi főispánokhoz, amelyben arra kérte azokat, hogy salát hatáskörükben utasítsák a községi eljárási ügyeket, hogy a bíróságok megkereséseit soron kívül intézzék el.

## Megkezdődtek Romániában az országos ünnepek

Óriási tömegek vonultak fel Bukarest utcáin

Bukarestből jelentik: Nagyrománia megalakulásának tizedik évfordulóját fényes külsőségek között ünneplik meg Romániában. Az ünnepek szombaton reggel kezdődnek meg Bukarestben, huszonegy ágyúlövés jelezte az ünnepek kezdetét.

Szombaton délelőtti óriási tömegek vonultak fel Bukarest utcáin és a királyi család tagjait éltették. A királyi családot, amit a székesegyházba vonult az istentiszteletre, a tömeg lelkes ovációkkal halmozta el. Az istentisztelet után nagy katonai parádé volt, a bukaresti helyőrség díszszázada elvonult a trónörökös előtt. Az uccákon olyan nagy volt a tömeg, hogy a kocsiforgalmat be kellett szüntetni. A tereken zenekarok játszottak és a fiatalság a zene hangjai mellett táncra perdült.

## TÖZSDE

Zürich, május 11. (Zárlat.) Beograd 9.125, Páris 20.285, London 25.1975, Newyork 519.30, Brüsszel 72.10, Milánó 27.20, Madrid 74, Amszterdam 208.80, Berlin 123.125, Bécs 73, Szófia 3.75, Prága 15.36, Varso 58.25, Budapest 90.52, Bukarest 3.08.

Noviszadi terménnytőzsde, május 11. Buza bácskai és bánati paritás Vrsac 79—80 kilós 235—240, Tiszavidékbácskai 79—80 kilós 240—242.50, felsőbánati 79—80 kilós 232.50—235, szerémi 79—80 kilós 237.50—242.50, zab bácskai 232.50—237.50, tengeri bácskai és szerémi 247.50—250, bácskai és szerémi VI. 252.50—255, bánati 245—247.50, liszt 0gg és 0g bácskai 335—345, 2-es sz. 315—325, 5-ös sz. 295—305, 6-os sz. 285—292.50, 7-es sz. 275—282.50, 8-as sz. 200—210, korpa szerémi és bácskai juttazásokban 175—177.50, bánati juttazásokban 170—175. Irányzat: lanyha. Forgalom: 124% vagon buza, 1 vagon liszt, 56 vagon tengeri, összesen 181% vagon.

Budapesti gabonátőzsde, május 11. Határidőzlet: Buza októberre 25.65—25.90, zárlat 25.65—25.66, márciusra 27.44—27.70, zárlat 27.45—27.46, májusra 23.67—23.90, zárlat 23.66—23.68. Rozs októberre 23.04—23.35, zárlat 23.02—23.04, márciusra 24.40—24.64, zárlat 24.56—24.58, májusra 20.60, zárlat 20.60—20.64. Tengeri májusra 26.75—26.97, zárlat 26.76—26.78, júliusra 26.97—27.10, zárlat 27.03—27.04. Készárucik: Buza 24.15—25.80, takarmányárpa 25.80—26.40, köles 27.50—28.50, tengeri 27—29.20, korpa 17.75—18, rozs 20.90—21.10, sörárpa 27—28.75, zab 24.60—25.75.

Chicagói terménnytőzsde, május 11. Középfolyamok (zárójelben az előző napi zárlat): Buza májusra (103 egyketted) 104 egynyolcad, július (108) 108 egyketted, szeptember (111 háromnegyed) 112 egynyegyed. Tengeri december 116 hétényolcad, május (84 egynyegyed) 84 ötnyolcad, július (88) 88 ötnyolcad, szeptember (90) 90 egyketted. Zab december 84 ötnyolcad, május (46), szeptember (42) egyketted. Rozs május (87 egynyegyed) 88 háromnyolcad, július (87 egynyegyed) 88 egyketted, szeptember (90 egynyolcad) 95 háromnyolcad.

Winnipeg-i terménnytőzsde, május 11. Középfolyamok: Buza május (117 egynyolcad) 112 egyketted, július (113 ötnyolcad) 114 háromnyolcad, október (114 egynyegyed) 114 háromnegyed.

Liverpooli terménnytőzsde, május 11. (Zárlat.) Buza május (7 sh. 8 egyketted d.) 7 sh. 8 d., július (7 sh. 11 egyketted d.) 7 sh. 11 egynyegyed d., október (8 sh. 3 egynyegyed d.) 8 sh. 3 d.

## Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Luma: Bezdán 276 (—4), Bogojevó 344 (—1), Aljmas 328 (+2), Vukovár 270 (+8), Palánka 279 (+1), Noviszad 328 (—0), Zemun 440 (—0), Pancsevó 424 (—1), Szmederevó 487 (—2), Orsava 406 (—2), Dráva: Oszi-jek 134 (—6), Száva: Zagreb —48 (—6), Sisak 185 (—23), Jasenovac 476 (—34), Bród 479 (—21), Mitrovica 548 (—18), Sabac 381 (—15), Beograd 390 (—0), Tisza: Senta 456 (+2), Becsej 372 (+2), Titel 425 (—0).

# HIREK

VÁROSI SZÍNHÁZ. Hétfő, május 13: »Agonában«, Miroslav Kaleza drámája.

Kedd, május 14, este a »Mladost« zagrebi dalárda hangversenye.

\*

— A királyi család Blédbe utazott, Beogradból jelentik: Ofelése Mária királyné Petár trónörökösével és Tomiszláv herceggel, valamint Pavle herceggel és feleségével Olga hercegnővel Blédbe utazott, ahol az uralkodó család megkezdi nyaralását.

— Srskics igazságügyminiszter audienciája. Beogradból jelentik: Ofelése Alekszandar király szombaton kihallgatáson fogadta Srskics Milán igazságügyminisztert. A miniszter a kihallgatás után Svrljuga Sztánko pénzügyminiszterrel és Mazsuranics Zselimir kereskedelmi miniszterrel együtt autón Vrnyaeska Bányára utazott Zsivkovic Petár miniszterelnök meglátogatására. A miniszterek vasárnap reggel térnek vissza Beogradba.

— Matkovics Dobrica bácskai tartományi főispán elutazott Szuboticáról, Matkovics Dobrica bácskai tartományi főispán két napi szubotici tartózkodás után szombaton visszautazott Szomborba. A főispán tartózkodása alatt a város vezetőivel tárgyalat és több látogatást eszközölt.

— Új fősolgabíró Vrsacon, Becekerekről jelentik: A helyigazgató Kuzmanovics Krszta volt törvényeszi bíró Vrsaca fősolgabírót nevezte ki.

— Az állami tisztviselők megkapják hátralékos fizetési különbözetiüket. Beogradból jelentik: Az új tisztviselői törvény értelmében az állami tisztviselők megkapják az 1923 októbertől 1924 áprilisig terjedő időszakra a régiúti fizetésük közötti különbözetiüket. Ennek a különbözethez első felét márciusban a monopolkölcsonból folyósították. Most a pénzügyminiszteriumban folynak a munkálatok a különbözeti második részének kiutalására is. Ertesülésünk szerint ennek a hónapnak a végén, vagy a jövő hónap elején a tisztviselők megkapják a különbözetiüket.

— Féltezenegykor kezdődik a szubotici Narodna Odbrana Sztepanovics Szépa gyászünnepélye, A Narodna Odbrana szubotici szervezete vasárnap délelőtt a Városi Színházban gyászünnepélyt rendez Sztepanovics, Szépa vojvoda emlékére. A gyászünnepély fél tizenegykor kezdődik és nem fél tízkor, mint szombati számunkban tévesen közöltük.

— Kinevezések a beogradi tartományban. Becekerekről jelentik: Zsivancevics Mihajlo, a beogradi tartományi komeszárja, dr. Lackovics Dusan orvost a melencei Ruszanda-fürdő orvosává nevezte ki. A tartományi komeszár a tartományi gondnoki bizottság tagjaivá dr. Zako Milán pancsevót és dr. Zsupunzki Isza becekereki ügyvédet, helyettes tagjáivá pedig Nedeljkovics Pavle dolevói lelkeszt nevezte ki.

— Időjárás. A Meteorológiai Intézet jelentése szerint meleg idő várható heví zivatarokkal.

— Vasárnap üli meg Bulgária ezeréves fennállásának ünnepét. Szófiából jelentik: Borisz király szombaton visszaérkezett hosszabb külföldi utjáról Szófiába. Megérkezése után azonnal fogadta Ljapcev miniszterelnököt, aki az államügyekről tett jelentést. A király visszaérkezése óta újra Borisz közeli ezejgyzéséről beszúnik Szófiában és a leghatározottabb cáfolatok ellenére is tudni véljük, hogy az orosz királyi párleánya a kizemelt menyasszony. Borisz király a kormány néhány tagjáival szombaton Preszlavba utazott, ahol vasárnap tartják meg Bulgária ezeréves fennállásának ünnepét. Szófiában felúrust ke tett, hogy szombaton elutazott a bolgár fővárosból a francia, jugoszláv és csehszlovák követ, akik nem vesznek részt a bolgár nemzeti ünnepen. A rendőrség széleskörű intézkedéseket tett, hogy az ünnepségek nyugodt lebonyolítását biztosítsa és a macedonok két táborában több letartóztatás történt, hogy a gyanús elemek megsemozdulhassanak, noha a macedon komiték meglátogatták, hogy nem zavarták meg a nemzeti ünnepet.

— Öt nap alatt tizenhét vagon halat fogtak a hvari halászhok. Szplítből jelentik: A hvari és viskai csatornában néhány nap óta szenzációnszámba menő halbőség van. A halászhok öt nap alatt tizenhét vagon küönféle halat fogtak. Az óriási hal mennyiség egy részét a szardiniagyarak vették meg, más részét Velencebe és Trisztebe szállították. Még így is olyan rengeteg hal maradt meg, hogy a szpliti halcsarnokban egy dinárért árusították kilogrammját.

— Leégett egy szlovéniai község. Mariborból jelentik: Óriási tüzvész pusztított pénteken délután Kocsevski Rek szlovéniai községben. A délután folyamán tűz ütött ki egyik házban és negyed órára rá már tíz helyen égett a tűz. A lángok nagy gyorsasággal terjedtek el és az eddigi jelentések szerint tizenhárom modern épület és hetvenkilenc gazdasági ház égett el a hennük levő felszerelésekkel együtt. A községben állg néhány ház maradt épségben és eddig a tűz okát sem lehetett megállapítani. A kár hozzávetőleges becslés szerint tizenkét millió dinár.

## Szemző Gyulát kiadják Ausztriának A csehszlovák igazságügyminiszter döntése folytán súlyos bürtönbüntetés vár a volt bácskai főispánra

Pozsonyból jelentik: Szemző Gyula volt bácskai főispán — mint ismeretes — a pozsonyi rendőrség az osztrák hatóságok kérelmére letartóztatta és azóta Szemző Gyula a pozsonyi rendőrségen kiadatási fogóságban volt. A bécsi tartományi törvénysszek kiadatási kérelme április 11-ikén érkezett meg Pozsonyba és ebben

az osztrák törvénysszek a Lederer-féle bombamerénylet és még egy bombamerénylet kísérlete ügyében kérte Szemző Gyula kiadatását.

Az osztrák igazságszolgáltatás a robbanóanyagokról szóló törvénybe ütköző büncselekmény címén kérte Szemző Gyula kiadását és előadta, hogy 1922-ben bomba robbant fel Lederer Agoston bécsi nagyiparos palotájának kapujában és a robbanás huszmillió korona kárt okozott. Megelőzően néhány hónappal hasonló bombamerényletet kíséreltek meg Glaser Lipót bécsi lónagykereskedő házában és

a kiadatási kérelem szerint mindkét bombamerényletnek csak Szemző Gyula lehetett az értelmi szerzője.

A kiadatási kérelem ezért bizonyítja, hogy Szemző Glaserrel ellenséges viszonyban állt, ami abból keletkezett, hogy Szemző megverte a bécsi lónagykereskedő egyik házát azzal a kikötéssel, hogy Glasernek az ingatlan előbb tehermentesíteni kell, aminek azonban a kereskedő nem tett eleget. Ebből a polgári perek egész sora keletkezett és később Szemző személyesen is összeveszett Glaserrel.

A kiadatási kérelem ezután megállapította, hogy Lederer és Szemző között abból származott az ellenséges viszony, hogy a szesznyagiparos Frigyes nevű fia tiltott hazárdjáték miatt feljelentette Szemző Gyulát, akit a bécsi törvénysszek el is ítélte és kutasított Ausztria területéről.

Ennek az ügynek volt a folytatása, hogy Szemző Lederer Frigyes öccsét, Lederer Eriket egy mulatóhelyen meglátogatta és megverte, amiből párhaj keletkezett.

— Két vasúti munkás borzalmas katasztrófiája. Osztjekről jelentik: Otók szlavoniai község közelében megrendítő szerencsétlenség történt pénteken délután. Kudel Mile és Csolovics Mile otók vasúti munkások a pályatesien dolgoztak és új talpjakat raktak le. Mind a ketten anyujira elmerültek munkájukhoz, hogy nem vették észre a közeledő talatit vortatot. Az utolsó pillanatban Csolovics észrevette a szerelvényt és el akarta rántani Kudelt, de az megbotlott egy talpában és mind a ketten a sínre zuhantak. A vortat átment rajtuk: Kudelnek két lábát, Csolovicsnak pedig egyik kezét és egyik lábát levágták a kerekek. A két szerencsétlenül járt munkást a kórházba szállították.

— Eltűnt egy molli szegényházi lakó. Molról jelentik: Kokrehel Antal molli szegényházi gondnok jelentést tett a csendőrségen, hogy Rizem Zacharia nyolcvanhároméves orosházi születésű szegényházi apót eltűnt. Pénteken este a Tiszaparton látták a kopháztól mintegy százötven méternyre, ahol cipőjét, kalapját meg is találták, de Rizemnek nyoma veszt. Valószínűnek tartják, hogy az aggastyán a Tiszba vetette magát. A nyomozást megindították.

— Simon Bőske fényképe miatt elkobozták a »Könyv kiadó«-től könyv egyetemes lapját. Budapestről jelentik: Simon Bőske, német megirtuk becsületességét pert indított a »Könyv kiadó«-től című könyv budapesti kiadója ellen, mert a nemzeti lettel és erotikával foglalkozó könyvben Bőske fényképét. Miss Ercsika letele az írók mellett, hogy fényképe aktívelek között szerepel és kéte a könyv elkobzását. A vizsgálóbíró szombaton délelőtt döntött az ügyben és elrendelte a könyv annak az egyetlen lapjának elkobzását, amelyen Simon Bőske fényképe van.

— Kínai kommunisták összeesküvést szöttek a pekíngi követek meggyilkolására. Londonból jelentik: A Daily Telegraph közli pekíngi tudósításának pekíngi táviratát, hogy állítólag összeesküvés készült a külföldi diplomaták meggyilkolására. A péntek estéről keletkezett távirat többek között a következőket mondja: Nagy nyugtalanságot keletkezett ma reggel Pekingben, hogy Csang-Csau-Csung veit kínai miniszterelnök megbízottakat küldött a külföldi diplomatákhoz és közölte velük, hogy a kommunisták a külföldiek meggyilkolására összeesküvést terveznek. Csang-Csau-Csung arra is figyelmeztette a követeket, hogy cselésdésüket is rá akarják bírni az összeesküvésben való részvételre és arra akarják kényszeríteni, hogy hagyják őrizetlenül a követéségi negyed házait és könnyítsék meg a behatoló gyilkosok munkáját. Csang-Csau-Csung szerint a kommunisták a külföldi diplomaták meggyilkolásával a nankíngi kormány tekintélyét akarják aláásni. A tömeges gyilkosságokat a Szunjaszen emlékére június elsején tartandó ünnepok alatt akarják végrehajtani az összeesküvők. A külföldi követéségeken kétékedve fogadták Csang-Csau-Csung óvásit de mindenenesetre megtették a szükséges óvintézkedéseket.

Felhozta a kiadatási kérelem, hogy mind a két bombának egyforma volt a szerkezete és mind a kettő a bajor robbanóanyaggyárban, Neumarktban készült, ahonnan Budapestre küldték, így tehát a tettest és a felbujtót is ott kell keresni.

Arra is kitért a kiadatási kérelem, hogy Szemző összekötésében állt Ötvös Károlyval, az öbrendő magyarok egyesületének tagjáival, akit egy Budapesten elkövetett bombamerénylettel gyonosítottak.

Végül Nemecsek Albinára hivatkozott az átirat, aki Ledereréknél szakácsné volt és

a merénylet elkövetésekor felismerte Szemző titkárat, Laveux grófot, aki szájában égő cigarettával állt a Lederer palota kapujában, és meg akarta gyújtani a bomba kancsát.

Szemző Gyula másodtitkáráról, Vojnics Józsefről azt mondta a kiadatási kérelem, hogy 1922 januárjában Bécsben járt és Laveux grófnál szállt meg, airova

Vojnics József a merénylet előtt két órával érkezett.

A pozsonyi törvénysszek döntött is a kiadatási eljárás ügyében, de az iratokat felterjesztette a prágai igazságügyminiszteriumba, mert végső fokon az igazságügyminiszter dönt a kiadatásról.

Az igazságügyminiszter pénteken este a kiadatás mellett döntött.

és erről a határozatról értesítette a pozsonyi törvénysszeket. Most már

biztos, hogy Szemző Gyulát a csehszlovák hatóságok kiadják Ausztriának.

Pozsonyban és általában mindenütt nagy szenzációt keletkezett ez a hír.

Szemző Gyulát a jövő hét végén adják át az osztrák hatóságoknak.

Az egykori bácskai főispánra a bécsi ügyészség régebbi nyilatkozata szerint, ha a vád behizonyosodik, ötöt tíz évig terjedhető fegyház vár.

— Tüzvész pusztított egy szlovéniai faluban. Zagreből jelentik: Hatalmas tüzvész pusztított Kocsevski Reka szlovéniai faluban. A tűz huszonnégy órán keresztül tartott és teljesen tönkretett a falut. Tizenhárom ház és hetvenöt gazdasági épület lett a lángok mártaféka. A kárt tizmillió dinárra becsülik.

— Mesés gyémántkincsekkel díszítve trónolt az angol királyné az udvari hálon. Londonból jelentik: Péntek este tartotta a királyné második udvari fogadóestjét a Buckingham-palota tróntermében, amelyre körülbelül ezer vendég volt meghíva. A királynét ezuttal a yorki herceg vezette a trónhoz. Mary királyné ezüstszürke selyemruhát viselt gyöngyökkel és kristályokkal gazdagon díszítve, ezüstszürke csipkeujakkal és uzálllyal. Csak gyémántkincszereket hordott, hatalmas gyémántdiadémet, keblén a híres Kohinoort és a nem kevésbé nevezetes Afrika csillagát, nyakán többsoros gyémántfüzért viselt, amelynek egyik sora a derekáig ért.

— Fényes nappal hatvan késszurással megölte Rómában egy öreg kereskedőt. Rómából jelentik: Megmagyarazhatatlanul titokzatos gyilkosság ügye foglalkoztatja két nap óta a római rendőrséget. Forgalmos uccán levő antikvárius-holtjában hatvan késszurással meggyilkoltak egy öreg könyvkereskedőt. A járőrök és szomszédok látták, hogy egy harminc év körüli, magas, izmos férfi megy be a boltba és kulccsal csukja be maga mögött az ajtót. Tíz perc múlva a férfi eltávozott, arca és egész ruhája vérfojtokkal volt tele, amelyeket az uccán törölgetett zsebkendőjével, azután háborítatlanul felszállt az autóbuszra és eltűnt. Az öreg kereskedő holtan hevert boltjának padlóján, a hatvan szurás egész testét elkövetlenítette. Rablás nem történt, a pénztár is sértetlen volt. A gyilkosnak nyoma veszett.

— Szuboticán is betört a Szentán letartóztatott betörő, Szentáról jelentik: Preradov Gyukó szentán detektívfőnök — mint ismeretes — pénteken este az Eugen-szigeten elfogta Farkas Sándor tizenkilencéves suhancot, akitől a megmotozás alkalmával töltött revolvert, álkuleseket és betörőszerszámokat találtak. Vukov Gísó büntügyi kapitány és Szlávnics Nikola rendőrfogalmazó szombaton Farkast elvitték a betörések színhelyére és a betörő megmutatta, hogyan hajtotta végre a betöréseket. Négy álkulescsal bármilyen zárat ki tudott nyitni, ahol pedig a kulcsot benne hagyták belülről a bezárt ajtóban, ott egy acéltűvel megfordította és kilökte a kulcsot a zárból. Farkas beismerte, hogy nemcsak Szentán követett el betöréseket, hanem Zagrebban és Vukováron is. Szuboticán egy évvel ezelőtt Bata Fábrián főuccai fegyverkereskedésébe tört be. A betörés után elfogták és nyolchavi fegyházra itülték. A büntetést kitöltötte. Február közepén szabadult ki a fegyházból és azóta több betörést követett el. A szentán rendőrség most állítja össze Farkas bűnlajstromát és a nyomozás befejezése után adják a szubotici ügyészségnek.

# Pöstyén

1700 m mélységből fakadó 67° C ujk. kénes iszapforrások esz-köszvény ellen. — Lakások minden igénynek. — 3000 szoba. — 3 km strand, tennisz, golf, színház, galamblovászat. — Bécstől 3 és fél órányira.

Prospektus: Mr. A. Blum gyógyszerész, Subotica, Strossmajerova 11

— **Elbucszott Beeskerekől Vukovics ezredes,** volt helyőrségi parancsnok. Beeskerekről jelentik: Vukovics Dragoljub ezredes, a beeskereki 27-ik gyalogezred parancsnokát és Beeskerek város helyőrségi parancsnokát — mint ismeretes — Őfelsége a király a sumadijai gyalogsági brigád parancsnokává nevezte ki Kragujevácha. A távozó ezredes tiszteletére a beeskereki tisztúton otthon, Beeskerek város tanácsa és a Narodna Odbrana vezetősége és a tartalékos tisztek egyesülete csütörtökön este ünnepi bucsu bankettet rendezett a Vojvodina kávéházban. A banketten résztvevett dr. Baltics Vilko beogradi tartományi főispán a feleségével, Petrovics ezredes, dr. Kovács István pápai prelátus, dr. Zupkovic Pavle tartományi jogi referens, Sztrefanovics Nikola polgármester, dr. Zsupanszki Szlávko volt főispán, dr. Matics Misa, dr. Kamenkovics Jován, dr. Iszakovics Vojislav orvosok, a beeskereki helyőrség egész tisztikara és a távozó ezredes tisztelőinek és barátainak nagy tömege. Az első felköszöntőt Vukovics ezredes tartotta Őfelsége Alekszandar királyra, amire a katonazenekar a himnuszot játszotta. A felköszöntőt és a himnuszot a közönség állva hallgatta végig. Utána dr. Baltics Vilko főispán emelkedett szólásra és meleg szavakkal emlékezett meg a távozó ezredes nagy érdemeiről. Csoradics Juraj őrnagy a helyőrség tisztikara nevében Sztrefanovics Nikola polgármester a város polgársága nevében köszöntötte fel az ezredes, mint aki megteremtette a katonaság és a polgárság nevében a legteljesebb harmóniát. A Narodna Odbrana nevében, amelynek a távozó ezredes megalapítója és elnöke volt, dr. Zsupanszki Szlávko, a tartalékos tisztek nevében pedig Jovanovics Alekszander mondott felköszöntőt. A felköszöntőkre Vukovics Dragoljub ezredes megható hangon válaszolt és kielengette, hogy egy városból sem távozott el olyan fájó szívvel, mint Beeskerekéről, ahol olyan kitünő tisztikara, annyi barátja és törekvéseinek olyan sok megértője akadt. A bankett után tánc következett, amelyhez a katonazenekar szolgáltatja a zenét és amely a késő éjszakai órákig tartott.

— **Eljegyzések.** *Deutsch* Irmuska (Kiszács) és *Rudinstein* Manó (Ada) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Csincsok** Kamilla (Budapest) és *Horváth* Árpád (Novisad) jegyesek.

— **Erdély** Margit és *Fischer* Árpád (Szubotica) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A vajdasági munkások és a németországi munka.** Hónapokkal ezelőtt, mint ismeretes, megjelent a Vajdaságban *Weise József* németországi megbízott, aki a noviszadi munkás-tözsde és a munkáskamara fekapcsolásával németországi idénymunkára vajdasági munkásokat keresett. Nagy akció indult meg akkor, mert *Weise József* volt az első olyan személy, aki hivatalos referenciákkal kezdett neki a munkástoborzáshoz. A remények, amelyeket ez az akció a munkásokban felkeltett, nem minden tekintetben váltak be. A rengeteg vajdasági jelentkező közül alig néhány százat alkalmaztak, noha a felszólítás értelmében majd minden vajdasági község betérjesztette munkára vállalkozó szegényeinek névsorát. Az történt, hogy a német megbízott a munkások nagyobb tömegét Szlovéniából vitte ki Németországba, holott a Vajdaságban nyomasztóbb a munkanélküliség és a szegénység. A novaorvnai jelentkezők már hetek óta hába várják ügyükben a döntést, mert jelenleg az a helyzet, hogy sem megbízott nem jelentkezik, sem értesítést nem kapnak arra vonatkozólag, hogy szükség lesz-e rájuk. A munkások felkeresték a munkáskamarát és a munkásbörzét, de sehol sem tudtak felvilágosítást adni nekik arról, hogy mi lesz velük. A munkások helyzete napról-napra elviselhetetlenebb lesz, munka nincs és utolsó reményük, a németországi alkalmazás is, úgy látszik füstbe ment.

— **Párisi** bijouterie és ridiküllujonságok megérkeztek. *Balog Lina* cég.

— **Csehszlovák egyetemi hallgatók** Noviszadon. Noviszadról jelentik: Május 19-ikén harminc csehszlovák mezőgazdasági főiskolai hallgató érkezik Jugoszláviába és megtekintik a mezőgazdasági intézményeket. A csehszlovák mezőgazdasági főiskolai hallgatók Noviszadról a Vajdaság több városába randulnak ki, majd megtekintik az ország többi tartományait is és Jugoszláviából Bulgáriába és Romániába utaznak.

— **A noviszadi női ipariskola új vezetője.** Noviszadról jelentik: Klicin Mita tartományi kormánybiztos a noviszadi női ipariskola vezetősége élére dr. Sztrefanovics Zsárkónét, a noviszadi szerb nőegylet elnökét, az intézet igazgatójává pedig Mihajlovics Mariánt nevezte ki.

— **Hétfőn lesz Szubu Katica bűnügyének főtárgyalása.** Beeskerekéről jelentik: A beeskereki törvényszék hétfőre, május 13-ikára tűzte ki Szubu Katicának, a toráki mérgekverőasszony és szeretője, Gilezán Petru gyilkossági perének tárgyalását. Szubu Katicát férje meggyilkolásáért első ízben halálra ítélte a törvényszék, de az ítélet után az addig konokul tagadó asszony beismerő vallomást tett és elmondta, hogy szeretetjével, Gilezán Petruval együtt követték el a tettet. Erre perújítást rendeltek el és Gilezánt is letartóztatták. A tárgyalásra igen sok tanút idéztek be és így valószínű, hogy a tárgyalás két napig fog tartani.

— **Leromboltak egy épületet, hogy ellophassák a téglát.** Beeskerekéről jelentik: Bikics Ráda, Ognyanovics Sztjeván, Basta Nikola, Nédics Lára, Novakovics Száva és Cvejanov Rada banatszko-karagyorgyevói dobrovoljácokat azzal vádolta az ügyészség, hogy 1925. június havában a Csekonics-udalom egyik épületét lerombolták és a téglát eladták Vári Imrénének és Obradovics Nikolának, akiket orgazdasággal vádolt az ügyészség. A pénteki tárgyaláson az első hat vádlott beismerő a vádat, Vári Imre szintén beismerő, hogy vásárolt téglát, de azzal védekezett, hogy kidobolták a raiban, hogy öreg téglák eladják. Igazolta is tanúkkal, hogy csakugyan dobolták az eladó téglákat, de később kiderült, hogy a dobolás más téglákra vonatkozott. Ennek alapján a bíróság Vári Imrét felmentette a vád alól, a többi hét vádlottat azonban egyenként tizenöt napi fogházra ítélte.

— **Orvosi hír.** Dr. *Majoros* István specialista orvos május hó 14-ikétől május 30-ikáig külföldre utazott. Ezen idő alatt rendéése szünetel.

— **A Koszics—Ivics-afférban elhalasztották a főtárgyalást.** Koszics Mürko dr. egyetemi tanár, mint jelentették, rágalmazás miatt feljelentést tett Ivics Alexa dr. egyetemi anár ellen. A rágalmazási perben szombat délelőtt kilenc órára volt kitűzve a főtárgyalás. A főmagánvádló képviselőiben dr. Dimitrijevic Dragomir ügyvéd jelent meg és összeférhetetlenségi kifogást emelt Klunics Martin dr. vezető járásbíró ellen. A főtárgyalást vezető Klunics dr. erre a tárgyalást elhalasztotta és az ügy iratait Dimitrijevic kifogásaival a törvényszékhez küldte döntés végett.

— **Közhőgést, meghűlést, rekedtséget,** tüdőbajokat biztos eredményel gyógyít a *Sirofen*. Gyógyszertárakban kapható.

— **Csesztereg község százéves jubileuma.** Beeskerekéről jelentik: A jövő héten lesz száz esztendeje, hogy a bánáti Csesztereg község megalakult. Száz év előtt telepítették ide, Csekonics gróf birtokára a cseszteregi németek őseit, akik mind földmunkások és béresek voltak. De a szorgalmas lakosság hamarosan gyarapodni kezdett és ma, az egykori béresek és munkások unokái majdnem valamennyien módos gazdák, akik a község 1400 holdnyi területű határán kívül még háromszor annyi földet tartanak tulajdonukban a szomszédos Idvor és Torda községek földjeiből. A község fennállásának százéves jubileumát május 17, 18 és 19-ikén tartják meg nagyarányú ünnepségek keretében. Csesztereg község előjárósága Dungserszki Franjo községi jegyző vezetésével küldöttséggel kereste fel dr. Baltics Vinko tartományi főispánt, továbbá a főispán feleségét és Rodics Rafael érsek, bánáti apostoli adminisztrátort, akiket a jubiléus ünnepségei végnői tisztségeinek elvállalására kértek föl, amit azok el is vállaltak.

— **Szabados Béla városi állatorvos** rendőrt Boda-lieva ulica 8. sz. alá (volt Asztalos-ucca, a "Zöldfiakorcsmával szembeni ucca) helyezte át. Telefon: 413.

— **Az apa gondatlansági kisleánya halálát okozta.** Beeskerekéről jelentik: Megható törvényszéki tárgyalás folyt le pénteken Pejovics Velimir beeskereki büntető tanácselnök tanácsa előtt Burjanov Gyura nővérejei napszámos volt a vádlott, akit gondatlanságból okozott emberöléssel vádolt az államügyész. A vád szerint Burjanov 1926 június havában a lakásában vizet melegített, majd elment hazulról és magukra hagyta hároméves Milica és másfél éves Biszerka nevű lányait. Amíg az apa távol volt, a gyerekek valahogy feldöntötték a fazekat és a forró víz rádült a másfél éves Biszerkára és olyan súlyosan összeégette, hogy sérüléseibe belehalt. A vádlott előadta, hogy felesége nem sokkal előbb halt meg és magára maradt két kis gyermekével. Mikor a víz meleg volt, a fazekat levette a tűzhelyről és az ágyra tette. Az ágyban fekiúdt a nagyobbik lánya, Milica, míg a kisebbik az ágy mellett a földön ült és játszott. Az ágyban nem volt ágyruha, mert ők nagyon szegények, nem volt párnájuk, se szalmazsákjuk. A fazekat a pusztia deszkára tette, azután kiment. A kis Milica eközben felkelt az ágyról és ekkor véletlenül feldült a vizesfazék és a forró víz az ágy mellett játszadozó Biszerkára ömlött. Dr. Párvány Andrija államügyész rövid vádbeszédben kérte a vádlott megbüntetését, mert már azáltal is gondatlanságot követett el, hogy a vizet az ágyra tette. A bíróság bűnösnek mondotta ki Burjanov Gyurát gondatlanságból okozott emberölés vétségében és tizenöt napi fogházra ítélte. Az ítéletben úgy az ügyész, mint a vádlott megnyugodott és így jozerőre emelkedett.

— **Kinevezés.** Noviszadról jelentik: A pénzügyminiszter előterjesztésére Őfelsége Alekszandar király Sabolics Szmát, a noviszadi kataszteri hivatal főtitviselőjét a zemuni kataszteri hivatal főnökévé nevezte ki.

— **Öngyilkos öregasszony.** Pancsevón Schuner Katalin hetvenhároméves öregasszony mintegy nyolc nappal ezelőtt összeesett lozzátartozóival és azután hazulról izgatottan eltávozott és többet nem látták. Két nap előtt a halászok a Temes melletti árterületen egy öreg nő holttestét találták, melyben a rokonok felismerték az elhunyt Schuner Katalint.

— **Házasság.** *Hajduska* Erzsé és dr. *Grossmann* Vilmos házasságot kötöttek.

— **Pollák Lajos emlékezete.** A Dr. Singer Bernát vajdasági zsidó szeretetház egyesület néhai elnöke, Pollák Lajos halálának évfordulóján, május hó 12-én, vasárnap délután fél 6 órakor a kórház imatermében istentiszteletet tart.

— **Mosható glacié kesztyű** 48 dinárért Klein Jenőnél Noviszad, Vel, Beeskerek, Szentá.

— **Gerber-féle** Góliát barna sör zamatos, tápláló, izletes és pótolható.

— **Öngyilkos lett egy magyar táblabíró.** Budapestről jelentik: Péntek délelőtt tizenegy óra tájban a margitszigeti nagyszálló egyik harmadik emeleti szobájának ablakán átvetődött egy férfi test és rázuhant az elsőemeleti erkélyre. A zaira összesereglettek a szálloda lakói és alkalmazottai és az összeroncsolt testű férfin megdöbbenve ismerték fel Krausz László ötvenhat éves nyugalmazott, vidéki táblabíró, aki feleségével és leányával együtt hosszabb idő óta a szálló lakója. Kihívták a mentőket, a szálló orvosai pedig első segélyben részesítették az eszméletlen táblabíró. Krausz olyan súlyosan sérült meg, hogy egy szót sem tudott szólni, amikor felesége és leánya kétségbeesetten rohantak hozzá és faggatni kezdtek. A mentők megállapították, hogy Krausz súlyos belső zúzódásokat és koponyaalapi törést szenvedett. Egy szanatóriumba vitték, de már nem volt segítség, félórával később meghalt. A rendőrség megállapította, hogy nem balesetről van szó, hanem a táblabíró leugrott a III. emeletről. Krausz László, aki ré(góta ideggyógyban szenved, bizonyára pillanatnyi elmezavarásban követte el tettét.

— **Rogaska Slatina,** a világhírű fürdőhely gyomor-, bél- és májbajok, epekő, sziv- és vesebántalmak ellen. Legelőszőbb és legeredményesebb tartózkodás májusban, júniusban és szeptemberben. Kérjen prospektust.

— **Orvosi hír.** *Littmanné dr. Pollák* Szidónia rendelőjét Paja Kujundzica ul. 43. sz. alá helyezte át. (Wes-selény-ut, volt Ladányi-féle ház.)

— **Mira** az a gyógyvíz, amelynek használata szüntet idegességet, fejfájást, hágyadtságot. Természetes összetétele teljesen a karisbadi keserűvízével egyező, s hatásában azokat felül is mulja. Orvosi szaktekintélyek által ajánlva, s állandóan rendelkezésre álló keserűvíz. Ha fenti bajok egyikében szenved, úgy haladéktalanul használjon *Mira* keserűvizet. Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és jobb fűszerüzletben. Képvisele: Trafikant Gábor, Szubotica.

— **Dr. Anau Dezső** ideggyógyos rövid időre elutazott.

— **Elgázolták a megvadult lovak.** Pancsevón Kalinovics Zsivo földmives kukoricaszántát vitt kocsiján, mikor a Jabukai úton a lovak egy autóbiltól megijedtek és megvadultak. A vágató lovak elgázolták Vučenics Luho tizenhároméves inasgyereket, aki mindkét lábát kitérte és egyéb súlyos sérüléseket is szenvedett. Beszállították a városi kórházba.

— **Mindazon mérgezési esetek leküzdésénél,** melyeket romlott élelmiszerek, valamint tulsok ivás és dohányzás, vagy morium és kokain élvezete idéz elő, a természetes »Ferenc József« keserűvíz használata fontos segédeszköz képez. Hires orvostudományi könyvekben felsorolják azt is, hogy a *Ferenc József* víz többek közt ölommérgezésnél nemcsak meggyógyítja a makacs székrekedést, hanem mint specifikus ellen-szer is kifejti kitünő hatását. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben. 4

— **Levics Avram** nyugalmazott S. H. S. pénzügyminiszteri osztályfőnök Beogradban, Kralja Petra ulica 60. szám alatt írott nyitott azok részére, akik különféle pénzügyi és közigazgatási hatóságoknál ügyeket akarnak elintéztetni. Levics Avram volt osztályfőnök ezekben az ügyekben elismert szakember és az elintézésért csak mérsékelt honoráriumra tart igényt.

— **Anyák napja.** Az országos ifjúsági Vöröskereszt egyesület az összes jótékony nőegyletek közreműködésével a közoktatásügyi miniszter engedélye alapján május 12-ikén és 13-ikán anyák-napját rendez. Ez alkalommal az összes iskolákban a tanárok és tanítók beszédet intéznek az ifjúsághoz és méltatják az anyák magasatos hivatását. Az ifjúságot arra fogják buzdítani, hogy ezen a két napon bármilyen módon, akár egy virágszállal is, szerezzenek örömet szüleiknek. A tanulói ifjúság a két napon koncerteket, színelőadásokat és más ünnepeket rendez, az árvák szülei sírjához vonulnak ki és utána olyan házaspároknál tesznek látogatást, akiknek nincs gyermekük. Az anyák napjának jövedelméből többgyermekes szegény családokat jutalmaznak meg.

Dr. Vécsel Samu ügyvédi irodája május 12-ikétől kezdve Aleksandrova utca 6. szám alatt (Dimitrievics Bogdán ur házában) lesz.

— **A pontytíla'om.** Beeskerekről jelentik: A halászati törvény előírja, hogy április 1-től július 15-ig nem szabad pontyot halászni. Ennek a törvényes intézkedésnek a betartását nem nagyon szokták ellenőrizni, de a beeskerei rendőrség váratlanul razzliát tartott a beeskerei halászközött és Tarabek Zsiva halásznál jogtalanul kihalászott pontyokat találtak, körülbelül hatvan kilogram súlyban. A halász előadta, hogy a pontyokat más halászköztől vásárolta. A rendőrség a halász ellen megindította az eljárást, egyben pedig elrendelte, hogy a pontyokat vissza kell ereszteni a Begába.

— **Nagy báránymélgárvány Tordán,** Beeskerekről jelentik: Torda község területén a gyermekek körében rohamosan terjed a báránymélg. Minden második házban van Tordán beteg. A járványos betegség miatt az összes iskolákat bezárták és minden intézkedést megtettek a járvány leküzdésére.

### Ágnes krémtől gyönyörű lesz

— **Szabadlára helyezték a Noviszadon letartóztatott drezdai könyvkereskedőt,** Noviszadról jelentik: A noviszadi rendőrség még április 10-ikén letartóztatta Schnau Rudolf drezdai könyvkereskedőt, aki Noviszadon »Krisztus élete és tanaí« című könyvre előfizetőket gyűjtött és előfizetési díjakat vett fel, de a feljelentés szerint a könyveket nem szállította. A noviszadi törvényszék vizsgálóbírája az ügyben befejezte a vizsgálatot és Schnaut szabadlára helyezte, megszüntetve ellene az eljárást.

— **Műkedvelőelőadás Vrbászon.** Vrbászról jelentik: A vrbászi protestáns leányegylet csütörtökön este sikerült műkedvelőelőadást rendezett. Az előadás szereplői közül különösen Fischer Tini, Zeng Ilonka, Molter Juci és Mensch Aranka tündek ki.

— **Kiadó Palicsan a strandnál levő két tennispálya** a mellette levő bódéval együtt. Bővebbet Sport Klub Električne Centrale, Telefon 508.

— **Szilvasztársért hathavi fogház.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszéken szombaton tárgyalták Sjaicsics Alekszandart volt munkáspénztári pénzbeszedő sikkasztási bűnügyét. Sjaicsics a vádirat szerint 12.000 dinárral nem számolt el és mint kiderült, a pénzt saját céljaira fordította. A bíróság hathavi fogházra ítélte.

— **A strandszezon megnyitására** ajánlja Klein Jenő speciális trikőüzlete Noviszad, Vel. Beeskerek és Szenta legújabb fűrdőruháit, fűrdősapkáit és fűrdőcipőit.

— **Felmentették a gyilkosságra való felbujtás vádjától.** Noviszadról jelentik: A noviszadi felelőbírói bíróságon szombaton tárgyalták Remenár Toma tomasinai napszámos bünpéret, Remenár a csakoveci törvényszéki kirendeltség gyilkosságra való felbujtás büntetése miatt tízenkét évi fegyházra ítélte. Még 1923-ban történt, hogy Kovács József tomasinai lakos agyonlőtte Remenár Toma apját, Tomasev Pált. A gyilkost hosszas nyomozás után fogták el és ekkor azt a vallomást tette, hogy a gyilkosságra Remenár bújította fel. A törvényszéki kirendeltség a gyilkos vallomása alapján Remenárt elítélte, a felelőbírói bíróság azonban felmentette a vád alól, mert bűnösségét nem látta kellőképp bebizonyítottának.

— **Új divatruház Noviszadon.** Tatarski Zsarkó Noviszadon, Kr. Petra uca 16. szám alatt saját házában legdivatosabb szövetekkel, sejmekkel és egyéb rőtűs-árakkal ellátott új divatruházat nyitott. Felhívjuk olvasóink figyelmét a Tatarski cég mai lapunkban megjelent hirdetésére.

# Serravallo

## KINA VASBOR

serkenti az anyagcserét, erősíti az idegeket, javítja a vért és ezért lábadozóknak és vörz gónveknek az orvostudomány előkelőségei ajánlják

Kitűnő ízű

10.000-nél több orvosi elismerő levél

Kapható minden gyógyszerárban

3132

# RÁDIÓ

## Hét operaelőadás a vasárnapi programmon Hétfőn nemzetközi műsorcsere Varsóból

Pénteken nem volt jó napja a rádióknak, a légköri zavarok csaknem az egész vonalon jelentkeztek. Kivételesen jól lehetett venni a nápolyi közvetítést. Kitűnő előadásban hallottuk Bizet Carmenjét.

Vasárnap a szokott ünnepi műsört kapjuk. Különösen nagy számmal vannak operaelőadások, azonban figyelemre méltó hangversenyek egész sora szerepel a programon. Beograd délután folytatja etnografiai jellegű előadásorozatát és ezuttal egy jugoszlav falu vasárnap délutánja szerepel programon, (17.00). Este Beograd stúdiójából hárfahangversenyt közvetítenek (20.30). A hangverseny programból kiemelkedik a prágai leadás. A műsört Smetana szerzeményeiből állították össze. (21.00). A hangversenyt valamennyi csehszlovák állomás közvetíteni fogja. Frankfurt és testvér állomása Stuttgart Verdi Requiemjét adja zenekari hangverseny keretében (19.30). München hangversenye is névönök igérkezik. Zenekari hangverseny keretében operaszínek kerülnek előadásra (21.15).

Operaelőadást nyújt Zagreb a Nemzeti Színházból (21.00). Königsberg operaszínekét közvetít (20.00). Kölnből pedig három kis Mozart-daljáték hallható (20.00). Hamburg is operaelőadást tűzött műsorára, előadásra kerül Julia Kerwey »Die Schöne Lau« című meseoperája (18.55). Berlin Flotow Mártjának előadását közvetíti és végül operaelőadás hallható a Budapesti hullámhosszon. Az operaház »Francesca da Rimini« előadását közvetíti (19.30).

Ljubljánból délután lesz érdekes közvetítés, a Primorje-Maribor revansmérkőzés lefolyását közvetítik a mérkőzés színhelyéről (16.00).

Hétfőn a legtöbb európai állomás lengyel műsört közvetít Varsóból. A műsoron a legkiválóbb lengyel

zeneszerzők kompozíciói szerepelnek. A hangversenyt közvetíti Zagreb, Budapest, Berlin, Pozsony, Brinn, Kattovitz, Krakko, Prága, Bécs és Vilna (20.30.) Beograd kamarazene-estje szintén kiemelkedik a hétfői programból. A hangversenyt a beogradi vonósnégyes is részt vesz (20.55).

Frankfurt Lortzing »Regina« című operáját közvetíti (20.15.) Londontól Wagner »Siegfried«-jének második felvonása hallható (19.45.) Nápoly két kis operát tűzött hétfői programjára (21.02).

\*

— **Megkezdte működését az oslói nagy adóállomás.** Az oslói nagy adó, amely 60 kw. antennaenergiával fog dolgozni, a napokban megkezdte működését. Ez lesz egyelőre Európa legerősebb leadóállomása. Az állomás Oslótól hat kilométer távolságra, az Ekeberg-hegven épült és magántársaság tulajdona, amelynek már eddig hat állomása van Norvégiában.

— **Éjszakai átviteli kísérlet Oroszországban.** Oroszországnak közel nyolcvan adóállomása most az ugynevezett »egyműsori« előadásokkal kísérletezik. Azt akarják, hogy a nyolcvan állomás közül éjszaka szórakoztató műsört mindig csak egy állomás adjon, amelyet azután átvenne hallgatói számára a többi állomás. Ezek az egyműsori kísérletek éjszakánként most folynak. A kísérletek helyén többnyire balalajka-zenekarok és kórusok adnak hangversenyt. Az adó a »mozsetye« szóval jelentkezik.

— **Az osztrák rádióhallgatók száma.** A legutóbb kiadott statisztikai kimutatás szerint Ausztriában április 13-ig 347.000 volt a rádióelőfizetők száma.

# SPORT

## Szubotica válogatott csapata vasárnap Beogradban játszik

### A mérkőzés délután fél ötkor lesz a Jugoszlávia pályáján

Szubotica és Beograd válogatott csapatai évek óta tavasszal és ősszel, rendszeresen felváltva Szubotican és Beogradban adnak egymásnak találkozót. Ezek a találkozások nem csak a két sportcentrum barátságát dokumentálják, de egyben fokmérőül szolgálnak Szubotica futballsportjának az országos viszonylatban elfoglalt pozíciója tekintetében. A legutóbbi mérkőzés az ősszel Beogradban volt és azon Szubotica 2:0 arányú vereséget szenvedett. A revans most Szubotican esedékes, ezt az előnyt azonban anyagi nehézségek miatt Szubotica kénytelen volt feladni és a két válogatott közös megegyezéssel ismét Beogradban mérkőzik.

Talán még soha nem volt nagyobb szüksége Szubotica válogatott csapatának a hazai pályára, mint ez alkalommal. Régen indult már Szubotica olyan gyenge együttessel a Beograd elleni küzdelemben, mint ezen a mérkőzésen. Ennek a csapatnak nagyon jól jönne az ismerős környezet és a hazai közönség biztatása már csak azért is, mert a teljes sikertelenség esélyeivel startoló válogatott nem lenne kénytelen Beogradban megmutatni gyengeségét.

Szubotica sportközönségének tisztában kell lennie azzal, hogy válogatott csapatában számos reménytelennél gyengébb poszt van, amelyekkel reális számítás szerint eredményt elérni Beograd ellen nem lehet. A válogatott csapat sorsáért aggodók csak abban bízhatnak, hogy Szubotica legénysége gyengesége tudatában ambícióval fog küzdeni és lelkesedésével minden lehetőséget megtesz a csufos kudarc elhárítására.

A szubotici válogatott szombaton este hat órakor utazott el a gyorsvonattal Beogradba. A csapatot Gyorgyevics elnök és Szegedinszki főtitkár vezették. Vasárnap délután fél öt órakor a Jugoszlávia pályáján a két csapat a következő felállításban mérkőzik:

Beograd: Nikolics (Jugoszlávia) — Tosics (BSK), Petrovics (Jugoszlávia) — Popovics (Jugoszlávia), Kolonogo (Szoko), Gyorgyevics (BSK) — Tiranics (BSK), Csulics (BSK), Luburics (Jugoszlávia), Tomasevics (Szoko), Najdanovics (BSK).

Szubotica: Hanák — He'd. Cvetkovics — Kopilovics, Jovanovics, Göncöl — Inotay, Kikics, Kovács, Horváth, Gabrics.

## Bulgáriában kötelező gimnáziumi tantárgy a futball

### A bolgár futball néhány év múlva eléri a jugoszláv nivót — Konstantinov Dimitriv bolgár sportember nyilatkozata

— **Osztijekről jelentik:** A szófiai bajnokcsapat, a Szlávia, amely a BSK pályavárat mérkőzésein Beogradban játszott, Beogradból Osztijekre ment, ahol több mérkőzést fog játszani. A bolgár csapatot Konstantinov Dimitriv, az ismert bolgár sportember, a bolgár futballszövetség vezető tagja kísérte, aki a bolgár sportviszonyokról a Bácsmegeyi Napló munkatársának a következőket mondotta:

— A külföld kritikája túl igazságtalan országunk sportjával szemben. Az elmúlt években a nálunk lezajlott események és szerencsétlenségek nagyon ártottak a sportnak is, de ezen is keresztül estünk. Tény az, hogy a közép-európai futballnivótól még nagyon messze vagyunk, de hat év óta oly rohamos fejlődésen

mentünk keresztül, hogy bizom abban, hogy néhány év múlva utolérjük a jugoszlávokat.

— Miért következett be a fejlődés olyan későn?  
— Hígyje el, nem a játékos anyag volt a hibás, hanem maga az állam, amely nem akarta észre venni a sportot. Hosszu ideig csupán egy futballpálya volt Szófiában, de az is nagyon szomorú állapotban volt. A külföldi csapatok gyakori látogatása azonban felkeltette az illetékes fórumok figyelmét és részvételük a sport nemzetnevelő hatására és propagandisztikus erejére és most rohamos lépésekkel haladunk előre. Szófiában már több futballpálya és egy hatalmas modern stadion is van. A nagy lendület meghozta az érdeklődő közönséget is és a legutolsó román-bolgár válogatott

mérközösen tízenhét ezer ember drukkolt a bolgár szerekért. A gimnáziumban minden sportág kötelező tanterv és így a diákok legelőbbje elsőrendű futballista. Egy minisztériumi sportinspektorunk is van, aki állandóan tájékoztatja a felettes hatóságokat működésünkről. Ha kell, kiutalnak pénzbüntetést is. Az összes bolgár csapatok ötven százalékos utazási kedvezményünk van állandóan és ezt a kedvezményt élvezik a beutazó vendégszempártok is.

— Vannak-e erős csapatok Bulgáriában?

— Hogyne. A bajnokságban nagyon is komoly ellenfeleink vannak. Szófiában a következő elsőosztályú csapatok vannak: Szlávia — Lefszki — Sport Club — Fekal és «AC 23». Ezek mind jó csapatok. A bajnokság során azonban mindegyiket legyőztük. Ez azonban csak a szófiai bajnoki címhez volt elégséges. Az országos bajnokságért még sokkal kellett küzdeni. A második legnagyobb sportcentrum Plovdiv városa, amelynek 80.000 lakosa és három erős futbalcsapata van és pedig: Bortef, Lefszki és Marica. Ezenkívül még erős csapatok: Loni-ban a «Marija Lujza», Duknióban a «Rodina» és végül Várnában a «Vladiszláv». Mindezekkel a csapatokkal játszanunk kellett az országos bajnokságért és mindegyiküket le is győztük és ezzel megszereztük az országos bajnokságot.

— Az atlétika?

— Erős fejlődésben van. A múlt évben egy Pev nevezetű atléták Athénban minden rekordot megdöntött. Ő a jövő embere.

— Mi a véleménye a román sportról?

— Az még messze van a jugoszláv nyitólól. A szófiai vereség be sem következett volna, ha a büntetés alatt álló játékosok — hét darab — játszhattak volna. De előre is biztosan állíthatom, hogy a legközelebbi találkozás alkalmával győzelmet fogunk aratni a román színek fölött!

— És Jugoszlávia?

— Ó, itt már egészen okosan vezetett és erős sport van. Jugoszlávia nagy lépésekkel közeledik a közép-európai nivó felé. Az elmúlt évi közép-európai kupamérkőzések igen sokat használtak.

— Melyiket tartják a legjobb jugoszláv csapatnak?

— A Beogradi Sport Klubot. Ez a csapat nagy erőt képvisel és mindenhol megállja a helyét. 1926-ban a Beogradi Sport Klub 15 éves jubileumán mi vittük le a kupát, mivel a zagrebi Gradjanski ellen 3:3-ra végeztünk, a Krakovia ellen pedig 2:0-ra győztünk. Ez egyike a legszebb emlékeinknek. A pályamegnytón is az elmúlt héten szépen szerepeltünk. A Jugoszláviát 5:3-ra vertük, míg a Sport Klub ellen 3:2-re kaptunk ki. Tizenegyes ütött el az első helytől.

— Mi a véleménye a Balkán kupáról?

— Nemes eszme, amelyet egész Bulgária lelkesedéssel fogadott. Már rég megteremthették volna.

— Milyen bolgár csapatok fognak ebben részt venni?

— A Szlávia és a Lefszki. Ez biztos!

— És ki lesz a győztes?

— Ezen nem lehet vitatkozni. Jugoszlávia most olyan erős, hogy a Balkán kupát már most is magának tekintheti. A Balkánon mindenkinek be kell látni, hogy a jugoszláv sport mindannyiunk fölött áll.

Konstantinov Dimitriv elmondta még, hogy a Bács-megyeyi Napló utján üdvözli a vajdasági sportembereket és reméli, hogy a csapata nemcsak a Szubotica-ra fog látogatni, amely városról már sok szívet hallott és ott akarja megmutatni, hogy a bolgár futball már kinőtt a gyermekcipőből.

Urbán Elemér

## A szuboticai II. osztály döntő mérkőzését játsszák vasárnap

Vasárnap Szuboticán már nem lesz elsőosztályú mérkőzés. A programon egy rendkívül érdekes másodosztályú bajnoki mérkőzés szerepel a Ferrum és a Postás SK között. Ezen a mérkőzésen dől el, hogy a két rivális közül melyik nyeri a II. osztályú bajnokságot és jövőre a Ferrum, vagy a Postás SK játszik-e az első osztályban.

A két jóképességű csapat döntő mérkőzése heves és érdekes küzdelemben fogja eldönteni az elsőség kérdését. Az ellenfelek teljesen egyenlő esélyekkel tartolnak és így a mérkőzés kimenetele teljesen nyílt. A mérkőzés délután fél öt órakor kezdődik a városligeti pályán, bíró Kuluncsics. Előtte a Konobar—Bunjevác SK játszanak II. osztályú bajnoki mérkőzést. Bíró Krausz.

## 4:1 arányban győztek Kehrlingék Oslóban

Oslóból jelentik: A Davis Cup norvég-magyar mérkőzése a magyarok nem várt győzelmével végződött. Az első singlit Takács Tuskildsennel szemben elvesztette, Kehrling azonban nagy nehezen egalizált, ami után Nielsen megverte. 1:1-re állt a meccs a páros előtt. Kehrling és Péteri megszerezték a vezetést, miután a Nielsen—Torkildsen-párt 6:4, 6:4, 4, 6:1 arányban megverték.

A további küzdelemben Kehrling 6:1, 6:2, 6:1 arányban győzött Torkildsen felett, Takács pedig 6:1, 6:1, 7:5 arányban verte Nielsen. Így végeredményben 4:1 arányban győztek a magyarok.

Vasárnapi futballprogram a noviszadi körületben. Noviszadról jelentik: Hosszabb szünet után vasárnap folytatódna a körületben a bajnoki mérkőzések. Az elsőosztályú bajnokságban mindössze öt mérkőzés vár még lejátszásra. Az eredeti sorsolás szerint vasárnap a Vojvodina—Macsva kerülne edöntésre. Minthogy azonban a május 24-iki állami ünnepek és 26-ikán, vasárnap a mitrovicei Gradjanszkinak három napon belül kétszer kellene Noviszadra utaznia, a 12-iki Vojvodina—Macsva mérkőzést felerősítették a 24-iki Radnicski—Gradjanszki mérkőzéssel és így vasárnap a mitrovicei Gradjanszki mérkőzik Noviszadon a Radnicskival. A második osztályban a kamenicai Radnicski—Gradjanszki, a PAK—TTC és a mitrovicei Trgovacski—Rudar mérkőzések kerülnek edöntésre. A kamenicai Radnicski pályakérdése mindezekéig nem nyert elintéztést és így a mérkőzést valószínűleg Petrovaradinban rendezik. A petrovaradini Gradjanszki, mint megtörtük, kitünő talajú új pályát kapott a várostól, de nagy kérdés, hogy a pálya felszerelése és ültetése megkezdődött-e vasárnapig, hogy a mérkőzést már az új pályán játszassák le. A noviszadi Postások mérkőzése a temerini TC-hal a másodosztályú egyik legjelentősebb küzdelem lesz. A mérkőzés délelőtt kerül edöntésre, de azért egészen bizonyos, hogy rekordszámú közönség drukkolja végig a második osztály két vezető csapatának küzdelemét. A szerémségi csoportokban a vrdniki Rudar Mitroviceán mérkőzik az ottani Trgovacskival.

Morpurgo 6:2, 3:6, 6:2, 6:4 arányban megverte Albert Burke angol profijátékost. A kiváló olasz tenniszező győzelme feltűnő eredmény.

A Schrederné—Baumgarten-pár kikapott az osztrák tenniszbajnokság döntőjében. Bőrből jelentik: Az osztrák tenniszbajnokságok női páros döntőjében a favorit Schrederné—Baumgarten-pár kikapott ellenfelétől, a Hagenauer—Ellissen-pártól 7:5, 0:6, 6:3 arányban.

### PÁRIS

Anglia—Franciaország 4:1.

### BÉCS

Admira—Wacker 2:1 (1:1).

Ausztria—Slován 3:1 (2:0).

Hertha—Vienna 5:4 (4:3).

### PÁRGA

Sparta—Slavia 1:1 (0:0).

### BRÜNN

Zidenice—Vasas 5:1 (2:0).

### PETROVOSZELÓ

Molli Szoko—Petrovoszeli Szoko 2:0 (0:0).

### NOVIVREÁSZ

V. S. C.—V. S. C. Old-Boy 4:3. Bíró: Milovanecsev.

V. S. C. I. b.—Pribicevicsevo 7:1 (5:1).

A Vrbászi SC Bácsstopolán. A VSC vasárnap Topolán vendégszerepel és a TSC-vel játszik.

Az oszijekai Szlávia Szomborban. Az oszijekai Szlávia tehetséges együttese vasárnap Szomborban a Sport vendége lesz barátságos mérkőzésen. A meccs bírója Mázics.

## FILM

### Vénus hét kalandja

#### A Városi Mozi új műsora

A német filmvígjátékok néha meglepően ötletesek és humorokban nem ismerni az izetlen, száraz német humorra. Ilyen fordulatok, mindvégig mulatságos vígjáték a Vénus hét kalandja is, amely keddtől kezdve kerül színre a Városi Mozi műsorán. Egy esetlen tudósról van szó a vígjátékban, egy csillagásztól, aki minden éjszakát műszerei mellett tölt és a csillagos égbolton tanulmányozza a Vénust, ahelyett, hogy a hus-vér Vénusokkal törődne. Annál könnyelműbb az öccse, aki egy híres, szép színcsönt akar feleségül venni. A professzor ezt a házasságot minden áron meg akarja akadályozni, mire a színcsönt bosszúból elhatározza, hogy megtréfálja a csillagászt és hét nap egymás után újból és újból magába bolondítja. A tervet valóra is váltja és minden nap új formában, más-más maszkkal vetődik a tapaszlatlan férfi utjába, akit sikerül teljesen kiforgatni önmagából, amíg igazi szerelem nem lesz a játékból.

Ez a rövidre fogott meséje a filmnek, amely rengeteg mulatságos jelenet során egyre jobban bonyolódik és a helyzet- és jellem-komikumnak kiapadhatatlan forrásait rejtja magában. Kitünő vígjáték-tépőben bonyolódik a mulatságos cselekmény és villámgyorsan váltakoznak a kómiikus helyzetek. Dr. Willy Wolff rendezése kifogástalan, a fotográfiai szépek és a szereplők elsőrangúak. A gyönyörű Ellen Richter hálás feladatát nagyszerűen oldja meg. Nyolc alakban látjuk a filmet és mindig más tud lenni, mindig stílusos és bízható. Kitünő sajtó- és reklám-cél az, amit

nyújt. Mellette Nikola Rimsky ellenállhatatlanul mulatságos a csillagászt játssza a legnagyobb kómiikusokat juttatva eszünkbe. Tulzás nélkül, egyszerű eszközökkel karriker és fokozatos, lassu átalakulása az esetlen professzorból, elegáns világvív az igazi művész tanulmánya. Ők ketten viszik sikerre a filmet, amelyben még hálás szerep jutott Georg Alexandernak, Hölly Kamillának, Evi Évának és Szigfried Arnonak is.

A kitünő vígjáték mellett a Városi Mozi bemutatja a Stepanovics vajda temetéséről készült filmet és ezenkívül még egy mulatságos burleszk és egy filmbűvészt is szerepel a gazdag műsoron, amelynek megérdemelt sikere nem maradhat el.

(I. L.)

## KÖZGAZDASÁG

### A közlekedésügyi miniszter rendet teremt a boszniai vasutakon

#### A miniszterium válasza a noviszadi kereskedelmi kamara intervenciójára

Noviszadról jelentik: A noviszadi kereskedelmi, ipari és gyári kamaráknak ismételtel interuenált a közlekedésügyi minisztériumnál a bosznahródi vasutálalom és a boszniai keskenyvágányu vonalakon uralkodó tarthatatlan állapotokról, amelyek súlyosan érintik a vajdasági közgazdasági köröket. A boszniai keskenyvágányu vasutvonalakon ugyanis a közlekedés óriási nehézségekkel jár, főleg azért, mert a keskenyvágányu vonalakban nagy a hiány és ezáltal csaknem lehetetlené válik a vajdaságba való tüzelőfa szállítása, valamint a passziv vidékekre való gabonaszállítás.

A noviszadi kamara legutóbbi feliratára szombaton érkezett meg a válasz a közlekedésügyi minisztériumtól, amely szerint dr. Korosec Antun közlekedésügyi miniszter a legerélyesebben hozalátott a boszniai vonalak közlekedési viszonyainak rendezéséhez. A miniszter utasította a bosznahródi állami vagongyárat, hogy a rossz vagonokat a legrövidebb időn belül javítsák ki, úgy hogy a mezőgazdasági termékek Boszniába való szállítása az idén minden akadály nélkül történhessen meg.

A noviszadi kamara előkészületei az országos kamarai kongresszusra. Noviszadról jelentik: Mint ismeretes, a kereskedelmi, ipari és gyári kamarák országos kongresszusát ezévbén május 26-án és 27-én Noviszadon fogják megtartani. A noviszadi kereskedelmi kamara nagy előkészületeket tett a kongresszusra és meghívta a közlekedésügyi, kereskedelemügyi és pénzügyminisztereket, valamint az SHS folyamhajtás igazgatóját is. A meghívott minisztériumok a kamarák országos kongresszusán egy-egy főtisztviselővel fogják magukat képviselni. A kongresszus befejezése után a vendégek nagyobb hajókirándulást tesznek. A kirándulás programját csak pár nap múlva dolgozza ki a noviszadi kamara vezetősege.

A Jegricska ármentesítő társulat ülése. Noviszadról jelentik: A Jegricska ármentesítő társulat pénteken délután Dungyverszki György elnökele alatt ülést tartott. Az ülésen tudomásul vették az összes betervezett jelentéseket, valamint az ármentesítő társulat jövő évi költségvetését.

A bánati vendéglőegyesület új vezetősége. Becskerekéről jelentik: A bánati vendéglőegyesület most tartotta meg tisztújító közgyűlését, amelyen a következőket választották be az új vezetőségbe: Elnök Zékán Dusan, alelnökök Borzon Joca (Begejszvetigyarag) és Simon József, titkárok Brankován Gyoka és Mojics Milorád, pénztárnok Árend József, választmányi tagok: Szobcsák Ferenc, Oszto János, Diminyesku Ádám, Popov Dusan, Krunicz Szevjan, Feketic Mihály, Teszling Ferenc, Konstantinovicz Koszta, Milovanov Milán, Milánov Joca (Jasa Tomics), Svalje Nikola (Kovin), Mihajlovics Zsárko (Itebej), Monoki János (Debeljacsa), Jovic Ignjat (Mokrin), felügyelőbizottsági tagok: Arnold András, Banjak István, Cvejics Ilija, Marcicsev Arkadija (Neuzina), Ponta Dimitrije (Mokrin).

**A BÁCSMEGYEI NAPLÓ-RA bármelyik naptól kezdve lehet előfizetni s az előfizető részestül a következők kedvezményekben**

»PETKUS«



»PETKUS«

## Sorsdöntő

a gondosság a vetőmagtisztítógép helyes megválasztásánál!

## »PETKUS« az

... tisztelettel értesítjük Önöket, hogy a „PETKUS” gép kifogástalanul működik és akik ezideig tisztítottak, csodálkozásukat fejezték ki a gép tökéletes munkája felett.

Art és Tsai, Kula

... Ha újból kellene választanom, megint csak egy „PETKUS” gépet választanék.

Speiser Ferenc, Jagodnjak

## Mit igazol a gyakorlat?

... a „PETKUS” gép kissé későn érkezett, mert olyan tömegesen rohantak meg hennünket, hogy nem tudtunk mindenkit kielégíteni. Reklámra nincs szükségünk, mert a gép maga elég reklám.  
Aman & Co. Čepin

... A berendezést községünkben nagyon jól fogadták és azonnal 60 gazda vállalt részese-dést, dacára, hogy egy másfajta gép már van a faluban. A tisztított magvak a földéken már is többet mutatnak.  
H. Jäger, N-Sivac

## első helyen áll!

... A gép munkájával a gabona osztályozásával, nemkülönben a csávázóval, minden tekintetben meg vagyunk elégedve, melynek értelmében a gazdaköri választmány köszönetét fejezi ki a fenti gépek terjesztéséért.  
Gazdakör, Bezdán

... A „PETKUS”-sal kiválóan meg vagyunk elégedve, mert kifogástalanul dolgozik.  
Gazdakör, Bulkeš

Érdeklődőknek költségvetéssel szolgál és üzembem bemutatja a vezérképviselőt!

Bárdos és Brachfeld Novisad, Željeznička ulica 105-107

## VÁNDOR A NAGY UTON

VIDOR IMRE REGÉNYE

A Fáklya végre megvalósította a tisztviselői rovatot és Sándor havi fizetés ellenében szállította a nemzetgazdasági és szociológiai — kölcsönzött — elemekből összetákolt cikkeket. Nagy súlyt ezekre nem fektetett. Érezte, hogy ezen a téren értékeset írni képtelen. Hiányzott az alapos tudása és a türelme, hogy azt megszerze. Csak olyan napigéző újságcikkek voltak. De a téma megválasztása, megírása annyira lekötötte idejét, hogy mást írni nem volt ideje. Ötletek, tervék suhantak át a lelkén, de ezeket nem rögzítette meg. Újságcíkket azonban — és ez szinte természetes — nagyobb népszerűséget és tekintélyt szereztek neki a kollégák között és nagyobb feltűnést keltettek hivatalos helyen is, mint a legszebb verse. (Hja a szépirodalom utolsó mestersége!) Nimbusz kezdte Sándort környékezni. Társai panaszkodtak fordultak hozzá, hogy írja meg. Felebbvalói — szóval vagy tettel ugyan nem nyilvánuló, de az érintkezésben azért mégis érezhető — megkülönböztetéssel bántak vele. Amikor pedig elterjedt annak a híre, hogy Berznayckhoz bejáratos, a hivatalúrsai határozott tisztelettel tekintettek fel rá. Sándor tehát kezdett karriert csinálni. Ebben az új pozíciójában nagyon jól érezte magát. És ha most a jövőre gondolt, mindgyakrabban a főnöki szobát látta, amelynek íróasztala mellett ül és esengőket nyomogat. Bátorosan tisztviselők hajlonganak előtte. Amióta pedig egyszer az államtitkár hívatta és személyesen tárgyalt vele, az álomszoba is megfelelően módosult. Hogy aztán álmaiban még egy másik szoba is szerepelt, amelyben Ilka is ott volt vele — lehetőleg a vállára borulva — az Sándornál, a jövőre vonatkozó álomlátások edzett bajnokánál csak természetes volt.

Ebben a lelkiállapotban olvasta egy napon, hogy a Kisfaludy-társaság ünnepélyes közgyűlést tart, amelynek tárgysorozatában a hirdetett pályadíjak eldöntése is helyet foglalt. Egy csapásra eltűnt az államtitkári álomszoba rideg

méltósága. Hiába! Első szerelméhez, régi ideáljához nem tudott hűtlen lenni. Az elbeszélése! Száz arany! Hír, dicsőség!

Elment a közgyűlésre. Az ősz Gyulai tömzsi kis alakja ült az elnöki székben. Recsegő hangon menydörgött az új eszmésregény irodalom ellen. Sándor áhitattal hallgatta. Hosszu szavatelok és gyenge felolvasások után végre a pályadíjakra került a sor. Izgatottan lesté a jelentést.

... A hirdetett elbeszéléspályázatra beérkezett 28 munka. (Szívét a torkában érezte).

... A legtöbbje oly silány, hogy az elolvasás fáradtságát sem érte meg. A tömegeből kiválik két elbeszélés. A 2. és 16. számú. (Halotthalvány lett az izgalomtól).

... Jellegük... (Igen, az övé!)... Mindkét munka azonban nagy hibákat mutat fel. Szerkezeti, jellemfestési hibákat. (Most az övét tárgyalja)... Elég jól indul, de a közepe felé már elflaposodik. Jellemei következtelenek. Nyelvezete, bár kifejező, de gyakran dagályos. Sok benne a reflexió, ami a cselekmény menetét vontatottá teszi...

Olyan izgatott volt, hogy alig bírt a helyén ülni. A díj! Mi lesz a díjjal! Előbb azonban még a másik pályamunka bírálatát is végig kellett szenvednie. No most! ... Mivel a pályadíj csak abszolút irodalmi becsű műnek adható ki, a bizottság az elődottak alapján a jutalmazást nem javasolja, hanem a pályázatot újra kitűzendőnek ajánlja. A viszonylag legjobb két elbeszélést azonban megdicséri.

Sándor kábult volt. Megint nem sikerült. Fuccs a száz arany! A jó alkalom megint elment. De legalább megdicsérték. Ez is valami. Van tehetség. Ime az ország első irodalmi társasága elismerte. (Mintha ezt nem tudta, nem érezte volna!). És a díjat senki sem nyerte el. Most már eunek örült. (Ilyen az emberi természet). Mire az uccára ért, egészen felderült. Elhatározta, hogy felmegy a »Fáklya« szerkesztőségébe. Utközben azt a tervet gondolta ki, hogy az elbeszélést átadja az egyik szépirodalmi folyóiratnak közlés végett. Ilyen nyilvánosan megdicsért munkát bizonyára szívesen elfogadnak.

És honorálni is fogják. A szerkesztőségbe ment. Elmondta az eseményt. A szerkesztő ur melegen gratulált.

— Meg fogjuk írni — mondta és Sándor örömtől elpirult — hogy ön a megdicsért elbeszélés szerzője. Nagyon örülök a sikernek. Mutassa meg nekem barátom! El fogom olvasni.

Sándor szinte táncolva ment haza. A szerkesztő elolvassa! Majd aztán megkéri őt, hogy segítse be ahhoz a folyóirathoz. Másnap elvitte a kéziratot. És harmadnap reggel a Fáklya közölni kezdte hátul, a hirdetések között a »Regényesarnokban«.

Sándor felordított dühös kínjában. Az újságregények akkor nem valami előkelő helyet foglaltak el az irodalmi termékek sorában. Államtisztviselők szemérmes szegénységben élő özvegyei fordítottak erre a célra francia vagy angol holmikat, rendszerint »szitán keresztül«, vagyis német fordításokból. Mivel pedig az engedélyt sem a fordító, sem pedig az újság nem vásárolta meg, többnyire az irodalmi rengeteg legsűrűbb homályából merítették ezeket. Sándor ezért megaláztatónak érezte, hogy elbeszélése azon a helyen jelenik meg. Felbőszítette a szerkesztő perfidiaja, hogy a neki olvasás végett adott munkát a beleegyezése nélkül közölte. Elkeserültette, hogy most elesett a folyóiratban való megjelenés lehetőségétől és a remélt tiszteletdíjtól. Ezek az érzések kavargtak benne, amikor berontott a szerkesztőségbe.

— Nagyon szép volt — fogadta a szerkesztő. — Mindjárt le is adtam a nyomdába.

Biztos, hogy bele se nézett.

— De... én nem... én kérem — dadogta Sándor — nem a Fáklyának szántam.

— Nem? Hát? Hát nem azért adta át nekem? — csodálkozott a szerkesztő.

Sándor szótlannul állt. Mit feleljen? Belátta, hogy ugyi hiába. Kár minden szóért. Az első közlemény már megjelent. Ezt visszacsinálni nem lehet. Hát legalább a veszett fejsze nyelét kapja meg.

— Akkor szabad kérnem... — mondta kis-sé szakadozott hangon.

(Folyt. köv.)

# TÁRCA

## A Szerencse

Írta: Nyáry Andor

Élt a faluban egy öreg koldus, Márton bácsinak hívták.

Ott lakott a falu végén a Putri-sorban, ahol a koldusok éldegéltek. Igen szegény ember volt, nem volt neki egyebe, mitn a földből vert kis putrija, meg a felesége, akivel innen-onnan már negyven esztendeje osztzkodott a szegénységben.

Ot meg Kati néinek hívták.

Az ember hetvenéves volt, az asszony meg hatvan. Nagyon jámbor, jóra való pár volt, ismerte, szerette őket az egész falu. Pénteken, a kéregetés napján, amikor hol az egyikük hol a másikuk — hátára kerítette a koldustarisznáját és elment kéregetni, az emberek szívesen adtak nekik, tudták, hogy megérdemlik. Nem is panaszkodtak sohasé.

Ham a koldulás után hazatértek, kiültek a padra, a putri elé és beszélgettek.

Arról folyt a szó közöttük, hogy mit csinálnának akkor, ha a szerencse egyszer rájuk mosolyogna.

Terveztek, szótták az álmokat.

Az ember úgy határozott, hogy birtokot venne, aztán tehenet, meg lovat.

Kati néni helyeselte az ura választását, de mert nagyon jószívű, szelíd asszony volt, a szegényekre is gondolt, hogy ha a gazdagságuk bekövetkezne, hát nem szabad ám megfélemlíteni a koldusokról sem.

Márton bácsi majdnem megmérgeződött.

— Megfélemlíteni a koldusokról? No még csak az kellene! Tudom én, hogy milyen a szegény ember sora. Magam is az vagyok.

Aztán elhatározta magát:

— A fél jövedelmemet mindig nekik adnám.

Kati néinek a meleg szóra még a könnyei is ki-potyogtak:

— Ugy, ugy! — mondta szaporán — ha minden módos ember úgy gondolkodna, mint maga, jó dolguk lenne a szegényeknek.

Márton bácsi megszívta a pipáját.

— Lenne is — mondta büszkén, aztán elnézett a messzeségbe.

A déli nap meleg sugarával rácsókolta az öreg háscsapra.

Márton bácsi ásitott egyet:

— Meleg van — mondta aztán.

— Az ám — felelt rá Kati néni — elálmosodik az ember.

Az urára nézett:

— Tán jól volna, ha lefeküdnél.

— Ahh, nem ártana — ásitott megint az ember.

— Korán felkeltem és sokat jártam.

Azzal felkeltek mind a ketten, szép lassan leballagtak a putriba, Márton bácsi az asztalra tette a pipáját, aztán lefeküdt az ágyra és elaludt.

Kati néni kiült a tornácra, a lábost a térdei közé fogta és hozzáfogott, hogy a vacsorára való krumplit meghámozza.

Hámozgatta, mosogatta.

Márton bácsi meg aludt, mint a bunda és különös dolgot álmódott:

Péntek délelőtt volt, a nyakába akasztotta a tarisznáját és elment a falu felé.

Ment, mendegélt, az ismerős házakba beállított, a könyörgő imáját elimádkozta, aztán tovább lépetett.

Minden házban kapott valamit.

Mire a falu tulsó végére ért, a tarisznája puposra telt.

Volt abban minden, amit az ember csak gondolhat. Kenyér, liszt, krumpli, túró, zsír, vaj, meg — Isten tudja — mi nem.

A napi alamizsnával igen meg volt elégedve.

A hátán megigazította a pupos tarisznáját, aztán megfordult és elindult, hogy hazamegy.

De alig fordult meg, szembe találta magát egy kis gyermekkel. A gyerek megállt az öreg előtt és megszólította:

— Jó napot, bácsi!

— Aggyon Isten neked is, kis fiam! — szólt az öreg s a gyerek kezére mutatott. — Mi van a kezeden?

A gyerek bátran felelt:

— Tojás, Tyuktojás.

— Hová viszed?

— Magának hoztam.

— Nekem? — vidult fel a koldus s jobban szemügyre vette a gyermeket. — Ki fia vagy? — kérdezte aztán, mert a faluban minden gyereket ismert, de nem emlékezett rá, hogy ezt a kis pufók tiut valaha látta volna.

A fiúcska a kérdésre a házak felé mutatott:

— Ott lakom a szomszédban.

Márton bácsi lehalott:

— Hát csak tedd bele azt a tojást a tarisznámba.

A gyerek a tojást beletette a tarisznájába, aztán az öregfél elkészítte, az öreg tovább alit:

— Isten fizesse meg, fiúcskám!

Amint ment, mendegélt, dudolgotatott, egyszer csak hallja ám, hogy a tarisznájában lötyörög valami:

— Kitti-kitti!

Fülselni kezdett:

— Mi lehet ez?

A hátáról levette a tarisznáját és megnézte.

A tyuktojás lötyögött benne, amint a lépéstől ide-oda verődött.

— No, a nemjőjét ennek a tojásnak — gondolta — még utóbb összetörök. Jó, hogy észrevettem.

Hogy össze ne törjön, a tarisznájából kivette s a zsebébe tette.

Aztán megint tovább mendegélt.

Alig lépett azonban néhányat, most meg a keze ütődött a tojáshoz.

— Az ördögök ezt a tojást! — dörmögte — még utóbb csuffá teszi!

A tojást bekötötte a kendőjébe és úgy vitte.

Igy jó volt.

Ezután már nem volt vele baj, de ennek dacára a tojás sehogy sem ment ki az eszéből.

A putrihoz minél közelebb ért, annál jobban piszkálta a dolgot.

— Ki lehet az a kis gyerek, aki a tojást adta. Aztán miért adta. Aztán meg miért nem mondta meg a nevét, mikor megkérdeztem tőle, hogy kinek a fia vagy, kis fiam?

Amint így gondolkozott, birkózott magával, a szíve hirtelen megdebbant:

— Az a kis gyerek a Szerencse volt, akiről az asszonnyal beszélgetek. Az volt. Az ám! Azért nem mondta meg, hogy kinek a fia. Ezért ment eléje, hogy segítsen rajta.

Az öreg koldus halántéka sebesen lüktetett:

— De hogyan akart rajtam segíteni?

Erosen törte a fejét.

A kendő a kezében meglödült s a tojás a combjához ütődött:

— Kotti!

— A tojás!... Hát persze!

Hirtelen kitalált mindent:

— Azért adta a Szerencse, hogy megszerezsem veled a lovat, a teheneket!

Azt is kitalálta, hogy hogyan:

— Elkéri a szomszédától a kottóstyukot, a tojást alája teszi, a tojásból majd csirke lesz, a csirkeből pedig tyúk. Az megint tojik, ennek a tojásait is kikelteti, azokból is tyúk lesz, ezek megint tojnak, ezeket megint kikelteti s mikor aztán sok tyukja lesz, eladja őket, az árukon meg vesz gedát. A gedának lesz kis gedája, ennek megint, ennek megint. Aztán a gedákat adja el s az árukon tehenet vesz. Mikor aztán a tehenek borjúja lesz, a borjunak útra borjúja s így tovább, a teheneket adja el, az árukon pedig földet vesz. A föld aztán terem és lesz mindenük, amit csak a szemük-szájuk kíván és gazdagok lesznek.

Alig várta, hogy haza érjen és szerencsésjét elmondja az asszonynak.

Lépteit gyorsította, ahogyan csak öreg lábai bírták.

Mikor a szobába benyitott, Kati néni a kemence szélén bóbiskolt.

— Kati! — kiabált boldogan s mielőtt még az öregasszony felélehetett volna, nagy lármát csapott. — Gazdagok leszünk! Lesz földünk, házunk, tehenünk, mindenünk! A Szerencse ránk mosolygott.

Kati néni felugrott, mintha tűt szurtak volna bele:

— Hogyan! Beszéljen hát!

— Igy-e! — szólt az ember, a kendőből elővette a tojást és az asszony felé tartotta. — Tudod-e, mi ez?

Kati néni szíve sebesen vert:

— Tojás!

— Az! — bólintott Márton. — Ebből lesz a gazdagság! — mondta s a tojást az asztalra tette.

Az asszony szájaszele csalódásra konyadt:

— Ebből? — kérdezte kétkedve.

— Ebből ám! — felelte az öreg koldus, aztán elmesélte, hogy hogyan.

Kati néni hallgatta, csak hallgatta s mikor az ura elmondta a tervét a kottóstyukkal, a borjúkkal, meg mindenről, felkiáltott:

— Hanem, ha gazdag lesz, gondoljon ám a szegényekre is, úgy, ahogy megígérte.

Márton bácsi boldog arca hirtelen megnyult:

— Mit! — kérdezte bizonytalanul. — Hogy gondoljak a szegényekre?

A szájaszélét elhuzta:

— Tán bizony azért küzdöttem hetven esztendőn keresztül, hogy a jómódomat a szegényeknek adjam! Nagyot kiáltott:

— Abból nem lesz semmi!

Rácsapott az asztalra, az asztal megmozdult, a tojás meg gurult, gurult, aztán puff! Leesett az asztalról és összetört.

— No gazdagság! Az ördög elvitte!

Márton bácsi utána kapott s a nagy mozdulathat leesett az ágyról és felébredt.

A puffanásra Kati néni félretette a lábost s beszaladt a szobába.

— Hát maga mi a szózt csinál? — kérdezte ijedten, mikor az urát meglátta az ágy előtt fektüdni.

Márton bácsi feltápáskodott, aztán elmondta az álmát a Szerencséről és a tojásról.

Kati néni nagyot nevetett:

— Lám-lám! Megverte az Isten kendet. Pár perccel előbb még a szegényekkel tartott. Most a gazdagságának csak a híre volt és máris elpártolt tőlük.

Márton bácsi maga elé nézett:

— Igazad van — mondta szomorúan, de aztán hirtelen felcsattant a szava:

— No, azért nem olyan biztos, hogy gazdag lettem volna, ha a tojás meg is maradt volna.

— Miért? — kérdezte az asszony.

— Hátha a tojásból kakas kelt volna! — szólt az öreg s megvigasztalódott.

Mert hát az emberi természet olyan, hogy szereti magát átitatni még akkor is, ha a maga kárára megy a dolog.

Ha elhatározta, hogy üzlete vagy családja részére **autót vesz**, ne engedje magát a vásárlásnál félrevezetni, hanem tekintse meg a leveleshasznált B. 14-es típusú **CITROEN** torpedó 4-5 ülékes kocsi, hátsó sofőrüvegrel amelyet **Vasilije Aleksic, Noviszad** Futoški put 24., ad el.

**Montekatini kékkő**

100 kg.-ként 860 din.

**Schäffer Róza**

fűszerkereskedőnél, Subotica a főpóstával szemben.

**MARIJA-GYERTYA**

gyári árban

csak is

RESCH JOSEFNEL

kapható

**SOMBORBAN**

KERJEN AJÁNLATOT!

## Köszönetnyilvánítás

A „PHÖNIX” biztosító társaság, Wien, S. H. S. igazgatóságánál Beograd, volt biztosítva megboldogult feleségem **Elsa Weiss Szubotica**

### 50.000 dinárra

Feleségem halála után a „PHÖNIX” biztosító társaság azonnal folyósította az egész biztosítási összeget, **50.000 dinárt.**

A „PHÖNIX” biztosító társaság ezen előzékenysége arra készítetett, hogy ezuton fejezzem ki teljes megelégedésemet és köszönetemet, s hogy mindenkinek ajánljam, ki családját, magát vagy tőkét biztosítani akarja, forduljon a wieni „PHÖNIX” biztosító társaság igazgatóságához S. H. S. királyság részére, Beograd.

Szubotica, 1929. május 11.

**Weiss Andor**



NYUGATINDIAI BANÁN  
**A LEGJOBB**  
DE CSAK ÉRETTEEN

Vajdasági vezérképviselet

**Kovács és Gelányi**

Subotica, Telefon 8-45



Olcso, de jó javítást, kész és rendelt cipőket csak a

**gyorstalpaló**

készít

Poštanska ulica 4.

LUSPAI

NYILT-TÉR

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, kik felejtethetlen halottunk temésén öszinte részvételüknek személyes megjelenésükkel adtak kifejezést s így akarták nagy tárgya munkát enyhíteni — ezuton mondunk köszönetet.

Szabolca, 1929. május hó

Özv. Nánay Mihályné és családja

Köszönetnyilvánítás

Milazoknak, kik felejtethetlen jó fiam, illetve önk elhunytával ért mély és bántó részvétellel enyhíteni törekedtek, ezuton mondunk hálás köszönetet.

Szabolca, 1929. május hó

Pleszkovits-család

Oglas

Oržina Grada Subotice namerava, da izvrši mestinične opravke asfaltskih trotoara u količini oko 1500 kvadr. metara sa starim asfaltom dobivenog iz rekonstrukcijskih ulica.

Ovaj će se posao izdati putem akorda i pod uslovima, koji se mogu doznati u gradskom Gradjevinskom Odelenju (Varoška Kuća) svakog radnog dana od 8—12 časova pre podne.

Pozivaju se reflektanti, da najkasnije do 17. maja 1929. g. 11 časova pre podne podnesu tome Odelenju svoje ponude u zapečaćenim kuvertima. propisno takširane sa Din. 100.—, na osnovi kojih će se onda moći pristupiti izdavanju toga rada.

Komisijiško otvaranje ponuda izvršice se na dan 17. maja 1929. u 11.30 časova u kancelariji Gradskog Gradjevinskog Odelenja.

Subotica, dne 11. maja 1929. g.

Proj 6849/1929. sen.

GRADSKI SENAT.

Olcso utazás Budapestre és vissza az S.H.S. és a magyar vasutakon

1929 április 29-től május 13-ig

Fenti idő alatt a magyar határ vízum nélkül léphető át és a vízum Budapestén 67%-os kedvezményel (3-ad árban) adatik ki. A vízum két havi tartózkodásra jogosít.

Ugyancsak fenti idő alatt a Budapestre és vissza való utazásnál a magyar vasutak 50%, az SHS vasutak a visszautazásnál 50% díjnérséklest engedélyeznek.

A vízumnélküli utazásra, a vasuti és egyéb kedvezmények igénybevételére vonatkozó igazolványok a budapesti Nemzetközi kiállítás alkalmából (1929. május 4-től május 13-ig) adának ki és a kiállítás megtekintésére joogsitanak. Ezek az igazolványok 40 dinár és portó beküldése ellenében a következő árusítóhelyeken kaphatók:

Beograd: Magyar kir. Kereskedelmi Képviselet Utazási Osztálya Beograd, Palata Akademije, Jaksiceva ul. 2. — Putnik Utazási Iroda, Kolarceva ul. 1.

Szabolca: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Lloyd, Általános Hitelbank, Közgazdasági Bank, Rádió Reklám Jugoszlavia, Pašiceva ul.

Novi Vrbas: Takarékpénztár, Mezőgazdasági Bank, Schmeidt Frigyes.

Bácska Topola: Közgazdasági Bank, Bácsstopolai Takarékpénztár.

Veliki Beckerek: Kereskedelmi Kamara, Takarékpénztár.

Szombor: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Bácskai Gazdasági Egyesület.

Szenta: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Gazdakör.

Velika Kikinda: Centralna Štedionica.

Oszijek: Kereskedelmi Kamara Jugoszláv Bank.

Čakovec: Horvát Általános Hitelbank, Hoffmann Fiemér.

Novisad: Kereskedelmi és Iparbank, Putnik Utazási Iroda, Merkurbank, Lusztig Bank.

Kula: Hitelbank.

Odzaci: Takarékpénztár.

Vrsac: Deutsche Gewerbe-Genossenschaft, Szalay Utazási Iroda.

Varazdin: Horvát Általános Hitelbank.

Murszka Szabolca: Prekmurska Banka.

Ada: Leszámlóbank.

Az apatini járás részére Berlekovich Sándor nagyró Apatin.

Szarló Becej: Népbank, Potiska Banka.

Lakásról ajánlatos előre gondoskodni.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és elmozdíthatóan számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felüljegyzett jelzés leveleket továbbítunk. Kérdezőkérdezőkhez válaszolást meg kell adni.

LEVELEZÉS

KIRAKATÜVEGEK. TÜKRÖK GARANTÁLT ELSŐRENDŰ MINŐSÉGBEN KAPHATÓK AZ »ALEA« TÜKÖRGYÁRNÁL NOVISAD. 4377

Két fiatal vigkedélyű urileány, akik falun nyanalnak, intelligens urakkal leveleznének. Jelgígük »Szoké 19. 3s.« »Barna 23.« 5008

Első szerelem. Okos és intelligens levele értelmében kérem, írja meg címét. Sz. A., Szombor, postafiók 29. 5048

Tartós barátságát keresi fess, szép, fiatal, lehetőleg független hölgynek elegáns, csinos ur, akivel esetleg együttes szép utra is elmenné. Csakis finomlelkű, intelligens nőnek öszinte barátságára tartok igényt, akit megfelelően támogatnék. Teljes címmel és fényképpel ellátott leveleket »Autóutalajdonos« jelgígére a kiadóba kérek. 5049

Nem sablonok, hanem külön egyéni ízlés szerinti készülnek Branchler butorai. Subotica. Halpiac.

HÁZASSÁG

Házasságot urikörökben úgy bel- mint külföldiekből is, létrehozok a legelőnyösebb díszkéréssel. Marie Fejes, Vel. Kikinda, Nikole Pašića ul. 1301 5050

Genédi életre vágódó biztos ekzsztenciájú kereskező vagyok. Keresem feltétlen intelligens 24—26 év körüli hölgy ismeretséget házasság céljából. Leveleket »Égyedül unalmas« jelgígére a kiadóba kérek. Közveletők kizárva. 5023

Kereskedő, 25 éves, jóforgalmú és szép ázzlettel, megismerkedne jómódu, házias leánnyal. Teljes cím és fényképes leveleket »Házasság« jelgígére a kiadóhivatal továbbít. 4846

Gyógyszerész, 29 éves, elfoglaltsága miatt házasság céljából keresi 18—25 éves keresztény intelligens leány ismeretséget, aki önállósításához legalább 300.000 dinár hozományval hozzájárulna. Pázias, szolái leányok vagy hozzátartozók lehetőleg fényképes leveleket kérem a noviszadi kiadóba »Vrágcsikok« jelgígére. Közveletők kizárva. Teljes díszkéréció. 4961

FOGLALKOZÁS

Fényképészegédet vagy nót, perfekt negatív retusort azonnali belépésre keresek. Csakis elsőrendű munkások küldjék be fényképes ajánlataikat fizetési igények megjelölésével Foto Goldmann, Veliki Beckerek. 5038

Keresek jó cserépvért 5000 deszkára. Fizetés 80 dinár, nyersmunka kész földből. Tibor Söhl, Bračević, posta Podgorac, Slavonija. 5047

Fiatál órásségédet, precíz munkást, keresek saját szerszámmal. Mijo Halasz. Diakovo. 5061

Fényképészegé, németül tudó, aki a szakmába vágó minden munkához ért, a főnököt távollétében esetleg helyettesíti, állandó állást nyerhet. Freilichter előnyben részesül. Ajánlatok Beissmann Konrad fényképész Stari Vrbas címre küldendők. 5054

Hímzőnők és gyermekruhahavarnók állandó munkára felvételnek Herson Subotica, Aleksandrova ulica 15. 5076

Koresek helyi képviselőket minden nagyobb-kisebb városban jutalékos alapon egy patent cikk eladására, amely minden üzletben nélkülözhetetlen. Napi 250—300 dinár kereseti lehetőség. Daniel Subotica, Paja Dobanovačkog ulica 11. Hausernál. 5066

Kifutót felvesz Spitzer faipar. I. Badahiceva ul. 5. 5021

Erdekitermelésnél, gazdaságban vagy bármilyen iparvállalatnál felügyelői, számvévei vagy elhez hasonló bizalmi állás keresek. Gim: Molnar könyvkereskedés, Senta. 4980

Házvezetőnőknek ajánlkozok 40 éves özvegy gazdaszítónő, háztartásban jártas, jól főz. Választ kérek a kiadóhivatalba »Gazdaszítónők« jelgígére. 4969

Fehévalatnok, önálló vezető, mérlegképes könyvelő állást változtatni óhajlja. Szíves megkeresést »Szakember« jelgígére kérek. 5027

Privát köztisztasági vállalat, Palmoticeva 7 (ócska pihenő) rendelésre autóval gyorsan és pontosan végzi a tisztítási munkákat. 5057. Mita Szurjavics.

Borhőlyegé, azonnali belépésre felvétetik. Csakis elsőrendű munkások jelentkezzenek. Mészáros Géza fodrász, Senta. 4916

Fő- vagy almolnári állást keresek azonnalra. Cím a kiadóban. 5020

Szalónvarrónő házakhoz megy napi 50 dinárhoz. Munkát otthon is olcsón vállal. Ill. Bunjevačka ulica 38. 5063

Házmesternő magányos, jó fizetéssel, szép lakással felvétetik. Paja Dobanovačka 3. 5064

Gyógyszertártulajdonosok. Alkalmazottak állandóan előjegyzésben vannak Kemikalija, Novisad. 4911

Szerb nevelőnő, magyar és német nyelvtudással, lehetőleg zenei ismeretekkel, kerestetik vidéki uricsaládkhoz. Ajánlatok »Horgos« jelgígére a kiadóba küldendők. 4676

Gépirónő, szerb-horvát nyelvben feltétlenül perfekt, május 15-iki belépésre kerestetik. Német vagy magyar nyelv tudása megkívántatik. Mindkét nyelvet és gyorsírást, valamint könyvelni tudók előnyben. Ajánlatok eddigi gyakorlat és fizetési igények feltüntetésével »Z 26« jelgígére a kiadóhivatalba. 4830

Mindenes szakácsnő két magányos urhoz felvétetik. Novisad, Futóski put 3. 4834

VILÁGMÁRKÁI



Vojvodnai és szerémei képviselőlet „ALTERNO“ MŰSZAKI VALLALAT VEL BŐCÉREK NOVISAD Aleksandrova ul. 10. Ks. Petek ul. 25. Telefon: 110. Telefon: 24—14. Kedvező részletfizetési feltételek

Horvát-kertben Subotícán minden este fényloc után Bodries Miska és zenekara muzsikál Kertme nyitás

Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy kerthelyiséget megnyitottam. Elsőrendű konyha, kitünő villásreggeli, állandóan frissen csapolt beogradi Weifert-sörök.

Szíves pártfogást kér Horvát Lajos, vendégjáró Cara Dušana 4.

Hirdetmény

Mint a »Szombori hutoripari árucarnok szövetség felszámolás alatt« bej. szombori cég felszámolói céppel közhírré tesszük, hogy a szövöket tulajdonát képező a szombori 6585. számú telekkönyvi betétben A. I. 2—3. sor 1074. 1073/3. hrszám alatt felvett s Szomborban Kraja Petra ucca 20. szám alatt levő üzleti székházat 1929. évi május hó 26-dán déltől 10 órákor nyilvános szóbeli árverés után eladjuk. Az árverést az intézet székházában tartjuk. Kikiáltási ár 500.000 dinár, melynél kisebb ajánlat nem adható.

Az árverezni szándékozók tartoznak aláírásukkal igazolni, hogy a feltételeket ismerik és magukat azoknak alávetik.

Bánatpénzül előre 10% teendő le s kiegészítendő az ígérők által az általuk tett ajánlat összege szerint. Felszámolók fenartják maguknak a jogot, hogy a tett ajánlatok közül azt fogadják el, mely nekik leginkább megfelel, ha nem is a legtöbbet ígérő tette az ajánlatot, sőt jogukban áll az összes ajánlatokat is figyelmen kívül hagyva újabb árverést kitűzni. A tett bánatpénzek mindaddig léteben maradnak, míg a felszámolók a tett ajánlatok felett véglegesen nem döntenek, tartoznak azonban 24 órán belül dönteni s az emem fogadott ajánlatok után tett bánatpénzeket visszafizetni.

A vevő tartozik a felajánlott vételár első részlete felében 30%-ot a jóváhagyásnak vele történt írásbeli közlésétől számított 24 óra alatt felvezetni, 30%-át további 30 nap leforgása alatt, míg további 30 nap alatt a hátralékot, melybe a bánatpénz is betudatik.

Ha vevő bármely részlet fizetési kötelezettségének eleget nem tesz, elveszti bánatpénzét s a már felvezett részleteit, viszont a felszámolóknak jogukban áll az ingatlant újból elárvereztetni.

Vevő 1929. aug. 1-től viseli az adót, addig eladó szavatol érte.

Vevő fizeti a szerződés költségeit és az illetéket. Eladó a teljes vételári összeg felvezése után teljes szerződést ad, melyet vevő költségére a felszámoló ügyész készít.

Eladó 1929 augusztus 1-én adja birtokba vevőnek az ingatlant.

A szombori hutoripari árucarnok szövöket felszámolás alatt Novakovic Izidor s. k. Mérő Ignác s. k.

Cséplőgép-, malom- és minden különleges műszaki kefék és meszelő a legelőnyösebb árban készülnek

NAGY JÓZSEF

kefésítő, háztartási cikkek, kerti és utazó garnitúrák szaküzletében Subotica, Strozmajerova ul. 7 437

Krajčović (Dr. Sp. tzer-éle) arckrém

(nappali és éjjeli használatra), szappan vagy puder használata felelhetetlenül eredményes szepők, pattanások, maffók, arciszittás, arc- és orrvörösségnél. Valódi ektis a készítő arckrépével ellátott csomagolásban. Árak: krém 8 és 12 dinár, szappan 5 dinár, puder 10 dinár. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és illatszertárakban.

Apoteka Krajčović, Vukovár 18.6

**Motorgépész** elsőrendű szakértő, nagy gyakorlattal, állásokat önállóan végez, állást keres. Szíves megkereséseket „Gázmotor” jellegre a lap kiadóhivatalába ír. 4868

**Abmelnári** vagy üzemvezetőt állást keresek azonnali beépítésre. Cim a kiadóban.

**Fiatal kereskedő**segédet és kintőt felveszek. Ugyanott jó karban levő biciklit (lehetőleg nőit) megvételre keresek. Cim a kiadóban 4986

**Tanoncot** fizetéssel felvezek Fister Gusztáv asztalosüzeme Subotica, V. Gara-voza ul. 38. 4987

**Sache** zu meinem zwei-jährigen Buben 25—35 jährige Kinderpflegerin, die in öffentlichen Stellen bereits angestellt war und die auch ungarisch spricht und nähen und handarbeiten kann. Monatsgehalt 500 Dinar. Frau Andor Balint, Stari Bečej, Bačka. 4995

**Hivatalnok**, volt kereskedő, agilis, munkaszerető, magyar, német, szerb levelező, könyvelő, jó külmunkás, beográdi lemondatlan állását változtatná. — Jelige „Szerényigényű 212” Jugoslova, Beograd. 4979

**Molnársegédet**, szolid, megbízható munkacéret felveszek Hubert Dávid-malom, Ada. 4928

**Közvetítjük** a legrövidebb idő alatt az engedélyek minden fajtáját, állampolgársági, itt-tartózkodási engedélyt, (trafik, kávékimérés, líceno i mesno pravo stb). Nemzetközi Iroda, Subotica, Aleksandrova ulica 9. 4948

**Elsőrendű** szalonszabónó jutányos áron uriházakhoz, ajánlkozok. Munkát otthonra is igen olcsón vállal. — Levélhívásra házhoz megy. Gara Lazara 52. 3831

**Joghallgató**, aki a szerb, magyar és német nyelvet írásban és szóban bírja, keres azonnala kezdőfizetéssel kereskedelmi vállalatnál vagy ügyvédi irodában megfelelő állást. Cim a noviszadi kiadóban. 4952

**Kozmetikusnő**, végzett önálló, teljes felszereléssel elhelyezést keres már fennálló, vagy alakuló kozmetikai intézetben. Cim a kiadóban. 4954

**Hárisnya-talpalást**, stoppolást, szemfelszedést olcsón vállalok. Preradovičeva ulica 14. 4967

**Nagy kereset**. Felveszünk képviselőket és képviselőnőket a legelőnyösebb feltételekkel az ország minden nagyobb városában állami értékpapírok és más cikkek eladására. Szóbeli vagy írásbeli jelentkezés Zumbulović, Zagreb, Bakacičeva 3/I. 3701

**Házalókat**, eladókat, vizsontalókat, utazókat, képviselőket (néket is) keresünk mindenütt. Közégekben is. Kaució szükség-telen. Rovin, Vršac, Bitoljska 56. 4907

**VÉTEL-ELADÁS**  
KIRAKATÜVEGEK  
VITURNÁL NOVISAD,  
FUTOSKI PUT 137. 1784

**2000 lakosn**, tiszta német községben jóforgalmu vegyeskereskedés péküzlettel nagy környékkel, házzal együtt családi okok miatt nagyon kedvező fizetési feltételek mellett azonnal eladó. — Bővebbet Piking ügyőnknel, Veliki Bečkerek 5037

**Eladó 22 hold szántóföld**, amelyből 13 hold buzával, 3 1/2 hold herével, a többi kukoricával van bevetve. Felvilágosítással szolgál dr. Somogyi, Bašahid, srez Vel. Kikinda. 5045

**Jó állapotban** levő Fordson-traktor, továbbá 8 HP Hofherr és Schrantz gyártmányu szivőgázlokomobil eladó. Johann Slemmer, Stanisic. 5030

**8-as Hofherr cséplőgarnitúra** 1901. évf. átal. fogask. magánjáró Bácska-elyváltorral összes tartozékai, valamint 30—35 HP szivőgázlokomobil 54-os MÁV golyóscsapágyas cséplővel, 1922. évf. elevátor és összes tartozékaival teljes üzemképes állapotban más vállalkozás miatt jutányos áron eladó. Fürst, Kula. 5043

**Eladó generáljavított**, nagyon jó állapotban levő, hatuléses Benz-autó. Érdeklődők forduljanak Domovinska Industrija Mlina d. d. céghez Indjiján. 5055

**Villaház Palicón**, a fenyeszek során nagy bérjövődellel, több lakással, bútorozva, gazdasági épületekkel, szőlő, gyümölcsös kerttel, 2 lánc földdel olcsón eladó. Bővebbet Földes ruházzlet. 4938

**6 HP Hofherr kerekés és 6 HP Ruszton láncos kazán**, továbbá 2 teljes 6-os cséplőgarnitúra és egy 9 HP 220 Voltos villanymotor nagyon olcsón eladó. Kelemen István, Stara Kaniža. 4977

**Íróasztal** 2 darab és egy ebédlőszekrény, használt, eladó. Megtekinthető Dr. Bárds ügyvédnél, Paje Kujundžića 3. 4817

**APRÓHIRDETÉSEK**  
Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és almasó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felhívózárti jellegű leveleket továbbítunk. Kérveérkezésekben visszafelvétel mellőztendő.

**Ház a fűtőn**, két három szobából álló lakással, összes mellékhelyiségekkel, két üzlethelyiséggel, nagy udvarral eladó és azonnal átvehető. Subotica, Frankopanska ulica 15. 4311

**Használt kerékpárt** keresek megvételre. Nojcssek Goza, Subotica. 5053

**Ház vendéglővel** eladó. — Cim: Skotus Viatora ul. 15. 4423

**Kis családi ház** eladó. — Érdeklődni VI. Botičeva 20. 5025

**Ritka ajánlat**. Fotométerem, kicsi, jó helyen, bizonyos egzisztencia, most idényűzlet, neveltes olcsó áron eladó. Lassmann Zagreb, Vlaška ulica 75/a. 4953

**Öntött vasat**, rozet és mindennemű fémest vesz legmagasabb napi áron Cernetić, Dancičev put 4. 5062

**Jégsekrény** 2 puittal eladó. Subotica, Reinitz sely, Cetnicka ulica 27. Hentes és mészárosnál. 5075

**Ritka alkalmi vétel** 30 HP traktor legmodernebb német braunschweigi gyártmány teljesen új, beszerzési ára 153.000 dinár, megvehető 53.000 dinárért. Eladásá sürgős. Bővebbet Bajor S. Subotica, Kralja Petra Park 5. Kereskedelmi Bank. 4738

**Eladó házhelyek**. Segedinski put Menhelynél, Tálassy-kert. 5065

**Vasgerendák** (traverzok) nem használtak 22 és 28 profilban 6—9 méter hosszúságban eladók. Reiter Károly, Subotica. 5077

**Palicson hatszobás villa** vasut állomásnál eladó. Érdeklődni Oszvárinál, Palics. 5078

**Schöber-Ágy**, plüssdivány, uriszoba, garderoárszekrény, konyhabutor, rézlámpa, ágycak, matracok eladók. Karadžićeva 12. 5074

**Eladó birtok**, 150 hold egy tagban, külön minőségű föld, a hozzátartozó épületekkel és holt felszereléssel, holdankint 8000 dinárért készpénzfizetés mellett. — Részletes felvilágosítással szolgál a tulajdonos Franjo Schwell, Vrbanja, Srijem. 5057

**Motorkerékpár**, B. S. A., oldalkocsival, eladó. Sombor, Bojovičeva venac 4. 5044

**Mészert és beton folyókavicsot** a legjobbat olcsón szállít Lav. Leitner, Osijek: Samačka 7, telefon 614. 4972

**Eladó Harley-Davidson** motorkerékpár teljesen jó állapotban, pótkocsival. Mudrinski gépész, Srebbran 4318

**Magánház**, 6 évi adómentességgel, 7 szobás lakással, előszobával, fürdőszobával, eselődőszoba, házmeisteri lakás, pinca, mosókonyha, ártyéi kut, 60 m. hosszú, 8 m. széles csukott raktárral eladó. Subotica, L. Brozova ul. 10. 4905

**Autó**, 6 öléses, francia gyártmányu, használt, jó karban, új karosszériával, továbbá egy 12—14 HP nyersolaj lokomobil, új, jutányos áron eladó. Mészáros Álám, Subotica, Brozova ul. 10. 4906

**Gyenge férfiak**

kérjek a szenzációs „Amor Star” ismeretlet, azonnali eredményért garancia. Mayerhof optikus, Vel. Bečkerek. (10 dinárért prospektus és felvilágosítás.) 2643

**Röfös és rövidárunak** alkalmas állványok jutányos áron eladók. Ugyanott alig használt emballázs is kapható. A. Brummer, Skotus Viatora 5. 4926

**Eladó Radonovácon** 7 lánc föld. Érdeklődni Katona Vincénél, Kraljevbrög, az állomás mellett. 4882

**Madarak és állatok** kitömését vállalja Nagy Lajos Subotica, Frankopanska ul. 26. 4951

**Cséplőgép**, Első Magyar Gazdasági gyártmány, fogasrendszereu magánjáró, kitűnő jó állapotban, igen olcsón eladó. Érdeklődéseket a kiadóhivatal továbbítja. 4997

**Eladó vendéglő** Bácska-Topolan, a főncsán, házzal együtt, rokkantság miatt jutányos áron, kedvező feltételekkel. Érdeklődők forduljanak Patócs Béni tulajdonoshoz, Bácska-Topola. 4812

**Deering Farmall 10—20 HP** Tractor olcsó áron kedvező feltételekkel, raktárról szállítható. Barzel d. d., Subotica. 4933

**Uriszobai bútor**, faragott diófából, teljes vadászfelszerelés, stopperóra, német-francia-latin és régi értékes könyvek eladó. — Megtekinthető 2—4 óra között Sokolska ulica 7. 4886

**Kis családi ház**, ujonnan épült, 2 kapa kerttel 26.000 dinárért a Majsai-szölökben eladó. Érdeklődni Schönbrunnál, Paja Kujundžićeva ulica 20. 4960

**Molon jóforgalmu vendéglő** házzal együtt más vállalkozás miatt eladó. Erdélyi Lajos. 4915

**Woliner-gépszij** lényegesen leszállított áron kapható. Barzel vaskereskedés, Subotica. 4934

**Tölgyfadeszkát**, csomómenteset, minden vastagságban, fenyő- és tölgyfaszőlőkarót, épületfát, deszkát a legolcsóbban vehet Danilo Ivkov fakereskedőnél, Stapar. 4989

**Acél fogaskerekese** Hofherr garnitúra, 1905-beli magános lokomobil és egy 2 tonnás tömör gummival ellátott teherautó eladó. — Bálint Károly, Stara Moravica. 4880

**Házhelyek** Náci-telepen, huzárlaktanya mellett, 200 méternyire a Hartmangyári villanyos megállótól, prima kerti föld rózsaburgonyával beültetve, kapánként, több évi részletre is, olcsón eladó. Šenoa 17. 4678

**Épület és Butor**

vasalások nagy választékban

**Szerszám**

fém- és faipari különlegességek jótállás mellett

**Weiner**

vaskereskedésben

**Subotica, Rudics-u.**

**Boltéren** 5 szobás uri lakház fürdőszobával, nagy raktárral eladó Paje Kujundžića (volt Wesselényi) ulica 38. szám. 4885

**8 HP MÁV acélfogaskerekese** magánjáró 1893-beli 5 és fél cm 48 collos Marshall-cséplő 13.412 sz. féltéher Ford-autó eladó. Kersek traktort 1—4 év körülut megvételre. Turuc Péter, Bajša. 4643

**Megvételre** keresek szivőgáz magánjáró cséplőgarnitúrát. Kanyó József, Kula. 4586

**Fűzők**, orvosi rendelésre, haskötők legmodernebb kivitelben Gutainénál, VII. Ostojičeva ulica 32. 4839

**Hol vásárol** a vidéki legolcsóbban kész férfi, női, fiú és gyermekruhát Szubotican? Földes Samu ruhaárúházában, Rudics ucca gyümölcsiac. Férfiöltöny 525, divatraglán 675, női felöltő 425, gyermekruhák 225, Trencos coat 725, munkásruhák 140 dinártól. Tessék meggyőződni vételkényszer nélkül, ügyeljen a cégre. 2751

**54 collos MÁV golyóscséplő**, Shuttleworth magánjáró kazánal, egy MÁV 8-as elevátor eladó. Bata Fabján, Senta. 4990

**Eladó 4 HP MÁV golyóscséplő**, 6 HP Ruston Gáll láncos magánjáró, 6 HP elevátor, esetleg külön ts. Bering Alois, Jaša Tomić. 4984

**Gyönyörű teli háló** és elsőrendű írógép eladó. Preradovičeva ul. 14. 4943

**Egyszer használt** 500 literes káposztás kádak eladó. Majsanski put 27. 4944

**14.000 lakosn** Bácska Tiszamelléki nagyközségben, a főtéren, konkurrenciá nélkül álló, 25 éves, jólbevezetett üveg- és porcellánkereskedés családi okok miatt eladó. Cim a kiadóban. 4945

**Lakások kiadók**. Megtekinthető vasárnaponkint Hilda villa, Palics, Tópart. 4573

**Jókarban** levő használt jégsekrényt keresek megvételre. Cim a kiadóban. 4955

**Eladó** teljesen új 700 ccm Wanderer kéthengeres legújabb típusu tura motorkerékpár mellékkocsival. Érdeklődni lehet Turý János mehanikusnál, Sombor.

**Kerékpárok — Motorkerékpárok!**  
**Dürkopp Star Orkán Gloria**  
gyári áron — hosszú részletre kapható!  
Vételkényszer nélkül nézze meg! Nagy javító műhely!  
**S. AD. ENGL** Puk. Krupeževićeva (Rudić) ulica 3



**Vérszegénység és sárgaság**  
rendszerint az étvágytalanság és a rossz emésztés következménye „Planinka”-tea rendszeres használatával fokozzuk az étvágyat és rendszeres táplálkozással kellő eredményt érünk el.  
Kérjen a gyógyszerárban csak valódi „Planinka”-teát, amely nem nyitva, hanem leplombált, 20 dináros csomagokban körül forgaiomba és minden csomagon fel van tüntetve a készítő neve:  
**Mr. L. BAHOVEC, gyógyszerész, LJUBLJANA**

**I-a Sisal-és Kender- k é v e k ö t ő z ő Juta-, Len-és Kender- zsákok** viz-mentes ponyvák legolcsóbban  
**AVRAM SCHIFF**  
nagykereskedőnél, zsák- és ponyvakölesznő Noviszád  
Telefon 24-03. Fiók: Beograd—Sava — Sürgönycim: Jutešif. — Kérjen árajánlatot.

**Három igaz szó: Nyomtatvány Minervában olcsó!**

LIFKA-MOZI

Vasárnap utoljára a gyönyörű PETROVIC-S-FILM CAREVICS ének és táncokkal

Hétfőn LAURA LA PLANTE Ördöngös Lori, vígjáték

Kuruzsló Földes drámája. - Conrad Weidt

GEPTULAJDONOSOK, IPARTELEPEK FIGYELMÉBE!



eredeti gyári áron kaphatók Szenes Kálmán cégnél Suboticán Guba J. utóda cégnél Bačka-Topolán

Föld egészséges, kertnek, vagy falveréshez is alkalmas, a belterületen kapható. Bővebbet a Bunjevačka Maticeában. 5017

Szikvizgyár teljesen komplett és új készülékkel és 850 üveggel olcsón eladó. Érdeklődni Adam & Hajon cégnél, Novisad, Nikolajevska 6. 5006

Nemes rózsák, magas törzsű, bokor, futó rózsák, cirka 8.000 drb 38 fajban, továbbá olasz szegfü dugványok, muskátli, Vanilien Salvien, Begonia, Szemperflor, mindenféle kerti palánták, azonkívül Ciklamen, Begonia Rex, Fixusok, jácint, tulipán, buxusok kicsi, nagy, rendkívül nagy választékban kaphatók, viszonteladók kerestettek Kain élővirág kertészeti telepén Palić ut, Villanytelep mellett. - Parkírozásokat rendkívül olcsó áron vállalok. 3041

160 dinár

10.000 kg I. osztályú Duna-homok, 120 dinár II. osztályú Bogojevon vagonba rakva. Szállítás azonnal. Johann Merkl, Sonta. 3536

Patkanin patkányt felelőséggel hta. Kapható Suboticán, Hercl drogéria és Kurtes kereskedésben. 2978

Kis szalagarnitúra és egy Schöber ágy, nálam bizományban levő, eladó. Sokolska ul. 3. 4750

Ház a főuton, azonnal átadható, eladó. Beogradski put 91. Ügynököket díjazok 4703

6-8-as MAV golyócséplők, cséplőgarnitúrák, cséplésig készen eladók. Vadócz Károlynál, Bačka-Topola. 4790

Eladó Essex csukott autó, hathengeres, 40 lóerős, olcsón, alig használt állapotban. Makó József, Velika Kikinda, Hajduk Veljkova ulica 420. 4766

507-es Fiat autó 6 üléses, generalizálva, abszolút kitűnő állapotban eladó. Erdéklődni lehet Automobilla garage, Subotica. 5015



Drótkerítések legjobb minőségben Kovácsnál. Subotica, Lifka-mozi épület.

Többféle gyártmányú és nagyságú, használt cséplőgarnitúra eladó olcsón és kedvező fizetési feltételek mellett Schumacher Rezsónél, Sztari Becsejen.

Írógép vétel, eladás, javítás és karbantartás szakemberen Gémesi egyedüli írógép-specialistánál, Subotica, Paje Dobanovackog ulica 8. 207

Jégsekrényt ne vegyen addig, míg Ujvári Ferenc asztalosnál, Temerin meg nem nézi. Prospektus ingyenes. 3661

Hordók

használtak 250 literől 7000 literig kaphatók Krix Lajosnál, Subotica, Mazurančeva ul. 19. 4317

Olcsón eladó 509-es négyüléses Fiat-autó, azonkívül egy Austrofiat, amely kéttonnás teherautónak is alkalmas. - Bővebbet Róza Sándornál, Bačko Gradištan. 4333

Sarkház, a Madjarska ul. és Tolstojeva ul. sarkán, mely áll 2 kétszobás, egy egyszoba-konyhás lakásból, 100.000 dinárért eladó és azonnal átvehető. Bővebbet Lagner Józsefnél. 4440

KÜLÖNFÉLE

2 szoba-konyhás lakás kiadó. Azonnal beköltözhető. III. Ivanova ul. 5. 5026

Lakások, 2 egyszobás és egy kétszobás minden melékkel azonnalra kiadó. Jugovića (Erdő) ul. 7. 5025

Pincehelyiség Novisadon új épületben, uccára nyíló bejárattal betonozott padlóval, minden szakmának, irodának vagy raktárnak alkalmas, a város közepén azonnalra kiadó. Bővebbet Dr. Kassowitz, Vilson tér 6. 5034

Különbejárata uccai butorozott szoba június 1-re kiadó. VI., Petrogradska ul. 5. 5009

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy má 1 dinár, vastagbetűs és olcsóan közlésre kerül. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felhívásig tartó leveleket továbbítunk. Kérdéseiket közzéteszük visszafizetés nélkül.

Értesítem a helybeli és átutazó közönséget, hogy a mai napon az

„OBILIC“ vendéglőt átvettem Elsőrendű konyha és italok Naponta friss csevebecsica, ruzsnica

Knopf Károly volt főpincér



FIGOL APOTEKA Dr. SEMELIC DUBROVNIK 2

Ha már mindent megkísérelt és semmi se segített

tegyen próbát a FIGOL-gyógyelixirrel, amely a legkiválóbb szer a gyomor erősítésére és a belek tisztítására.

Győződjék meg Ön is, hogy a FIGOL eredményesen hat az emésztőszervek, a gyomor, a belek és a vese megbetegedéseinek, fejfájásnak, álmatlanságnak, aranyérd.

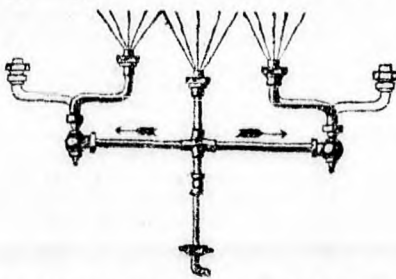
A FIGOL-t előállítja és postán utánvéttel szőküldi

Apoteka Dr. Semelić Dubrovnik 2.

Eredeti ládika 3 üveggel csemagolással és postadíjjal együtt 105 dinár, 8 üveges láda 245 dinár, egy üveg 40 dinár.

Állandóan érkeznek hozzánk köszönőlevelek a FIGOL eredményes hatásáról.

Szőlő-, gyümölcsfa-, répapermetezőket



raktárról legolcsóbban szállít

BARZEL vasüzlet Subotica. - Telefon 123



minden egyes darabjéért teljes garancia! Bebizonyíthatóan a legtökéletesebb! 18791

Szőlősgazdák figyelmébe! Schweinfurti zöld, Aloe, Anasztáz légyfajrózó, kékkő 99 százalékos olcsón beszereshető. 25 ft

Kovács és Gelányi titkos- és csemagolástelen Subotica, Labor-palota, Tel. 8-45

Gyenge férfiaknak 10 dinár beküldése esetén bérmentve küldöm szabadalmi jogot szerezni a találmányomat ismertető könyvemet. - Cim: „Patent 608“ Címj (Kolozsvár) 1622 1. sz. postafiókbérlés.

VÁROSI MOZI

Péntek-szombat-vasárnap

Az orleansi szüz Jeanne d' Arc

Monumentális francia film 2 részben. A francia nép nagy hősnőjének 500 éves jubileumára a helyszínen készült felvételek, a párisi harcokért DUBOIS kardinalis védnöksége alatt

Az ördög nyelve

Hangverseny darab. Előadja LAZAR DJORDJEVIĆ művész, a városi zenekar kísérete mellett

Különbejárata butorozott uccai szoba jutányosan kiadó. Petrogradska (István) 30. 5058

Értesítjük a közönséget és ismerőseinket, hogy Palicson a Betyár-féle vendéglőt átvettük. Elsőrendű konyha. Május 15-től olesó havi obonama, kihordásra is. Szíves támogatást kér Dozsai István vendéglős és neje. 5061

Butorozott parkettás uccai szoba két személyre telefonhasználattal május 15-estől június 1-re kiadó. Cim: Kralja Tomislava Tig br. 1. 5046

Üzletmegnyitás. A mai igényeknek megfelelő ujonnan berendezett higiénikus és modern cukrászdát a huspicacon Faragó mézárós mellett megnyitottam. Állandóan friss sütemények, torták, habos kávé, fagyalt! Előzékeny kiszolgálás „Mignon“ cukrászda. - Institorisz Sándor. 5042

Önök cipőre van szükség, én szép, olesó és divatos cipőt árulok. Cipővétele előtt jöjjen üzletembe. A „PALMA“ cipők kiválósságát minden vevőm dicséri. „PALMA“ cipőárúház, Huspicacon, volt Maeskovics-ház. - Szandálkülönlegességek megérkeztek. 3631

Jövendőmondó. Megmondom bárkinek, múltját, jelenét, jövőjét. Pénteken álomban jövendőlk, fontos azonban tudnom, melyik évben, hónapban és napon született és 3 hajszálat is kérek. Szíveskedjék 8 dinárt postabélyegben borítékba téve hozzám beküldeni. Herzinger Ferenc, Bajaspirt, postafiók 2. Románia. 5072

Kiadó Palicson a kápolna melletti Kriszhaber-villában 3 és 2 szobás lakás. Telefon 112. 5073

Pénzkölcsön olesó kamattal, előnyös feltételekkel bácskai, felsőbánáti földekre, bérházak építkezésére kiadó Szalay Subotica, Vukovićeva 17. 5067

Ujoncok figyelmébe. Azok az ujoncok, akik azt hiszik, hogy tévesen vannak besorozva, forduljanak „Biro Tausanoviće“. Beograd, Kralja Milana 78. Az elvállalt ügyeket felelősséggel intézzük. 3670

Villa Palićon a fenyvesuton hozzávaló melékkeliségekkel azonnal kiadó. Bővebbet: Harambašićeva ul. 13. 4946

Elveszett a Szombori-utól a beltérig egy simára nyírt fehér selyempincsi, tarka fülekkel. Beesületes megtaláló köretik, hogy vezesse Unger cipészhez, Palićeva ulica, ahol illő jutalomban részesül. 4688

Két uccai szoba külön lépcsőházi bejárat, irodának vagy orvosi rendelőnek kiválóan alkalmas, városbázával szemben augusztus 1-re kiadó. Érdeklődni Richter buffet, huspicacon. Ugyanott különbejárata butorozott szoba kiadó. 4923

Egyszoba-konyhás lakást keresek a beltéren. Cimeket a kiadóba kérek. 4891

Hőreföld, 20 kapa, prima, 3 éves, istálló-műtrágyázott, havonta kaszállható, huszárlaktanya mellett kádként kiadó. Kolonics, Senoe 17, délelőtt 11. 4677

Ujoncok! Szakavatott egyének pontos felvilágosításokat adnak katonai természetű, különösen sorozási, szolgálati idő meghatározására és jogos esetekben a szolgálatok megrövidítésére vonatkozó ügyekben. Nemzetközi Iroda, Subotica, Aleksandrova 9. 4348

Észak- és Délamerika összes államainak jegyzéke minden odautazásra vonatkozó utbaigazítással most tíz dinárért kapható. Küldhető posta- vagy okmánybélyegben. Nemzetközi Iroda, Aleksandrova ulica 9, Subotica. 4348

Az amerikai Egyesült-Államokba utazni akarók figyelmébe! A kvóta (kiutazási létszám) 1929 június 30-ig betöltve. Részletes információért forduljon személyesen vagy levélben a Nemzetközi Irodához, Subotica, Aleksandrova ulica 9. 3378

Tiszta föld ingyen elhordható. Manojlovićeva ulica 8. 5014

Apróhirdetések Suboticán az Aleksandrova uccán a Pressburger-féle üzletben, a Manojlovićeva uccán a Rádió-Reklám irodájában, Universitas könyvkereskedés Aleksandrova ulica, Földes Samu ruhaüzletében, Gyümölcsiac, Novisadon, Szomborban, Szentán, Veliki Becsekereken ottani fiókkiadóhivatalainkban is eredeti áron feladhatók.

Kiadó azonnalra egy szoba-konyhás lakás. Cim: Harambašićeva ul. 14. 4853

Strandfürdő megnyitás! Tisztelettel értesítjük a n.é. a palicsi strandfürdőt

kedvező idő esetén 1. hó 12-ikén, vasárnap délután megnyitjuk. Egyben felhívjuk az érdekeltek figyelmét, hogy bérelt kabinok ügyében az igazgatósághoz fordulni szíveskedjenek. Kiváló tisztelettel a palicsi strandfürdő igazgatósága.

## Chopin

Irta: Révész Béla

A zongoratanítónő szobájában sokáig magányosan állott, a hideg divánt rőt viaszkosvásznon borította, fakó részszögekkel a szegélyein, a hajlataiban homály ilyesztetett, az udvari árnyék is egészen idehajolt és barnult, szomorú volt a szőnyeg is a padlón, a sötétlő burorok a falak mellett, az olajnyomatú képek az ágy fölött.

Didergős, ásitó kietlenség a diván körül, ahol a zongoratanítónő kuporgott, csunyán, fonyadtan, annyi ideig.

Egyszer csak ketten ültek, a viaszkosvásznon mezejen.

A csunya nő mellett, a csunya férfi, izgatott ádám-csutkával, hiányos sáfrányhajával, nyálázó piros szájjával, aki lelkesen beszélt a zálogházi sok munkáról, a becsüsi szakértelemről, mely szemhunyoritással megpillantja, hány karát ami nem talni, ez volt a mestersege és a két ember, az ügyetlen, sovány karjaikkal, a várakozó hideg divánon, egyszer csak összehajoltak, mint férfi és feleség.

Messzire estek egymástól, a haját hullató zálogházi becsüs és az anyókásan bágyadó zongoratanítónő, de annyi unatkozás, lecsukló próbák után, elkanyarulva a sugarasabb menyasszonyok, vőlegények mellől, kitartó szorgalommal, elrendelt vonzalommal, a csunyák megtalálták egymást és megpróbálták az örömet.

Összeesküvés volt az esküvőjük, élni, házasságban élni, miután a kisasszonyok makacsul elfordultak a férfitől és a zongoratanítónő mellé senki nem akart leülni, a jeges érintésű divánra.

Este, a becsüs megsugárzott a majolikacsillár alatt és beszámolt a karát-élményeiről.

A nő megbolygatta a zongora billentyűit és fölka-varta a futamokat. Chopin kótáiból. Kedvére játszott, vékonyka ujjain az öreg melódiákkal és a férfi a divánról kiabált:

— Nagyszerű... Nagyszerű...

— Hát még a Tell... Lohengrin...

Ültek egymás mellett, a viaszkosvásznon nyirkos leheletében, a fáradt burorok sáncái között, a majolikacsillár mozdulatlan világosságában és nem mozdultak, amíg a zongora föl nem dalolta a tehetetlen esendőt.

Minden este megbeszélték a karát-komplikációkat, a leckék, az órák csafádkritizáló változatait, de elfogyott a szó, a némaság ásitott a padlótól a plafondig, a két csunya ember vesztogelvé ficsörgött a zuzmarás divánon, mignem a nő felkelt a férfi mellől és elindult a zongora felé.

Pillanatok utja, a divántól a zongoráig, de kísérté a férfi ingerült gondolatokkal és vitte az asszony a zavarodó szívét. Nem tudták, de egymással beszélgettek.

A becsüs a kopár síkról elszemlélté asszonyát, amint lépegetett erre-arra, a zongora irányában és nem mondta ki a mérges észrevételeit:

— Nincs hus a dereka alatt...

— Csont, csont, ahol puhának kellene lenni...

Megkémlelte, keserű fikszirozással, bolygó hitvesének hátát, horpadt lejtőt a pruszlik alatt, az asszony lépegetett, akadozott a hosszú uton és vitte a nehéz szívét:

— Milyen piros az édes szája...

— Hogyan csillog az arany haja, hogyan rezeg az arany bajusza...

A nő belegurította megbuzdult szívét a zongorába, muzsikált, trillázott, hangok másliját oldotta, bogozta, Chopin szökőutait maga körül felszökentette és szök-kent, kiterülve záporozott a hangzuhlatag a viaszkosvásznon s rá a becsüsre, aki kinyújtotta a helyelő lábait, fészkelődve fölkel a divánról, szálló dalok lugasain át a zongora irányába sétifikkalt, ahol a nő az akkordok hömpölygésében, tört beszéddel kiáltozott:

— Largo...

— Presto...

— Adagio...

A férfi ácsorgott, hajladozott az asszony körül, még vélekedett:

— A Tell... Tell... de odaült a szék mellé, a csontos lejtők mellé, meghámulta a felesége kezét, melyek bukdácsoltak, felröppentek és megragadták erősen azt, ami még gyönyörűbb volt, mint Lohengrin, fűrgő ujjai szagatták a hangok fűrtjeit... szép volt a keze.

A becsüs felállt, leült, lármásan utána mondta:

— Presto...

— Presto...

Presto dübörgött a zongora, asszonyka, férjecske, aki ámulta, guszgált a felesége szaggató ujjait, a mokány kezét, a nekifeszült vállait... két keshedt ember beöltözöködött a zene parázsló köntöseibe.

Igy muzsikáltak a csunyák esténként, a fakó éjszák előtt és a divánt megtalálták, melynek kimelegedett a hidege, meg is terítették a hattyutollat, a becsüs kizolgált, karát-tüzekké lobbant, a hegyes asszonyka kigömbölyödött és a férfi piros szája, a rezgő arany bajusza alatt, lassan szélesen visszasugta a megtanult esintalanságot:

— Largo... Largo...

A második dal elindult rajtuk és holt Chopin, a szegélyekből, rámosolygott az éjtelekre.

## Harun al Rasid

Irta: BAEDEKER

Az eddigi közlemények tartalma:

A király közvetlen összeköttetést keres a népével, hogy attól magától tudja meg, mire van szüksége. Az udvari körök ellenzik e tervet, ellenben a királyné szívesen elősegíti azt. Az összeesküvés-be a királyi pár beavatja az udvari orvost is, a kinek megtetszik az eredeti eszme s annál nagyobb örömmel mozdítja elő a kalandos szándékot, mert siker esetében magas kitüntetésre számíthat. Betegséget állapít meg az egészséges királynén, amely nem veszélyes ugyan, de pár napi föltétlen nyugalmat igényel s a lapokban közlésteti, hogy a betegségbe az orvoson kívül csak a királyné és leányai léphetnek be, akik a betegnek az ápolását is magukra vállalják. Így azian Ófelsége észrevétlenül osonhat ki a palotájából és autótaxin a vasúthoz hajtat, ahol másodosztályu jegyet vált s indulás után a kupében tanulságos beszélgetést folytat az utitársaival, akik elég kíméletlenül szöflák le a vasúti igazgatóság meg a kormányt, de nem nyilatkoznak a királyról. Ő ellenben, hogy kiugrassa a nyulat a bokorból, bíról megjegyzést tesz saját fölkennt személyére. Céltól azonban e taktikával nem éri el. Agent provocateur-nek nezik, begombolkoznak előtte, szinte bojkottálják. Kisebb városban hagyja el a kupét s a Három Galambhoz címzett vendéglőben száll meg. Ott megismerkedik a vidéki hotelszoba rejtelmével, s a mikor deket üt, a szálló restauránsjába megy ebédelni. Nagy gaudium neki, hogy »étlap szerint« élkezhet, s annál az asztalnál foglal helyet, a mely mellett egy beszedes hajlamu s közlékeny természetű gimnáziumi tanár ül.

A professzor ur nagy tudománya ellenére is igen művelt férfi volt, aki őszinte örömet érzett, mikor az asztalához egy »elég distingvált külsejű« uriember telepedett le. A kis városban, amelynek gimnáziumában a latin és görög nyelvet tanította, kevés olyan ember akadt, akivel érdemes volt szóba állnia és még kevesebbre, aki őt érdeme szeriatt becsülte. A jó vidékiek nem szerették a műveltségnek azt a je ne sais quoi-ját, amely a lényéből áradt és őt a tanártársaitól és az u. n. intelligencia félig-intelligens kiválóságaitól megkülömböztette. Haragudtak rá, mert irodalommal is foglalkozott, amit sokan személyes intulatusnak tartottak magukra és dehonosztáló tulajdonságnak órá nézve és nem tudták megbeszajntani neki, hogy egy kaszinói előadásában keveselte a könyveket, amelyeket a kaszinó és a tagjai vásárolnak, ellenben sokallta az időt és a pénzt, amelyet ez utóbbiak kártyázással elvesztergetnek. Ez a körülmény megmagyaráz egyetmást, ami az alábbi beszélgetésben máskülönbön talán feltűnő volna.

— A Három Galamb jó vendéglőnek látszik, — kezdte meg a társalgást a király.

— Az életben minden viszonylagos, — felelte a tanár. — Ennek a városnak és a publikumának jó. Máshol talán szűdnék s a színvonalát nagyon is alacsonynak találják.

— Ugy értettem, — magyarázta Ófelsége, — hogy szerény igényeket kielégíthet.

S a tanár ur, mint ahogy megszokta a hetedik osztályban, ha jó feleletet kap, egyetértőleg bólintott s azt mondta: — Helyes.

A leves izlett Harun al Rasidnak. Sose evett még ily rosszat, de néki az alkalom s az eredeti helyzet tetszett és nem az étel. Dicsőrté hát azt is. Megint eszébe jutott a Flunder, amelyet egyik fölséges rokona Swinemünde-ben vagy Heringsdorfbán evett és abban az órában a legfinomabb rajnai lazacnál is jobb falatnak tartott. Vajjon ez az atyafia nem gondol-e most is nagyobb kegyelettel és jobb szájjal erre a felszeguszó halra mint a trónra, amelyet azóta elvesztett?

— A leves egészen jó, — mondta.

A tanár. — Nincs a világon se jó, se rossz, gondolkodás teszi azad.

Harun al Rasid. — Ez az idézet ugy-e, Shakespeare-ből való?

A tanár. — Onnan. Hamlet mondja, aki csak tudja, mert ugyancsak sokat gondolkozott.

Órült, hogy olyan emberre talált, aki, úgy látszott, olvasott néhány könyvet, s inkább állította mint kérdezte:

— Uraságod bizonyára a fővárosból jött,

— Ugy van, Ott lakom.

— Az ünygyárt meglátszik, — mondta a tanár s effesőlválva tette hozzá: — És mégis jónak találja ezt a hotelnek nevezett herberg-et és ezt a levesnek kiadott lötytyöt? A fővárosi vendéglők mégis csak különbek.

Harun al Rasid. — Semmi kétség. De én nem ismerem őket.

A tanár. — Lehetséges volna ez?

Harun al Rasid. — Soha egyben sem fordultam meg.

A tanár. — No ön eredeti ember, akit muzeumban kellene mutogatni. Nem kapott soha erre vonatkozó ajánlatot Barnum és Beiley-től? Fővárosi ember, a ki sohase evett korcsmában! Hiszen ez lehetetlen, mert elképzelhetetlen. Uraságod bizonyára trófiál.

Harun al Rasid. — Parole d'honneur, hogy: nem.

A tanár. — No hát, én sajnálom, hogy szakmám a classica philologia és nem a természetrajz. Mert akkor módomban volna foglalkozni az ön különös esetével.

Harun al Rasid. — Mondja meg nyíltan, hogy érdemesnek tartana kitömetni.

A tanár. Majdnem úgy van.

Harun al Rasid. — Olyan külön az, aki mindig a családjá körében ebédel-vacsorál?

A tanár. — Hát biz' ez kissé nyárspolgáriás.

Jötüzit nevetett az inkognitó-utazó király. Hogy fogna nevetni otthon a felesége meg a doktor, ha elmondja, hogy spisz-nek nézték!

— Majd én is citátummal felelek, — így szólt. — Es muss auch solche Känze geben. Mindig a familliammal étkezek.

— És önagységának sohase szottyan kedve, — kérdezte a tanár, — korcsmába menni, ott muzsikát hallgatni és háztartási gondoktól távol vacsorálni?

Harun al Rasid. — Óh, néki egészen hasonló hajlamai vannak mint nekem; ő is legjobban érzi magát otthon.

A tanár. — Bizonyára csinos lakásuk van.

Harun al Rasid. — Igen, elég csinos és tágas.

A tanár. — Ez sokat megmagyaráz. Azért tart itt mindent szépnek és jónak, mert az változatosságot is jelent. Variatio delectat.

Harun al Rasid. — Igaz. Otthon talán jobban főznek, de hát uton... az mégis más.

A tanár. — Bizonyosan a nagyságos asszony főz maga?

Harun al Rasid. — Az igazat megvallva, nem. Erre az asszonyom nem ér rá.

A tanár. — Talán hivatalba jár?

Harun al Rasid. — Ahhoz sincs ráérő ideje. Négy gyermekünk van s azok elég dolgot adnak.

A tanár. — Szép... Szabad tudakolnom Uraságodnak a foglalkozását?

Szépen vagyunk! — sóhajtott magában a király. Leülök ehhez az asztalhoz, hogy megtudjak valamit attól és arról, aki mellette ül és most ő vizsgáztal meg engem! Egyik miniszterére gondolt, aki elbeszélte, hogy egy alkalmatlan időben nála lábatlankodó interviewer-t egyszer azzal tréfáit meg, hogy nem engedte szóhoz jutni, folytonosan ő intézett kérdéseket hozzá, úgy hogy a jó ember nem tudott meg tőle semmit, ő pedig a derék férfiból kivett mindent. Bántotta, hogy a dolog ily fordulatot vett s úgy járt mint ama pörüljárt riporter, de azért engedelmesen felelt a kérdésre:

— Magántisztviselő.

Ámde a tanár ur tanár volt, aki szeretett a dolgoknak a mélyébe látni s tovább érdeklődött:

— Magántisztviselő... Ez nem sokat mond. Edből nem okosodhatok ki... Bank?

Harun al Rasid. — Nem.

A tanár. — Gyár?

Harun al Rasid. — Az se.

A tanár. — Hát?

A királynak tetszett, hogy ily hangon beszéltek vele. Ez épp úgy különbözött az udvari tönustól, mint a mai leves attól, amelyet otthon szolgálnak föl neki. És izlett a leves is s az asztaltársa nem épen aulikus konverzácója is. Rövid gondolkodás után bemondotta:

— Magántitkár vagyok.

— Remélem, valami nagy állatnál, — mosolygott a tanár.

— Igen, elég nagy nál — s nem jutván más nagy állat az eszébe, kiegészítette a feleletét, — egy miniszternél.

— Hajhó!

A tanár ur a szüzpecsenyét vagdosza, de alighanem azt képzelte, hogy értségin van s tovább vizsgáztatta a »növendékét«.

— Jó állás lehet... Melyik miniszter mellett tesszik működni?

A király kissé gondolkozott s mert ma már többször volt szó a tanfelügyelőről, a feleletét hozzája kapcsolta és vigan hazudott tovább:

— Az oktatásügyi miniszter mellett.

— Nem is képzeli Uraságod, — kiáltotta élénken a classica philologia professzora, — mennyire érdekel ez engem, Jániféru vagyok s így ez alla fontos

rám nézve minden, ami a szakmámmal kapcsolatos. Ért valamit a szakmájához az ön minisztere?

— No de, kérem... — ijedezett a hatos számú szoba lakója.

Mit feleljen erre a furcsa kérdésre? Szerencsére, mialatt a válaszon töprengett, folytatta az inkvizitor:

— Csodálkozok a kérdésen? Inkább azon csodálkozom, hogy mily kevés miniszter vezeti azt az igazgatási ágat, amelyre rátermett.

**Harun al Rasid.** — Csak nem gondolja, hogy —  
**A tanár.** — De igen, gondolom. Sőt tudom, hogy nincs mindenki azon a helyen, amelyet ő tudna a legjobban betölteni. Pedig, ugy-e bár, ez volna az ideális kormányzat?

**Harun al Rasid.** — Ugy van.

**A tanár.** — No, és most nézze az én esetemet. Hat esztendő óta ülök ebben a fészekben — a várost értem — és ezen a szemétdombon — a gimnáziumot gondolom. Munkatársai vagyok a legelőkelőbb szaklapoknak, néhány könyvet is írtam, amelyeket barátságosan fogadott a sajtó s folyton kérvényezem, hogy helyezzenek végre át valamelyik fővárosi középiskolába. Ezt leginkább azért szeretném, mert tudományos törekvéseim megkívánják, hogy a nagy könyvtárak rendelkezéseimre álljanak. És minden siker nélkül. Bizonyára az ön kezén is keresztülment néhány kérvényem, amelyekben az áthelyezésemet kérem.

Még egyszer közlöm a nevemet, hátha emlékezik... És elszóttagolta a vezeték- és keresztnévét, értetlően, lassan.

**Harun al Rasid.** — Meglehet... Határozottan nem tudom...

**A tanár.** — No látja, ilyen az oktatásügyünk. Még ön se emlékszik az esetre és a nevre, — hát hogy venné tudomásul őket öccellenéjára?

**Harun al Rasid.** — Arról biztosíthatom, hogy a miniszter ur érti a szakmáját.

**A tanár.** — Ezt Uraságod persze ötle magától hallotta...

**Harun al Rasid.** — Töle is.

**A tanár.** — Nos, hát én meg arról biztosíthatom önt, hogy az ön főnöke igen okos politikus, amint mondják szeretetreméltó uriember is, de a tanügyekhez éppen csak hogy konyit. Legalább tízezeren vannak az országban, akik az állását jobban töltенék be mint ő.

**Harun al Rasid.** — Nem túloz ön?

**A tanár.** — Sőt enyhítek. Talán tízenötezeren is vannak. De hát mit csináljunk? *Das ist der Welt Lauf.*

**Harun al Rasid.** — Önnel valószínűleg igazságtalanság történt, s most generalizál. Pálcat tör az egész igazgatási ág fölött.

**A tanár.** — Ön pedig vagy hihetetlenül naiv vagy pedig a hivatala meg a főnöke kedvéért nyilvánvaló tényeket letagad. Talán még azt is kétségbevonja, hogy protekció dühöng az egész vonalon.

**Harun al Rasid.** — Hogy érti ezt?

**A tanár.** — Legalább tízszer fordult elő, hogy kevésbé érdemes tanórónak az áthelyezését vagy a kinevezését írta alá az ön drágalátos minisztere, míg az én instanciámat figyelme se méltatta.

**Harun al Rasid.** — Mi lehet ennek az oka?

**A tanár.** — Politika, kedves uram... Pártiszempontok... az utóbbi választáson az ellenzék jelöltjére szavaztam s ezért senki se vállalkozik a kormányparti korifeusok közül arra, hogy kinevezésére ajánljon.

**Harun al Rasid.** — Hihetetlen!

**A tanár.** — Kérem, ne tettesse magát olyan naivnak. Miniszter mellett dolgozik és úgy tesz, mintha nem tudná megkülönböztetni a sólymot a gémtől... Vól tudhatja, hogy néhány gramm protekció többet ér egy mázsa tehetségnél.

Elgondolkozott a király s aztán így szólt:

— Mért nem próbál egyenesen a királyhoz fordulni? Ő pártokon felül áll s lehet, hogy ő —

Elutasító mozdulatot tett a tanár.

— Ugyan menjen, — mondotta. — Hát azt hiszi, kezébe kerülne a kérvényem? Csak azokat a beadványokat juttatják el hozzá, amelyekre erre alkalmasaknak tartanak.

— No, és már most tegyük fel mégis, — próbálta meggyőzni a magántitkár, — hogy a kérvénye eljut a Felsőházhoz?

Barátságosan, de egy nemével a szájalomnak nézett a tanár az asztaltársára s így szólt:

— Ez igen szép volna öntől, nagyon tisztelt titkár uram s a jóindulatát úgy köszönöm meg, mint ha a följajlott szolgálatot meg is tette volna. De hát azt gondolja ön, hogy e szivességének lehetne sikere?

— Azt hiszem... nem tudom... talán... miért ne? Ha a király akarja...

— Óh, a szegény király! — sajnálkozott a professzor. — Hát az is számít valamit?

Királyok nem szoktak káromkodni, ez elbeszélés hősnének mégis nagy megerőltetésébe került, hogy föl ne kiáltson: az istenit! E helyett csak annyit mondott:

— Nézze, kedves tanár ur, én mégis csak valamivel közelebb állok Öfelségéhez mint ön...

Kicsit meghökken, félt, hogy elárulja magát, azért nyelt egyet és folytatta:

— Már t. i. azért, hogy egy városban lakom vele és egyik tanácsosának a titkára vagyok. De én azt hiszem, hogy Öfelsége keveset számítana, sohase vettem észre.

— En egy szóval se mondtam, hogy keveset. —

replikázott a tanár, — én azt állítom, hogy semmit se számít.

A király csöppet se volt megsértve. Már egészen beleléte magát Harun al Rasid szerepébe s így szólt:

— Ön tréfás embernek látszik.

**A tanár.** — Balvélemény, hogy a classica philologia tanárai nem lehetnek elmések. A régi auktorokkal való foglalkozás derülté teszi az embert. Persze, amit mondunk, azt *cum grano salis* kell értelmezni...

Némely dolgok a távolból jobban látszanak mint közelről. Például az alpések és a királyok... A király — általános vélemény ez róla — a legszeretreméltóbb és legderekabb férfiu a világon, de —

**Harun al Rasid.** — De?

**A tanár.** — Csak uralkodik és nem kormányoz.

**Harun al Rasid.** — Ha így jár el, okosan cselekszik. Elismert nagy államférfiu állította föl a tételt: *le roi régne mais ne gouverne pas.*

**A tanár.** — Igen, igen, de *annira* uralkodni még se kellene és oly *kevésse* kormányozni még se volna szabad. Ha tetteleg akarna résztvenni a gépezet működésében, minden napjának tíz esztendeig kellene tartani. Nem is okolom őt a mellőztetéséért, sőt a miniszter urra se igazán haragszom, amért nem vett észre. A király sose látott, öccellenéjával pedig csak egyszer tiszteltem. Azt hiszem, abban a percben, amint kifordultam az ajtón, elfelejtette, hogy a világon vagyok. Nem is képzelem, milyenek ezek a nagy urak...

**Harun al Rasid.** — Oh, de hogy nem! Valami kis képzelőtehetségem nekem is van.

**A tanár.** — Nos, akkor láthatja a helyzetem sivárságát. Végre a király is ember, néha a miniszter is az s befolyásoknak vannak alávetve. Mégis, mivel Uraságod olyan előzékeny, bátor vagyok átadni a névjegyemet. Előforduló esetben, ha újabb folyamodást nyújtanék be...

**Harun al Rasid.** — Talán tehetek valamit önért. Már amennyi ilyen kis tisztviselőskétől tellik. Bizonyosan ismeri Scribe-nek a híres vigjátékát, az Egy Pohár Víz-et, amelynek az a facit-ja, amit a közmondás így fejez ki: *Kleine Ursachen, grosse Wirkungen.*

Magában pedig gondolta: végre közelebb jutott a céljához. Akadt egy ember, aki szemébe mondta véleményét róla is, egyik miniszteréről is. S rátalált egy olyan alattvalójára, akiről megtudta, hogy mit kíván. Belátta, hogy ha ezer évig élne, uralkodna és utazna Harun al Rasid módjára, akkor se tudhatna meg mindent, amit az uralkodónak tudnia kell, hogy a népet boldogítsa, mégis folytatni akarta kísérletét, hogy legalább valamivel gyarapíthassa az ismereteit. A tanár pedig ezt válaszolta neki:

— Nagyon köszönöm. Nem sokat remélek, de örülök, hogy ily szeretetreméltó férfiuval találkoztam. Az önnel való társalgás zöld és színes-virágos oázis az unalom e sivatagjában, amit számomra ez a város jelent.

**Harun al Rasid.** — Rosszak itt talán az emberek?

**A tanár.** — Oh, de hogy! Se jobbak se rosszabbak mint másutt, csak unalmasabbak. S a legnagyobb baj az, hogy a nők...

**Harun al Rasid.** — Mi van velük?

**A tanár.** — Hát, kérem, ez tudvalevőleg igen fontos cikk... Ha szabad kérdenem, hogy áll ön a nőkel otthon?

**Harun al Rasid.** — Nem értem a kérdést.

**A tanár.** — Hjah, persze... Ön valahogy el van látva, hiszen nős ember... A házasember ebben a tekintetben boldog, — a legrosszabb esetben is van felesége... De hát itt a helyviszonyok borzalmasak.

**Harun al Rasid.** — Csunyak talán a nők?

**A tanár.** — Épp az a baj, hogy nem. Elég csinosak és szépek is vannak közöttük, oly klasszikus idomúak, hogy a classica philologia tanárát is, aki mellesleg Athénben, Rómában és Firenzében tanulmányozta a művészi szépség törvényeit, nyugtalanítja. De hát, ha ebben a Krähwinkelben kétszer mutatkozik az ember egy lánnyal, már összeházasítják vagy kikoszorúztatják vele s ha háromszor látnak meg valakit egy asszonynak a társaságában, már arról sutognak, hogy viszonya van vele, vagy legalább is azt, hogy elakarja cábítani. Már csak ebből a szempontból is jó volna a fővárosba költözni. Ott a nők talán feltünőbbek mint itt, de nem oly föltűnő, ha az ember foglalkozik velük.

A király nevetett.

— Nem is tudtam, hogy a klasszikus filológusok ilyen nagy súlyt vetnek a nőkre.

— A tudományunk nem inkompatibilis sem a nőkel, sem a szerelemmel. S azért, hogy az ember görögül meg latinul beszél...

— Azért a szerelem nyelvén is beszélhet, — mondta mosolyogva a király. — Átírzem helyzetének fonákságát, de nem ígérhetem, hogy ha a kérvénye fölött fognak dönteni, ez a szempont tekintetbe jöhet.

Tetszett neki ez a kissé csacska, de tagadhatatlan nyíltlelkű ember. Megkérdezte tőle:

— Most mi a programja?

— A szemközti kávéházba megyek, — felelte a tanár. — Ott félórát újságot olvasok s aztán sietek haza befejezni egy tanulmányomat a Philológiai Közöny számára.

— Nem ígértem meg, hogy elolvasom, — tréfált Öfelsége, — de a kávéházba szívesen elmegyek önnel.

Még sose látott kávéházat belülről és gondolta, jó lesz ezzel a közjóléti intézménnyel is megismerkedni.

— Gyerünk, — mondta a tanár. — Megismertem önt ott néhány ugynevezett kapacitással. Vidék és vidékies urak, — de mivelhogy ön kedveffé ezt a kómikus zsánert, talán nem érzi majd magát rosszul közöttük. Mulatni fog velük vagy — rajtuk. Én hamar menekülök tőlük, mert nem szeretnek viszont s mert számomra kevés a beszédtemájuk. És aztán, mint a vidékiek általában, nagyon érzékenyek.

— Ön úgy beszél, mintha legalább is párisi lakos lenne.

— Kérem, titkár ur, én vidéken élek, de azért kevésbé vagyok vidékies mint sok nagyvárosi ember. A vidékieség is szív- meg lélekügy, nem pedig illetőségi kérdés. Az ökör, ha Bécsbe viszik is, ökör marad, s a kissé modern és eleven szellem, hiába él falun, még se igazán vidéki.

Mire idáig érték a beszélgetésben, már a kávéház előtt álltak, amelybe aztán — az egyik unottan, a másik nagy várakozással — beléptek

(Folytatása jövő vasárnap.)

## Martialis epigrammáiból

### A sápadt Oppanus

Hogy sárga lett az arca,  
Mert elnylvé a lány,  
S a kórhely és vad élet,  
Vers zendült ajakán

Most versel és hardije  
Azt véli valahány,  
Hogy a költői láztól  
S a butól halvány.

### Pudenshez

Nagyon sok könyvet írtam  
S ez azt neveznek, így van.  
Az unalom, közöny nő,  
Mikor a könyvre könyv jó.  
Csak az tetszik mi ritka  
Ez az új alma titka,  
Mely megjó valahára.  
A teli rózsá ára  
Mindig nagyobb s kelendő  
És nincsen edesebb nő,  
Mint az, ki hercehcács  
Vágygul fölöz le, darcács  
S akárhogy is óhajod.

Nem nyit szavadra ajtót  
Lásd, Persius a költő,  
Minden szívet betölt ő  
S egy könyvvel többet ért el.  
Mint sokak kötetével  
Martius, ki egyre ontja  
Hosszu dalát naponta  
S hős — verset ír azonnal,  
Harcossal, amazonnal.  
Ezért ha megleled te  
Egy munkám vedd kezébe.  
Ne légy hozzám kegyellen  
S gondold ez az — egyetlen.

### Az öreg Paula

Férjül akar a gazdag Paula,  
Írtózatos. Ez a vén skatula.

Nagyon öreg, Ha vénebb volna, tán  
Nem mondanám...

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ

A legizlésebb nyomtatványok, mindenféle raszterok a Minerva-nyomdában jutányos áron készülnek. Tel. 8-58

## „BÁCSORSZÁG“

A VAJDASÁGI IRODALOM ÖSEI — KIK OLVASTAK, KIK IRTAK, MIT OLVASTAK ÉS MIT IRTAK A RÉGIEK? — ELFELEJTETT EMBEREK ÉS ELFELEJTETT AFFÉROK

## TALLÓZÁS EGY RÉGI KÖNYVTÁRSZOBÁBAN

Valamikor igen élénk szerepet vitt Szubotica társadalmi életében Aczél Henrik festőművész. Minden kulturális mozgalomba belekapcsolódott és fáradságtalanul dolgozott ennek a városnak a fejlődésén. Aczél Henrik ma Budapesten él, elegáns műterme van az Aradi-uccában, ahol most már teljesen művészetének szentelt életét. Az ő könyvtárában akadtam rá ezekre a régi elsőszámú lapokra, amelyek felelevenítettek egy-egy fákó képet, elhalványuló sziluetet a régi Szubotica életéből.

## »Bácsország«

A »Bácsország« egy szépirodalmi és megyei képes folyóirat volt 1904-ben. És mindjárt hozzá kell tenni, hogy nagyon nyívs és érdekes lap volt. Ma nem tudna egzisztálni itt egy ilyen kiállítású folyóirat. Szerkesztette: Dr. Csillag Károly. A művészi címlapot Aczél Henrik rajzolta. (Fortuna istenasszony kezében egy szőlőfürttel, lenn pedig szelíd, lankás táj, legelésző bárányokkal.) A lap előfizetési felhívásában közli munkatársainak a névsorát.

»Munkatársaink Budapestről: Ábrányi Emil, Ambus Zoltán, Aczél Henrik, Bródy Sándor, Heltai Jenő, Krúdy Gyula, Molnár Ferenc, Mikló Izidor.«

Mikló Izidor akkor már, illetve még pesti író volt. Míg a »Munkatársaink a megyéből és a vidékről« rovatban Braun Henrik, Kosztolányi Dezső, dr. Singer Bernát, Tócs Gusztáv, Váli Gyula és Temunovics Zoltán neveivel találkozott az olvasó. A lap programja: »Népszerűsíteni az irodalmat, szeretettel a nemzetiségiek iránt, sőt hazafias irodalmuk ismertetésével.« Az első évfolyam második számában egy nagy cikk van Schöber Bélától, aki Koplovics Istvánról, a borbélyból lett festőművésznek kiállítására hívja fel a széplelkű olvasók figyelmét. Drámapályázat is volt, a nyertes színdarabot a szegedi színházban adták elő. Aztán: Óbecsén leányegylet alakult. A lap buzdítja a többi városokat, hogy kövessék az óbecsei példáját és alakuljanak meg, hisz a leányegyletnek azért lehet még férni a titkára...

## Irodalom és bikkaviadal

A szerkesztői üzenetek között egy Lajos nevű írónak ezt válaszolják: »Önök van igazsá. Baján 1904. augusztus 20-ikán volt bikkaviadal, a lövészkertben. A bikkaviadal programja a következőket hirdette: Szemképrázató látványosság a viadorkor felvonulása fényes nappal, spanyol egyenruhában! A torreadorok ünnepléses megjelölése direkt Andaruzicból! Herceg Izaura tenyészteiből hozatott nemes bika elővezetése, fejbőszítése és azután Puly torreador általi legyőzése!«

Micsoda jó világ lehetett az Baján, bikkaviadallal édesítve!

Csillag Károly »Beköszöntőjében« szintén az irodalmi decentralizációt célozza. Azt akarja, hogy a »vidék« is produkáljon valamit, ne csak az számítson irodalomnak, ami a fővárosból jön. Az első szám közli Mikló Izidor novelláját, amelynek címe: A költő és barátai. És M. Korniss Aranka »Szerelem« című költeményét, közösen a költő jólsikerült arcképével. Pár strófa a versből:

A szerelem könnyű madár,  
Ki titkosan szívédbe száll,  
S ott dalol édes dalokat,  
Miktől szíved majd megszabad...

A szerelem templomharang,  
Reggel bug, mint kezes zambomb,  
Délben fényt hirdet és örömet,  
S este bus kongással temet...

Rob oroszlan a szerelem  
Kezed nyúlóssa szeliden,  
Magsimítod dacos felét  
S fogdval szíved tépi szét...

Molnár Jenő, a Dorsszem Jankó szerkesztője versben köszönti fel a »Bácsország«-ot és a tüzes szemű bácskai asszonyokat. »Bácskaiak Amerikában« címmel egy csomó képeslapot mutat be az újság. Schréger Lajos küldte őket a St. Louis kiállításról.

Egy vice: »Tallón miniszter városunkban időzött. O'yan lelkes fogadtatásban részesült, hogy még a Hartmann és Conen jeggyárban is melegen fogadták.«

A »Szabad Lyceum« megalakulását kitörő örömmel fogadták. A lap ebből az alkalomból közli az előzőknek, Mikló Izidornak a fényképét is. Az ifjú Mikló Izidor magas gallérban, fekete kraváttal, bajusszal és rövid szakállal! Kár, hogy nem mutathatom be így a Bácsme gyei Napló olvasóinak. A »előzők«: Tócs Gusztáv és dr. Bölcs József. Később, évek múlva,

amikor az egyesület egyre fejlődött, »tükös szavazás utján«, tizenhat újabb tagot választottak, köztük dr. Fenyves Ferencet, Havas Emilt, Csúth Gézát, Kerész Samut, Lányi Ernőt és dr. Wohl Józsefet.

Az élő regény és színdarab hősökkel már abban az időben is baj lehetett, mint azt egy cikkből kivesszem. Dr. Molnár Gyula színdarabot írt »Névtelen hősök« címmel. Erről így elmélkedik a »Bácsország«: »Ezt a darabot a színházi jubileumkor nem akarják előadni. Pedig egyenesen erre az alkalomra íródott. Mi az oka? Az, hogy elterjedt hírek szerint a darab kellemetlenül érint egy itteni előkelő családot, akinek ősei szerepelnek a színműben. Egy mű, amelyről olyan szabkíróság, mint a Petőfi-társaság adott jó bírálatot, nem nyomható el családi intrikák miatt.«

A második évfolyam 14-ik számában már »gazdag multjára« hivatkozik a lap és támadja azokat a vállalatokat, amelyek »az irodalom cégére alatt itt a legutlatosabb kolportázst viszik végbe.« Az előfizetési felhívásban így dicsekednek:

— Bizunk különösen megyénk hölgyvilágában, mert hisz ők vannak elsősorban hívatva lapunkat pártolni. A mi kedveskedéseink sem maradnak el, mert mindig közöljük a megyei szépek arcképét. Karácsonyi számunk valóságos szentiaó volt és soha még olyan szép gyermeksoport, hol a babatejék száza voltak láthatók, a magyar olvasóközönség elé nem került.

A Bácsország a gyermekeken keresztül igyekezett a szülők szívéhez férközni.

A színházi kritikus már 1904-ben is nagyon szigorú volt. Azt írja a társulatról: »Sem Harkányi Gizella, sem Kallay Kornélia nem tudták közönségüket kielégíteni. Figyelmeztetjük az igazgató urat saját jól felfogott érdekében: válogassa meg a jövőben a társulatát!«

Vály Gyula felolvasása címmel egy hír: Nagy számú, előkelő közönség hallgatta végig péntek este a Casinó nagytermében Vály Gyula felolvasását, amelyben a városépítés modern feladatairól beszélt. Érdekesen és mulattatóan. A közönség a felolvasás után is együtt maradt a jökegyű halvaországán, amelyet Vermes Béla rendezett.

A kívülről jövő panaszoknak is teret adott a szerkesztő: Nem tettek kivételt az olvasók közt. Még a Maxi hordár levelét is leközlötték:

Tekintetes szerkesztőség! Tegnap este magam is, aki színházi habitué vagyok, elmentem a János Vitéz 13-ik előadásához. Nagyon természetesen, hogy én mint a 4-es számú hordár, nem ülhetek holmi kakasülök közé és a hordártestület nem kompromittálhatom azzal, hogy egy János Vitézt valami snasz helyéről nézzem. Megváltottam tehát az első sorban az én 1 írt 20 karácsony jegyemet és javában gyönyörködtem a darab kiváló előadásában, a Gerlaci játékában, a Falussy és Király urak remek daláiban, amikor egy K-sz L-s nevű ur, akit itt megnevezni nem akarok, nekem a színházban egy hordári megbízást adott, hogy vigyek ki egy sürgős levelet a Sztancs malmába és azonkívül átadtak egy csomagot, amelyben 6 tégla volt, hogy azt vigyem el a téglagyárba kivitás végett. Hogy a darabhoz minél kevesebbet mulasszak el, fiakkerbe ültem és mikor hordári teendőmet elvégeztem, rohantam vissza. Ekkor azonban a nevezett ur niből átadott egy levelet, hogy azt vigyem ki Sándorba a legyző urnak. Nagyon természetesen, mikor láttam, hogy ez csak arra irányul, hogy én a János Vitézt ne láthassam, tiltakoztam a megbízás ellen és mikor a színházba bemenni akarom, akkor a rendőrbiztos ur elben megakadályozott. Kérdem tehát, hogy micsoda közszabadság urak! Kiben a városban, ahol a művészet szent oltára előtt engem az én irodalmi kultuszomban megzavarnak?«

A kártya hívelt kártya adománnyal szórakoztaták. Persze az alsós volt a legnépszerűbb játék. A folyóirat külön cikket szentel neki.

## Becsap a mennykű

Volt aztán Szuboticanak egy másik korszaka is, amikor sokkal kevesebbet nevettek az emberek, ámhár egy vicclap állott rendelkezésükre. Ezt az időt a »Mennykű« című humoros és társadalmi hetilap dominálta. 1907-ben jelent meg, Kepes Tibor szerkesztésében.

Ez a Kepes — mint az Aczél Henrik előadásából kiderül — hatalmas testalkatú, hivály erejű férfi volt, akitől az egész város rettegett. Ha beállított egy kereskedőhöz hirdetésért, nem merték megtagadni tőle, mert jaj volt az ellenkezőnek. A legközelebbi »Mennykűben« kegyetlenül kiszerezte. Szó sincs ebben a lapban szellemeskedésről, vagy tréfáról, a legdurvább sértések halmázat zúdította haragosaira.

Aki aztán panszkodni, vagy pláne tiltakozni mert, azal szemben Kepes tettségességre vetemedett. Drabális ereje egyenesen a lapszerkesztésre predesztinálta. Már tudnillik erre a lapéra, amelyre az egész város haragudott, amelyet az egész város gyűlölt, de amelyet az egész város olvasott, mert kíváncsiak voltak rá, hogy a legújabb számban ki került terütekre? Elképedve lapoztattam ezekben a régi újságokban. Mindjárt az első oldalon, mézesmadzagként ilyen címek láthatók: »Kórház, vagy szanatórium? Az él rejtelmeiből. Zsidóméreg, nyavalya, csuhás támad, csuhás bánja! Pogrom! Elcsapták, mert kiugrott a csuhából.« És egy költemény ezzel a sokatmondó címmel: Fekete mise.

A lap híreiből:

— Irj igazat, betörök a fejed. Szerkesztőnket 14 napi fogházra ítélték, mert megírta az igazat Z. Móról, a rettegett Don Juanról. Sikereshez gratulálunk Don Mór, de tudja meg, hogy minden lépését szemmel fogjuk tartani. Pá kis hamis, a »vizontlátásra minden szombaton!«

Egy oldalas nagy cikkben foglalkozik L. mérnök állítólagos »üzelmével.« Vagdalokzik jobbra-balra. Nincs irodalom. A lap mégis szinte döbbenetesen tulzsolott hirdetésekben. Egy egész megfélemlített, fogékorgató város adózott ennek a krakélernek. Aki hirdetett, annak megkegyelmezett. Egyetlen dícséret a lapban: az orfeumról szóló kritika. Itt elárulja magát a rettenhetetlen lovag. Bizonyos Sisters Adelináról a legirenetikusabb elismerés hangján emlékezik meg. A Sистерек nagyon a szívére mehettek, mert a cikk végén még ezt írja: »A testvérpár lellyépte extázisba hozta a közönséget. Ők nem csak szellemi táplálékot nyújtanak(?), hanem szépségükkel és rutinságukkal a közönség lellyszeméit is gyönyörködtetik.«

Lelki szememmel magam elé képzem a marhaerejű Kepes szerkesztőt, amint lelki szemével gyönyörködik a Sистерекben, akik nemcsak szellemi táplálékot nyújtanak...

A »Mennkű« állandó rovata volt az »Aktuális kínos kérdések«. Az akkori potentátokat veszte ki. A polgármestertől kezdve az ötödik körű javasaszonnyig mindenkit végig seprűzött.

Egy vice: Szombori csendélet.

— Rendőr! Rendőr! A szomszéd uccában szurkálják egymást az emberek!

— Rendőr: Akkor nem megyek. Utálom a rendzavarást...

Majd kolmnás kirohanás az orvosok ellen. Egy gyermeknek eltört a karja és az orvos hideg borogatást rendelt rá. A másik oldalon nyílt levél régi háragosához. Hogy némi fogalma legyen az olvasónak erről az írásmódról, szóról szóra leközölöm sajátos tipográfiájával, csak ép a megtámadott nevet hagyom ki:

## NYÍLT LEVÉL.

Athanász Oswald Jeremiás Huba, Áronnak, a szabadkai hölgyek »kedvence«, a vigécek »zsenije«, Darwin mester elméletének példánykepe.

E nyílt levél arra szolgál, hogy a jövőben Athanasz

ne pimaszkodjon

ne szemtelenkedjen,

ne járjon a pállott szája,

mert máskülönben ki találja huzni a lutrit.

Tudomásomra jutott, hogy kend tisztelt Friem növendék kiadóm és én ellenem mosdatlan szájjal kirohanást intézni akart, hangoztatnom kell, hogy csak akart, mert egy Athanasz senkit meg nem sérthet. De hogy a további piszkolkodásnak elejét vegyem, figyelmeztetem, hogy a jövőben moecskos szájjára zabolát tegyen, nehogy az én nevemet ajkára vegye, mert máskülönben a »legnagyobb sajnálatomra« kutyakorbáccsal fogok magamnak elégtételt venni. Érti maga állat!

Kendhez illő tisztelettel

Kepes Tibor,

felelős szerkesztő.

Több mint egy évig garázdálkodott ez a kifutó férfi a szubotici sajtóban. Aztán utolérte a nemesis. Belekötött a rendőrségbe és amikor egyizben részegen ordított az uccán, rendőrök fogták le és kegyetlenül elverték. Az egész város ujjongott örömben. Míg Kepes hosszú cikkben számolt be a szörnű eredményről. Csak néhány alcim a cikkből:

Utánállás egyenruhában! Az ucca póhérai! Felelős szerkesztőnket a rendőrségre hurcolták!

Aztán leírja ékesen, mint lökték a tömlő mélységes fenekére, két csavargó mellő, akik bizalmaskodni akartak vele, »de fel, szerelnk olyan nyakleveseket osztogatott, hogy az eget ceterának nézték.«

Másik cikk címe: ELEMENT! ELEMENT! Virányi Sándor ur esze. DE MI MAJD ÉSZRE TÉRITJÜK! Virányi színész volt, aki Kepes egyik cimboráját képen teremtette. Ezért a nagy harag.

Egy szerkesztői üzenet: Gedeon. Hogy a tyukszem szokott-e kacintani? Nem tudjuk, maga műkedvelő denevér! Ekkor azonban már Kepes napja lefelé áldozott. A verekezők alkalmával mindig alul maradt

## Történelem apró történetekben

## Madame de Maintenon

(1635—1719)

Ez az érdekes hölgy egészen csodálatos karriert csinált. Tizenhétéves korában felesége lett Paul Scarron-nak (1610—1660), a *Roman Comique* híres szerzőjének, aki ugyszólván csak in *paribus infidelium* volt a férje, mert mozogni se tudó széketolt beteg volt. Hamarosan özvegy is lett, s mert igen művelt volt s pedagógiai ismeretekkel is rendelkezett, 1660-ban XIV. Lajos és Madame de Montespan (1641—1707) gyermekeinek a nevelésével bízták meg. A »víg özvegy« (mert a jó nő bizony nem nagyon vette szívére nyomorék urának a halálát) lassankint megtetszett a királynak, nemsokára Montespanné asszony utódja, s még később (1684-ben) a Napkirály titkos felesége lett. Elég ok arra, hogy századának legboldogabb asszonya legyen.

De nem így volt. A páratlan magaslatra emelkedett hölgy nyugtalan és elégedetlen volt. Talán mert néhány esztendővel idősebb volt csapodár uránál, s így minden önteltsége és magabizása mellett se lehetett soha biztos, hogy mindenkorra lekötetheti a női változatosságot kedvelő és kereső himet. Néha valóságos életumt benyomást tett s akárhányszor nyilatkozott úgy bizalmas körben, hogy szeretne meghalni. Csodálkoztak ezen azok a hölgyek, akik boldogok lettek volna, ha csak rövid ideig lehettek volna a nagy uralkodó favoritjai (minden házasságra célzó törekvés nélkül is), egy maliciózus kortársa pedig így szölt:

— Micsoda? Nincs megelégedve a sorsával? Még nem emelkedett elég magas méltóságra? Nem elég neki a király? Tán bizony arra pályázik, hogy az Uristen vegye feleségül?

## Franz Dingelstedt

(1814—1881)

Jeles író, költő, báró és színházi intendáns volt. Sokáig állott a bécsi udv. opera és a Burg-színház élén, s a weimari udv. színházat is igazgatta. Kevesen ismerték annyira mint ő a színészeket s azoknak erőnyeit és hibáit. Tudott is banni velük, s fegyelmet tartani köztük. Shakespeare-t a maga fordításában és jelenetével, Goethe Faust-ját pedig egészen önálló és eredeti földolgozásban hozta színre. De ez már mind a múlté, s ez érdemeire már csak kevesen emlékeznek. Ellenben halhatatlan maradt egy mondása, amelyet egy színházi almanachba jegyzett be:

— Minden színház tulajdonképpen: tébolyház, s az opera az az osztálya ennek a háznak, amelybe a gyógyíthatatlanokat helyezik el.

## XIV. Lajos

(1638—1715)

egyike volt azoknak az uralkodóknak, akikről legtöbbet beszéltek, amíg éltek, és legtöbbet írtak, miután meghaltak. Nagyon érdekes könyvet írt róla és udvaráról *Saint-Moyol* gróf, Jean Baptiste Primi Visconti (1648—1713), amelyben hü képet rajzol a Napkirályról, akinek körében sokszor megfordult. Nagy vonásokban eképpen jellemzi:

— Szeretném, ha látnátok őt, amikor társaságban van. Nagy tettetőnek (simulateur) látszik s a szeme hasonlít a rókaéhoz. Sose beszél államügyekről (ezeket a minisztertanácsban intézi el), s ha megszólítja valamelyik udvaroncát, a kérdése vagy a megjegyzése annak foglalkozására vagy a kettenük közti ügyekre (ha vannak ilyenek) vonatkozik. De bármit mond s bárkit szólít is meg, bármily frivol dologról legyen szó, minden kijelentése orákulumszerűen hat. Étközés közben, amikor kötelességének tartja, hogy csevegen, komolyan és világosan beszél, valószínűleg azért, mert az étközést államügynek vagy más hasonlóan fontos cselekedetnek tartja. (A király rendkívül nagy-ehető volt s az ebédjét néha türelmetlenebbül várta mint a harctéri híreket Turenne-től vagy Louvois-tól.) Ha Ófelsége kinyitja a száját, az összes udvaroncok meghajlítják fejüket s annyira közelednek hozzá, amennyire ezt az etikett megengedi, — közben bizony, hogy előnyösebb helyre jussanak, lökdösik és bökösik is egymást. Hihetetlen annak az igyekezetnek a szenvedélye, amellyel az udvari emberek arra törekednek, hogy a király észrevegye őket: ha valakin egy pillanatra megakad a szeme, akkor ez a jó ur rendkívül boldog, azt hiszi, hogy a szerencsése meg van alapítva, s így dicsekszik a többieknek: »A király rátekintett«. Azaz dehogyan! Így fejezi ki magát: »Ófelsége legkegyelmesebben rátekinteni méltóztatott«. Gondolhatjátok ebből, hogy milyen köpő (malin) a király! Hány embert fizet ki azzal, hogy egy tekintetet vet rá! S hány-nyal szemben szabadul meg ily fizetség után minden tartozásától! Ő maga azzal dicsekszik, hogy egyetlen tekintettel látja mindazokat, akik a szobában vagy a teremben tartózkodnak, és tud mindenről, amit azok csinálnak. Én is meggyőződtem arról, hogy éles szeme és nem közönséges megfigyelő képessége van. Egy alkalommal Versailles-ban ő volt az egyetlen, aki észrevett egy tolvajt abban a pillanatban, amikor zsebébe nyúlt az ifju Villars Orondate-nak. A többieket nyomban figyelmeztette rá, minek folytán a teutest, akit in flagranti ért a király, azonnal átadták a rendőrségnek. Ennek a tehetségének köszönheti, hogy egyszer

azzal dicsekedhetett:

— Engem nem lehet félrevezetni.

Sokan félték tőle, s ezt meg se kísérelték, de azért nem kevesebbet vezették félre mint más uralkodókat. Az igaz, hogy ő meg megkönyvitette ezt azzal, hogy igen sokáig uralkodott: hetvenkét esztendőig, — egészen önállóan ötvennégy évig. Természetes, hogy mint fiatal királyt sokan csalhatták meg, s mint öregot még többet. De ő mindvégig meg volt győződve arról, hogy mindenkinek az eszén túl jár. Ugyanez a Primi Visconti olaszul írt emlékirataiban a király külsejéről is találó képet fest.

— Lajos király nem szép ember, de a vonásai rendesek, az arca himlőhelyes (a 17. században még királyokat se lehetett megkímélni a himlő ragyától); a szeme olyan, aminőnek akarják (vagy ő akarja); méltóságteljes, eleven, hamiskás (espiegle), élvezet, gyöngéd és nagy; a külseje tekintélyes és *amint mondják* van benne valami királyi; ha csupán udvaronc volna, ezek között bizonyára kiválna.

Nagy szerencséjét (amelyet drágán fizetett meg) a nőknél még se a fent vázolt tulajdonságoknak köszönhetette, mert az udvarnál sok szebb, s talán szellemesebb férfi is volt nála, hanem annak, hogy — amint Primi Visconti mondja — a nők Franciaországban azzal az ambícióval születnek, hogy favoritjai legyenek a királynak. Annyian persze nem lehettek a szeretői, ahányan ezt a magas hivatal ambicionálták, — annyi hatalma és ereje a Napkirálynak se volt.

## Báró Sennyey Pál

(1822—1888)

a volt tárnokmester, az országgyűlési konzervatív párt vezére s az »ázsiai állapotok« híres szállóige nagynevű szerzője nagy arisztokrata volt és külsőségekre sokat adott.

Mikor 1875-ben képviselővé választották, nemcsak az országgyűlés megnyitására a királyi várban jelent meg elszűrűhában, de az első rendes ülésre is egyik legdiszesebb, ékköves, dusan aranyozott színes nemzeti öltönyt öltötte föl s ebben a habitusban lépett az öreg Gubody Sándor (1798—1885) elé, aki akkor a ház korelnöke volt. Ez a józsi vidéki fiskális és volt polgármester egyszerű zsinóros uriruhában, tájékipával és dohányzacskóval jött be a gyűlésre és nagyot nézett, mikor az udvari légkörhöz szokott grand seigneur ily fényes »Aufmachung«-ban jelent meg előtte s mély meghajlással szölt:

— Sennyey Pál vagyok s mint új képviselő ajánlom magam Nagyságod szíves gráciájába.

Gubody bácsi azt hitte, hogy ez a fényes ruházatu ur tréfálkozik vele vagy éppen gunt üz belőle, amiért is meg akarta értetni vele, hogy ne viccelődjön. Így felelt hát neki:

— Velem ugyan ne bolondozz. Voltam én is olyan szegény legény mint te.

Pedig hát nem volt sose tárnokmester, csak polgármester, — s nem volt országos, hanem csak ceglédi pártvezér.

A végtelenül komoly Sennyey báró is elmosolyodott kissé, ha fanyarul is, a Gubody feleletén, de lassankint beletanult az országgyűlésen szokásos kaszinói tónusba, általános tegeződésbe és egyéb kedélyeskedésbe, amelyből persze a finom és előkelő egyénisége úgy ritt ki, mint európai műveltsége és kulturáltsága az ázsiai állapotokból, amely kifejezéssel az akkori közigazgatási viszonyokat jellemezte.

## II. Viktor Emánuel

(1820—1878)

nem volt valami szép ember, sőt voltak, akik határozottan rutnak állították, mégis személyes sértésnek tartotta, hogy fia, a későbbi Umberto király (1844—1900) se volt sokkal szebb férfiú. Sőt ő azt hitte, hogy nálánál is sokkal kevésbé van megáldva szépséggel. Szemrehányást is tett neki ezért, s így aposztrofálta:

— No, édes fiam, mondhatom, jobban is sikerülhetett volna. Még nem láttam rutabb embert mint amint te vagy.

— Én már láttam, — felelte kissé sértődötten Umberto.

— De nem ingyen, — nevetett az apja.

## Euphosal Paraffin Therapia

Ciril i Metod trg 5. Dr. Vécsei Jenő orvos lakásán. Telefon: 539

A legújabb és eredményeiben felülmulhatatlan gyógymód reuma, köszvény, ischias, lumbago, és neuralgikus fájdalom esetében. Legbiztosabb sikerű paraffin pakolásos fogasztás az egész testre, vagy annak egyes részeire berlini módszer szerint.

Számos köszönőirat. Vidéki betegek részére lakás és ellátás. Kívánatra prospektust, vagy szóbeli felvilágosítást ad: 6851

Dr. Vécsei Jenő, orvos

A közönség ugyanis rájött arra, hogy Kepes egyedül van és sok lud... Szóval többen álltak össze és alaposan helybenhagyták a Mennykü szerkesztőjét.

## Viszontlátásra!

Egy napon mégis fellélegzett a város: Kepes bevonult katonának. Bucsucikkét alighanem sokan megkönyyezték.

— Mire e sorok megjelennek — írja — már nem a közérdeket fogom szolgálni. Meg kell válnom az én drága közönségemtől(!) és hallgatnom kell, mert az uniformis túlja azt, hogy viselőjének véleménye legyen. Távozásomnak örülnek a sötétség lovagjai. De én a közönség szeretetét viszem magammal nehéz utamra. A viszontlátásra!

Ezt a »viszontlátásra«-t azonban senki se vette komolyan. A »Mennykü« még egyszer lecsapott, aztán örökre elhallgatott. De Kepes rövid vendégszereplését megemlegették. A vadember orkánként száguldozott végig a városban és bezúzott orrok, nyaklevesek és más könnyebb, vagy súlyosabb testi sértések jeleztek az utját, nem is szólvá a temérek becsületért és rágalmozási perről, amellyel kemény munkát adott a törvényszéknek. Végül is a városi tanács szabadította meg tőle a lakosságot: örökre kitiltotta a város területéről, mint közveszélyes munkakerelőt.

Tamás István

## A láng az égre csap

Semmi csodaszzerű az egészben. A vér csak játékos kis folyóka, a torok rengő tölcser, a gondolat elszakadt hópehely, a száj nyugtalan kimart seb.

A szem sekély törékeny üvegpohár, a tiz ujj tiz elöltölt gyertyaszál, a mell erőfleten kattan, a szív megdagadt kormos lámpatény, a két kemény térd mindig kész puha alázat.

Az élet nyalábnyi szomorú virág, a sírás eláradt esti zápor, az öröm egy selyemfonal az égről, a tagadás pillanatnyi nyugalom, a vágyak kiszabadult galambok és az ölelés gyenge fehér kapocs, mely mindig csak egy olesó, büszke szobrocskán lazul.

Mig ébren vagyok, minden rendben van. Tudom ki jár az udvaron, ki csapta be az ajtót, ki lépett a szobába. Jó barát jön: ásit és haza megy, ellenség jött: rám néz és elhagy ő is, de éjjel ki bálul rám az ablakon, amikor szemem mérhetetlen erő feszíti? Nem tudom meg soha, pedig talán itt állnak az ágy fejénél: három sötét alak, akár az oryosok. Élet, halál és a születések fekete anyaga, csontos jégtényerűkön meleg aranyóra: nézik, hogy a szívem lépést tart-e a ketyegéssel. Ha egyenél elhibázom a csendes taktust: magával ragadja az életemet, mint a kártyanyeréséget. Soha meg nem tudom, hogy hol voltam és hol vagyok.

Fülhőbe vágom a fehér nyelvű kést játékos gyerekkedvvel, mint haidanában. Lenn szétterítve a sors szürke vászna és az élet az örömmozgó bünös gép. A bieska szápra vagy ezerre áll, vagy semmit jelenve visszahull; a fülhő kövér sebén tej vagy vér csorog. Ha tej buzog ki: még megpróbálok egy szerelmet, ha vért ereszt ki az égő terde vágás: a kést kirántom és nevető bátorsággal a mellembe dőlöm.

A kérdőjel sarlója mindenek fölött: nyers lus vagy nehéz vörös agyag. Fogzó félhald, fél szív, félremület, fél világ, félérzések otromba fényes kaszája, a sötétség forró köszörűköve. Az éj nagy kövér gyümölcséből nedvesen kisajtott nyálás mag, kőborol és megpihen a hegy fölött, Diána-ékszer lesz a házeresz haján, savanykás sá gadimnye karéj a szomjas vándorlegény szájdának melegében. Aztán megáll lihegni a templomon, kérdőjel lesz megint s alatta nagy pont a torony csillogó gömbje.

Az ősz tükröző tengerre, mint a tej, a fű szappanos eleven szakáll; házak a bárkák, kertek a széles tutajok, piros ének fölöttük a vörhajú. Csak egy kicsi véresebb csörög a hullámok fülledt zsebében, habról-habra, tolvajtól tolvajhoz vig csipheelen utazik. Ilyenkor egy darabka parázsból sóhajt a bizalom, érzem, hogy a halál most még kis gyerek, valami messze sarokban az abécédé tanulója s nem is sejtji, hogy háhár lehet nagykorára. Mire fölno, én már rég elintéztem mindent, et is felejttem azt, amit szégyeltem volna előtte, sose tudja meg kinek a gyilkosa vagyok, s egész nyugodtan üzenek érte, hogy jöhét

Berényi János

## A BÁCSEMEGYEI NAPLORA

bármelyik naptól kezdve lehet előfizetni s az előfizető részéről a könyvkedvezményekben

## A jó bíró

## Emlékezés Pavlovics István törvényszéki elnökre

— *»Olvarani javnu glavnu raspravu...»* Ezek a szavak esengenek a fülemben, amikor Pavlovics István törvényszéki elnökről megemlékezem. Ezek a szavak egy hangzottak az ő szájában, mint amikor egy vezénylő tábournak a csapata előtt kiadja a parancsot. Ez a néhány szó: *»Megnyitom a nyilvános tárgyalást!«* nála nem egyszerű, üres formulát jelentett, hanem figyelemzést és nyomatékos hangsúlyt, hogy ő a nagy tudásával, mély emberismeretével és a törvény világító szövetekével elindul keresni az igazságot.

Az egész terem, elsősorban a bírótársai, akik nagyra tartották tudását és tekintélyét, azután az ügyész, a védő, a vádlott, de főként a hallgatóság bizonyos szuggesztív hatás alatt állottak, amikor Pavlovics elnök vezette a tárgyalást. És ez a hatás mindaddig tartott, amíg az ítélet elhangzott.

Láttam elég nagy tárgyaláson, amikor hallatlan türelemmel hogoza a csomót, hogy feloldja a rejtélyt, amelyet a vádlottak eléje tártak. Bírótársai, az ügyész, az ügyvédek már rég belefáradtak a figyelésbe, összerolva előttük a kezüket, de Pavlovics a legnagyobb éberséggel igyekezett behatolni a dolgok lényegébe és ha ez neki nem sikerült egyik oldalról, megpróbált még öt más módszert, amíg ő maga nem kapott egy ügyről tiszta képet, nem engedte ki kezéből sem a vádlót, sem a tanukat.

Állandó szokása volt, hogy amikor olyan vádlottal volt dolga, aki nyilvánvalóan hazudott, így szólt:

— Nézze, maga védekezhet, ahogy akar. A törvény magának ezt megengedi. Ha épen akarja, hazudhat is, hisz magát nem lehet megcáfolni vallomása-ra. De én figyelmeztetem, hogy sokkal jobban teszi, ha megvallja az igazat és nem tagad el semmit. A beismérés enyhítő körülmény.

A vád előtt legnagyobb része természetesen az elnök figyelmeztetés dacára s megmaradt az ő saját védekezési módszere mellett, azt kívén, hogy az elnök csak azért beszél így, hogy beugrassa a vallomástételbe. Pedig nem egy esetről van tudomásom, amikor az őszinte vallomás nemcsak hónapokat, de éveket is levett a büntetéséből.

— Nézze csak — mondotta az elnök a makacsul tagadó vádlottnak — mit gondol maga? Cicerókék ülnek itt! Ne jöjjön maga ilyen mesékkel.

Ha, amint legtöbbször, ez nem használt, így szólt az elnök:

— Maga beszélhet most már, ahogy akar. Majd ha ítélethozatalra kerül a sor, akkor mi beszélünk.

Igen jellemző szokása volt Pavlovics elnöknek a büntető tárgyalások vezetésénél az, hogy igyekezett elkerülni, hogy fölösleges módon nyújtsa a tárgyalást és arra törekedett, hogy minél rövidebbre fogja az ügyet anélkül, hogy ez az igazság kiderítésének rovására menne. Megmagyarázza ezt az a körülmény, hogy minden tárgyalási napon igen sok bűnügy volt tárgyalásra kitéve és ezért takarékoskodni kellett az idővel.

Az elnök a tanúk kihallgatása után többnyire teljesen tisztában volt azzal, hogy mennyiben bűnös vagy ártatlan a vádlott és hogy az ügy e bírálásánál milyen ítéletet hozzon a bíróság. A vád és a védéshozók legtöbbször nem sokat változtathattak már azon a véleményen, amely az elnökben és a tanács tagjaiban a bizonyítási eljárás során kialakult. És amikor az elnök ezeket a szavakat mondotta:

— A bizonyítási eljárást befejeztnek jelentem ki — akkor már rendszerint gondolatában készen volt az ítélet.

Ilyenkor időkimérés végett az elnök odafordult az ügyészhez és így szólt:

— Az ügyész ur megmarad a vád mellett! Ez azt jelentette, hogy nincs szükség védéshozóra, a bíróság tisztában van az ügy lényegével.

Az ügyész természetesen ismerve már az elnök szokásait, felállt és röviden csak annyit mondott, hogy megmarad a vád mellett.

— A védő ur megmarad a védelem mellett. Ennek viszont az volt az értelme, hogy nincs szükség védéshozóra, a vádlott fel van mentve.

Persze az ügyvédnek nehezebb volt a helyzete, mint az ügyésznek, mert amíg az ügyész könnyen elállhat a védéshozó elmondásától, utalva arra, hogy fenntartja a vádat, addig a védőnek produkálnia kell valamit a védelem céljában. A vádlott joggal elvárhatja a védőjétől, hogy védéshozó tartson. De azok az ügyvédek, akik ismerték Pavlovics elnök szokásait, úgy intézték a dolgot, hogy mondottak ugyan védéshozókat, de nagyon rövidet. Aig hangzott el azonban a védő utolsó szava, az elnök már felállt két bírótársával és miután előzőleg már halkan tanácskoztak egymással, anélkül, hogy a tanácskozó szobába kellett volna vonulniuk, rögtön kihirdette az ítéletet.

Büntető tárgyalásoknál az is igen jellemző szokása volt az elnöknek, hogy amikor valamelyik tanu elmondva egy esetet, azt mondotta: *»Elmentünk a szomszédházba, érces hangjával lecsapott a tanura és így szólt:*

— Mi az, hogy elmentünk? Talán én is ott voltam?

— Nem, az elnök ur nem volt ott.

— Na látja, maga tudja, hogy kik voltak ott. Tehát ne mondja, hogy elmentünk, hanem mesélje el, hogy kik voltak azok, akikkel elment.

Ugyan így járt el az elnök a kártérítések megállapításánál. Régi dolog ugyanis, hogy a sértettek sohasem tudják megmondani, hogy milyen összeg az, amelyet adott esetben kártérítésként követelnek. Azt szokták mondani ilyenkor:

— Amit a bíróság megítél.

— A bíróságot nem érte semmi kár — mondotta az elnök ilyen esetben — magának kell tudni, hogy milyen kár összeget igényel.

A sértett tévovázott, nem tudott még mindig összeget mondani.

— Volt egy millió kára? — kérdezte az elnök.

— Nem, egy millió nem volt.

— Volt egy dinár kára?

— Nem, ennél több volt.

— Na látja, tudja az összeget.

És a sértett végre megnevezett egy összeget.

A legnagyobb ereje az elnöknek a büntető ügyek-

ben az ítéletek megindokolása volt. Erre maga is sokat tartott. Amikor egy nagyobb bűnügyben az ítélet rendelkező részét kihirdette, leült az elnöki székre és kezdte az indokolást mondani, egyszer se tekintett be az iratokba, hanem szabad előadásban, fejből, a bűnper egész anyagát, annak jellegzetes részét összefoglalta és rendkívül meggyőzően indokolta meg a meghozott ítéletet. És ezek az ítéletek olyanok voltak, hogy a felsőbb fórumok csak a legkritikább esetben látták szükségessének Pavlovics István ítéleteinek megváltoztatását.

Az elnök ott ült az asztalnál, egyik könyökével a szék karfájára támaszkodott, minden pillanatban a szemüvegét, belehajolt az aktacsomóba és mielőtt kupolás homlokán ezüst fény játszott, az ezüst hajszálakkal: osztogatta az igazságot. Mialatt a vádlott törte a szavakat, az elnök mereven nézett az arcába, biztosan olvasott a lelkében, félretolta a szavak kulisszáit és megnézte mi van ott mögöttük, belepillantott abba a belső rejtélyes világba, amelyet szavakkal, mosolygással, cinizmussal kendőznek el az avatatlan szemek elől, azok, akiknek van valami rejtőzni valójuk.

A magas bírói székből, mindig az ember beszélt, a paragrafusok hűvös sorából, mindig az elnök mély légyengésű haritonja hallatszott ki. Akik látták őt ebben a székben, sohasem fogják elfelejteni.

(—rt.)

## Tengerparti színes kavics

Írta: Debreceni József

A Dva Brata kurtakeményű, aprócska parti gőzös, óránként nyolc mérfölddel, jovialis öreg kapitánnyal és két szál becsületben megfeketedett fűtővel. A fedélzeten, a fedélközön, a kirándulók, akik napellenzőkkel, piros, zöld szemüvegekkel és kodakokkal indulnak a Dva Brata deszkáin a prospektusokban pontosan felsorolt természeti szépségek ellen. A birodalmi németek legfőbb ismertetőjele a *Das Land der 1000 Inseln* című adriaiak borítókos könyv, amely Dalmácia vadregényeit dolgozza fel különös tekintettel a germán alaposságra. Afele korszerű Baedeker ez, amely minden szírtfökhöz és zöldvendéglőhöz stílusosan megható, vagy olykor vörtegyasztó történelmi regét kreál. A németek ugyanis — mint ezt a népszerű kalauz szerkesztője bizonyára felismerte — libabőrözni, ámulni, bámulni és ábrándozni akarnak a stabil valutájukért, ok a horzongást is felvették a nyaralási programba, akár a fűrdést vagy a délutáni dansingot. Nekik nem elég, hogy Lokrum szigete szép, gyönyörű, isteni, nem elég, hogy a kék Capri elsárgulhat irigységében ennyi évkéssel és tengerindígyóval elegyes kétség mellett, nekik ezenkívül még történelmi háttér is kell. A lopudi Mercey park nyurga, bólogató pálmái mellé tehát csatát, lefejezést, történelmi nevezetességet partraszállást, hajósüvedést, vihart és egyéb kellemeket is szerviroznak nekik a figyelmes cicoronék.

A nyaralók pedig megelégedetten vonulhatnak factornyos hazájukba, a zord téli estéken kegyelettel felszedhetik a hatkölcsen amatőrököt a vörösesberna dubrovnik színtetéről, ahol valakit okvetlen lefejeztek, kerékbeverték, máglyára raktak és élve eltemették.

Mert ez is kell.

\*

A Dva Brata kurtakeményű aprócska parti gőzös. Hajózási elve: lassan jár tovább érsz. Az elvet az egész vonalon diadalra juttatja, olyan lassan jár, mint egy versenyló zeitlupeban, mégsem ér tovább Kuparínál, vagy Cavtatnál.

Indulás délután háromkor a hallatlanul parányi és hallatlanul zajos város kikötőből. A kirándulók türelmesen topognak a moló kőköcskén, az utolsó simitásokkat végzik a tiszteletreméltó teljesítmények előtt álló kodakokon és stilszerűen az időjárás várható alakulásairól beszélgetnek. Egy ellenzős, napvédőszenüveges bácsi gyomrán iránytű lóg. A hajócska végre beuszik, lassan és méltóságteljesen, mint egy élemedett fűrdőző a strandon.

A kirándulócsoport veteránja az idősebb néni enyhén megborzong, amikor a kis hajó tőle megállítja. Vigyázva lép a deszalapallóra és titokban vágyó pillantásokat vet a parancsnoki hid oldalán ügyegő egyetlen diszmentőővre.

Az utasok többsége német. Birodalmi. Néhány angol, néhány osztrák, néhány vajdasági. A beemlékettek előtt a birodalmi német a legjobb — márka. Nemcsak azért, mert pénze van, hanem azért is mert alku nélkül fizet. Mindenhol és mindenért. Az angolnak skrupulusai vannak, a francia veszekszik, a magyar blazirt. Nem bukik be hangulatoknak, nem köszönti elragadtatót ah-okkal és oh-okkal a naplementét, viszont patáliát esap, ha a vendéglőben nem kap örölt pirosaprikát a kecsketuróhoz.

A kis hajó nagyot, fülsértőt tutul. Az élénkebb fantáziával megáldottak zsebkendőket lengetnek a parton állók felé, amely elzékenyülélen a beemlékettek nem győznek eleget csodálkozni.

Lodulák

A fedélzeten üzembe helyezik a fényképezőgépeket. Egy alig felszedült berlini ifju állandóan exponál. Lekapja a kapitányt előlről, a kapitányt hátulról, profilban, nyugalmi helyzetben és kezében távcsővel, amint a láthatárt kémleli. Lekapja a fűtőket, a matrözokat, a partot, az eget és a vizet. Fáradhatatlan.

A hullámok kicsinyek, szolidak és enyhén, problémátlanul zöldek. Fejüket a kicsi hajó oldalfalába ütök, mint nyáron a villanyfény narkotikumától elbódult pillangók. Még nincs tarajuk, dübök, haragoszöld mérgezőgök, csak halkán, egyhangúan harmonikáznak. Meszszíról a nagyfejű nap már a vizet érinti arcával. Mint ha a hidon állna és öngyilkossági szándékból a tengerbe akarna ugrani.

Az utasok fényképezőgépeket szegeznek neki és azt mondják:

— Prachtvoll!

\*

A fedélközre csillogó csilímet terít az alkonyat. Az igaz, hangtalan dalmáciai alkonyat, halavány mint a mesék alvó királylány, akit ráolvasással merítették a kényszerű álomba. Ez az alkony — kiszámítottam pontosan — másfél csodálatos óra alatt fordul be az este sötét uccájába, átalussza az éjjelt és reggelenként a nap lovagi csókja kelti fel.

Külön dalmáciai alkonyat, speciális tengerparti reggel. Színes, szíves és parfömös.

Egyedülvaló.

A sarokpadon minden öt percben pontosan egy pasztillát vesz be valaki és mindig megnézi hozzá a használati utasítást. Sálakba és plédokba burkolt bácsi a hatvan és a paralízis között. A pasztillák tengeri betegség ellen valók.

A szalonban, a kicsinyben anizsokat irnak. Nagyban.

Egy női hang magyarul:

— Mi is a Svarc keresztneve fiacskám?

— Fülöp.

Az ablakon keresztül látom a kezet, amely töltőtollat vezet és leírja: Fülöp.

A parton elpennek előttünk a hegyek, vörös, kemény mellükön, mint a szolgálati érmek apró, fehér házak alusznak, a tenger elmondja az esti imát és a parancsnoki hidon krumplit hámoz a kormányos felelőse.

Azután a hegyek is elfáradnak, nem kísérnek többé bennünket. Egy lankás szelid fordulónál pillanatra eltűnik a part. A végtelen velencei tükörbe nyílatkat haligál a nap.

Nyílt tenger.

A kisszalomból örömprepsve futunk ki, egyetlen pillantással szeretné mindenki átfogni a csodálatos, megfoghatatlan messzeséget, megölelni a tengert.

Kisfiú szalad fel a parancsnoki hidra, ellenzőt formál a tenyeréből és ujjongva, hozsannázva kiabál:

— Viz! Viz!

Éppen úgy, ahogy a régi hajókázók ujjongták a könyvek szerint:

— Föld! Föld!

\*

Széliegyzet a nagy vízhez: Tenger és ember. A tengernek nincs vége, az embernek — ha nézi — vége van.

\*

929. május eleje. Dalmácia. Három jellemző versor:

Fenn kert, lenn kert  
És mindenütt tenger

Veri eső a tengert...  
Veri eső a tengert...

\*

Szplitben a német autókлуб képviselőit várják. Százhuszonöt autót, négyszázegyházy kirándulóval. A vendégek érkezését délután négy órára jelezték a szinte percenként érkező motorkerékpárosok, akik az automobilisták utjának egyes etapjairól hozták számgulva a híreket. A széles parti ut már két órákor teljes díszben várta az ADAC képviselőit, a százhuszonöt német autót, amely Jugoszlávia legszebb vidékeit járta be és kiránduló utjának utolsó állomásául választotta Szplitet.

Az «obala» széles aszfaltja mentén diadalkapuk sorakoztak, pálmák és girlandok borultak össze az ut felett és másfél órával az érkezés előtt már a parti sétányon korzózott az egész város. A szenzáció láthatatlan görögüzei izottak a levegőben, mindenki örömféljes várakozással volt tele. Szplit nem nagy város és százhuszonöt autó már lázbetegséget tud előidézni Dioklecián falai között. A nagyon szép szpliti lányok — mellesleg talán a legtöbb szép lányt itt lehet látni — dicséretes ambicióval korzóztak, a tömeg pedig egyre nagyobb lett. Voltak, akik a motorkerékpárok nyaktörő rohanását nézegették, voltak akik a diadalkapuk feliratát betűzték, sokan a kávéházi terraszokon biztosítottak maguknak kényelmes páholyulást, mások viszont a partra néző házak emeleti ablakait szállták meg.

Félnegykor — félórával a bevonulás előtt — már csak ügyvel-bajjal lehetett keresztöltörtetni a tömeget, amely minden talpalattnyi helyet féltékeny gondossággal szállt meg. Ekkor történt...

Öt perccel félnegy után az egyik mellékuccából néma temetési menet fordult be a parti utra. Elöl a ministránsok gyertyákkal és keresztelkek, lilaóví, süveges papok, virágoktól roskadozó halottaskoCSI és csendesen, panaszosan sirdogáló hozzátartozók. A menet rálépett az aszfaltra, amelyen negyedórával később a vendégautóknak kell majd végigszágulniuk. A korzózó kis tiszteletteljes rémüldözéssel tértek ki az utból, pilanatok alatt néptelenné tisztuszt a széles aszfaltcsík és a halottaskoCSI vigasztalan lassúsággal baktatott végig a diadalkapuk ltt.

Memento mori.

Az emberek lekapták a kalapjukat, sokan pedig elfordultak és az ebzárlati hirdeményeket kezdték tanulmányozni hirtelen támadt érdeklődéssel. A halottaskoCSI ügylétszik a tengermedéken sem a legkedveltebb látvány.

A menet csendben, kalaplevett emberek sorfala között haladt el az utolsó diadalkapu alatt, amelynek két félfája között nagy darab fehér vásznat lengettek az anyhe délutáni szél. Kővér fekete betűkkel ez állt a vásznon:

**WILLKOMMEN! VACUUM OIL COMPANY.**

Körülhíztém. Vajjon észreveszi-e valaki a véletlen groteszk játékát.

Hogyne.

A háttal mögött egy jólöltözött rejtette kezébe az arcát és menekülni próbált. Valahová, ahol szabadon és kegyelensérisés nélkül kiröhöghezné magát szegény.

Késő volt. A roham ellenállhatatlanul tört rá és mielőtt, három lépést tehetett volna, kirobbant belőle a viszolygó, hisztérikus vihogás, ömlött feltartóztatlanul és könnyekkel cirkalmazta tele az arcát.

És még hozzá mindenki megbotránkozva nézett rá.

## Az Öregur

Jött az Öregur

Fekete talárban, fekete löveggel,  
Ködlépte, zimankós, rideg, téll reggel  
Jött az Öregur

Néztem riadtan

Átkostüzi szemét, viaszsárga képét,  
Meg nem állítható, komor, súlyos léptét  
Néztem riadtan.

Vigyázz magadra!

Eltűni előle! Elbujni előle!

Mért nézed?! Mért várod?! Előre, előre!...

Vigyázz magadra!

Minden hiába!

Bárhova futnék is — a nyomomban járna,  
Bárhova bujnék is — ugyis rám találna...  
Minden hiába!

Biztos a lépte.

Világkezet óta áttör minden gátat  
A gögös öregur: átkos, ősi Bánat  
Biztos a lépte.

Most engem keres.

A nyáron vénülő szivekben tanyázott  
Vén, kihűlt szivekben tél jöttével fázott.  
Most engem keres.

Tüzes szivemben

Ujjongva nézi a hatalság lángját  
És Bánat öregur felüti tanyáját  
Tüzes szivemben.

BORSODI FERENC

# A fehér elefánt

Irta: Farkas Frigyes

Műsor utáni hangulat a mulatóban, amikor már pezsgő hűl az asztalok mellett és kipirult párok keringenek a parketten. Ebben a miliőben hozott össze a véletlen Árokházay Dénessel, akinek a fehér elefánt volt a végzete.

Nem én mondom, hanem ő mesélte el a varieté éjszakájának párás atmoszférájában.

Amikor bementem a lokálba, csak az egyik eldugott sarokasztalnál volt hely és ennél az asztalnál ült az a kopottruhás, őszülőhajú gentleman, aki rögtön uri gesztussal mutatkozott be:

— Boeszkordi és Árokházay Árokházay Dénes.

Fröccsöt ivott, — a legolcsóbb italt — és nem figyelte a programra. Csak akkor rezzent össze és nézett kimeredt szemekkel a szinpadra, amikor Miss Estella járta a spanyol táncot. Gyenge kis szám volt, de asztali szomszédom szeme kidagadt a nézésben és az arcan vitustáncot jártak az idegek. Izgatottan sodorgatta vékony bajuszát, veritéket törött le a homlokáról, amikor pedig a táncosnő tapsvihar közepette befejezte a táncot, Árokházay fogcsikorgatva dörmögte:

— A bestia!...

A műsor után Miss Estella egy velünk szemben lévő félfülkében foglalt helyet, pezsgőző lökupecek társaságában. Teljesen hozzáillő társaság: a varieté démona, aki már csak az esti világításnál, italos hangulatban tud érvényesülni, — és a hajcsárkok, akik azért urak a mulatóban, mert pezsgőt csehelnék. Egyébként mindennapos jelenség az éjszakai lokálban: ital és festék, mámor és hazugság, ami senkit meg nem lephet.

Csak Árokházay lett egyre izgatottabb és egymásután üritette a poharakat.

A tizedik fröccsnél tartózkodott, amikor kipirult arccal, fél-részeget és félig önkívületben hozzám fordult: — Látja, uram, azt a bestiát! Látja, hogy mosolyog, hogyan szórakozik, hogyan mulat és mulatlat... A szája szélesre húzódik, a szeme csillog és a tojás-kereskedő arcáról a zsebkendőjével törli a veritéket... Démon... hahaha... hahaha...

Nevetett és könnyek pergett a szeméből.

A sirás mosolya torzult az aika szegletére és nagyon, nagyon keserűen folytatta:

— Nem vagyok részeg... Nem az ital izgat fel, — de látja... látja azt a nőt? Ó tett tönkre és most itt vagyok kopottnan, spriccerek mellett, aki valaha vödör-számba öntöztem a pezsgőt és nézem a nőt. — Nézem a komédiáját.

— Nő, táncosnő, — vettem közbe, — mind így csinálja.

— Igaz, — folytatta asztaltársam, — de ezt a mosolyt, amit most zöldfülü tácskóknak szór egy pohár iteltér, egy bókért, valamikor az idegeimmel, az álmaimmal, az aranyaimmal, az egész birtokommal fizetted... Látja, ugyanígy nézett reám is a szeme szögletéből, — ugyanezzel a csengéssel nevetett rám és a kezét így nyújtotta, mikor azt akarta, hogy megsimogassam... És így bujt velem is össze, amikor a más-napi talájkára igent mondott... És így hízelt, amikor az aranyak kellettek... Most már csiszárók banknótája is jó, mert az enyém, az enyém elfogyott.

Összerázkódott és látni lehetett rajta, hogy ugy szenved, mintha az egész glóbusz terhe a vállát nyomná.

— Miért nézi, — kérdeztem, — és miért jön ide, ha ennyire fáj?

— Muszáj, — mondotta keserűen — Valami ugy vonz ide nap-nap után, mint a mágnes. Nem tudom elkerülni ezt a lokált. Látnom kell a végzetemet, látnom kell a nőt és figyelmem, hogy hogyan sülyed mind mélyebre... Most már itt tart és ez a mulatás, ez a jókedv nekem szól. Mert ő tudja, hogy látom és mulat, hogy lássam... Hogy kívül, — mindegy. Jobb nem akad. Ő is itt tart. Én is itt tartok... És én örülök... örülök...

Könnyeket törött le a zsebkendőjével.

— Eljövök ide minden este, mert látnom kell... mert örülnöm kell... mert szenvednem kell...

— Próbálja meg, ne jöjjön, kerülje el, — mondotam.

Felnevetett.

— Nem lehet... Engem is üldöz a végzet, a családí átok... A fehér elefánt...

Észrevette, hogy nagyonis kérdőleg nézek rá, mire sóhajtvá folytatta:

— Ne csodálkozzék, de valahogy úgy érzem, hogy a családomat üldöző súlyos fátum juttatott ide, az a végzet, amit mi Árokházayak a Fehér Elefántnak nevezünk.

Cigarettrára gyújtott, a füstkarikákba bámult és mesélni kezdett:

— A fátum még a középkorban egyik hatodizigleni ősmónál, Árokházay Lőrincnél kezdődött. Az ő tragédiája mentes volt a nőktől és minden szerelemtől. Ősapám a tudományba, az alchimiába, az aranyba volt szerelmes. Minden idejét retortái között töltötte és minden pénzét az aranysínálásra fordította. A legnagyobb tudósokkal állt összeköttetésben és végigjárta Wittenbergát, Prágát, Páduát, hogy hozzájusson a bölcsék kövének a titkához. Végre egy damaskusi mágus kétezer aranyért megszerezte számára a Káldeai Bib-

liát, amelyben pontosan meg lehetett találni a bölcsék kövének és az aranysínálásnak a titkát. Tíz falu ment rá az ősi birtokból, de Lőrinc ősem nem szalasztotta el az alkalmat. Azután a könyvvvel bezárkózott és kevert, kotyvasztott és főzött. A gazdaság pusztult, faju falu után szaladt el a lábai alól, de ő rendületlenül hal szolta a sikort. Ólomból aranyat csinálni... És az eredményt elmaradhatatlannak tartotta, mert hiszen a Káldeai Biblia ugy ígerte... Vigyázott a keverékre, a hőlokra; a laboratórium kéménye éjjel-nappal szakadatlanul füstölt. Az aranyait fára, rejtélyes mixtumokra, ólomra költötte, — de az ólomból sohasem lett arany...

A fehér elefánt miatt...

Mert a Káldeai Biblia szigoruan előírta, hogy annak, aki az előirt csalhatatlan módszer szerint aranyt akar csinálni, nem szabad a fehér elefántra gondolnia. És Árokházay Lőrinc mindig erre gondolt. Hiába kevert, niába kavart és főzött, — munka közben, mikor legizőbb lett a katlan, észbe jutott a tilalom, — észbe jutott a fehér elefánt. — És a téglélek fenekén ólom maradt az ólom... Amikor meghalt, a régi Árokházay-vagyonnak csak a fele maradt meg... A másik félt pedig én költöttem el — a fehér elefánt miatt.

— Nem érti? — kérdezte rezignáltan. — Pedig ugyanaz az eset. — Miss Estella az én fehér elefántom... Nevezze rögeszsmének, — de valaha szerelem volt. Lőrincz ősapám a miszticizmus szerelmese volt, — én a szerelem misztériumát hajszoltam. Aranyá akartam varázsolni az ólomot... Haha... Estella az ideál, — kurtizán, akit az én műhelyem kandallójának hevénel akartam istennővé avatni... Elégtek a falvak, elégtek földek, de még lehetett volna aranyakat menteni. Ha elfelejttem Estellát... ha nem gondolok a fehér elefántra... De ezzel felszám és ezzel ébredék... És minden utam a fehér elefánt közelébe vonz, hogy nevessek a sirásán és sirjak a nevetésén... Minden éjszaka a lokál, a lökupecek; nappal látom randevura suhanni és kintom magam: ki vette az új toaletjét? És az új kalapja mögül a tegnapi esti hajcsár arca vigyorog felém, holnap pedig várni fogom, hogy a maesti pasas melyik uccasarkon lesi a randevut...

— Mert most már csak ez az élet... Megalázom az én emlékeimet is, hogy megalázzam Estellát... hogy elfelejtsem, hogy el tudjam felejteni a fehér elefántot... Ma még nem ment... de holnap, — holnap talán...

Keserű nevetéssel nézett rám és nagyot hajtott a fröccsből. Azután többé tudomást sem véve jelenlétéről, szenvedő arccal, kinlódva nézte, amint az egyik vendég végigsimogatta Estella öregedő, kifosztott arcát...

A  
**BÁCSMEGYEI  
NAPLÓ**  
külföldön  
a következő városokban  
kapható:

**Ausztria:** Bécs valamennyi nagyobb újságárusító helyén.

**Fran iaország:** Páris, Nizza, Marseille, a Librairie cég újságárusítóinál.

**Magyarország:** Budapest a körüti újságárusító helyeken, a pályaudvarokon, Baja, Haas, Kiskőrös, Szeged, az alomási újságárusítóinál.

**Románia:** Temesvár, Arad, Lugos, Jimbóia.

**Görögország:** Szaloniki, A. Chimici cég

Fiatalság,  
üdeség,  
szépség

**Crème-Du-Blum**

BLUM győrszertár, Subotica 11

## ÖSSZETÖRT EMBEREK

IRTA: SZEGEDI EMIL

1.

A pince ablakának üvegén keresztül, amely olyan volt, mint a zavaros víz, csak elcsúszó, lábakat látott egész nap. Ezen a parányi négyzetben keresztül tévedt be rótt világosság a cipészműhelybe, ahol János dolgozott. Ott ült, szemben az ablak homályos és szinte messze-derengő, ködös fénycsíkjával, a törpe asztal előtt és érdes bőrt puhított. Néha felnézett arra a szürke pontra, amely felette világított és látta, hogy kint apró cseppekben szítál az eső. Lábak villantak el az ablak előtt: vastag, sáros bakancsok, tompán koppanó nehéz munkáscipők, néha szinte jólesően egy kecses koccanást is hallott és lágy bőrből készült női cipellőt látott egy-egy pillanatra elcsúszni. Nem látta soha az elhaladó alakot, de az elvillanó cipőkből és a koppanásból mindig tudta, hogy miféle ember ment el az ablak előtt. Más a női lábak tipegése, másképpen kong az aszfalton, amikor munkás megy haza fáradtan, gondokba merülten. János emberismeretét a cipők koppanásának ezernyi árnyalata finomította ki. Egész nap az ablakot nézte, ismerte a házmesterlány kokottzerű lebegését, tudta mikor megy a városba a fűszeres; maga előtt látta mindig a teljes alakot és a lépések kemény csapódásából, vagy a lábak tétova imbolygásából pontosan megmondta az illető hangulatát. Legjobban a meztelen gyerek lábakat szerette, azokat a rózsaszínű, vidám villanásokat, amelyek tavasszal és nyáron vetődtek be a műhely kamera obskurájába. Az arcokra nem is volt kíváncsi, az arc hazudik, gondolta sokszor, de a lábak mozgása őszinte, mint a tükör.

A műhelyben nyúlós volt a levegő. Ez volt a lakószoba is, a sarokban állt a tüzhely, amelyen forrt valami. A falakat, mint az őszi dér, lepte be az izzadt pára, a bőrök fojtó, keserű szaga összevegyült az étel gőzével és fullasztóvá tette a szoba levegőjét. János arca szinte világított a homályban, állán foszforeszkálva égett a három napos szakáll, szeme mélyen beégett, pislogó mécses volt. Kalapált ütemesen és a falak mélyén dobantották vissza a hangot. Némsókára bejött a felesége, aki egy kosárban fát hozott.

János hátrafordult és kíváncsian kérdezte:

— Adott?

— Adott, huszonötöt — felelte az asszony. — Mondtam neki, hogy szombaton megkapja a pénzt. Mindjárt vettem krumplics... Holnapra.

A férfi tovább verte a talpat és többé nem szólt. Az asszony a tüzhely körül babrálta és dudolt valamit. Jókedvű, egészséges, fiatal nő volt. Barna haja kuszáltan, érdekesen borult a fülerre és a homlokára. Volt a szemében valami rejtélyes vidámság, amelyet nem lehetett összhangba hozni ezzel az árnyaszerű környezettel. Lehajolt és fát tett a tüzre, szoknyája felcsuszott és egy pillanatra, mintha szeselátott dolgot látna — ívelten felszaladó lábát nézte. Később hízkelve oda ment az urához és pajkos boldogsággal mondta:

— Azt üzeni a Krejesik, üdvözlő és hogy vehetünk nála hitelben, tudja, hogy becsületes emberek vagyunk. Most is szó nélkül adott fát...

János letette a kalapácsot és legyintett. Az asszony megismogatta az arcát. A meleg kéz, mint a tropusi szellő, suhant át János homlokán.

— Milyen jó meleg a kezéd — szólt és két tenyere közé fogta az asszony ujjait. Mintha a meleg vér átfolyt volna az ő dermedt ereibe, izgatottan magához vonta az asszonyt és megcsókolta a száját.

2.

Hat órára készen lett a talpalással. Mégegyszer megforgatta a cipőt és feltette a polcra. Kinyújtózkodott és két ökle elveszett fent a mennyezet homályában. A felesége nem volt otthon és János lassu lépétekkel indult az ajtó felé. Néhány lépésön felment és zavarodottan pislogott, amikor az udvarba lépett.

— Nini, milyen szép idő van, tyűh... és milyen jó meleg.

Az udvaron a lakások előtt vézna kis kertcsékek rikítottak orgonafakkal és törött szódásüvegekkel bekerítve. Néhány maszatos kölyök szaladgált az ágyások között.

Átment a kocsmába a rendes esti társaságába. Az asztalokat már kitétték a lugasba. Köszönt és leült a kovács mellé, aki az újságot lapozgatta.

— Mi újság, szomszéd ur — kérdezte a kovács, akinek olyan tekete volt a bajusza, mint a szénpor. Nehéz, nagy ember volt, irtózatos kezekkel. A cipész, mint valami szemlem lapult mellette és vállatvonva felelte, hogy: *semmi*.

A bor kortyogva ömött le a torkán. Ez a szó, hogy *semmi* láthatatlanul ott lebegett körülötte, befonta az agyát valami tapadó puha anyaggal és ettől kezdve, mint különös izgatószer dolgozott benne.

Jó ideig ültek szótlánul, a kovács az összes gyilkosságokat kiolvasta a lapból és a fejét rázta. Hét óra tájban már megtelt a külvárosi kaszinó. Egymásután érkeztek meg a szomszédos műhelyek gazdái, iparosok, boltosok, mesteremberek és zajosan ültek le az asztalokhoz. A szódásüvegekben itt is, ott is sipítva tört elő a szénsavas víz, poharak koccantak össze és va-

laki roppant erővel csapta a viaszosvászonral bevont asztalhoz a kártyát.

— Van-e sok munkád? — kérdezte hirtelen a kovács és félretolta az újságot.

— Munka? — ijedt fel János. — Nincs, semmi nincs, egész héten csak egy talpalást kaptam. Nem tudom mi lesz velünk, ha ez így megy tovább. Új cipőt tén nem is tudnék már csinálni...

Ezt annyi keserűséggel mondta, hogy a kovács kíváncsian fordult feléje.

— Tarthatatlan a gazdasági helyzet, higgye el — szólt a kovács — így van ez a többi szakmában is. Ahol nincs tüke, amelyre támaszkodni lehetne, ott meghalt az üzlet. A törpeipar elpusztul, a nagyüzemek milliótonnás nyomása alatt. Hallotta a Gál Tóni esetét? Az egész szűgyártó üzletét dobaverték... megette a Borközpont, amely az egész vidéket elárasztotta olcsó, kész szerszámokkal.

Minket meg a gyárak préselnek össze — tört ki János, akit már hevített a homoki bor. — Tavaly még állandó kundsajtám voltak a boltosok is, az idén látom, kész cipőt vettek. Százezer számra készül a gyárakban a cipő, hatalmas tömegekben dobják a piacra és lenyomják az árakat. Mi versenyezzünk velük? Mi, akik hitelbe vesszük a bőrt, hitelbe a talpat, hitelbe mindent; a fát, a kenyeret, a zsírt... hitelbe és kétszer olyan drágán. Mondjak valamit — hát még javítás sincs, érted? Foltozás sincs, semmi sincs. Amennyiért én féltalpat verek fel, annyiért már majdnem újat kaplatsz... ki boldog hozzám jönni, le a pincébe, a javítást is bevisszik a gyári műhelyekbe, mert ott már javítást is vállalnak, nem volt elég a készárúverseny, még ezt az utolsó falatot is kivesszik a szánkából... itt van, élj meg...

János csupa szikra volt, amely robbanással fenyegette a lelkében felhalmozódott keserűséget. Leitta az egész pohár bort. Hirtelen fagyos nyugalom fogta el. Lomhán kinyújtózkodott a széken, jelezve, hogy kár erről beszélni. A kovácsot kuglizni hívták, így hát egyedül maradt az asztalnál. A szürkülőben olyan volt görnyedt alakja, mint valami megkínzott, nagy ragadozó madaré.

Később verekedés tört ki a kocsmban, János még látta a leszurt legényt, amint a vér ellepte az arcát, a kovács roppant alakja is elvillant előtte, amint a verekedők közé ugrott, de már álmos volt és hazament.

3.

Másnap már semmi dolga nem volt. A cipőt, amelyet előbbi nap fejezett be, elvitték, de nem fizették ki. A gyerek azt mondta, nincs az apjának pénze, majd szombaton, ha fizetést kap. Mit csináljon, odaadta. Az ágy szélén ült és nézte, hogy a macska miként vergődik egy csonttal. Az asztalon szertesét heverték a szerszámok.

János szeme a kaptafákra tévedt, amelyek, mint vigyorgó, sárga koponyák sorakoztak az állványon. Volt idő, nem is olyan régen, amikor még kirakatos üzlete volt itt a közeli Pacsirta-uccában és a műhelyben két segéd dolgozott.

Összeemlott, hogyan, miképpen, maga se tudta, egyik hétről a másikra és egyszer csak azt vette észre, hogy nincs munka, nem tudja a segédeket fizetni. Egy ideig maga dolgozott, de már a házba se volt elég. Fogyott, emlott körülötte az élet, mint egy esőmosta szikla. Mikor már sehogy se ment, kijött ide a város végére és a ház kapuja fölé odatette az aranyeszímt ábrázoló régi búzkeje címtáblát. Ez maradt meg a műhelyből és néhány szerszám.

Most elő a gyertya és egyre fogy, egyre sötétebb lesz körülötte, egyre reménytelenebb napokra ébred. A háromlábú, öreg szék, amelyen átkopácsolta fél életét, egyre inog alatta... el akar törni.

— Mi a bajod János? — kérdezte az asszony, aki nesztelenül jött be a szobába és maga elé meredt szemmel találta az ágy szélén.

A férfi olyan mozdulatot tett, mintha árnyakat hessegetne el magától. Kényszeredetten mosolygott és magához vonta az asszonyt.

— Mi lesz velünk Ilus? Most, mi lesz velünk? — kérdezte szeliden. — Ülhetek összetett kézzel...

— Menj fel a háziurhoz, emlitette, hogy tavaszra kell neki cipő, eredj el a régiekhez, hátha van valami javítás, ne ijedj meg az árnyékoktól.

János csak nézett az asszonyra, akinek arcán most is ott játszott az a titokzatos fény, amely néha gondolkodóba ejtette, de soha sem jutott eszébe, hogy a fény forrását kutassa. Honnan ez a nyugalom, amely most szinte bántó? Honnan az a melegség a kezében, mikor az övé nyirkossá dermedt ebben az oduban? Mért olyan erős, mikor fejük felett már megmozdult a hálálharang, csak a hangja nem ért még ide le a pincébe?

Az asszony sürgött-forgott a szobában. János úgy látta, hogy lepkekönyvi a mozgása és még dudolni is van kedve. Szólni akart, de hirtelen az jutott az eszébe, hogy bizonyára csak azért csinál így, hogy kedvet öntsön belé. Elszegyelte magát és felugrott.

— Mit főzöl?

— Tésztát. A Krejesik hitelezett szombatig.

— Szombatig, nem rossz szombatig és szombatig

miből gondolod, hogy fizetünk? És ha nem fizesz, ad-e a jövő héten? Hm? Te erre nem gondolsz?

— Majd lesz valahogy — fakadt ki türelmetlenül az asszony. — Ha csak beszélsz, akkor nem lesz. Eriggy fel a háziurhoz. Menj el a Vargákhoz, az most kapott állást a banknál, biztosan kell neki cipő...

Csupa bizakodás volt a hangja, szemei akaratos sugároztak és köténye alatt dacosan lüktetett a szíve.

4.

A következő napokon összeszaladgált az egész környékét. Senki sem kellett cipő. Varga ur borítottatott, de ő már arról is lekésett. A háziur lábán készített cipő nyirkogott és sajnálattal jelentette ki, hogy nagyon sürgős volt, azért nem fordult hozzá. Biztosította Jánost, hogy legközelebb, a havi bér fejeében, nála fog csináltatni a kocsisának egy pár ünneplő cipőt. A többiek, az egykori üzletfelei, nem is biztatták még javítással sem. Egyedül a házmester lánya tetetett sarkot a cipőjére, de ezért a esekélyességért nem számíthatott fel semmit, hiszen annyi jót tett vele a Vilma abban az időben, amikor neki is jobban ment. Most ő se keres, kidobták a mankürös bolthól, azóta házhöz jár. János elment a gyárba is, jelentkezett otthoni munkára, de azt válaszolták neki, hogy elsősorban állásnélküli segédeket kell támogatniok és csak azután önálló mestereket, különben is annyi külső munkásuk van, hogy neki nem adhatnak.

Ugy házalt munkáért, mint a fűfós filmsztár egy próhafelvételért. Néha lázadozott, hogy mester lettére ugy kelljen munkát koldulnia, mint egy vándor drótostótnak, de az asszonyra gondolt, aki délben is, amikor elindult, olyan mély biztatással mondta:

— Menj csak János, máma biztos szerencséd lesz. Este felé már céltalanul ödögölt az uccákon.

— Ha még két napig járkálok — gondolta magában mosolyogva — akkor biztosan lesz munkám: a saját cipőm.

Szombaton idegesen várta haza a feleségét. Most dőlt el, vajjon kapnak-e egy hét halasztást Krejesik-től, a vegyeskereskedőtől. Nem bízott benne, nagyon jól ismerte ezt a mogorva agglégényt, aki a fogához verte a garast és ritka becsben állt előtte az az ember, akinek egy napra is hitelezett. Energiájának utolsó prányait is felte az az örökös aggodás, amely emitt a kérdés miatt gyötörte. Az asszonyra gondolt, aki most bizonyosan aláztatlan magyaráz annak a vén zsugorinak, kéri és könyörög neki, hogy ne hagyja őket éhenveszni, legyen türellemmel még egy héttig és talán addig lesz is valami munka.

Az élet arca: csuszámászó harc a fűszeres, a hentes, a pék ellen... ravasz fondorlatok kiagyálása a halasztás és újabb hitel megszerzésére, csupa együgyű diplomáciai sakkképés arra, hogy az élet az egyenesben maradjon.

János előtt hirtelen elvillant egész élete:

A reményteljes boldog inasévek, aztán a mosolygó segédurat látta keringőzni a tánciskolában, fordult a kép és izgalommal gondolt önállóságának első hónapjaira, amikor először ment be a műhelybe és az inasok azt mondták neki: »mester ur«. Most ott állt a harctérben, a lövészárokból és kinézett a füstölő mezőre, ahonnan egy ivelés, egy véres seb a mellén és itthon volt... Jött az asszony piros nevetéssel az uton, aztán egy parányi koporsót vittek ki a húnok alatt a temetőbe... Hirtelen kavarogni kezdett körülötte valami áthatolhatatlan köd, csak monoton kopogást hallott, mintha koporsót ácsolna valaki az éjszakában...

Az asszony riasztotta fel, aki kipirultan, mint egy győzedelmesen megvívott csata után, izgalomtól terhes szemekkel állt előtte.

— Na?

— Itt vagyok, rendben van, vár még egy héttig. Jó ember a Krejesik, azt mondta legyünk csak nyugodtak felele...

Az asszony alakján, arcán, kezén, szemén most is ott lengett az a titokzatos, az a láthatatlanból jövő hideg fény, amely Jánost néha megkapta és amelynek forrását nem tudta ebben a ködben megtalálni. Megfogta a kezét, az ujjai tikkasztóan melegek voltak és finoman reszkettek, mint a fálével, amelyre halkán permetez a délutáni eső...

5.

Estéknél hat óra tájban átment a kocsmba. Borral és panaszokkal itta tele magát a társasasztalnál. Kiöntötte a szívét és némán hallgatta a keserű vitákat. Mindenki a pusztulásról beszélt, keményen csapódtak az öklök az asztalhoz és orvosságot kerestek a bomlasztó betegség ellen, amely osztályuk testét fenyegette. Vagy hitelt adjanak a kisiparnak, vagy szigorú védőmókat a beözönlő gyári termékek ellen. Nem tudták foglalkoztatni a munkásokat, mert nem tudnak versenyezni kémi a különféle koncessziókat élvező külföldi iparvállalatokkal, amelyek feleslegessé teszik a mesteremberek és velük együtt a munkások százezeit. Egyesek azt ajánlották, hogy deputációt kellene küldeni a miniszterhez és tőle kérni a kisipar védelmét, mások nagy egységes gyűlést indítványoztak, hogy azon demonstrálják helyzetük tarthatatlanságát.

János csendesen hazament.

Az asszony nem volt otthon. János várt egy ideig és érdeklődött a lakónál. Nem tudták hol van, de János úgy érezte, mintha titkolóztak volna előtte. A kömvés felesége egyenesen rejtélyesen forgatta a szemét.

# Bucsuzás

Irta: Govorkovich János

Tíz órakor jött haza Ilona.  
— Már itthon vagy János?  
— Itthon, hol voltál?  
— Voltam a mamáéknál, azt hittem szokás szerint későn jössz haza. Vacsoráztál?

Az asszony arca nyugodt volt. János kérette-kellette magát egy darabig, aztán megszéldült. Vacsora után soká beszélgettek a multról.

— Nem így képzeltem Ilus — mondta János átölve az asszony derekát. — Gondoltam mesterné lesz, hetenként elmegyünk a moziba, én reggel korán besietek a műhelybe, délben vársz jó ebéddel... és itt van, ez a nyomorult odu... Mondd, Ilus, nem haragszol rám?...

Az asszony ringatta magát és meglint az a rejtélyes lény ömlött szét rajta. Ugy látszott, meg van elégedve, nem szól.

Jánost megmagyarázhatatlan nyugtalanság gyötötte és nem tudott elaludni. Kint lépések koppantak el és a pince levegője fojtogatta. Lassan felkelt és kinyitotta az ajtót. Az asszony mélyen aludt és János a sötétben át érezte szabályos pihegését. Irigy, dühös vágy fogta el felköltöni, felrázni mély puha álmából, megfogni a haját és mélyen a szemébe nézni, ahol kinzón pislog a titok lágy polyájába takart békés, néma láng.

Másnap maga sem tudta miért, elment Ilus anyjához. Hiába próbálta, nem tudta megmagyarázni miért is jött, de érezte, hogy valami hajtja ide, mint egy forráshoz.

Egy óra mulva szédülten ment hazafelé. Hóna alatt vitt egy sonkát, amelyet az anyósa küldött. Éjfélig ült a pohár mellett a kocsmában, aztán hazament és az ajándékot eldugta a kaptafák mögé, hogy az asszony ne tudja, hol járt.

Ugy érezte magát, mint egy eleven, élő fa, amelyek egyenként vágják el a gyökereit.

Viaskodott magában. Véres körömszakadtáig tartó küzdelmet vívott, a lelkét ostromló vádakkal. Nem és újból csak nem akarta elhinni. Ugy ragaszkodott az asszonyhoz, mint fuldokló az utolsó deszkalaphoz, amelytől élete függ. A szív és a lélek fakó iróniával számolt a valóság lapjain; összeadott és kivont, összegezett, általánosított és következtetett. Az események és képek szűz-mozaikjait rakta egyetlen dübörgő váddá. Felépítette és lerombolta, megterhelte és enyhítette a szavakat és a cselekedeteket. Halálos biztonsággal látott most képeket és mozdulatokat, amelyek akkor kódolva voltak előtte.

Látta annak a delejes, titkos fénynek a forrását, amely gyöttrő napokon is ott világított az asszony arcán.

Régenkorán Ilona még a szobában rakosgatott. János átment Kreicsikhez. A fűszeres lekötözött nyájassággal fogdta. A cipész zavartan hápogott és előadta, hogy ne haragudjon a Kreicsik ur, igazán-olyan rosszul mennek az üzletek, de ha talán a kintlévőségeit megkapja, azonnal, ő lesz az első akinek fizet.

Kreicsik csak nézett rá vizes, hideg kék szemével. — Nincs nekem követelni valóm magától szomszéd ur — mondotta barátságosan. — Bár minden vevőm olyan pontosan fizetne, mint a maga felesége.

János valamit rebegett, hogy tévedés, bizonyosan ő téved, igen... tudja, ki van egyenlítő a számla, nincs a rovására követelés, a lap tiszta.

Kitámolygott a boltból, mint a részeg. Kábulatán keresztül is érezte, hogy lassan kicsúszik a lába alól a talaj, ez az utolsó kis darab föld is. — Becsületes voltam — mormogta messzerévedő szemmel. Becsületes is maradok.

Nem nyult az ebédhez. Csak az asszonyt nézte, aki körülötte szokdéselt a tállal. Látta, hogy milyen egészséges, milyen erős a dereka, a szája is milyen hamvas.

Ez a száj kereste már két hónap óta a kenyeret. Nem is tudott haragudni rá...

Éjfél volt, amikor a kocsmából hazajött. Sulytalanak érezte magát, könnyűnek, mint egy elszabadult ballon. Kuncorgó muzsika zümmögött a fejében, mintha egy kis bogár tévedt volna az agya tekervényei közé és most szabadulni akarna onnan.

Halkan lépett a szobába. Ilus aludt az ő megszokott nyugodt egyenletes lélegzetével. János felemelte a háromlábú suszterszékét és kiosont. Felment a padlásra és utóliára azt érezte, hogy az öreg szék, amely már olyan régen ingott alatta, végképpen kicsúszott a lába alól...

## FAJOS, EGŐ

1 nagy csomag  
RÓKUS LÁBSÓ  
16  
dinár

## FELTÖRÉSES

fagyástól megkínzott lábat azonnal rendbe hozza egy

## Szent Rókus lábsós füredő

Elegendő, ha egy évéknél Rókus-lábsót felold egy lavór meleg lábvizben és aztalajában vagy 10 percig. Ezen idő múlva a lábat valóságban ujja születtek.

Kapható gyógyszerárakban és drogiáriákban. — Főraktár:  
Eollár és Gabriél, Nagy drogéria  
Szubotica, Strossmaierova ulica

Az éj időlyukasztott sátora alá fogta a földet. Apró rostanyilásain átpislogott a tengerek csillag, a bennéző tűz ezerszeres villogása. Lenn a hegy alatt elterült a sötétségbe burkolt város. Gyármémmel, palotái feketeségbe olvadtak és ez az álomhozó feketeség nyugalmat varázsolt a gépzerakolás, az élethajza helyére, mint mikor az elült vihar békességet terít a tengerre és elfedi szemünk elől a bensejében nyüzsgő küzdelmet. És a nagyváros elpihent tengere odalenn, mintha benne tükröződnék a nagy éjszakák képe, mintha visszagürozná a rálövelt csillagfényt, millió apró mécses pislogtatott.

Innen a Svábhegyről nézve, ahonnan a nappal a nagyváros tarka képét tárta szemünk elé, jól esik sejtő szemekkel belemélyedni az alvó élet csillagámaiba. Annyi mindenről beszél az a millió mécsvilág... elfelejtett szerelmekről az aggnak, kecsgetető mámorról a fiatainak.

A csillagszemek sem felülről, sem alulról nem selkednek irányban az egymás nyakát átölelt fiatal párra, a napközben sóvárgott esti fátyol védve takarja el őket a gyanakvás elől és ők boldogan, magukfelelten bujnak össze. Nem látszik a lélekbeszéd tekintetük, a szelid ölelésük. De az éj elnéző vakága nem teszi sikerté az embereket, a nagy csendben megérte sikklik a suttyogás az avatlatlan fülekbe és, a lehetőszerű csók felénk cuppanása megreszketteti a kémkedő figyelőt.

— Ágnes! kiállt a leányra leselkedő hátyja.

A megijesztett madárka felrebben, Béla leereszti a karját és aggódva néz a szerelmére. Egyszerre száz gondolat villan meg a fejében.

— Látta, tudta, sejtette Ágnes fivére a benső jelenetet? És ha igen, vajon nem jelenti-e ez a boldogságuk halálát? A társadalom kőfala erős gátat vont közéjük és most a véletlen az ábrándok szárnyait lenyirbálja...

Mikor ma délután az öreg gyáros, boldogult atyjának a barátja véletlenül találkozott vele a Lánchídon, és vendégszeretően hitta meg a kocsijába, nem is sejtette, hogy a konvencionális hián kívül mennyi boldogságot dobott a kis jogász lelkébe. Maga a kocsi-kázás a szép májusi délutánon örömmel töltötte el a nélkülözéshez szokott fiút. ...Azután eszményképének a közelsége... az átellenes ülésen, fiatal szépségének ragyogó kép... a kocsiokkenés által összeütköző térd, az a követő megértő mosoly, kedves bevezetése volt a mai este nek. ...

— És most ez a drága perc ne legyen egyébként, mint ábrándjárak a felhőfoszlása?

A gyanakvó fivér egész este nem tévesztette szem elől a szerelmeseiket. Egy pillantásváltás, a kezek szándékos, véletlennek feltüntetett összeérése — megannyi gyanúok. A gyáros fiának gögijét máskor is érezte a szegénysorsu játszóárs, de ma ez nyomozó volt... Ragyogó holdogságának sötét kézzel való megharkolása, reményszövővőnekének hirtelen porbafojtása...

... Az öreg gyáros mit sem sejtett. Környezete nem igen szokta családi ügyekkel bolygítani üzleti tervekkel terhelt fejét — az apró házi események a maga hatáskörébe tartoztak. Józsi, az éberszemű fivér ismerte az illetékes fórumot. És mikor másnap reggel a hajnal ráncolygott a hegy alatt ébredező városra és az öreg kedvteliséssel magyarázta a mellette kocsi-ban ülő fiúnak az előttük fejlődő kép részleteit, sejtette sem volt a hallgatag gyerek lelki harcáról.

Béla minden vasárnap nagybátyiához, a miniszteri osztálytanácsoshoz volt hivatalos ebédre. Ebéd után az öreg sziesztát tartott, ilyenkor a fiu a nagy-nénivel csevegett. Híven elmesélte heti élményeiből azokat, amelyeket nem volt oka titkolni, beszámolt az olvasóköri matinékről, a kollokviumokról, a tüntetésokről, a Mária uccai özvgy rabinsné őt leányának a kikeresztelődéséről, a »Mancsári Híradóban« megjelenet verséről.

Nitta néni, az asszonyok részletekre kíváncsi érdeklődésével szokta hallgatni unokaöccse beszédét és helyeslőleg, vagy kőhozólag mondott véleményét az »esetek« felett. Ezuttal azonban komoly arccal akasztotta meg a szóáradatot.

— Beszédem van veled Béla... Tegnap délután nálam volt Pepi néni és bizalmasan megkért, hogy ezt közöliem veled: Mint a férje boldogult barátjának a fiát mindig szívesen látott a házában vendégül és a jövőben is szívesen lát. De csakis akkor, ha Ágnessel való érintkezésben nem lépdel át az illendőség határát.

Béla elhalványodott.

— De Nitta néni — én — én nem követtem el semmi illetlenséget.

— Te csak azt hiszed. Az illem szabályai mindenkire nézve kötelezők. Ezek a jólnevelt embernek, amilyenek én téged is tartalak, annyira a vérben vannak, hogy egyenesen kényszerítene kell magát a megszegésükre. De vannak esetek, mikor az ember mégis a maga tudata nélkül vét a szabályok ellen, a mikor valamilyen erősebb hatalom kényszeríti erre. Például a szerelém... Te Ágnesbe szerelmes vagy!

A fiu mélyen elpirult. Egy pillanatig nem tudott felelni arcán meglátszott a belső küzdelem, a határozatlanság. Végre rászánta magát az öszinteségre.

— Nos hát igen! Én Ágnes mindenek felett szeretem és egyetlen vágyam, hogy a feleségem legyek. Számításom szerint három év múlva ügyvédielőlt leszek és Nitta néni megmondhatom: Ágnes megígérte, hogy addig vár reám.

Az idősebb hölgy jóakaró megértéssel fogta fel a gyerek lelkesedését. Egy pillanatig befelé nézett, kutatva a multak berkeinek elszáradt harasztja között, azután rövid bucsusóhájjal vált meg a foszladozó árnyaktól, visszakenyszerítve gondolatait a jelenbe.

— Fiam, én meg tudlak érteni... Hiszen én is voltam fiatal. A leányábrándok gyorsabban foszlanak mint a báránylehek, hamarabb sápadnak mint a hold-sugár... Ágnes állhatatosságában ne bízzál. Ő veled egy idős... ma husz éves. Nem adok neki fél évet és más felesége lesz. Téged pedig a faképnél hagy az ábrándoddal a csalódsáiddal. Ezeket az ábrándokat mindnyájunknak át kellett álmodnunk — ezt a csalódást mindnyájunknak át kell élnünk. Ez keserű igazság — de igazság.

— Te még nem ismered az életet, hiszen még olyan keveset láttál belőle. Majd egykor, ha, mint ma nekem, alkalmad lesz visszapiantani a hosszú megjárt utra, az őszi világitásban más alakban látod az ideáljaidat. Ezt hidd el nekem, én ezt a tapasztalatot ugyanolyan fájdalom árán szereztem meg, mint a milyent ma te érezed — de ez a fájdalom elmúlt. Nálad is elműlik majd. Évek múlva, amikor én már nem leszek, meglátod, hogy igazam volt.

— És most add ide a kezdetet és add rá a szavadat, hogy kivered fejedből ezt a muló ábrándot. Amit nekem eddig megígértél, mindig meg is tartottad.

— Ezt nem ígérhetem meg! De nem akarok a szülői kegyetlenség útjába állani — én többé nem teszem be lábamat a Pepi néni házába.

— Ez tulzás. De ha másképp nem tudsz az érzéseden uralkodni — ez is megoldás.

A tavaszi rügyek árnyékkadó levelekké fejlődtek, a bimbóbontó kikelet szenvedélemforraló nyárra... A fiatal szívekben olyan könnyű a más évszakra való átmenet. A vihártört rügyek helyett ujjak fakadnak, sebhelyeik simává rétegesednek. De ha még nem elég vastag rajtuk a hátyja, néha átböki a pillanatra felbukó érzés...

Mikor Béla letette az első szigorlatot, elvetette a gondokat és unatkozott. Nagyméniének adott szavát híven megtartotta, de azt az időt, amit eddig Ágneséknél tett látogatásával töltött ki, nem tudta mire fordítani.

— És így történt, hogy egy este felhorzolták a lelkét a régi emlékek és a vágyai arra vitték, ahol azelőtt annyi kedves órát töltött. A Józsefváros egyik szűk utcájában volt a gyár, a tágas telepre építve. Elöl a magánpalota uccai homlokzata. Holdvilágos este volt, a palota kékes fényben fürdött, a nyitott ablakon beható a hársfavirág illata és ott az egyik ablakon a holdsugár egy szőke leányfej fürteivel enyelgett... Ágnes.

Béla az ucca másik oldalán andalgott az árnyékban, Ágnes nem láthatta. De ő csendesen szemlélhette a gödröcskékké teli arcot a fehér pettyes piros ruha által fedett vállakat, a holdsugár által kékesre festett fehér kezeket... Ezeket már sohasem simogathatja többé. És nem szoríthatja arcát a meleg selymes szőke fejhez és az a csók, akkor, ott fenn a rügyező bimbók között — az volt az első és az utolsó. Szomorúsággal átítottatott dráma... Melodráma, mert Ágnes megfordul, a zongorához ül és játszani kezd. A kedves nótáit játssza. Művészi ujjainak halk érintésével nem a fizikai erő hozza ki a hangokat, az ujjak akaratlanul mozognak, az akkordok, futamok, nem a zongora zokogása, nem a dalba öntött sóhaj — ez az Ágnes érzésektől hányatott, bánattól telített lelke.

— Lehullott a regzonyárfa ezüst színű levele.

Béla hallgatja és az uira felszakított sebből felszivárgó könnyek végig peregnék az arcán. És eltűnődik magában.

— Ágnes! Ha te tudnád, hogy én most hallgatom a dalodat, megértem a bánatodat...

— És késő éjszakáig állt ott a kivilágított ablakokat bámulva.

Nitta néniének igaza volt, Ágnes fél év múlva Vár-hegyi Albert szerszámgyáros felesége lett.

A világ örökéletű törvények szerint forog. Tavaszra mindig nyár következik és ha nem is kívánjuk elhőn az ősz, a tél. A természet nem törődik a gyermekábrándokkal és gonykacajt dob az emberi örömek és bánatok közé. Játszi szeszélye nem a halandók számára hozza az évszakok ajándékait, de megmosolyogja nagyási hőbortjukat, amely minden természeti jelenségben a maga lényének, a maga bajainak keretjéltája.

Hosszu emberéletnek kellett elmúlnia, míg Béla ezeket az igazságokat felfedezte, míg megtudott al-

kudni az eshetőségekkel, amelyek változó szerencsével öveztek. Ügyvédi gyakorlata alkalmas volt neki a vagyonszerzésre, a leánya hozományának az összegyűjtésére. Korai özvegye, sirba hullott család boldogsága kárpótlást lelt kis unokájának a gyűgőző vigasztalásában és mikor a háboru egy csapással választotta el összegyűjtött vagyonától, fásultan kezdett a romok újraépítéséhez. A háboru viszontagságos éveiben szerzett tapasztalatok megacélozták és kiüzték belőle azt az idealizmust, amely csak az emlékében élt...

Ágnes már a háboru elején özvegy lett. A szerencsétlen magára maradt asszony, két lánya gyári keresetéből kinnal tengette az életét. Az elmúlt negyedszázad teljes felfordulást okozott az emberek között, alázatossággá változtatta a gögőt, megpuhította a kemény sziveket. Mindezeket a frázisokat Nitta néni, a nyolcvanéves matróna állapította meg, mikor a lezajlott évek múltán Béla meglátogatta. Ez az életbölcsesség eléggé untatta a viharedzett férfit és éppen bu-

csuzni akart, mikor új vendég érkezett. Öszülő hajú, fátyolos szemű, ráncosképu öreg asszony. Öltözete szegényes, lényéről leritt a gond. Mikor az ügyvédet megpillantotta, szomorúan mosolygott és a kezét nyújtotta.

— Jó napot, Béla.  
Béla kérdőleg nézett rá. Nitta néni csodálkozva mondta:

— Nem ismered meg Ágnes?  
Valami nagyon régen elfeledett érzés pendült meg a férfi lelkében, hamajában nem tudta volna megmondani, hogy mi — talán meghatottság.

— És elbeszélgettek a régi időről.  
— Tudja mikor láttam én magát utoljára, Béla?  
— Tudom. Azon az estén, mikor a Svábhegyen megváltottam magának a szerelmemet.

— Téved, nem akkor volt. Ez egy másik este volt a lakásunk előtt. Én kinéztem az ablakon, maga pedig a tulodalon a sötétben sétált.

— És akkor... akkor látott engem?

— Láttam. És leültem a zongorához és elbucsztam magától. Eljátszottam utoljára a »Rezgő nyárfa« nótáit. »Isten hozzád édes, isten hozzád kedves — együtt élünk nem lehet.« És sirtam inozzá csendesen... Akkor már menyasszony voltam... Akkor azt hittem, megértette, megérezte. Ma látom, hogy csalódtam.

## KULISSZATITOK

### IRTA: BLAZSEK FERENC

Vidéki színpad.  
Bővebb leírás bizonyára fölösleges. Aki ismeri, ugys tudja, hogy milyen; aki nem ismeri, ugys sem tudja elképzelni.

Vidéki színpad, festett délibáb, krajcáros mennyországl...

A darab címe: »A szimpatikus patikus.« Hogy ki a szerzője, azt nehéz volna kinyomozni. Valószínűleg nem Shakespeare... Ilyen vidéki körutakra rendszerint csak egy darabban indul a társulat, amelyet azután alkalmazkodva a helyi viszonyokhoz, különféle köntösben mutatnak be. Így lesz például »Carmen«-ből némi módosítással »Vig özvegy« és talán így lett »George Dandin«-ből is »A szimpatikus patikus«.

Az első felvonás erőden játszódik.  
A kulisszák mögött, szűk helyre szűffolva, szoronganak és izzadnak a jelenésükre váró szereplők. A nagy tolongásban itt-ott nekiütődnek a kulisszákknak, amelyek erőden düledéznek; ilyenkor a nézőtőrről ugys látszik, mintha az erőden fujna a szél...

A háttér mögött, a sarokban, egy láda áll, amit ök. Késsé szerénytelenül kelléktárnak neveznek. Parókák, álarok, szakálak, bársznyruhá, karabélyok, trombiták csillagok és egyéb ócska lim-lomok fekszenek az alján. kopottan és szomorúan, akár a nyugdíjazott színészek.

A láda, illetve a kelléktár tetején, szendvicset majszolva ül egy kóristalány, Nádass Juci. Ez az ő kabalája; mielőtt a színpadra lép, mindig cmond egy Mi-tyánkat és megeszik egy szendvicset. Öt év óta est-ánál már ezt, de minden látható eredmény nélkül. Még annyira sem vitte, hogy legalább cselédszerpét kapott volna; sőt, a rossz nyelvek szerint már a kórusból is kidobták volna, ha nem pártfogolná őt a Bodrogi.

Ez a Bodrogi egyik oszlopa a társulatnak. Nem nagy tehetség éppen, de például a felszarvazott férfi, neveltséges párbajhős vagy udvari bolond szerepét nálánál jobban senkisé tudja eljátszani. Ö direkt erre született, ő — hogy ugys mondjuk — a hülyeségénél fogva egyszerűen nélkülözhetetlen.

Ebben a darabban is ő játsza a főszerepet, a gazdag, de késsé korlátozott gyógyszerészt, aki természetesen nagyon szimpatikus a nőknék. (Hiszen a legtöbb nőnek ez a zsánere: a gazdag és buta férfi.) A nőknék ez a szimpátiája viszont sok pénzébe kerül; kénytelen eladni a gyógyszer-tárat, teljesen tönkremegy, ugys hogy a végén a »szimpatikus patikus« már sem nem patikus, sem nem szimpatikus. Még a felesége is elhagyja szegényt, mint ama bizonyos balatóni halászegény hálóját a szerencse...

A második felvonásban Bodrogi keveset van a színpadon s ezt az alkalmat felhasználja arra, hogy Nádass Jucival vesződjék, amiből nyilvánvaló, hogy szereti ezt a lányt.

Azzal kezd, hogy nagyon udvariasan köszönti őt:  
— Kezét csókolom művésznő.  
— Jó estét, Bodrogi ur.  
— Hogy tetszik lenni?  
— Köszönöm, kitünően.  
— Azt elhiszem.  
— Froclizni akar?  
— Mért frocliznám, drága művésznő?  
— Mért azt mondja, hogy »azt elhiszem«. Maga mindig kételkedik bennem s ha most mégis azt mondja, hogy hisz, ez annak a jele, hogy sértegetni akar.  
— Volna okom rá.  
— Kezdi megint? Bodrogi, én a Dunába ugrom, ha nemhagyja abba. Ami sok, az sok.  
— Ugys van; ami sok, az sok. Ezt akartam én is mondani magának, én sok mindent lenyelek magától,

Nádass, de határa elvégre mindennek van. Csak a maga szemérmertenségének nincs határa, ugys látom.

— Kikérem magának. Szemtelen!...

— Nanana!...

— Milyen jogon beszél így velem? Mi vagyok én? Kezdem unni ezt az örökös leckéztetést. A holló is csak nagy-pénteken, egyszer egy évben mossa a fiát, de maga mindennap kitalál valamit. Fedig én nem vagyok olyan fekete, mint a holló fia, ahogy maga azt elképzei.

— Nanana!...

— Mi az, hogy nanana?!

— Ha egy nő fényes nappal a parkban, megsimogatja egy férfi arcát...

— Micsoda féli arcát?

— Éjnye. Nádass, csak nem paralitikus, hogy ily gyöngé az emlékezőtehetsége? Vagy le akarja tagadni ezt is? A saját szememmel láttam, hogy ma délután a korzó egyik padján megcsókolgatta annak a vadászkalapos uriembernek a pirospozsgás képét. Ehhez mit szói?

— Csak azt, hogy maga egy szörnyeteg, egy féltékeny individuum. Először is: ne ócsárolja, kérem, azt a férfit. Az egy nagyon előkelő...

— ... és nagyon gazdag...

— Az mellékes nálam. Egy nagyon előkelő családból való, intelligens uriember. Érti?

— Értem. És másodszor?

— Másodszor: én nem csókolgattam a pirospozsgás képét. Az ugys volt, hogy ő panaszkodott, hogy nagyon fáj a foga.

— Magára persze.

— Ne vágion közbe... Azt mondta, hogy nagyon fáj a foga és egészen feldagadt tőle az arca. Erre én odatettem a kezemet az arcához, hogy meggyőződjem róla, hogy feldagadt.

— Szép kifogás. Ha magának egy uriember azt mondja, hogy feldagadt az arca, akkor magának kötelessége azt elhinni anélkül, hogy a saját kezével meggyőződjék róla. Érti? Többé ne csináljon nekem ilyent mert kiadom az utját. Ha még egyszer, egyetlenegyszer, együtt látom azzal a vadászkalappal, akkor...  
— Akkor?

Bodrogi összeharapja az ajkát és dühösen szemeli ökölboszoritott kezét. De azután... hirtelen leesik a karja, a szeméből két könnyesebb buggyan ki s elcsukló hangon mondja:

— Nézd, Juci, ne kinozz. Ugys tudom, hogy szeretsz. Igaz?

— Szeretlek.

— És nem leszel hűtlen hozzám?

— Soha. Te csacsi...

— Megbocsájtasz?

— Meg. Látod, így lehet velem beszélni... Csókolj meg...

Következik a harmadik felvonás nagy jelenete, a mikor Aladár, a szimpatikus patikus, rájön arra, hogy a felesége, Laura megcsalja.

Aladár (bejön a hálószobába, leteszi a bördőjeit és homlokon csókolja a feleségét, aki az ágyban fekszik): Szervusz, édesem.

Laura: Mi az, szívem, visszajöttél?

Aladár: Igen. Lekéstem a vonatot.

Laura: Kár. Szegény mama kétségbe fog esni, ha ma nem érkezel meg.

Aladár: Sajnálom a mamát. Ez minden, amit az érdeklőben tehetek.

Laura: De hol voltál ilyen sokáig? Nyolc órákor késtél le a vonatról, most pedig éjjel is elmúlt már.

Aladár: Kint vártam, kérlek, a pályaudvaron. Ugys

tudtam, hogy éjjelkor van egy másik vonatom. De nincs. Elseje óta új menetrend van.

Laura: Borzasztó, hogy mit csinálnak ezek az államvasutak. Szegény mama...

Aladár: És te mit csináltál egész este?

Laura: Én, kérlek, mozbán voltam.

Aladár (vetközni kezd): Szép volt?

Laura: Szép. Tudod a Willy Fritsch játszott, az a herceg fia. Olyan ennivaló, amikor nevet. És az Olga Csehova...

Aladár: Vigyázz, még felzgatod magad. Látom, mennyi cigarettát elszívtál. (Megnézi a hamutartót.) Mi az, szívtart is szívtál?

Laura: Én? Ugys!...

Aladár: (gyanakodva): Pedig itt fekszik egy szivarvég.

Laura: Talán te dobtad oda.

Aladár: Én nem szoktam ilyen drága szivarokat szívni. Ez Havanna. Mikor szívtam én Havannát? Honnan vegyem én a pénzt Havannára? mi?

Laura: Ugys, kérlek, ne izgasd magad egy csikl miatt. Gyere aludni.

Aladár: Előbb még megiszom egy konyakot. (Odamegy a pohárszekéhez.) Mi az, te is ittál? És hozzá két pohárból egyszerre? Mit jelentesz ez a két pohár itt?

Laura: Azt jelenti, hogy akartam inni egy pohár likört, de az első pohár, amit a kezembe vettem, piszkos volt, ezért kivettem egy másikat. Tudod a Maris...

Aladár: Érdekes. Mért nem szólsz a Marisnak, hogy jobban takarítson? Mért nem törli ki a Maris rendesen a poharakat? Micsoda viresaft ez, mi?

Laura: Mi van veled ma este?

Aladár: Még kérdezed? (Határozott hangon): Laura, te megcsalsz. Itt egy férfi volt.

Laura: Megbolondultál?

Aladár: Meg. Temiattad. Az egész város tudja, mindenki röhög rajtam. A kalapom már nem fér a fejemre a szarvaimtól, amiket neked köszönhetek. Mered tagadni?

Laura: Esküszöm neked...

Aladár: Ne esküdjél nekem. Itt a bizonyíték: a két likörös pohár és a szivarvég. Ö, hogy egy csikl okozza a halálomat!... Laura, én ezt nem élem túl... (Odavánszorog az ablakhoz, kitarja és belehálál az éjszakába. Éppen rosszkor. A ládán, azaz a kelléktáron észreveszi Nádass Jucit, a vadászkalapos uriember ölében. Ez sok, ezt nem lehet kibírni. Bodrogi, a színész, kiesik a szerepből, megelégedezik Aladárról s ész nélkül ki akar ugrani az ablakon, hogy agyonüsse Jucit és a vadászkalapot. De abban a pillanatban ott terem a rendező, visszalökni Bodrogit, aki nyögve lezuhan a padlóra. Már meghalni sem tudok... Ö mi lesz belőlem! Ö, hogy ti nők mind egyformák vagytok!... Laura... Juci!...)

A sugó (kétségbeesetten ördít): Te marha, miket szavalsz itt? Állj fel és mondj tovább. »Nézd a csillagokat Laura! Ma is ugys ragyognak, mint akkor.«

Aladár (feltápászkodik és tovább mondja a szerepét): Nézd a csillagokat, Laura! Ma is ugys ragyognak mint akkor. Emlékszel rá, Laura, emlékszel még a nászéjszakánkra? Itt, ebben az ágyban lettél az én asszonyom. És most bemocsokoltad a legszebb emlékeket egy ocsmány szerelemmel. Mért tetted ezt? Én a tenyeremen hordoztalak, én rózsákkal hintettem teli az utat, amerre jártál és ime, ez a hála. Ö, hogy szerettelek, Juci... Laura!... És te?

Laura: Mondtam már, esküszöm neked...

Aladár: Hiába, most már hiába. Ami sok, az sok. Én sok mindent lenyeletem tőled, de határa elvégre mindennek van.

A sugó: Elment az eszed, Bodrogi? Ide figyelj: »Az én hitem összeomlott.«

Aladár: Az én hitem összeomlott. Nem hiszek már neked, nem hiszek már másnak sem. Egyformák vagytok. Nincs erőm új kezdéshez, új élethez. Minek is éljek, ha neked az a vadászkalapos kell? Én elmehe-tek, mint a mór, aki megtette a kötelességét... Isten veled, Laura, én meghalok. Meghalok, mert szerettelek mert szerettelek s ha van élet a siron tul, ott is szeretni foglak... Isten veled Laura. (Kirántja a revolvert, fobelövi magát és szépen, tehetségesen meghal.)

A függöny legördül. A közönség tapsol, tombol és ünnepli Bodrogit, az est hőst. Akik azelőtt látták őt játszani, csodálkoznak rajta, hogy ez a közepes színész ma hogyan remekelt. És senkisé tudja az okát.

Bodrogi fáradtan hajlong a rivalda előtt.

Amikor a kulisszák mögé ér, éppen akkor távozik onnan Nádass Juci a vadászkalapos karján.

Ez kicsit fáj neki, de a lelke mélyén mégis boldog, mert ő is előbb komédiás és csak másodsorban ember. Boldog és még hálás is Jucinak a hűtlenségért, amelynek ezt a nagy sikerét köszönheti.

## UJ BUICK és CITROEN automobílok

4 és 6 hengerrel. Használt generáljavított autók, Citroen csukolt-nyitott, Fiat 502-503 kocsi, Ford luxus és teherautók, leghosszabb lejáratu részletfizetésre kaphatók. Használt autót becserelek

### KAINLAJOS

Bulek-Citroen-képviselote

SUBOTICA, Városháza épület

**SZERKESZTŐI ÜZENETEK**

**Érdeklődő.** I. A pénzügyigazgatóság jogosult a lebehzés alatt álló illetékeket is behajtani, mert a felebehzésnek nincs halasztó hatálya. A bírságként kiszabott, ugyszintem felemelt illetéket az amnesztörvény értelmében nem kell fizetni. Minthogy azonban a községi végrehajtó ezt nem kutathatja, az volna a helyes, ha a pénzügyigazgatóságnál az egyszeres illetéket lefizetné és hivatkozva az amnesztörvényre, a bírságot törölné.

**H. S., Beograd.** I. A vámvezérigazgatóság adhat engedélyt olyan gépek vámmentes behozatalára, amelyeket itt az országban nem gyártanak és ha azt nem továbbeladás, hanem saját üzemében való felhasználás céljaira rendeli. Az eljárás itt a következő: az ottani elsőfoku iparhatóságtól (rendőrségtől) kérjen egy úgynevezett helyhatósági igazolványt, hogy a gépre saját céljaira és nem viszonteladásra van szüksége. Ugyancsak ilyen igazolványt kell kérnie az iparkamarától. Ezt a két igazolványt csatolja egy kérvényhez, amely kérvényt a pénzügyminiszterium vámvezérigazgatóságához kelle címezni. A kérvényhez mellékelni kell azonkívül még a gép műszaki leírását is három példányban, valamint a gép rajzát vagy skizét szintén három példányban. A kérvényben meg kell jelölni azt, hogy az elvámolást melyik vámvivatainál akarja végeztetni, minthogy az elintézésről nem Önt, hanem az eljáró vámvivatait értesíti a vámigazgatóság. (Generálna Direkcija Carina.) 2. Magyarországról behozott árukat is minimális vámvétel alapján vámolnak el, ha a vámolás alkalmával származási bizonylatot (Uverenje o poreklu roba) mutat be az eljáró vámvivatalnak. Ezt a származási bizonylatot az a kereskedelmi és iparkamara állítja ki, aminek erületén az eladó lakik. Ügyelni kell arra, hogy a származási bizonylatnak minden rovata pontosan ki legyen töltve, hogy az áru azonossága kétséget kizárólag megállapítható legyen, továbbá arra is figyelmeztesse az eladót, hogy az egyes rovatokat magyarul és franciául is töltse ki, mert a tisztán magyar nyelvű származási bizonylatokat a vámvivatalok nem fogadják el.

**Dr. u. J.** A nosztrifikálásról szóló szabályrendelet elkészült ugyan, de a közoktatásügyi miniszter eddig még nem hagyta jóvá. Még nem tudni, hogy mi lesz a helyzet ezen a téren.

**Naponkénti olvasó.** Jugoszláviában Zagrebben, Beogradban és Ljubljánában van születésű tanfolyam. A felvétel ügy történi, hogy az egészségügyi hatóságok utalják be (a tanfolyamra) a jelölteket. A vizsgázás csak államnyelven történhetik.

**Oszijeki olvasó.** Sziveskedjék Hnisz Rudolf céghez fordulni, Szubotica, Jelašićeva ulica.

**Hű olvasó.** »Naponkénti olvasó« jelgégű üzenetünk Önnek is szól.

**H., Kikinda.** A forgalmi adó 1921. október 1-én lépett életbe és most a törvényhozó bizottság által 1921. december 27-én alkotott törvény a jogforrás. A dolgok és személyes szolgálatok minden ellenszolgáltatással járó forgalma, amelyet hazánk területén hasznosítás céljából bonyolítanak le, forgalmi adó alá esik. A büntető rendelkezéseket a törvény 12. és 13. szakaszai sorolják fel és büntetésül az öt-huszoszorosa rovandó ki annak az összegnek, amellyel az állam megkárosodott vagy megkárosítani megkísérelték. A büntetésnek nincs helye, ha a felelős személy a felelősségre vonása előtt a való állapotot feddi. A törvény szerint a feljelentő jutalékban nem részesül. Utolsó kérdésére az a válaszunk, hogy csak jövedéki kihágási eljárás indítható meg, nem pedig büntetőtörvénykönyvbe ütköző büncselekmény miatti eljárás. Amennyiben a szabálytalanságokat 1929. január 1-e előtt követték el, azok az amnesztörvény szerint büntetéssel nem sújthatók, hanem felderítés esetén csak a közönséges egy száza ek adótétel követelhető.

**J., Bececi.** Az amnesztörvény ez évi április 13-án jelent meg a hivatalos lapban. Ennek a kiadóhivatalnál (Službene Novine) Beogradban megrendelheti a vonatkozó példányt. Az egyszeri vámmilleték minden esetben megfizetendő, csak az a bírság esik el, amit 1928. év végéig szabtak ki és még nem fizettek be.

**L. L., Kikinda.** A gyárigazgatónak — az állandó bírói gyakorlat szerint — egy évi felmondás jár. Az azonnali hatállyal történt elbocsátásra elegendő, ha ez azon a címen történt, hogy az igazgató szabálytalanságokat követett el, csak hogy a bíróság előtt konkrétumokat kell előadni és bizonyítani. A bíró mondja aztán meg, hogy a szabálytalanságok olyan súlyosak voltak-e, amelyek indokoltá tették a felmondás nélküli elbocsátást. Amennyiben a remuneráció ki volt kötve, akkor feltétlenül, ha azonban csak a gyakorlaton alapult, akkor e feltétel alatt követelhető annak kiszolgáltatása. Ha jár remuneráció, akkor ez a felmondási időre is jár, de a fizetéssel egyidejűleg csak akkor, ha ilyenirányú megállapodás van, ellenkező esetben csak a felmondási idő leteltével.

**X 29.** Forduljon a Junkersművekhez Dessauba.

**Autogramrajongó, Batina.** Forduljon a Színházi Élethez, Budapest, Erzsébet körút 29.

**M. H., Dol, Lendava.** Az utódállamok közül tudunkkal egyedül Csehszlovákia váltotta be valamilyen kvótával a régi magyar hadikölcsönöket. Nálunk belátható időn belül erre nem kerül sor.

**K. Gy., Bajmok.** Az új rádiórendelet értelmében a kocsmában elhelyezendő rádióhoz külön engedély kell és már a régebbi rendelet szerint vizalmi adót kell fizetni utána. A vendéglős nézetünk szerint tarthat rádiót a lakásában.

**Orrolasztika.** Az illető főorvos a plasztikai sehésetről a következő felvilágosítást adta: A műtét a páciensra nézve teljesen fájdalom nélküli, beavatkozás minden külső metszés nélkül és semmi nyoma sem marad. A műtét után sincs semmi fájdalom. Szanatóriumi kezelés nem szükséges, legfeljebb egy-két napi fekvés. A műtét után körülbelül egy hétig még utókezelés van. A műtét ára 3000—8000 dinár között változik.

**M., Mokrin.** Önnek kérelmeznie kell a Jugoszláv Állampolgárságot azon az alapon, hogy több mint tíz

éve megszakítás nélkül az S. H. S. királyság területén lakik. A kérvényhez szükséges 1. keresztlevelel, 2. hatósági bizonyítvány, hogy több mint tíz éve megszakítás nélkül az állam területén tartózkodott, 3. a román államtól elbocsátási bizonyítvány vagy e helyett elégséges, ha a hatóság vagy közjegyző előtt kijelenti, lemond régi állampolgárságáról, 4. erkölcs bizonyítvány, 5. hatósági bizonyítvány, hogy önmagát és családját eltartani tudja, 6. bizonyítvány arról, hogy az állampolgárság elnyerése esetére valamely hazai község az illetőséget kijelölésbe helyezte.

**G. Gy., Szubotica.** Elvben kell adóbizonylat az ut-

levélkéréshez, azonban Szubotican és másutt is most már ettől eltekintenek, 2. Dr. Dorogi és Társa Gummügyár, Albertfalva.

**»Pharmacia«, Sztari Bececi.** Sziveskedjék a »Hachette« könyvkereskedéshez fordulni, Beograd, Knez Mihajlova.

**D. K., Bajmok.** Véleményünk szerint az első fogadást az nyerte, aki azt állította, hogy fogadnak, mert ezzel a fogadással már megszegték a tilalmat. A második fogadás nyertese az, aki azt állította, hogy a Bácska nem győz hat góllal a Villanytelep ellen, miután ez a lemondással bekövetkezett.

**Keresztsoros rejtvény**

(Copyright by Bokor Lajos — Bácsmegeyi Napló)

	1	2	3	4	5	6	7	8		9	10		
11		12	13	14					15		16		
	17												
18				19					20				
	21		22		23			24					
25			26		27			28				29	
30	31		32		33					34		35	
	36			37						38			
39													
40										41			
42				43					44		45		
			46					47		48			
	49		50			51		52		53		54	55
56					57			58		59			
	60												
61					62					63			
					64								

Vízszintes sorok:

- 3 Szent a béke a pártok között, ha ez létrejön (névelővel)
11. Shakespeare-tragédia hőse
14. Az ókori görög irodalom egyik remeke
15. Ez dukál büns lelkeknek
17. Molnár Ferenc néhány humoros dialogját egybefoglaló kötet címe
18. A háboru idején ismertté lett lengyel városka
19. Helyhatározóból képzett melléknév
20. Ilyen műtárgyak is vannak
21. Férfinév
23. Az ábécé három egymásután következő betűje
24. A vályu szolgál erre a célra
26. Vallás rövidítése
28. Időegység
30. Élvezhetetlen az ilyen étel
33. Zenei műszó, annyi mint: remegően, lebegve
34. Magyarul: térd
36. Folyó
38. Hangosan szól
39. Lévy József egyik költeményének címe
40. Adás-vétel folyik itt
41. Szüvő
42. Szülő
45. Sarkvidéki madár
45. Bíró elé citálják
46. Kis meghűlésre, náthára a legjobb orvosság
47. Lakatos a mestere
49. Az elvetett mag első dolga
51. Három egyforma magánhangzó
53. Börtön jár érte
56. Élőlény
57. Német filmszínésznek egyik neve
59. Helység Rijeka szomszédságában
60. I. Lipót király teljhatalmu fő kormányzója volt
61. Felmenő ági rokon
62. Női becézőnév
63. Szuk, egyáltalában nem barátságos helység
64. Csapategység

Függőleges sorok:

1. Nagy magyar író
  2. Építőanyag
  4. Angol mérték, 0,568 liter
  5. Emlékkönyv, gyűjteménykötet
  6. »Nincs veszve bármi sors alatt.
- (Vörösmarty)
7. Olasz epikus költő (1544—1595)
  8. Sportember
  9. Urnó — olaszul
  10. Ázsiai állam fővárosa
  12. Magyar színüvész
  13. Ritka férfinév —
  15. Nagy délamerikai folyó, a »La« előszócska nélkül
  16. Közmondás
  2. Tengeri emlős —
  24. Foglalkozás
  25. A görögországi Morea félsziget legdélibb csücske
  27. Európai nép
  28. Borogatásra használjuk
  29. A merevgörcs tudományos neve
  31. A malac teszi, ha bezsákolják
  32. Női név, becézve
  34. Aki ezt étellel teszi: ölt
  35. Viszonyító névmás
  37. Az ember képesfele
  38. A 17. vízszintes első, kilencedik és tizenegyedik betűje
  43. Ige — a fordítottja
  44. Rag
  46. Négy — görögül
  48. Nem jó
  49. Rugós cylinder, régen a frakkhoz viselték
  50. Görög betű
  51. Igy tesz az okosabb
  52. Magyarul aratás
  54. Mondhatók: maffa
  55. Ez a »fény« csodálatos tüneménye a polusok vidékének
  57. Női név
  58. Több spártai király

Északamerikába: Canadába, Délameri-  
kába: Argentiniába, Braziliába stb.  
utazni szándékozóknek  
**ingyenes felvilágosítást nyújt a**  
**FRANCUSZKA LINIJA**  
Zagreb Beograd Sombor  
Vel.-Bečkerek, Obala Princeza Jelena 3

Cséplési célra ajánlok  
**trifaili**  
**darabos szentet**  
a szokásos fizetési felételek mellett  
Kérjen ajánlatot  
**SIPOS SANDOR SUBOTICA**  
I. Sokolska 6. - Telefon 868. 2898

**Künstler Ernő**  
angol uri szabó, Subotica  
I. Sokolska utca 4  
Elegáns szabás. - Finom  
munka. - Olcsó árak. -  
Figyelmes kiszolgálás!!

**Fényképészek!**  
Óriási jóvedelmet biztosíthat magának a „Dekafó”  
készülék beszerzésével. Nyolc különféle felvétel egy  
papírszalagon. A felvételek két perc alatt készíthetők.  
Minden gépre felszerelhető. A leipzig-i Messe  
slágere. Csekély befektetés. Biztosítsa magának az  
elsőbbséget. Kérjen azonnal mintát és prospektust a  
vezérképviseletől:  
**„PHOTOPHON”**  
Veliki Bečkerek, Aleksandrova ul. 13  
4.98



**2 évi  
hitel!**  
Univerzális  
Legjobb német gyártmány  
**asztalosgépek**  
amely egyengető és vastagsági gyalublól maró-  
géppel, furógéppel, és körfűrészsel kombi-  
nálva, szalagfűrészsel is szállítható  
**Praktikus, helyet és erőt takarít!**  
**Egyes gépeket is**  
szíjhajtásra, beépített villamos motorral vagy anélkül!  
Golyós csapágyazással  
**Elsődrendű kivitel!**  
Gyártja és szállítja  
**Welker Werke, J. Wachstein**  
Wien, X/4, Laxenburgerstrasse 12  
Díjtanlan képviselőlátogatás

A  
**CSODAKUT-FÜRDŐ**  
SZTARA KANJIZSÁN  
a város alatti gyönyörű árnyas parkban  
**május 15.-én megnyílik**  
A fürdő orvosilag javulva izületi és izomreuma, isiász,  
zsába, idegbántalmak, női bajok ellen és emésztési  
zavaroknál  
**A víz igen nagy rádiumtartalmu**  
Tiszta szép szobák, olcsó ellátás  
Igen mérsékelt fürdőárak  
**Menetrend:**  
Subotica-ról vonat indul reggel 5. d. e. 10 óra 8 per-  
kor, délután 2 óra 11 perkor, este 6 óra 55 perkor

**REJTVÉNYEK**

— I —  
Mult vasárnapi számunkban között rejtvények:

I  
**HIMALAYA**  
K K

II.  
4:16 = 3:12 **KADARKA** birka -h

Az I-nek a helyes megfejtése:  
**Balkánhegység**  
A II-nek a helyes megfejtése:  
**Aranyborjú**

Mai rejtvényeink:

I.  
**ENBER**  
**EBER**  
**EMBR**

II.  
**SÉG** **SUR**

**KERESZTSOROS REJTVÉNY**

Mult vasárnapi számunkban között keresztsoros  
rejtvény helyes megfejtése:

**Vízszintes sorok:** 1. Jeremiás, 7. Szivarka, 13.  
Arad, 14. Vica, 15. Pesaro, 17. Ocskay, 19. Arc, 20.  
Adler, 23. Ohó! 24. Jean Antoine Houdon, 27. T. d. L.  
28. Zer, 29. Dur, 30. Oly, 31. Zeke, 32. Szörme, 34.  
Szász, 35. Azzur, 36. Irisz, 37. Knorr, 39. Kerge, 41.  
Geréb, 43. Admira, 46. A rud, 48. Tag, 51. Láz, 52.  
Nie, 53. Szi, 55. A beteg Oroszország, 58. Fer, 59.  
Mirza, 60. Ala, 61. Armand, 64. Stalin, 66. Ágyu, 67.  
Ütem, 68. Kanyarog, 69. Veterani.

**Függőleges sorok:** 1. Jó pajtás, 2. Rascal, 3. Éra,  
4. Mari, az ezred leánya, 5. Ido, 6. Soldo, 7. Selen,  
8. Ivo, 9. Victor Margueritte, 10. Ács, 11. Rakodó, 12.  
Agyonver, 16. Fred, 18. Ahol, 20. Atreus, 21. Lissa,  
22. Redő, 25. Nek, 26. Hur, 31. Zsiga, 33. Ezred, 38.  
Nyanza, 39. Katafalk, 40. Kapor, 42. Briganti, 44.  
MÁG, 45. Izom, 47. Rio, 49. Aber, 50. Germán, 53.  
Szalma, 54. Záli, 56. Rideg, 57. Szarv, 62. Agy, 63.  
Dur, 64. Süt, 65. Aer.

Mult heti számunkban között keresztsoros rejtvény  
megfejtették 81-en. A kézfestésű hirdartartót  
sorsolás útján **Markovics Sándor, Subotica** nyerte meg,  
akit arra kérünk, hogy öt dinárt küldjön be bélyeg-  
ben portóra.

**Kozmetikai szalon**  
Tulajdonos: **Dr. VÉCSEI JENŐNÉ**  
Különleges arc- és bőrápolás, az összes  
arc- és szépséghibák gyógyítása villany és  
koarcfénykezelés, paraffin terapia  
Szeplők legújabb módszer szerint teljesen  
fájdalmatlan eltüntetése villannyal, hám-  
lasztás, kenőcsök alkalmazása nélkül.  
Subotica, Ciril i Metod trg 5. Tel. 539

**ELŐNYOMDÁT**  
legmodernebb stílió rajzokkal és  
kellékekkel legolcsóbban szállít  
**LEOPOLD SAMUEL, SENTA**  
modern előnyomdaberendezési gyára  
**Relief-festéshez** való festékek, porok és  
kellékek kaphatók

„POESCHL” gépszikak  
**VARÓSZIAK**  
Szikonzerváló anyagok:  
TUKART, FLEXAN  
Tömítő anyagok:  
Klingetit, Rima, Tauril  
**BALATA**  
szikak  
**TEVESZŐR**  
szikak  
Képviselet:  
**Maller Béla**  
okl. gépészmérnök  
Subotica, Petrogradska 8. Tel. 35

Hetente kétszer öntés **Uj** Hetente kétszer öntés  
**vas- és fémöntőde**  
Subotica, Daničičev put 40 (Volt Palicsi ut)  
Elvállalja mindennemű vas-, réz- és alumínium-öntvények készit-  
ését a legalacsonyabb napi árak mellett. — Ugyanott két tanoue  
magas fizetéssel felvétetik  
**Černetić Vojislav** tulajdonos

Legújabb típusu  
**CITROËN és BUICK**  
automobilok, 16 havi rész elfizetésre is 6% kamat  
ellenében  
Az összes Citroën alkatrészek  
a raktáron  
Megtéríthetők a bányai képviselő  
**BENCZE TIBOR** okl. gépészmérnök  
garázsában, **Veliki-Bečkerek**  
Gimnázium utca 10 szám 4420

**Konkurrencia nélküli árak!**  
**Gyermekkoszik**  
54-es pontosan az ábra  
szerinti kivitelben,  
prima gumí-  
kerekekkel  
26-os számú **349 dinár**  
54-es számú **649 di ár**  
**Butor**  
csakis a legkitűnőbb  
minőségben, minden  
stílusban óriási választék.  
Meglepően olcsó  
árak  
Tekintse meg rak-  
tárunkat vételkény-  
szer nélkül  
Meglepően nagy gyártó raktár német linoleumokban  
Kérjen árakat és mintákat  
**EDUARD KRAUSZ** cégtől  
NOVI SAD, Telefon 20-24 3123

**A kulai Sárgakert**  
azonnali belépésre elsőrangú komplett  
cigányzenekart keres  
a nyári szezonra. Ajánlatokat kér  
**Nusz Fülöp** vendéglős  
Kula

Parkett-gyári **I-a tűzifa** 100 kgr.-ként **30** dinár. Nagybeni vétel-  
tölgyhulladék házhoz szállítva **30** dinár. **J. Vujković i Drug** Subotica  
Tel. 6-69

# Érettségire

középiskolai, polgári és magánvizsgákra előkészít *Galgóczy magántanfolyam* Budapest, VIII., Mária Terézia tér 3. sz. 1.778

**„ORIENT“-KEKSZ**  
GRAHAM-KENYÉR, KARLSBADI KÉTSZERSÜLT  
**MAYER ALFRÉD**  
gépezőre berendezett péküzemében  
SUBOTICA, KAKASISKOLÁVAL SZEMBEN

# Fotoamatőrök!

Legmagasabbfokú  
*orthochromásia*  
nagyfokú érzékenység



lemezeknél és filmeknél  
Eddig tényleg utolérhetetlen



# ROSSZ IDŐ

van ma és annak, aki jól akar járni, minden tekintetben takarékosnak kell lenni, különösen szükségleti cikkek beszerzésénél, amelyeknek legolcsóbb beszerzési forrása a **STERMECKI** nagykereskedés, különösen az, akinek hivatása végzésében pontosságra van szüksége, van szüksége jóljáró **zsebórára, ébresztőórára és fali órára**. Köz tudomásu dolog, hogy jó és pontos órát nagyon olcsón vehet az

**R. STERMECKI** nagykereskedésében  
Celje, 27. szám (Szlovénia)

Nehogy az órát elveszítse, láncra is van szüksége, a szép fiatal leánynak vagy menyecskének fülönfüggő és gyűrű is kell. Mindezt fellelheti a sok ezer képpel ellátott nagy képes árjegyzékben, amelyet bárkinek ingyen küldünk. Az órákért 3 éves garanciát vállalunk. A meg nem felelő vagy kicseréljük vagy a pénzt visszafizetjük.

# KOMLÓ-

# ZSINEG

gyári árban csak  
**WEITZENFELD és TARSÁ**  
cégnél, Subotica

Kérjen árajánlatot! — Telefon: 192

# Építkezők figyelmébe!

Mielőtt üvegezést végeztet, kérjen tőlünk árajánlatot! Üvegezést négyzetméterenként valódi belga üvegből legolcsóbb nappi áron végzünk  
Kész ajtók és ablakok állandó raktára  
**WANDMANN** üveges, Subotica  
Zrinjski trg 2 4520

# Ne mulassza el a ritka alkalmat!

Szenzációs árleszállítás!

**10,000**

magyar, német és angol vadonatúj szépirodalmi és tudományos **könyv**

**20,000**

klasszikus zenemű

# fele áron

kerül eladásra

Az árleszállítás csak folyó hó 25-ig marad érvényben

**Vig Zsigm. Sándor**

könyv-, papír- és zeneműkereskedése  
Subotica. Tel. 57



Garantirano čist  
**Schweinfurter Zeleni**  
N° 1922 1/2 Kg.

**KEMIKALIJA, NOVISAD**  
SLJURINA ULICA 7.

# Óvás!

Növényi kártevők elleni permetezésnél a biztos hatás titka, oly **Schweinfurter-zöl**-por használata, mely eredeti 1/2 kg. csomagokban **„Aeroplán”** védjeggyel (ábra mint itt látható) van ellátva

Vigyázzunk a **védjegyre!**

Kapható mindenütt. Ismertetőt díjtalanul küld:

# Már 32 éve

Van a betegnek és az egészségesnek szolgálatában a fájdalom állapító Elmalföld, amelynek kiváló hatását sok-sok köszönetlevellel igazolja a legm. gasab. körökben. Külsőleg és belsőleg használva eredményes hatást mutat reumatikus, ideges fájalmkná, gyen. eségnél és mindenütt ott, ahol gyors segítésre van szükség. Kapható mindenütt, próbátvev 6 dinár, ke. tős üveg 8 dinár, ahol nem lenne kapható, rendelje meg közvetlen, legalább 62 dinárt. Feller gyógyszerésznél Stubica Donja, C. utala 185. — Hrv. — csahajtók: E. a. i. n. i. a., 6 doboz 12 dinár. 124



# TELEFUNKEN

Képviselő Délbánságban

# FLEISZIG GYULA PANČEVO

# Rádióaktív termálfürdő RIMSKE TOPLICE

(Römerbad)

Kitűnő hatású reuma, csusz, köszvény, isiás, idegesség és női bajok ellen. — Szézon májustól októberig. Panzió az előszézonban 60 dinár, a főszézonban 80 dinár személyenként. Prospektus ingyen. Fürdőigazgatóság

# Dalmáciai ércbányavállalat azonnali belépésre okl. bányamérnököt vagy bányaiskolát végzett felőrt keres

Jugoszláv állampolgárság, mélybányaszatban való jártasság és horvát, valamint német nyelvismeret feltétlenül szükséges — Ajánlatok bizonyítvány-másolatokkal, referenciákkal „Dalmácia” jelgrel

Tenzer hirdetőjébe Budapest, IV., Szervita-tér 8 küldendő

# Malomtulajdonosok figyelmébe!

SZÁLLITUNK „Gebrüder Bühler A. G. Uzwil” svájci gyártmányu minden modern malomgépet.

VÁLLALUNK malomszerelést, rekonstrukciót, gépek útszerelését.

KESZITÜNK saját műhelyünkben minden mintájú elevátort, csúzákat, exhausztorokat, köburkolatokat, filtereket, stb.

**Eppler és Mihók malomszerelők**  
Vel. Bečkerek, Bajzina ul. 22 2459

# SZANATÓRIUM FARKIĆ

BEOGRAD, Knez Mihajlovac 23. TELEFON 5-89.

IDEGBAJOK: Neuraszténia, hisztéria, epilepszia, léz. filiz, bálnulák, isiás.

SEBÉSZATI-ORTOPÉDIAI MEGBETEGÉTEK: Csont- és izületi bajok, hát, emicserdülés, lábujjak, csipő-füles és egyéb te. ti. hibák gyógyítására. **0. topéd készülékek. — Vizsgálóintézet. Elektrotherápia.**

Klinikai laboratórium (Dr. Lemošić vezetése alatt) Teljes rön genitézet. Belfürdők (Enterocaner) MÉRSÉKELT ÁRAK Vezető orvosok **Dr. H. Klein és Dr. Kajon**



Olcsó árak Olcsó árak  
Divatos izléses  
Tartós Elegáns  
**Bressburger**  
DIVATCIPO KÜLÖNLEGESSEGEI  
Állandó nagy raktár a legmodernebb saját készítésű cipőkből  
Külön mértékosztály

Subotica,  
Aleksandrova ulica 5. — Bárányszálló mellett

**VUKOVICS GERŐ** uri divatruház Subotica, rőtér

P. & C. Habig, Borsalino és Gynkies-búlapok. L. B. O. nő- és fő: fiharisnyák egyedüli lerakata. Dus választék az összes uri divatcikkekben. A haviúti saison alkalmából mérsékelt árak. Pontos kiszolgálás



A halál  
fenyegeti

**a mérges legyek szurásától,**

amelyek a legrettenetesebb betegségek bacillusainak hordozói. A légy a járványoktól leginkább látogatott helyeken száll le és megfertőzi Önt, gyermekeit és ételeit. Védekezzék ezek ellen a rovarok ellen és használja a

**SHELLTOX**

rovarirtószert. A Shelltox fecskendezésére Shelltox-fecskendőt használjon, mert ez garantálja a legnagyobb teljesítményt. Azok a rovarok, amelyeket a levegőbe fecskendezett Shelltox-felhőkék érnek, **BIZTOSAN ELPUSZTULNAK** és néhány perc alatt

**megtisztítja a lakást**

**a legyektől, molyoktól, szunyogoktól, bolháktól, poloskáktól, hangyáktól, svábbogaraktól, ezeknek petéitől és lárváitól.**

Nyomatott használati utasítást minden árusítónál kaphat. A Shelltox használata a lakás higiéniáját jelenti a legnagyobb mértékben.

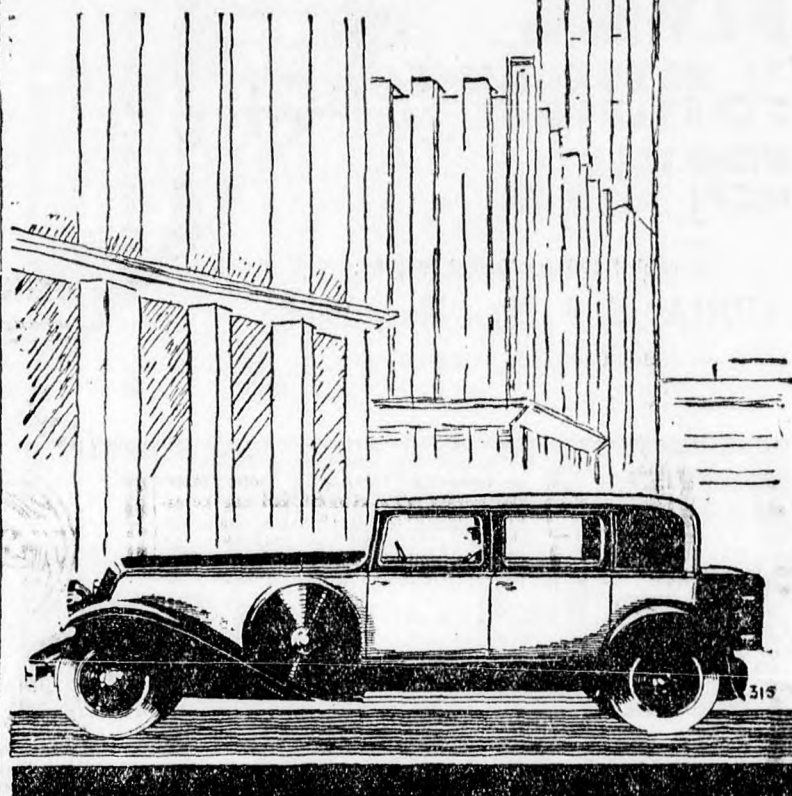
**Mindenütt kapható**

**RENAULT**  
**MONASTELLA**  
**VIVASTELLA**  
6 hengeres  
**REINASTELLA**  
8 hengeres

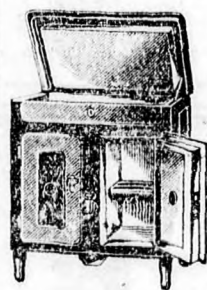
a jelenkor legtokéletesebb kocsijai

A négy kerékféken kívül külön  
„Renault Servo-fék“  
Karter olajhűtő!  
Hidraulikus lökhárítók  
Aluminium karosszéria

az erő, szépség, gyorsaság  
és jóízűség megtestesítői!



Vezérképviselő: **Krausz Ede, Novisad**  
Képviselők: **Beograd, Aleksandrova 8 - Zagreb, Nikolićeva 9**

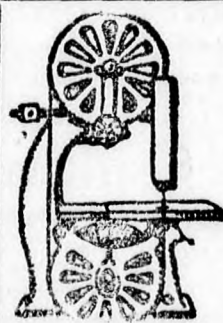


Szabadalmazott

**jégszekrényeink**  
**árait leszállítottuk!**

Mielőtt jégszekrényt vásárol,  
kérjen árjegyzéket és ajánlatot

**BRAĆA GOLDNER** jégszekrény-, fabu-  
tor- és rézá. u. gyártól  
SUBOTICA, Jugovića ulica 20. — Telefon 1-34



**2 évi hitelre is!**

**A sztalosok, butorgyarak, fűrésztelepek és faáru gyárosok figyelmébe!**

BÜTTERLING leipzig-i fémgyártóipari vállalat, Európa egyik legnagyobb cégének vezérképviselőjét Jugoszlávia területére átvetttem. Gyári raktárból azonnal szállíthatok **olcsó gyári áron** legmodernebb, legújabb kivitelű, legtokéletesebb golyós-csapágyazású gépeket és szerszámokat mint **különlegességeket**. — Minden gép **szíjnélküli meghajtásra**, beépített villanymotorral szállítható.

Szolid kiszolgálás — Szaktanács — Díjmentes látogatás  
Tessék ajánlatot kérni! — Címemet kérem megőrizni!  
**Jellinek József, Subotica, Vilsonova u. 51**

**ÚJ DIVATÁRUHÁZ NOVISZADON**

**TATARSKI ŽARKO**

értesíti a noviszádi és környékbeli n. é. közönséget, hogy

**Noviszádon, Kralja Petra ulica 16. szám (saját házában)**

legdivatosabb áruval ellátott

**új divatáruházát nyitott**

Mindenkinek saját érdekében ajánlja, hogy a rőfös divatáru szükséglete fedezése előtt, vételkényszer nélkül

**az újonnan megnyitott divatáruházát okvetlenül látogassa meg**

MERSÉKELT ÁRAK.

PONTOS ÉS LELKIISMERETES KISZOLGÁLÁS.



VENEZIA  
TRIESTE  
FIVME  
ANCONA  
BARI  
CATANIA  
MALTA  
MESSINA  
PALERMO  
NAPOLI  
LIVORNO  
GENOVA  
IMPERIA  
MARSEILLE  
BARCELONA  
VALENCIA

**ADRIA FIVME**  
VI MOTORHAJÓKAL  
FENNTARTOTT  
RENDSZERES  
HETI JÁRAT

Bővebb felvilágosítással szolgál:  
**„ADRIA“ S. A. Nav. Mar. Fiume**  
és minden nagyobb utazási iroda

1433

A szabadalmazott

# Eternit-

pala-eladás, ugyszintén minden méretű fűrészelt és faragott épületfa, deszka, lécz és cserép, mind elsőrendű minőségben, a legolcsóbb nappal áron kapható. Kérjen ajánlatot

**Dohány Zoltán fakereskedő**  
Telefon 3-65 Szubotica Telefon 3-65

RÉGISZTER PATENT BENCZE

**BENCZE-téle PATENT**  
ESSLINGENI GÖRDÜLŐ FAREDŐNYÖK  
a legjobbak

Mintát és árajánlatot díjtalanul küldünk  
**BENCZE ANTAL és FIA**  
ESSLINGENI GÖRDÜLŐ, ZSALU ÉS  
SZÓVOTT FAREDŐNYGYÁR  
VELBEČKEREK

valamikor! most!

MON PARFUM

## BOURJOIS

PARIS

Mr. Ph. BELA VARY  
RAČKOVA ULICA 7. n.  
ZAGREB



# OMEGA

NOVISAD

Péntári és ellenőrző tömbök mindennemű eladáshoz. — Belföldi gyár a világ legtekintélyesebb gépeivel felszerelve. — Olcsóbb mint a külföld

# HVAR

(LESINA) - DALMÁCIA

Tengerifürdő és klimatikus gyógyhely

## HOTEL PALACE

Teljesen újjáalakítva, Dr. Avelini orvosigazgató vezetése alatt. — Legteljesebb modern kényelem, tengerre nyíló kilátás. — Lég- és napfürdőzésre alkalmas szobák. — Kádfürdők tengervízzel. Motorcsónakok. Vízipóló. Tennis. Rádió. Zene. Tánc. Magyar kiszolgálás. — Napi pensió Din. 85-110. Kérjen képes prospektust

## Csak a „NOVA“ vetőmag tisztítógép



stabil vagy kerekre szerelt kivitelben állít elő utolérhetetlen tisztaságú és csiraképesgü vetőmagvat.

Különös előnyei: egyszerű szerkezet, könnyű kezelés, utolérhetetlen kiválasztás, csekély helyszükséglet és olcsó ár.

### Csávázó készülékek

megbízható egyforma csávvaporhözvezetéssel a legjobban váltak be és rövid időn belül szállíthatók.

**Kérjen prospektust és árajánlatot!**



Csávázó készülék MÁV-gyártmány

Kocsira szerelt „Nova“-vetőmagtisztítógép MÁV-gyártmány

4223

# RECORD-ERDŐS R. T. NOVISAD

Temerinska 6-8.

### Cséplőgéptulajdonosok!

Nem kell új dobkosár, nincs kosárjavítás, de többletjelvény és üzemeltetési megtakarítás, ha

szab. dobkosár-betétléceinket felszereli

Kérjen prospektust, ajánlatot!

Bárdos és Brachfeld, Novisad



### Vásárosok! Vidékiek, helybeliek!

A vásár tartama alatt állandóan frissen készült

### disznótoros ételek

kaphatók

Hirt Pali bácsi vendéglőben

Állandóan frissen csapolt SÖR és elsőrendű BOROK

### Elsőrendű női fodrásznőt keresünk

Fizetés megegyezés szerint. Ajánlatok a Publicitas d. d. Beograd, Kralja Milana 58/IV címre küldendők

### SLAVEKS FURNIROKAT

legjutányosabban szerezheti be

SLAVEKS D. D. ZA ŠUMSKU INDUSTRIJU Zagreb, Brod n/S vezérképviselőjénél

LUDWIG HUBERTIŠIN, NOVISAD

Čara Dušana 33. Postafiók 25

### Dr. VÉCSEI JENŐ KOZMETIKAI TANÁCSADÓ

című könyve elkészült s annak szétküldését e hét folyamán kezdjük meg.

A sok hiányt pótló könyvnek, amely általános egészségügyi tanácsokkal is ellátja az olvasót, előfizetési ára 40.- dinár s könyvkereskedői forgalomban jóval magasabb áron kerül. Előfizetést még rövid ideig elfogad a Bács megyei Napló kiadóhivatala

### Jégszekrények



Mészárosok, hentesek, vendéglősök, magánháztartások legelőször bevezetési forrása.

Minden nagyságban kapható!

Elsőrendű kivitel! Kérjen árjegyzéket! MILOŠEVIĆ VELJKO, Sombor, Zlatna Greda 2

Tavaszi

### női kalap-különlegességek

továbbá

### férfi- és gyermekkalapok

óriási választékban olcsó árakon. — Vizonteladónak nagy kedvezmény!

Braća M. Vitanović

Subotica, Sokolska ulica 4.

### BUDAPESTEN

a város szívében, elegánsan berendezett jó forgalmu és nagy jövőjü

### szállodához

megfelelő tőkével

### társ kerestetik

A betársulónak 15 éves szerződés biztosítottatik

Érdeklődők

TARRÓDY BÉLA

Budapest, főposta, poste restante irjanak

### Elsőrendű téli szalámi saját gyártmány

öt kilótól a 60 dinár

Binder József hentesnél

Pancsován

### Keresünk

mielőbbi belépésre perfekt német-magyar

### gyors- és gépirót

Fizetési igényeiket ellátott ajánlatokat kérünk

Bálint Testvérek, Stari-Bečej

### Előnyomdat

legjobb rajzokkal. La papíron legolcsóbban szállít

Bleier Armin

előnyomdat-berendezési gyártó

Senta, Sokolska ulica 5

### Első Suboticei

Bunjevac Tejcsarnokot

Zrinjski trg 11. Dr. Klein Adolf téle házban

megnyitottam

Harcog László uradalomból naponta

friss kóser tej,

azonkívül mindenféle tejtermékek

frissen és olcsón kaphatók. Első

rendű TEAVAJ 50 din. kg.-ként

Legpontosabb kiszolgálás! 4670

### Gipészetemet

május 1-től

kiskápolna során

Jelaš čeva ul. 9. sz.

alá, udvari helyiségbe

helyeztem át

Tumbász Simon

cipész

### Jégyár

12.000 kalóriás kompresszorral, valamint egy 70 HP.

stabil gőzgép

olcsón eladó.

Felszerelve megtekinthető

Weisz Bélánál, Novisad

Kalvinova ul. 11. Tel. 27-82

### Butor, épület, portál

és üzletberendezést

elvéllal, butort, berendezést

javít és tisztít

Rizsányi Pál asztalos

VII. Jugovića ul. 8. a Kárpátok

11. tel.

Részgyermekgyárak és rádiószalonok kaphatók



### Hol vásárol a vidéki Suboticán

**Furnir**  
enyvezett lemez  
parkett  
Fister Gusztávnál, Fra Ješe trg 6  
Barátok temploma során

Hölgyek és urak figyelmébe!  
**Fest és tisztít**  
**VIHART IMRE**  
Sokolska ulica 3

**Acélrollógyártás**  
a legjobb kivitelben, olcsón  
**Vásziacs Péter**  
ujjonnan berendezett rollógyártótelepén  
Bene Sudarevičeva ulica 41

**RADIO**  
KONRATH D. D.  
**rádiókészülékei**  
olesók, jók, megbízhatók  
**MECHANIKAI-GÉP**  
Speciális fém- és vasszerge munkák, gépjavitás, új konstrukciók s mindenféle szivattyúk készítése és javítása  
**PUSKAS FERENC**  
modern mechanikai és gépműhelyben  
Tolstojeva (volt Ódor) ulica 7 szám

**Butor** izléses és jó minőségben, méltányos árban, **részletre is**  
**Épület**  
**Portál**  
**Mérth Lajos**  
asztalosnál  
VII., Jugovića ulica 13.

**BUTOROK**, hálók, ebédlők, uri szobák, szalón- és angol garnitúrák, teljes lakásberendezések  
dús szalónokban raktáron, lodaberendezések és hajlított széklet. Vass- és rézbutorok legújabb különlegeségei gyári árban  
**gyermekkoszik**  
olcsón beszerezhetők. Telefon 6-82  
**Éder Kálmán**  
butor-áruház  
Subotica, Vilsonova ul. 40

**Szépségápolás**  
a modern kozmetika legújabb vívmányainak alkalmazásával  
Paraffin gyógy- és kozmetikai in étben, Val-Čečkerek, Hudu Veljkova 14  
Gyóni felügyelő!  
Díjazott felvilágosítás és tanács

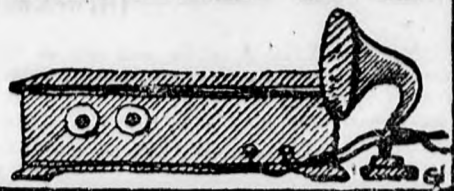
**A**  
**Weinhut-házban**  
Pašičeva ul. 8  
**több üzlethelyiség**  
kiadó  
és azonnal elfoglalható.  
Bővebbet  
**Reiner Nándor**  
L. Sokolska ul. 18

**Háló!**  
Hol vásároltad a gallérodát, hogy olyan fehér és lényes?  
**PIUKOVIĆ**  
gőzmosodában  
Subotica, Vilsonova ulica 16

**Nagy választék**  
**babokban**  
minden minőségben  
ültetésre és étkezésre kapható  
**PAPRIKA SPITZER-  
nél, Subotica**  
Zrinjski trg 4. sz.



# KÖNYV · FILM · RÁDIÓ



## Az üzletember regénye

Nem csak üzletből áll az élet; — ha napjainkban még divat volna az elbeszélések és történetek végére odafüggeszteni a tanulságot, egy fiatal német író, **Else Rabe**, bizonyára ezzel a mondattal fejezné be új regényét. Mi azonban nem szeretjük az oktató előadásokat, a tanulságos meséket, tehát nekünk nem szoktak ilyen brutális nyíltsággal feltálni a tanító célzatot. Else Rabe is tudja ezt: nem oktat és nem filozofál; egyszerű szavakkal mesél el egyszerű történetet és hamarjában nem is tudjuk: irásművészetének, a könyvön végigvonuló őszinte és meleg érzésnek, vagy a nagyon is közelünkbe férkőzött szereplőknek tulajdonítsuk azt a nem mindennapi érdeklődést, amellyel a történet fordulatait kísérjük a könyv négyszáz oldalán keresztül és jóval azontul is...

Az üzletember regénye Else Rabe *«Der Hafen»* című munkája. Egy kikötőváros lázas életébe vezet az olvasót: a szintén sok valóban nagy koncepciójú ember mozog, akik szédületes tervekben dolgoznak és szédítő terveket valósítanak meg, közben azonban elhibázzák, önkreteszik saját életüket, amelyhez sokkal kevésbé értenek, mint az üzletkötés szabályos lebonnyoltásához.

Nagy ünneppel kezdődik a regény: Joachim Becker lázasan készül a kikötőépítkezés megnyitó ünnepélyére. Az egész város csupa izgalom, mindenki sok reményt fűz a tervhez. Egyetlen ellenség a szomszédos malomtulajdonos, Pohl, ennek az ellenségeskedésnek is azonban személyes vonatkozásai vannak. Becker vezérigazgató sokáig udvarolt Pohl lányának, mikor azonban kedvezőbb házasság kínálkozott, amely lehetővé tette a kifünő megvalósítást, szakít Irmgard Pohlal és feleségül veszi egy dúsgazdag kereskedelmi tanácsos lányát, Adelheidet. Pedig ekkor a Becker-Irmgard barátságának már következményei is mutatkoznak, ezt azonban a leány büszkeségéből nem árulja el.

Műlnak a hetek és közben Irmgard világra hozza gyermekét. A körülmények lehetővé teszik, hogy minden feltűnést és szóbeszédet elkerüljenek. Irmgard anyja évek óta súlyosan beteg; egyik gyermekének csecsemőkorában történt halála óta bennin, egyedülivén ül a helyén. A gyermekesírásra felfigyel: «az én kis Mihályom sírását hallom» — mondja és ezzel megoldódik a nagy probléma: a kisfiút Pohlné gyermekének tekintik a jövőben.

Ezalatt a kikötőben lázasan folyik a munka. Reggeltől estig tartó folytonos tárgyalások kötik le Becker egész idejét és közben teljesen megelégedik arról, hogy fiatal felesége van. A házastársak elidegenednek egymástól, pedig az asszonyka abban az állapotban van, amely kiméletet és gyengédséget érdemel mindenkitől, elsősorban a férjétől. Leánya születik, de ez nem változtat a helyzeten. Beckernek minden percét vállalkozásai foglalják le és nem enged időt a magánügyek számára.

Egy évi külföldi tartózkodás után — melynek célja a felejtés volt — Irmgard Pohl hazaérkezik és mindjárt az első napon összeszólalkozik Beckerral. A vezérigazgató, aki évek óta nem tördött mással, mint ami terveivel összefügg, megdöbben ettől a véletlen találkozástól. Régi emlékek elevenednek fel lelkében, újra elvonul gondolkodásában a múlt — és úgy éri, hogy olyan emberrel hozta most újra össze a sors, akinek még egy nagy bocsánatkérésrel és nagy elégtétellel tartozik.

Mielőtt azonban ezt az elhatározását tettek követhették volna, a telepen szörnyű szerencsétlenség történnék. Becker felesége kis leányával együtt meglátogatja a kikötőt. Mindenütt körülmelegnek, közben a gyermek az emelődaru közelébe kerül, amely agyonnyomja. A fiatalasszony elveszti eszméletét, súlyos operációra kell magát alávetnie, miután a már csirázó élet — második gyermeke — elpusztult testében. Sokáig tart, amíg felépül és ekkor rémületen eszmél arra, amit történt: mindennek a kikötő az oka! Adelheid válni akar és férje meghajol a kívánság előtt. Becker magának marad; egyedül marad, teljesen egyedül. Felesége vigasztalja. — En vagyok mindennek az oka, — mondja — tudtam, hogy annakidején ugyiszólván véglegény voltál és mégis, meg akartalak szerezni magamnak. Te azonban őszinte voltál, hű maradtál mindkét szerelmedhez: a munkához és a másikhoz.

A regény első fejezete: ünnepség. Az utolsó: szintén ünnepség, a kikötő ünnepélyes felavatása. Gratulációs táviratok özöne, dicsőítő szónoklatok egész sora közben Becker vezérigazgató kielégületlenül, szomorúan, szívében valamilyen nagyon keserű érzéssel nézi

végig terveinek megvalósulását. Eszébe jutott, amit öt hosszú esztendő előtt mondott egyszer neki menyasszonya Irmgard Pohl: Bizom erődben és tudom, hogy keresztülviszed, amit tervezel. Valóban keresztülvitte. Minden megvalósult, amire vágyott, elkészült a nagy mű — de milyen különös, hogy nem tud örülni neki. Felidéződnek elmúlt esztendők elmúlt boldogságai, már-már elfelejtett szépségei. És Joachim Becker megindul Pohlék háza felé...

Csak nő tolla képes a tudatalatti életnek önmagunk előtt is titkolt apró rezgéseit annyi finomsággal leigézíteni, mint azt Else Rabe teszi. A huszadik század üzletemberének regénye, egyben tragédiája ez a könyv. Ki nem ismerné Becker vezérigazgató típusát, a férfit, aki szívvel-lélekkel munkájába temetkezik és

közben azt hiszi, hogy eleget tesz férji kötelességeinek, amikor gondoskodik az asszony kiadásainak fedezéséről? Napról-napra egyre több Becker szaladgál körülöttünk és ezzel egyenes arányban nő az elhibázott életek, a családi tragédiák száma...

Nem vagyunk az irányregények hívei. De rendületlenül hiszünk, mert hinnünk kell az író valamilyen magasabb hivatásában. Ha pedig van ilyen magasabb hivatás, ha az író visszhangot tud kelteni csak egyetlen olvasója lelkeiben, tehát ha csak egyetlen munkájának élő ember fog a regény elolvasása után hazasielni, hogy gyengéd szavakkal derítse fel feleségének az egyedüllétől bánatos arcát. Becker vezérigazgató története talán nem íródott meg hiába.

(k. l.)

## ÚJ KÖNYVEK

— Az Uhu májusi száma új és érdekes ötlettel lepi meg az olvasót: nyolc női szépség arc-részeit közli fényképekben, amelyeknek összeállításából 500 új női szépség fényképét ragaszthatja össze az olvasó Roppant érdekes cikk számol be a száz százalékos férfiről és nőről, egy nagy illusztrált cikk foglalkozik a virágok szerelmével és ezenkívül rengeteg érdekes kép, sikk, novella és rajz teszi változatossá a népszerű német magazin gazdag májusi számát.

A Korunk májusi száma, A Dienes László és Gadl Gábor szerkesztésében megjelenő Korunk májusi számának rengeteg anyagából a következő cikkeket emeljük ki: Német Andor: Kritikai jegyzetek a lélekelemzés

teraphiájához. Arad: A tor: Az erdélyi gondolat és az erdélyi lélek. Diamant Izsó: A racionalizálás és a dumping. André Maurois: A szerelem változásai. Fábry Zoltán: A háború győzelme. Vas István: Az új tárgylagosság stb. A szépirodalmi részből Nádass József és Ramón Gomez de la Serna novelláit s Nikolaj Ognyev regényét emeljük ki. A Kulturkrónika és Szemleorvátban a májusi szám több mint husz kisebb cikket tartalmaz. A gazdag számot folyóiratszemle és Disputa rovat zárja. A Korunk előfizetési ára Jugoszláviában egész évre 220, félévre 110, negyedévre 60 dinár. Mutatványszámot ingyen küld a Korunk Kiadóhivatala, Cluj-Kolozsvár, Str. Regala 16.

## PAUL MORAND A SZERELEMÉRŐL

Írta: ASZLÁNYI DEZSŐ

Egyik legdivatosabb francia regényíró: Paul Morand, egy nyilatkozatában elparentálja a szerelmet. azt mondja többek között: «Tul elfoglalt a mai ember, — minden perca igénybe van véve. — A nők dolgoznak. — Finomságot, bensőséget nélkülöz ma a szerelem... A költői szerelem az irodalomból is el fog tűnni... Ma csak a szerelem lényege iránt érdeklődnek az emberek...»

Igy, futtában elég ennyi a nyilatkozatból, melynek az a veleje, hogy nem érnek rá az emberek a szerelemre. És hogy ma csak a lényege iránt érdeklődnek.

Mi igaz ebből? Az hogy a szerelemnek nem lényege a nemiség, hanem csak egy szerepe. Ilyen szerepe minden szepművészet és minden nemes szenvedély is.

Annak, amit Morand lényegnek hisz, a szerelemhez csak annyi köze van, mint a telefonkapcsolásnak a beszélgetéshez. Amelyik a tartósabb öröm: az a lényeg.

A kapcsolat: funkció. A beszélgetés a lelkek gyönyöre. A szavak által való érintkezés: olyan kél, aminek emléke nem mosódik el soha. De aki nem tudja, hogy micsoda szent öröm, valakivel egylegkörben létezni, beszélgetni, egymást látni, hallani, érezni, — valakivel egy nézetet lenni, akihez vonzalom fűz, annak kár magyarázni, mert ezt magyarázat után megérteni nem lehet. A szerelem tisztára érzélem dolga.

\*

A világ végét, vagy a szerelem halálát jóslani, naiv dolog. A kettő annyiban összefügg, hogy a szerelem: a világtartó delejek a legintelligensebb — majdnem öntudatos kifejeződése. Ha ez a delej megszűnne hatni az emberi szerelemben, akkor megszűnne a világban is létezni és akkor csakugyan a világ vége közeledne.

A szerelem: egyik legtisztább fogalom Vonzalom és érzélem. Ennek a fogalomnak nincs szüksége a »költői« jelzőre. Minden hosszú lejárta vonzalom — a klábrándulásokkal és egyéb túrnivaló járulékokkal együtt: szerelem. És minden olyan vonzalom, mely érzelmek erejével serkent, leköt, lázít, cselekvésre buzdít és ez által hőforrása lesz alkotásoknak — a »költői« és »romantikus« jelzők nélkül is: szerelem. Mert a szerelemnek nem az a lényege, hogy a nemiségbe torkollik, hanem a delejek vonzalom az, mely az em-

bert a legnagyobb tényezővel: a világmágnessel közösségbe vonja.

Ezért, a nemi viszony sosem több, mint két emberlény magánügye. A szerelem azonban belekapcsolódás: kisebb-nagyobb világgözösségbe, valamely művészet, vagy nemes szenvedély által. Az előbbi egy gépiesen szabályozott élet, folytonos kielégülésekkel. Az utóbbi: örökös ábránd, sóvárgás, vágyódás, alkotás és haladás. Amaz egy szűkkörű önző, zárt élet; ez egy nyílt, szolgálatkész, közösségre hajló világi élet.

Természetes, hogy a szerelem: ábrándozik, sóvárog és folyton kielégületlen. De épp a kielégületlenség köti össze a szerelmet, keresett távlatokkal és közösi a világgal, amelynek rejtekeit kutatja a szerelemben végtelenül elfinomult érzékeivel.

A dolog refrénje az unalomig az marad, hogy a szerkesztés viszony: gépies, szabályozott funkció. A szerelem azonban: a lelkek — szabályozatlan — vágyélete.

A haladás mai fokán, mikor már a korlátlan távhatások fizikailag bizonyítva vannak, nem lehet a messzeható lelki érzetek létezését kétségbe vonni. És ma már nincs értelme, a szerelemnek, vagyis a lelkek vonzalmának, elferdítő, misztikus magyarázatokat adni.

\*

Akármielyen siető, gyors tempóba csap át a világ, a szerelem: vonzalom marad, amely nem siet és nem fog el flörtfutamokban. Mert a flört: érzékiség. A siető kapkodás is érzéki megnyilatkozás. Korkép.

A nemi viszony: kielégülést, a szerelem: tündéri távlatokat keres, amelyek ma már nem tartoznak a mese világába. A szív — ha szív — akkor Istennek rádiólampása és ha szeret, ha szenved, ha gyűlöl, ami néha csak átmenet és változat — akkor a szférák zenéjét is közel tudja hozni emberi fülekhez.

Nem halála jön most a szerelemnek, hanem a születése. A múltban csak szórványosan, kivételes emberek életében tűnt fel néha. A társadalom szélesebb rétegei csak ezután fogják megismerni a szerelem örömet és áldását.

Aki a kulturhaladásban hisz, annak ebben is hinnie kell.

Paul Morand jóslata: kishitűség. Vagy rossz értelmezése a szerelemnek: az emberi lélek legfenségebb érzetének, mely a nőn keresztül: Istennel és világgal összeköt.

## A LÁTHATATLAN EMBER

(Bruckner és Verbrecher)

Szóval Otto Kaus! A rejtély megszűnt és vele az érdekesség. Vajon ki kapta az 5000 márkát, amit a telelező jutalmazására tűztek ki?

Az ember — kíváncsi állat. Szerencsére. Ha nem volna kíváncsi, sohasem felelte volna fel Amerikát, sohasem ásta volna ki Trója romjait és sohasem tudta volna meg, hogy mitől rángatózik az a bizonyos békacomb.

Hanem azt azért mégsem tudom, kinek jobb az, hogy most már tudjuk, hogy Ferdinand Bruckner-Otto Kaus. Legfeljebb annak az egynek, aki zsebreavágta az 5000 márkát.

A »Bruckner-tünemény« körül egész legendakör szövődött. Első darabja a *Krankheit der Jugend* után kezdtek rebesgetni, hogy Bruckner nem is élő ember, hanem csak álnév. Ettől fogva minden benső színházi embernek megvolt a maga biztos tippje Brucknerre vonatkozólag. Ez a tipp minél fantasztikusabb és hihetlenebb volt, annál jobban ragaszkodtak hozzá. Voltak, akik azt állították, hogy nem is egy íróról van szó, hanem a Bruckner-név egy többtagú társzerzőség közös cégneve. Állítólag a titokzatos cég egyik tagja telelezéssel is fenyegetőzött, mert a többiek nem bsztoztak vele olyan irányban a darab jövedelmén, ahogy ő azt méltányosnak tartotta. Persze titok maradt, hogy ez a kismimzett cégtárs vagy zsaroló milyen irodalmi vagy más természetű munkát végzett a Bruckner-darabok közül.

Bruckner szívósan ragaszkodott a láthatatlansághoz. Ha a Kaus-kombináció igaznak bizonyul és nem fog róla kiderülni, hogy szintén csak biztos tipp volt, Artur Runtnak a dodonal körülrása nyomán, akkor erre csak elvi okai voltak. Az ő véleménye, amit a Josefstädter Theater igazgatójának tett nyilatkozatában fejtett ki, a »Bűnösök« előadása előtt az, hogy nem, az ismer személyesen egy művészt, aki személyesen ismeri, hanem, aki műveiből tanulta megjelenni.

Az, amit az emberek valamely embertársuk egyéniégének ismernek, nem egyelőre mint felületes benyomások, hangulatok és félreértések összege. Az ember igazi egyénisége csak a lélek legnagyobb émoelőiben jut kifejezésre, a ritka élményben, a vesélyben, a szerelemben; a művésznél az alkotásban.

Csupán az a néhány ember ismer bennünket valóban, aki számunkra élményt jelentett és az is az élmény elmúlásával, leszűkülésével vissza kerül a túlsó partra, a tömeg közé, melynek számára lelkünk függőve le van bocsátva.

És akkor azt hiszi, megváltoztunk. Pedig csak az történt, hogy a lélekre már nem hat élmény intenzivitásával, tehát ő se lát mást belőle, mint belemagyarázást, véletlent, következtetést, félreértést.

A művésznél nem elégzenek meg azzal, amit műveiben nyújt nekik, hanem az érdeklőket, ami a »mű mögött rejtőzik« és csak akkor nyugszanak meg, ha valamikép sikerül »rálátni«, hogy ez az alkotó ember is »alapjában véve épen olyan mint más«, tehát mint ő.

Pedig az igazság az, hogy nincs semmi a mű mögött. Az egyéniség épen a műben van, a művésznél csak úgy mint másnál, az egyéniség az egyén mögött rejtőzik.

Az egyén lassankint kísértésbe jön olyanná válni, amilyenek épen ama tévedések, szubjektív megfigyelések és külső benyomások alapján tartják és lemond róla, hogy olyannak lássék, amilyen valóban, vagy amilyen legalább is lenni szeretne.

Ezen az alapon — mondja Bruckner — minden élet anonim, mert az igazi élet nem a testi élet, hanem a mű vagy a tett.

\*

A múlt héten mutatták be ennek a Ferdinand Brucknernek a *Verbrecher* című drámáját Wienben.

A világirodalom legnagyobb remekéi bűnről és bűnösökről szólnak. A *Shakespeare*-tragédiák, csakugy mint *Dosztojevskij* regényei és *Goethe* Faustja, a bűnös lelki szobránt mintázta.

Annak a művészetnek, melynek célja az emberi szenvedélyek ábrázolása, természetesen kinálkozik a bűn, mely a lélek olyan mélységeit, az élet gyökereinek olyan rejtelmeit hozza felszínre, amit soha a jószág, az áldozatkészség, a szeretet nem tudna felfedni. A lélek honcolónak sehol annyi alkalmuk nem nyílik kutatásra és megfigyelésre, mint a bűn pszichológiájának tanulmányozásánál.

A legmodernebb irodalomban a bűn és bűnös ösrégi motívumaihoz egy újabb jött: a büntetés. Nem az a büntetés, ami önként folyik a tragikai összeütközésből, a hős jelleméből, hanem a külső büntetés, az amit úgy hívunk, hogy igazságszolgáltatás.

Regényben és színdarabban mindgyakrabban tűnik fel a törvényszéki tárgyalóterem, a fegyház, a rendőrség, a vizsgálóbíró, a modern igazságszolgáltatás egész struktúrája.

Ez a motívum szinte háttérbe szorítja az eddigi főmotívumokat, bűn és bűnös másodrendűvé válnak, az ügyész, az ügyvéd, a bíró és a börtönőr mellett.

Talán a jáboru, a lövészárok mozdulatlansága, egy ostromlott vár bezártsága, vagy a hadifogság száműzöttsége ébresztették fel az emberekben az érdeklődést, a megértést a fegyház, a rabok szenvedésel iránt.

Talán ezek a függetlenséghez szokott emberek, akik egyszerre csak egy katonai szubordináció fahaj lettek, akik csak engedéllyel és csak parancsra végezhettek a legtermészetesebb, legjelentéktlenebb mozdulatot, akik éveik élték elhagyottan, nélkülözések közt, bezárva, vagy legalább elzárva attól, ami életfeltételük volt addig, talán ezekben fejlődött ki a »mérték« iránti érzék. A »mérték«, ahogy *Wassermann* nevezi, vagyis az a képesség, mely pontosan megérzi, hogy mekkora terhet lehet egy emberre róni úgy, hogy az ne essék össze alatta.

Általában a jó ember bizonyos jóleső érzéssel gondol a modern fegyházra. Hála Istennek, megszűntek a dohos kazamaták, nincs »vallatás«, kiment divatból a víz és tűzpróba és a múlt emléke a spanyol keztyű meg a vasszék. A mai fegyház aféle javító intézet, tisztességgel kottal, tiszta ággyal, könyvvel, sőtával és munkával.

De azok, akik éveket töltöttek különböző »jó helyeken« fogolytáborokban, elszakadva mindentől, amiért addig éltek, azok megtanulták, hogy rendes étel és tiszta szoba mellett mit szenvedhetnek az idegek és hogy a leghumanusabb fegyházban is meg lehet örülni öt-nyolc-tíz év alatt.

Kiszabadult fegyencekkel nem igen kerülünk össze. De a kiszabadult hadifoglyok közülünk valók, testvéreink, apáink, fiaink. Az ő elbeszéléseik eleven húsukba vágta, az ő szenvedéseiket borzadva éreztük velük. Ő ránk keresztül fordult az érdeklődés a börtön és az igazságszolgáltatás felé. Ők tanítottak meg a »mérték«.

Az irodalom a korszellemet fejezi ki, mikor tárgyal mind gyakrabban választja a börtönt, az igazságszolgáltatást. A tavalyi év legnagyobb könyvsikere a *Maurizius* eset, a *Werfel* Érettségi találkozója és a most megjelent *Max Hölz* regény is innen veszi tárgyát.

A drámákban pedig mind gyakrabban foglal el egy felvonást a tárgyalóterem. A *Mary Dungan* bűnpörében mind a három felvonás ott játszik.

De még ezt is felülmulja a Bruckner-darab, mely négy bünt és négy tárgyalást visz egyidejűleg színpadra.

A szcenírozás Piszkator iskolája. Piszkator invenciója a keresztmetszetben látható ház a színpadon, melynek különböző emeletein és más más szobájában folyik az cselekmény.

A *Verbrecher* egy bérház keresztmetszetét mutatja, melynek három emeletén laknak a lakók. Közös vonásuk csak egy van, mindannyian bűnösök.

A második emeleti pincér, az első emeleti szakácsné kitarthatja, de barátja a földszinti kocsmárosnak is és ezért a szakácsné féltékenységből megöli a kocsmárosnét.

A második emeleti gépirókisasszony, születendő gyermekét a szakácsnének akarja átjátszani, aki ezzel a csalással akarja rávenni barátját a házasságra.

A második emeleti uriasasszony, lassankint kiüríti a gondjaira bízott ékszerládikót, hogy gyermekeit felnevelhesse.

Az első emeleti uriasasszony viszonya van a szobaurral, aki nála husz évvel fiatalabb.

A fia és a második emeleti fiu még kinosabb ügygel kapcsolatban kerültek összeütközésbe a büntetőtörvénykönyvvel.

A második felvonás — és ezzel teljesz a darab az összes divatos törvényszéki darabokon — keresztmetszetben mutatja a törvényszéket. Négy tárgyalóterem látható egyszerre. Lent az esküdtzék nagyterme, felette az emeleteken, a három kisebb tárgyalóterem, mindegyikben másik bünesetet tárgyalnak.

Egyikben a gépirókisasszony felel gyermekgyilkosság és öngyilkosság kísérletéért, mert a gyilkos szakácsné persze nem akarta többé vállalni a gyereket és a lány a nyomorból nem talált más kiutat.

Elítélik nyolc évre. (A bécsi rendező sokalta a büntetést és saját jóvoltából leszállította három évre).

A másodikban a szerelmes szobaur ügyét tárgyalják sikkasztott, hogy barátijével Amerikába szökessen.

A harmadikban, a két fiu ügye van soron.

Egyelőre, csak egyik fiatalemberről derült ki, hogy bele van keverve a csunya dologba és őt is csak mint tanút hallgatják ki. De ez az tanuvallomás hamis eskü bűnébe kényszeríti, ha nem akar ő maga is a vádlottak padjára kerülni, vagy a vallomás megtagadásával a gnyut magára irányítani.

A nagy esküdtzéki teremben a pincért vallatják, akit a kocsmárosné meggyilkolásával gyanúsítanak.

A jelenetek, Piszkator metódusa szerint úgy váltakoznak, hogy mindig egy helyiség van megvilágítva, az, amelyikben játszának, a többi sötét, de a szereplők ott maradnak és mikor az ő színük világosodik meg, folytatják a jelenetüket, de nem ott, ahol elhagyták, mert a játék azalatt is folyt, míg számunkra láthatatlan volt, a cselekmény haladt, az érzés olyan, mintha újra belépnének egy szobába, ahonnan negyed óra előtt kimentünk.

Igy nézünk be felváltva a négy tárgyalóterembe,

részleteket kapunk négy bűnözőről és hallunk négy ítéletet.

A bűnösöket eltélik, az ártatlanokat felmentik, Vagy fordítva...

De ki bűnös és ki ártatlan? A pincér, éhenkórász, csirkefogó selyemfiu, de a gyilkosságot nem ő követte el. A gyilkos szakácsné szemrebbenés nélkül tűri, hogy helyette halálra ítéljék, halgat. De aztán haza megy és halálra itéli önmagát: mérget iszik.

És a többiek? A sikkasztó anya romlott lánya, aki tudta, érezte, hogy a pénz nem jöhet becsületés uton, de azért elfogadta, elcicomázta és a végén eladja magát, feleségül megy az öreg nagybácsijhoz.

A fiu, aki barátját a hamis esküre fölbújtotta, aki kigyógyussal bujkál a paragrafusok közt és mikor baj van, minden közösséget megtagad cimborájával.

Az első emeleti család másik fia, aki itélkezék anyja és öccse felett, de maga szobalányokra tőri rá éjel az ajtót.

Ki a bűnös? A szobalány, aki eladja magát, hogy pénzt adhasson a díjbirkózónak, akit szeret? Ami tiltott műtetre szánja rá magát, mert a díjbirkózó »nem jár olyan lányal, akinek törvénytelen gyermeke van«. Az ifiur, aki felhasználja a lány szorult helyzetét, vagy a díjbirkózó, aki a síró lánynak azt mondja: »Elég ezüst kanál van oda fent!«

A második emeleti kis szobában ül a diák és várja vissza a gépirókisasszonyt, aki majdnem meghalt és most fegyházban ül az ő gyermeke miatt.

Egy nagy filozófiai munkát ír, a bűnről és a büntetésről.

— Mi az ítéletben erkölcsi értékmegállapítást látunk — mondja — Ez az értékmegállapítás az egész életre érvényben marad, holott ítélet és büntetés egész más légkörből valók: a törvény légköréből. Ez egy más világ, egész máshol fekszik, mint az élet. Önmagába zárt, évszázadok óta megdermedt világ.

És máshol: Mi az ügyész, ahhoz a vádlóhoz képest, aki bennünk van? Amig a mi magunk énje nem tud nemet mondani, addig hatástalan marad az állam legfenyegetőbb tiltása is és nem fogja tudni megakadályozni azt, amit ma még bűnnek nevezünk.

Ha igaz a Bruckner teóriája, akkor ezek a gondolatok, ez Bruckner. Itt látható a láthatatlan ember, aki bátrabban mer igazságokat kimondani, amig láthatatlan.

A láthatatlan ember, aki forradalmár, de a kinek az igazi személyisége — az a kőről Bruckner azt mondja, hogy nem az igazi és akit állítólag Kausnak hívnak — szelid nyárspolgár, aki nem érez hajlamot a prófétsághoz.

A láthatatlan ember látható lett. A titokzatosának vége, de Bruckner érdekes egyénisége, gondolatának merészsége, mondanivalójának nyszerúsége nem szűnt meg a láthatatlanságával. Talán csak darabjainak a kasszasikere lesz kisebb.

Lucia.

## Magány

Fejős Pál filmje hatalmas sikert aratott Párisban

Azok, akik a filmtől valamit várnak, már régen nem Hollywoodra függesztik a szemüket. Mintha Hollywoodban egyszerre kiszikkadt volna a filmművészet termőtalaja, egyre satnyább produciókat termel és küld át Európába. A legkitűnőbb sztárok és rendezők gyors menekülése a híres filmvárosból, Londonba és Berlinbe, ugy hat, mintha Hollywoodban páni félelem szállta volna meg mindazokat, akiknek a filmhez valami közük van. Miután Hollywood így szinte elintéztetett, annál érvendesebb, hogy ebben a kiszikkadt talaiiban mégis nyílt egy csodavirág, egy új film, amelyben az élet kering s amelynek »Editude«, — Magány a címe.

A francia, angol és német sajtó elragadtatás hangján ír a film magyar rendezőjéről, Fejős Párról. A film meséje emyvi: Egy gyári munkás és egy telefonkisasszony egy newyorki felhőkarcóló valamelyik emeletén laknak, egymás mellett. Hónapokig laknak így, hogy csak egy fal választja el őket egymástól anélkül, hogy tudnának egymásról, anélkül, hogy valaha is látják egymást. Reggel munkába mennek mind a ketten és este kifáradva jönnek haza. Egy vasárnap egy népmulatságon egymás mellé kerülnek, körülötük ringenspiel, látványbődék, tánc. Ezer és ezer ember van itt, hömpölyög, hullámozik a tömeg, ök ketten táncolnak és egyre jobban érzik, hogy kellene egymásnak. Az emberforogtagban épen olyan véletlenül, mint amilyen véletlenül találkoztak, elvesztik egymást szem elől. A felbértett szerelem már hatalmas lánggal lobog bennük, de név, lakcim nélkül hogyan lehessen Newyorkban, ében a Babelben valakire ráakadni. Egészen reménytelen, lehetetlen dolog. Hónapokig keresik egymást mindhába, míg végre egy reggel mindketten egyazon pillanatban lépnek ki szobájukból.

Fejős Pál ebből az egyszerű, pár szóba sűrített történehből kihozta a metropolisok, a robot dalát. ezen a naiv kis mesén keresztül megérezeti a felhőkarcólók és a gyárak börtönéletét, az emberek szomorú magányosságát a felhőkig ágaskodó bérházakban és a szerelem tiszta költészetét. Fejős Pál filmje már Párisban fut és néhány hét múlva elérkezik hozzánk is. Nagy érdeklődéssel várjuk a »Magány«-t, amelyet a nyugat-európai sajtó remekműnek ismert el.

## Amikor taps helyett fütty hangzik fel a nézőtéren

Az utolsó színházi botrányokkal kapcsolatban, a melyek *Hasenclever* merész komédiája és más német darabok körül támadtak, most felelevenítettük a *leghíresebb színházi botrányok történetét.*

Az első történelmileg feljegyzett színházi botrány kétszázötven évvel ezelőtti történet. *De Fontenelle* tragédiájánál, az *Aspar*-nál hangzott el először fütty a színházban. Az első forradalmi színházi skandalum, amely tényleg korszakalkotó jelentőségű, 1784-ben a *Comédie Française*-ben játszódott le és *XVI. Lajos* ingó trónusának lépcsőjéig is elért. Az uralkodó elítélte *Beaumarchais* *Figaro házassága* című darabjának előadását. Az arisztokrácia és a király kigúnyolásától féltek, de néhány befolyásos ur mégis kiszakozta az előadási engedélyt. *Hangos lármá, nyílt színi verekedés kísérte Figarót a színpadon, ez volt a forradalom első nyilvános jele.* A klasszicizmus fordulópontján, amikor *Victor Hugo* *Hernani*-jával először áldozott a romantikának, száz évvel ezelőtti történet a két irány modái mié. *Victor Hugo* győztes maradt és az *allonge*-parókkát hordták ki a csatáért alakult színház nézőteréről.

1889 októberében, tehát negyven évvel ezelőtt, egy fiatal költőt új darabjának, a *Napkelte előtt*-nek elő-

adásán, vad ordítással köszöntötték. Fent a színpadon *szülészeti műszereket* tartott kezében az orvos s ez adott a skandalumra okot. Ez a fiatal költő, akit kifütyültek, *Gerhard Hauptmann.* De ilyen színházi botrányok a most elhunyt *Sudermann* és *Max Halbe* darabjai körül is támadtak. Sokkal kedvesebb az olyan botrány, amely vidáman indul és fejeződik be. *Karl Stiernerheim* darabjában, a *Don Juan*-ban ez a kérdés hangzott el a színpadon:

— *Ki írta ezt a marhaságot?*

A premier közönsége ebben a percben sokatmondóan üvöltött és a darabot nem lehetett végigjátszani. *Wedekind* már el sem tudta képzelni premierjött botrány nélkül. A fiatal német generáció írói: *Brecht, Arnold Bronnen, Zuckmayer,* mind egy-egy színházi botrányra köszönhetik hírnevét. Egyesegyedül *Shaw*-nak sikerült a színházi skandalumot Isteni Iróniával megakadályozni. *Hősök* című darabjánál valaki füttyülni kezdett, mire *Shaw* a rivalda elé lépett és a következőket mondta:

— *Kedves és tisztelt uram, akit most füttyöl! Nekem is ez a véleményem. De mit tehetünk mi ketten, ennyi fanatikkal szemben?*

## FILM-HIREK

**Új filmsztárok Hollywoodban.** Az utóbbi időben bemutatott filmekben sok új név szerepel, akiknek ezokatlanul gyors karrierje részben a beszélő filmmel van kapcsolatban. A legismertebbek közé tartozik *Mary Duncan,* aki különben *Murnau* *»Négy ördög«* című filmjében aratott nagy sikert és most is egy monumentális *Murnau*-filmben játszik főszerepet *Charles*

csak évekig tartó kínos fogság után tud megmenekülni. E film bemutatója újra bebizonyította *Victor M. Laglen* páratlan tehetségét, aki jelenleg Hollywood egyik legjobban megfizetett színésze. Legújabb szerepében egy newyorki hordárt játszik.

**Lois Moran legnagyobb sikere.** *Lois Moran* neve nálunk is jól ismert anélkül, hogy őt a legnagyobb sztárok közé soroztuk volna. Végre azonban sikerült olyan szerepet kapnia, amelyben tudását teljes egészében érvényre juttatta és *Georg O'Brien* mellett óriási



LOLA SALVI

Farell mellett. Hasonló sikert értek el még *Nancy Drexel* és *Lola Salvi* is, akik sikeres start után a *Fox* ümnél kaptak hosszabb időre szerződést.

**Samuka háremja.** *Sammy Cohen* jelenleg a legdivatosabb kómius Amerikában. Egy új típus, aki sem *Charlton*, sem *Buster Keaton* nem kópírozza, hanem újszerű játékkal és külsővel hódítja meg a közönséget. Első filmjében egy elkésett völgyény ezer bajával nevelteti meg a közönséget, azután pedig mint amerikai katona kerül el Párisba, hogy ott a háboruban szerzett kleptomániából gyógygyuljon. Ehelyett azonban a rendőrséggel gyűlik meg a baja, ahonnan a francia idegenlégőbe viszik. *Samuka* megunja a nagy fégyelmet és egy háremba szökik, ahol rátalál régi párisi barátjára. A film ötletes rendezése számtalan helyzetkomikummal még emeli *Samu* érdekes játékát, akinek filmjei nálunk is rövidesen meg fognak jelenni. *Sammy Cohen* mindkét filmjét *Henry Lehmann,* a *Fox* ismert rendezője készítette.

**Rex Bell önálló lett.** *Tom Mix* régi tanítványa és barátja eddig csak epizódszerepekben játszott nagy sikerrel. Most a *Fox* leszerződötte négy film főszerepére, amelyek közül az elsőt maga *Tom Mix* rendezte. *Rex Bell* szimpátiikus fiatalasága és bravurozus ügyessége egyszerre megnyerte a publikum tetszését, úgy-hogy ma már *Tom Mix* és *Buck Jones* mellett a legkeresettebb cowboysztár *Rex Bell.*

**»Jack kapitány.«** *Victor Mc. Laglen* filmjeit azek-nak változatos tartalma nemcsak érdekessé, hanem izgalmassá is teszi. Első nagy szerepében a fronton írt-szott, azután a *»Zsarnok leánya«* című filmben eljut a skótok közé mint barát. Most mint *»Jack kapitány«* nyílt tengeren a csempészek kezébe kerül, ahonnan

ünneplésben részesült. A film grandiózus témája a háborus kémek nyugtalan életet és ezer veszéllyel járó feladatát festi izgalmas képekben. *James Tinsling* rendezésében *»Truo Heaven«* címen jelent meg Amerikában a film, amelyet már hetek óta változatlan sikerrel mutat be a newyorki *Fox*-színház.

**Elő holttest.** *Tolsztoj* híres regényét az oroszok megfilmesítették. A főszerepet a világhírű rendező *Pudovkin* játssza, aki ezzel az alakítással a legteljesebb színészek sorába került. A filmet *Zagreb*-ben és *Beograd*-ban is, mint mindenütt nagy érdeklődéssel fogadták és telt házak mellett mutatták be.

## A LEGNAGYOBB KÖNYVSIKER



**Erich Maria Remarque,** aki *»Nyugaton nincs semmi újság«* című könyvével egyik napról a másikra híressé vált. Könyvében az ismeretlen katona történetét adja elő a világháboru alatt.

## A HÉT RÁDIÓMŰSORA

## Vasárnap, május 12.

**BEOGRAD** 11.20, 11.45: Vízállásjelentés. 11.35: Napi program. 13.15: Ujságjelentés. 12: Pontos idő. 12.10: Szmétana emlékhangverseny. 17: »Narodno selo«, zenés énekes életkép. 20: Dr. Pero Slijepčević előadása az alapítványainkról. 20.30: Hárfakoncert. 21.45: Ujsághírek. 21.55: Rádió jazzband.

**ZAGREB** 11.30: Délelőtti hangverseny. 20: Operai előadás közvetítése a nemzeti színházból.

**WIEN** 10.20: Orgonahangverseny. 11: A »Wiener Symphonieorchester« hangversenye. 15.45: Délutáni hangverseny. Ernst Arnold közreműködésével. 19.35: Alice közvetítése Warszavából.

**BERLIN** 11.15: Délelőtti hangverseny. 12: Tézene. 16: Bach-dalok. 16.30: Szórakoztató zene. 17: Ótórta tea-zene. 20: Flotow: Márta bezárva című operájának közvetítése.

**BRESLAU** 9: Reggeli hangverseny. 12: Szórakoztató zene. 15.50: Karének. 18.45: Citerahangverseny. 19.45: Fuvolahangverseny. 20: Szórakoztató zene. 22.30: Táncczene.

**BRNO (Brünn)** 7: Reggeli hangverseny közvetítése Karlsbadból. 16.30: Délutáni hangverseny. 19.05: Táncczene. 21: Szmétana-hangverseny. 22.20: Táncczene közvetítése.

**KATOWICE** 12.10: A házizenekar hangversenye. 15.15: Szórakoztató zene. 20.30: Esti hangverseny. 23: Táncczene.

**KÖNIGSBERG** 10.15: Tézene 13: Déli hangverseny. 15.45: Gramofónhangverseny. 16.30: Műsoros délutáni rádióelőzetők kérésre összeállítva. 20: Operast. 22.30: Táncczene közvetítése.

**LEIPZIG** 12: Déli hangverseny. 15: Citerahangverseny. 17.40: Ünnepi hangverseny. 19.30: Esti hangverseny. 23: Táncczene.

**MILANO** 11.40: Egyházi zene. 12.05: Déli hangverseny. 16.45: Szórakoztató zene. 18: Jazzband. 21: Egy opera közvetítése a Scala-színházból.

**PRAHA (Prága)** 11: Rádió-matiné. 12: Cseh lövészgylet zenekarának hangversenye. 16.30: Délutáni hangverseny. 20.30: Népdalok. 21: Zenekari hangverseny. 22.20: Táncczene.

**STUTTART** 12: Déli hangverseny. 19.30: Verdi: »Requiem« előadása. 21.30: Tarkaest.

**BUDAPEST** 9: Ujsághírek, kozmetika. 10: Egyházi zene és szenteszéd. 11.15: Unitárius istentisztelet. 12.15: Pontos időjelzés és időjárásjelentés. 13: Szimfonikus zenekari hangverseny. Közreműködik: Vinkovich László operatársak. 14.30: »Anyák napja«. 16: Rádió Szabad Egyetem. 17.25: Kabarédélután. Konferál: Szentiványi Kálmán. E műsor szünetében kb. 18.10: Részleges sporteredmények. 19: Gramofónhangverseny. 19.30: A m. kir. Operaház »Francesca da Rimini« előadása. Az első felvonás után kb. 20.20: Részletes sport és löversenyeredmények. Utána kb. 22.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Majd *Pertis Jenő* és cigányzenekarának hangversenye.

## Hétfő, május 13.

**BEOGRAD** 11.20, 11.45: Vízállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.30: Börzehírek. 12.45: Rádiókvartett. 13.15: Ujsághírek. 19.30: Szerb cigányzene. 20.30: Dr. Borivoj D. Milojević előadása. 20.55: Kamara zene. 22.25: Ujsághírek. 22.55: Francia nyelvű előadás és dalok.

**ZAGREB** 13.15: Gramofónzene. 17.30: Szórakoztató zene. 20.30: Hangversenyközvetítés Warszavából Középeurópai műsorcsere.

**WIEN** 11: Délelőtti hangverseny. 16: Délutáni hangverseny Sepp. Leitner közreműködésével. 20: Franz Steiner kamaratársaság Carl Löwetől balladákat énekel. 20.30: Hangversenyközvetítés Warszavából. Középeurópai műsorcsere. Utána: Esti hangverseny.

**BERLIN** 17: Szórakoztató zene. 20.30: Nemzetközi hangverseny köv. Warszavából. Utána táncczene.

**BRESLAU** 16.30: Kamarazene. 20.10: Novellák Utána: Stefan Frenkel hegedűhangversenye.

**BRNO (Brünn)** 12.30: Déli hangverseny. 16.45: Nemzetközi hangverseny közvetítése Warszavából.

**KATOWICE** 12.10: Gramofónzene. 16.20: Gramofónzene. 18.25: Hangversenyközvetítés Warszavából. 20.30: Nemzetközi hangversenyközvetítés Warszavából.

**KÖNIGSBERG** 11.30: Gramofónzene. 16.30: Délutáni hangverseny. 20.35: Kamarazene. 21.10: Volkmar Skalák hegedűhangversenye. 23.30: Táncczene közvetítése Berlinből.

**LEIPZIG** 12: Gramofónhangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 23: Táncczene.

**MILANO** 11: Gramofónzene. 12.20: Déli hangverseny. 13.35: Jazzband. 16.30: Gyermekkarének 17: Kávéházi zene. 20.30: Egy operett közvetítése. 23: Jazzband.

**PRAHA (Prága)** 11.15: Gramofónzene. 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 22.25: Gramofónzene.

**STUTTART** 10.30: Gramofónhangverseny. 12.55: Gramofónzene. 16.15: Délutáni hangverseny. 20.15: Albert Lortzing »Regina« című operájának előadása. Utána: Zenekari hangverseny. A hangverseny után hírek.

**BUDAPEST** 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11: »A Magyar Könyv Hétköznek megnyitó ünnepélye, a Magyar Tudományos Akadémia nagyterméből. 12.25: Hírek. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: »Asszonyok tanácsadója«. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás-, vízállásjelentés, hírek. 17.10: Tót-magyar nyelvoktatás. 17.40: debreceni Kiss Béla és cigányzenekarának hangversenye. 18.45: Német nyelvoktatás. 19.30: Mit üzen a rádió? 20.30: A középeurópai nemzetközi műsorcsere sorozatban a Warszawa-i Studió hangversenyének közvetítése. Utána kb. 22.10: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. Majd: Bachmann-jazzband.

Kedd, május 14.

**BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.10: Gramofón. 12.30: Börzehírek. 12.45: Gramofón. 13.15: Újsághírek. 20: Irodalmi felolvasás. 20.25: Rádiókvartett. 21.55: Előadás a Délvidéki csatornázásáról. 22.05: Tamburazene. ZAGREB 13.15: Gramofónzene. 17: Jugoszláv délután. 20: A zagrebi rádióállomás fennállásának hároméves évfordulója. Ünnepi hangverseny.**  
**WIEN 11: Délelőtti hangverseny. 16: Délutáni hangverseny. Greta Hackenberg közreműködésével. 17.40: Zenés gyermekóra. 20: Hangversenyközvetítés a vakok intézetéből. 21.40: A »Wiener Madrigalvereinig« hangversenye.**  
**BERLIN 17: Szórakoztató hangverseny. 18.40: A klasszikus művészet mesterei: Bartolome, Étéban, Murillo. 20.10: Esti szórakoztató műsor. 21.30: A sohasem alvó város, közvetítés a berlini életből.**  
**BRESLAU 16.30: Délutáni hangverseny. 20.15: Raoul Auernheimer »Die grosse Leidenschaft« című vígjátékának közvetítése.**  
**BRNO (Brünn) 12.30: Déli hangverseny. 19.05: Zenekari hangverseny. 20.30: Ada Sári hangversenyeinek közvetítése Prahából. 22.20: Étermi zene közz.**  
**KATOWICE 12.10: Gramofónzene. 16: Gramofónzene. 17.35: Délutáni hangverseny. 19.20: Egy opera közvetítése.**  
**KÖNIGSBERG 11.30: Gramofónhangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 20.05: Wagner Richard zenekari hangverseny. 22.30: Szórakoztató zene és tánczene.**  
**LEIPZIG 12: Gramofónzene. 16.30: Népszerű délutáni hangverseny. 22.30: Tánczene.**  
**MILANO 11.15: Gramofónzene. 12.30: Déli hangverseny. 13.35: Jazzband. 16.30: Gyermekkarének. 17: Rádiókvintett. 19: Jazzband. 20.30: Régi olasz zene, zenekari hangverseny.**  
**PRAHA (Prága) 11.15: Gramofónzene. 12.30: Déli hangverseny. 19.05: Zenekari verseny. 20.30: Ada Sári dalestje. 22.20: Kávéházi zene közvetítése.**  
**STUTTGART 10.30: Gramofónzene. 12.55: Gramofónzene. 16.15: Délutáni hangverseny. 20: Giovanni Maruritta (a milánói Scala tagja) dalestje. Utána: Esti hangverseny.**  
**BUDAPEST 9.15: A rádió házitriójának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11: A m. kir. budapesti rendőrszenekar fúvósvezetésének hangversenye a Vigadó-térről. 12: Déli harangszó, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 15.30: A »Tündérvásár« meseórája. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás-, vizállásjelentés és hírek. 17.40: Schrammelzene. 18.50: Mórlic Zsigmond felolvasása: »Könyv és irodalom«. 19.30: Előadás a Studióból: I. Herczeg Ferenc: »Violante és a bíró«. 2. Herczeg Ferenc: »Karlóca, vagy egy szerencsés flótás«. 3. Herczeg Ferenc: »Két ember a bányában. Utána kb. 21: Pontos időjelzés, hírek. Majd: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. E hangverseny szünetében kb. 22.10: Időjárásjelentés.**

Szerda, május 15.

**BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.10: Gramofón. 12.30: Börzehírek. 12.45: Újsághírek. 17: Citerakoncert. 17.50: Meseóra. 18.25: Rádiókvartett. 20: Felolvasás: Mate Nenadović emlékirataiból. 20.50: Operett zene. 21.15: Újsághírek. 22.05: Vigjáték előadás: Prva bura. ZAGREB 13.15: Gramofónzene. 17.30: Délutáni hangverseny. 20: A Dvorák: »Requiem« közvetítése Prahából.**  
**WIEN 11: Délelőtti hangverseny. 16.00: Délutáni hangverseny. 20.05: Tarka est. 21: A vándorló mikrofon. Utána: könnyűzene.**  
**BERLIN 16: Német költő testvérpárok: A Hárt és Busse testvérek. 20.30: Zenekari hangverseny. 21.30: »A tavasz Berlin fölött«. Felolvasás. Utána: Időjelzés, hírek, sport- és tánczene.**  
**BRESLAU 17: Jazzband. 20: Händel »Acis und Galathea« című pásztorjátékának közvetítése. Utána: Vidám kvartett.**  
**BRNO (Brünn) 12.30: Déli hangverseny. 19.05: L. Novak »A detektív« című vígjátékának közvetítése. 19.50: Anton Dvorák »Requiem«-jének közvetítése Prahából.**  
**KATOWICE 16: Gramofónzene. 17.55: Délutáni hangverseny. 20.15: Mozart-hangverseny.**  
**KÖNIGSBERG 16: Ritmikus játékokra kicsinyek részére. 16.30: Szórakoztató zene. 20.05: Kamarazene. 21.30: Szerenádok. 22.30: Szórakoztató és tánczene.**  
**LEIPZIG 12: Gramofónzene. 16.30: Délutáni hangverseny. 19.30: Jarimir Weinberger: »Schwanda der Dudelsackpfeifer« népoperájának előadása. 22.30: Tánczene.**  
**MILANO 11.15: Gramofónzene. 12.20: Déli hangverseny. 13.35: Jazzband. 16.30: Gyermekkarének. 17: Rádiókvintett. 20.30: Könnyű zene. 22: Rádiókvintett. 22.30: Szórakoztató zene.**  
**PRAHA (Prága) 11.15: Gramofónzene. 12.30: Déli hangverseny. 19.05: Egy hangjáték közvetítése Brnóból. 19.50: A Dvorák: »Requiem«-jének közvetítése.**  
**STUTTGART 10.30: Gramofónzene. 12: Déli hangverseny. 16.15: Szórakoztató zene. 20: Mozart-hangverseny. 21.15: Karl Köstlin: »Ein Viertel Tiroler Adler«, hangjáték.**  
**BUDAPEST 9.15: Gramofónhangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Gödöllői Vidák Sándor és cigányzenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Élelmiszerárak. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés és hírek. 17.40: Szórakoztató zene. (Zenekari hangverseny). 18.45: Rádióamatőrposta. 19.20: Olasz nyelvoktatás. 20: Hangverseny. 21.15: Előadás a Studióból. »A szürke ruha«. Utána kb. 23.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek és löversenyeredmények. Majd: Parkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye**

Csütörtök, május 16.

**BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.10: Gramofón. 12.30: Börzehírek. 12.45: Gramofón. 13.15: Újsághírek. 20: Novellák. 20.35: Rádiókvartett. 21.35: Újsághírek. 21.35: Jelena Dimitrijević felolvasása: Utazás a világ körül. 22.05: Rádió jazzband.**  
**ZAGREB 13.15: Gramofónzene. 19.30: A cseh film-harmónikus társaság hangversenyének közvetítése Prahából. 21.40: Szórakoztató zene.**  
**WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. Fritzi Merley közreműködésével. 17.20: Zeneóra az ifjúság részére. 20.05: A bécsi nő. Hangulatkép. Utána: Esti hangverseny.**  
**BERLIN 15.30: Megemlékezés a »régí Berlinről«. 16.30: Kamarazene. 18: Énekművészet egészségügyi felolvasása. 20: Händel »Salome« című oratóriumának közvetítése. Utána tánczene.**

**Tudja már** hogy, mindenki, aki a **RADIOWELT**-re előfizet, vagy előfizetését megújítja,

**ingyen kap** egy SD 4 audionlámpt, vagy egy XD 4 végerősítőlámpt. Az előfizetés díja egész évre 250 dinár és 10 dinár a lámpa portója.

**Ismeri már** Európa legjobb havi folyóiratát? Ha nem, kérjen még ma próbapéldányt a **Funkmagazin**-ból!

**WIENER RADIOVERLAG, Wien I., Pestalozziggasse 6**

**BRESLAU 16.30: Kedvenc nyitányok, zenekari hangverseny. 20: Eugen d'Albert »Hegyek alján« című operájának közz. Utána: Szórakoztató zene és tánczene.**  
**BRNO (Brünn) 12.30: Déli hangverseny. 17: Gramofónzene. 20.30: Újdonságok hangversenye. 21.30: Matróz- és vándordalok. 22: Az ország dalokban és zenében.**  
**KATOWICE 12.40: Ifjúsági hangverseny. 17.55: Délutáni hangverseny. 20.30: Népszerű hangverseny közvetítése Warszawából. 23: Tánczene.**

**R 406**

A **25-ös** erősítésű ellen-állás erősítő és magas-frequenciájú csöve a



**TUNGSRAM  
BÁRIUM-  
RECORD-  
SOROZATNAK**

**KÖNIGSBERG 11.30: Gramofónzene. 16: Szórakoztató hangverseny. 19.20: A köungsbergi dalegyüt hangversenye. 20: Händel »Salome« című oratóriumának közvetítése Berlinből.**  
**LEIPZIG 12: Gramofónzene. 16: Délutáni hangverseny. 20: Népszerű zenekari hangverseny. 21: Kamarazene Beethoven műveiből.**  
**MILANO 11.15: Gramofónzene. 12.30: Gyermekkarének. 17: Jazzband. 20.30: P. Mascagni »Lodoletta« című operájának közvetítése. 23: Jazzband.**  
**PRAHA (Prága) 11: Gramofónzene. 12.30: Déli**

**A  
»RADIOWELT«**

legújabb száma ismét sok és érdekes cikket tartalmaz, többek között a következőket: Pünkösdi a rádióban, Pacsirtadal a rádióban, Graf Zeppelin mint rádióélmény, azonkívül egész sor ismeretterjesztő értekezést, amelyek közül a következők számíthatnak különös érdeklődésre: Távolbalátás és távmozsi, A számi szikratűzbeszélő vonal, a Lehar-film és a szikratűz. A hároméves zagrebi rádió, Fegyelem a studióban és az egyes rádióleadóállomások ismertető táblázatának folytatását. A rendkívül gazdag technikai részből kiemelendők: A kétlámptás reflex-vevőkészülék, a nemzetközi beszállítómű-gyártás, stb, stb. Állandó rovatok: Szaklapismertetés, Úzenetek, Amit mindenkinek tudnia kell, Az amatőr praxisából, O. S. T., Laboratóriumi élet, Új patenetek és találmányok. A terjedelmes füzet azonkívül nyelvkurzusokat, szövegismertetéseket, énekszövegeket és a legteljesebb rádióprogramot is közli.

5028

hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 19.45: Felolvasás. 20.30: Slavkó Popov bolgár hegedűművész hangversenyének közvetítése. 21.40: Ünnepi hangverseny a prágai mezőgazdasági kiállítás alkalmából.

**STUTTGART 13: Gramofónzene. 16.35: Délutáni hangverseny. 20.15: P. Walter Bischoff: »Amerikanische Tragödie«. Utána: Zenekari hangverseny.**

**BUDAPEST 9.15: A m. kir. 1. honvédelmi vezérzenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.25: Hangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Rádió Szabad Egyetem. 17.40: 36-ik Rác Laci és cigányzenekarának hangversenye. 18.50: Gyorsírás tanfolyam. 19.25: Angol nyelvoktatás. 20: Az oszleki »Kuhacs« Horvát Dal- és Zeneegyesület hangversenye a Zene-művészeti Főiskola nagyszínházban. Veszprém: Lav. Mír-**

ski zeneigazgató. 21.40: Kálmán Mária hegedűművésznő hangversenye. Utána kb. 22.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. Majd: Gramofónhangverseny.

Péntek, május 17.

**BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 11.35: Napi program. 12: Pontos idő. 12.10: Gramofón. 12.30: Börzehírek. 12.45: Gramofón. 13.15: Újsághírek. 20: Dr. Dragisa Vasić felolvasása salát műveiből. 20.25: Szerb cigányzene. 21.30: Vasa Lazarević előadása a rendőrségről. 21.55: Újsághírek. 22.05: Rádiókvartett.**  
**ZAGREB 13.15: Gramofónzene. 20.46: A Koscevic Badalic dalestje**  
**WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 17.15: Zeneakadémia. 20.15: Joh. Strauss: »Fürstun Ninetta« operettjének előadása.**  
**BERLIN 16.30: Szórakoztató zene. 19.30: »A milánói Scala vendéglátéka«, felolvasás. 20: Zenekari hangverseny. 21: Képtávírozás, utána a hangverseny folytatása.**  
**BRESLAU 16.30: Szórakoztató zene. 20: A Bruckner á-dúr szimfóniájának közvetítése.**  
**BRNO (Brünn) 12.30: Déli hangverseny. 19: A »Benese« fúvószenekar hangversenye, felolvasások és zongorahangverseny közvetítése Prahából. 22.30: Kávéházi zene közvetítése Prahából.**  
**KATOWICE 16: Gramofónzene. 17.55: Szórakoztató hangverseny. 20.15: Szimfónikus hangverseny.**  
**KÖNIGSBERG 11.30: Gramofónhangverseny. 16.30: Szórakoztató zene. 20: Népszerű zenekari hangverseny. 21.15: Csellókvartett. 22.30: Szórakoztató- és tánczene.**  
**LEIPZIG 12: Gramofónzene. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Esti hangverseny. 22.30: Tánczene.**  
**MILANO 11.15: Gramofónzene. 12.20: Rádiókvintett. 13.35: Jazzband. 20.30: Szimfónikus hangverseny. 23: Jazzband.**  
**PRAHA (Prága) 11.15: Gramofónzene. 12.30: Déli hangverseny, kamarazene. 19.20: A »Benese« fúvószenekar hangversenye. 20.40: Vidám dalok. 21.35: Zongorahangverseny. 22.20: Kávéházi zene közvetítése.**

**STUTTGART 11: Gramofónzene. 16.15: Délutáni hangverseny. 18: Rádiótorborzó hangverseny. 20: A »Dayton Westminster Chöre« hangversenye.**

**BUDAPEST 9.15: A rádió házitriójának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Gödöllői Vidák Sándor és cigányzenekarának hangversenye.**

**12.05: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Harsányi Gizi mesél a gyermekeknek. 16.40: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 17.10: Magyar balett-délután. (Zenekari hangverseny). 18: Dr. Hans Götting németnyelvű előadása. 18.50: Francia nyelvoktatás. 19.30: A m. kir. Operaház »Végzet hatalma« előadása. Utána kb. 22.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek és löversenyeredmények. Majd: Rigó Jancsi és cigányzenekarának hangversenye.**

**BUDAPEST 9.15: A rádió házitriójának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11: A m. kir. budapesti rendőrszenekar fúvósvezetésének hangversenye a Vigadó-térről. 12: Déli harangszó, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés és hírek. 17.40: Schrammelzene. 18.50: Mórlic Zsigmond felolvasása: »Könyv és irodalom«. 19.30: Előadás a Studióból: I. Herczeg Ferenc: »Violante és a bíró«. 2. Herczeg Ferenc: »Karlóca, vagy egy szerencsés flótás«. 3. Herczeg Ferenc: »Két ember a bányában. Utána kb. 21: Pontos időjelzés, hírek. Majd: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. E hangverseny szünetében kb. 22.10: Időjárásjelentés.**

**STUTTGART 11: Gramofónzene. 16.15: Délutáni hangverseny. 18: Rádiótorborzó hangverseny. 20: A »Dayton Westminster Chöre« hangversenye.**

**BUDAPEST 9.15: A rádió házitriójának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11: A m. kir. budapesti rendőrszenekar fúvósvezetésének hangversenye a Vigadó-térről. 12: Déli harangszó, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés és hírek. 17.40: Schrammelzene. 18.50: Mórlic Zsigmond felolvasása: »Könyv és irodalom«. 19.30: Előadás a Studióból: I. Herczeg Ferenc: »Violante és a bíró«. 2. Herczeg Ferenc: »Karlóca, vagy egy szerencsés flótás«. 3. Herczeg Ferenc: »Két ember a bányában. Utána kb. 21: Pontos időjelzés, hírek. Majd: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. E hangverseny szünetében kb. 22.10: Időjárásjelentés.**

**BUDAPEST 9.15: A rádió házitriójának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11: A m. kir. budapesti rendőrszenekar fúvósvezetésének hangversenye a Vigadó-térről. 12: Déli harangszó, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés és hírek. 17.40: Schrammelzene. 18.50: Mórlic Zsigmond felolvasása: »Könyv és irodalom«. 19.30: Előadás a Studióból: I. Herczeg Ferenc: »Violante és a bíró«. 2. Herczeg Ferenc: »Karlóca, vagy egy szerencsés flótás«. 3. Herczeg Ferenc: »Két ember a bányában. Utána kb. 21: Pontos időjelzés, hírek. Majd: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. E hangverseny szünetében kb. 22.10: Időjárásjelentés.**

**BUDAPEST 9.15: A rádió házitriójának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11: A m. kir. budapesti rendőrszenekar fúvósvezetésének hangversenye a Vigadó-térről. 12: Déli harangszó, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés és hírek. 17.40: Schrammelzene. 18.50: Mórlic Zsigmond felolvasása: »Könyv és irodalom«. 19.30: Előadás a Studióból: I. Herczeg Ferenc: »Violante és a bíró«. 2. Herczeg Ferenc: »Karlóca, vagy egy szerencsés flótás«. 3. Herczeg Ferenc: »Két ember a bányában. Utána kb. 21: Pontos időjelzés, hírek. Majd: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. E hangverseny szünetében kb. 22.10: Időjárásjelentés.**

**BUDAPEST 9.15: A rádió házitriójának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11: A m. kir. budapesti rendőrszenekar fúvósvezetésének hangversenye a Vigadó-térről. 12: Déli harangszó, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés és hírek. 17.40: Schrammelzene. 18.50: Mórlic Zsigmond felolvasása: »Könyv és irodalom«. 19.30: Előadás a Studióból: I. Herczeg Ferenc: »Violante és a bíró«. 2. Herczeg Ferenc: »Karlóca, vagy egy szerencsés flótás«. 3. Herczeg Ferenc: »Két ember a bányában. Utána kb. 21: Pontos időjelzés, hírek. Majd: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. E hangverseny szünetében kb. 22.10: Időjárásjelentés.**

**BUDAPEST 9.15: A rádió házitriójának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11: A m. kir. budapesti rendőrszenekar fúvósvezetésének hangversenye a Vigadó-térről. 12: Déli harangszó, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés és hírek. 17.40: Schrammelzene. 18.50: Mórlic Zsigmond felolvasása: »Könyv és irodalom«. 19.30: Előadás a Studióból: I. Herczeg Ferenc: »Violante és a bíró«. 2. Herczeg Ferenc: »Karlóca, vagy egy szerencsés flótás«. 3. Herczeg Ferenc: »Két ember a bányában. Utána kb. 21: Pontos időjelzés, hírek. Majd: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. E hangverseny szünetében kb. 22.10: Időjárásjelentés.**

**BUDAPEST 9.15: A rádió házitriójának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11: A m. kir. budapesti rendőrszenekar fúvósvezetésének hangversenye a Vigadó-térről. 12: Déli harangszó, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés és hírek. 17.40: Schrammelzene. 18.50: Mórlic Zsigmond felolvasása: »Könyv és irodalom«. 19.30: Előadás a Studióból: I. Herczeg Ferenc: »Violante és a bíró«. 2. Herczeg Ferenc: »Karlóca, vagy egy szerencsés flótás«. 3. Herczeg Ferenc: »Két ember a bányában. Utána kb. 21: Pontos időjelzés, hírek. Majd: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. E hangverseny szünetében kb. 22.10: Időjárásjelentés.**

**BUDAPEST 9.15: A rádió házitriójának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11: A m. kir. budapesti rendőrszenekar fúvósvezetésének hangversenye a Vigadó-térről. 12: Déli harangszó, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés és hírek. 17.40: Schrammelzene. 18.50: Mórlic Zsigmond felolvasása: »Könyv és irodalom«. 19.30: Előadás a Studióból: I. Herczeg Ferenc: »Violante és a bíró«. 2. Herczeg Ferenc: »Karlóca, vagy egy szerencsés flótás«. 3. Herczeg Ferenc: »Két ember a bányában. Utána kb. 21: Pontos időjelzés, hírek. Majd: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. E hangverseny szünetében kb. 22.10: Időjárásjelentés.**

**BUDAPEST 9.15: A rádió házitriójának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11: A m. kir. budapesti rendőrszenekar fúvósvezetésének hangversenye a Vigadó-térről. 12: Déli harangszó, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés és hírek. 17.40: Schrammelzene. 18.50: Mórlic Zsigmond felolvasása: »Könyv és irodalom«. 19.30: Előadás a Studióból: I. Herczeg Ferenc: »Violante és a bíró«. 2. Herczeg Ferenc: »Karlóca, vagy egy szerencsés flótás«. 3. Herczeg Ferenc: »Két ember a bányában. Utána kb. 21: Pontos időjelzés, hírek. Majd: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. E hangverseny szünetében kb. 22.10: Időjárásjelentés.**

**BUDAPEST 9.15: A rádió házitriójának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11: A m. kir. budapesti rendőrszenekar fúvósvezetésének hangversenye a Vigadó-térről. 12: Déli harangszó, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés és hírek. 17.40: Schrammelzene. 18.50: Mórlic Zsigmond felolvasása: »Könyv és irodalom«. 19.30: Előadás a Studióból: I. Herczeg Ferenc: »Violante és a bíró«. 2. Herczeg Ferenc: »Karlóca, vagy egy szerencsés flótás«. 3. Herczeg Ferenc: »Két ember a bányában. Utána kb. 21: Pontos időjelzés, hírek. Majd: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. E hangverseny szünetében kb. 22.10: Időjárásjelentés.**

**BUDAPEST 9.15: A rádió házitriójának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11: A m. kir. budapesti rendőrszenekar fúvósvezetésének hangversenye a Vigadó-térről. 12: Déli harangszó, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés és hírek. 17.40: Schrammelzene. 18.50: Mórlic Zsigmond felolvasása: »Könyv és irodalom«. 19.30: Előadás a Studióból: I. Herczeg Ferenc: »Violante és a bíró«. 2. Herczeg Ferenc: »Karlóca, vagy egy szerencsés flótás«. 3. Herczeg Ferenc: »Két ember a bányában. Utána kb. 21: Pontos időjelzés, hírek. Majd: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. E hangverseny szünetében kb. 22.10: Időjárásjelentés.**

**BUDAPEST 9.15: A rádió házitriójának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11: A m. kir. budapesti rendőrszenekar fúvósvezetésének hangversenye a Vigadó-térről. 12: Déli harangszó, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés és hírek. 17.40: Schrammelzene. 18.50: Mórlic Zsigmond felolvasása: »Könyv és irodalom«. 19.30: Előadás a Studióból: I. Herczeg Ferenc: »Violante és a bíró«. 2. Herczeg Ferenc: »Karlóca, vagy egy szerencsés flótás«. 3. Herczeg Ferenc: »Két ember a bányában. Utána kb. 21: Pontos időjelzés, hírek. Majd: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. E hangverseny szünetében kb. 22.10: Időjárásjelentés.**

**BUDAPEST 9.15: A rádió házitriójának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11: A m. kir. budapesti rendőrszenekar fúvósvezetésének hangversenye a Vigadó-térről. 12: Déli harangszó, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés és hírek. 17.40: Schrammelzene. 18.50: Mórlic Zsigmond felolvasása: »Könyv és irodalom«. 19.30: Előadás a Studióból: I. Herczeg Ferenc: »Violante és a bíró«. 2. Herczeg Ferenc: »Karlóca, vagy egy szerencsés flótás«. 3. Herczeg Ferenc: »Két ember a bányában. Utána kb. 21: Pontos időjelzés, hírek. Majd: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. E hangverseny szünetében kb. 22.10: Időjárásjelentés.**

**BUDAPEST 9.15: A rádió házitriójának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11: A m. kir. budapesti rendőrszenekar fúvósvezetésének hangversenye a Vigadó-térről. 12: Déli harangszó, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés és hírek. 17.40: Schrammelzene. 18.50: Mórlic Zsigmond felolvasása: »Könyv és irodalom«. 19.30: Előadás a Studióból: I. Herczeg Ferenc: »Violante és a bíró«. 2. Herczeg Ferenc: »Karlóca, vagy egy szerencsés flótás«. 3. Herczeg Ferenc: »Két ember a bányában. Utána kb. 21: Pontos időjelzés, hírek. Majd: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. E hangverseny szünetében kb. 22.10: Időjárásjelentés.**

**BUDAPEST 9.15: A rádió házitriójának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11: A m. kir. budapesti rendőrszenekar fúvósvezetésének hangversenye a Vigadó-térről. 12: Déli harangszó, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés és hírek. 17.40: Schrammelzene. 18.50: Mórlic Zsigmond felolvasása: »Könyv és irodalom«. 19.30: Előadás a Studióból: I. Herczeg Ferenc: »Violante és a bíró«. 2. Herczeg Ferenc: »Karlóca, vagy egy szerencsés flótás«. 3. Herczeg Ferenc: »Két ember a bányában. Utána kb. 21: Pontos időjelzés, hírek. Majd: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. E hangverseny szünetében kb. 22.10: Időjárásjelentés.**

Szombat, május 1

az igazak álmát aludta. Látta, hogy a kesztyű lehull és se huzár volt csak ébren, a másik két férfi, szokása szerint, ugyilátszik, álmisságában le talált efeni a földre. A derek nőgy félkesztyűje. A kesztyű, amelyet este, vetkezés-kor, székény lábánál, a padlón. Mellette ott hevert a tisztas kornu. Mert a huzár ott feküdt darabokra tört, holtan a tak. Még csak rosszat se mondtak a huzáról. És miért? Man a nagy szekrényen. Csak állottak és egy szót se szö- len a csodálattól mekövülten, amúva állottak mind a há- len a pletykák folytatá tovább. Am nem sokáig, mert egy regge- doff ezektől a rágalmakról semmit ezen az érvilágban. Így sem volt könn soha a hüvelyéből! De, szerencsére, nem tu- zetesebb hősiessége nem vitt végre, hogy talán a kardja a pletykakadulánokon, hogy katoná letére még semmi neve- tta tudta volna, hogy az a három személy még azt is ráfogta csak a háta mögött. Hej, ha a huzár értől tudott volna! naphosszat a szekrényen a dőce huzár. De természetesen meg egy finnyás, ödvaitu öregkisszony ugy cseplíték. Egy rövidhadragos trollo atyafi, egy francia gránátos, meghajlotta magát.

— Ünnel teljesen igaza van, asszonyom! — fordult a fecskefarokú kabátos francia gránátos a hölgy felé és mélyen dett már el a melegről.

— De lám, megint a régi, deh legény lett belőle! A gaz- dának milyen fontos volt rendbehozni őt! — bosszantotta a divatamult klasszonty a trollo vadász, aki bár irigyelte a fess huzárt, de mégse állhatott teljesen az epés hölgy mel- le, mert mint havasi lakó, ő is sok kellemetlenséget szenved-

— Isten tudja mire olyan rátart a barátunk! — zör- lödött több ízben egy mult század eleji divat szerint öl- tözött, fakósöke hajú dama. — Hiszen emlékszem, a két évvel ezelőtti nyáron is hogyan járt! A nagy forróságtól mind leolvadtak a mentéjéről az aranyzombok.

— Isten tudja mire olyan rátart a barátunk! — zör- lödött több ízben egy mult század eleji divat szerint öl- tözött, fakósöke hajú dama. — Hiszen emlékszem, a két évvel ezelőtti nyáron is hogyan járt! A nagy forróságtól mind leolvadtak a mentéjéről az aranyzombok.

Vitéz uram ökegyelme ott állott az üvegszekrényben nagy peckesen. Vitézkötéses piros mentéje messziről kiví- ritott a többi porcellánbábok sokaságából. Ragyogó, fényes gombjain vakult a szem és a kardja is olyan fényes volt, hogy szinte villámokat szört, ha a napsugár rávetődött. Búske is volt a kis huzár szertelét.

## A porcellánhuzár

### Furesa nóta

Jaj, mit fogtam, mit fogtam,  
Ahogy ajtót nyitottam:  
Egy gubbasztó denevért.  
Hozzányultam, de nem élt.  
Hiszem, csak úgy lehetett.  
A padlásról leesett.

Letettem a fa tövébe.  
Cicánk, kutyánk nézte, nézte.  
Szagolgatták, kerülgették,  
A szemükkel majd megették.  
Most a kutya, most a macska, —  
Világért nem hagyták abba.  
De megfogni egy sem merte.  
Már az egész ház nevette.

Egyezzer csak megjött az este.  
A denevér csak ezt leste.  
Kinyújtózott, szárnyrakapott.  
A cicánkra, a kutyánkra  
A magasból rákacagott.

Cica, kutya összenézett.  
Nem értették az egészét.  
Végül a széklyen hegyébe  
Az lett biz' a nóta vége:  
A két állat hajbakapott!  
Emez karmolt, az harapott.  
Odafent meg a denevér  
Majd kipukkadt, úgy kacagott.

Móra László.

asszonytól származom, aki Dávid király idejében élt. Egy hat a dolognak ez a nyitja. En, egész természetesen, Un vasom ki — meg tudni, mikép jutottam a parittyához? Nos Bizonysosan kiváncsiak most már — a szemükből ol- napot vig lakomával ünnepeztük meg.

Néhány percel utóbb, midőn Elhöt tábornoknak épen el- beszéltem ezt az esetet, szerencsésen megérkeztek s kilönbö- felvilágosítások és szerencsésítvánaok után ezt a nevezetes

Sokkal is nagyobb volt a távolság, hogysem a bombát pusztá kézzel közölök vetttem volna. Eszembe jutott, hogy zsedben van a parittyá, mit egykor Dávid oly sikerrel hasz- nált az óriási Golliath ellen. Belettem tehát a bombát és az embertömér közé hajítottam. Amint leesett, szét is pattant s a körülállók mind megölte, kivéve a két angol tisztet, akiket szerencsésülkire a magasba huztak már. A bomba egy darabja az akasztófalé erte, mire az összemlott. Amint barátam szí- lárld talajt éreztek lábuk alatt s a katasztrófa okát akarva tudni, körülnéztek és látták, hogy az örök, a hóér és mind aidozatul estek, felhasználják az alkalmat, ledobták a kötelet s a tengerparrta szaladtak, belezúrtak egy spanyol csö- nakba s a két evzöst kényzserítették, hogy egyik hajónkhöz evezzenek.

A tábornok, amint mindenké is ugy tett volna, rögtön el- ba repül a szobába s az asztalra esik. Kötülbeül két hónappal ezen kaland után, Elhöt tábornok- kal éppen a reggelinél ülök, midőn egyszerre csak egy bom- ba repül a szobába s az asztalra esik.

Artois gróf egész népével megrémülve, az első félelem- den, 14 napig meg sem állva futottak, míg Párisba értek. A retteges eredménye volt az is, hogy három hónapig emi sem tudtak, hanem csak levegőből éleik.

Artois gróf egész népével megrémülve, az első félelem- den, 14 napig meg sem állva futottak, míg Párisba értek. A retteges eredménye volt az is, hogy három hónapig emi sem tudtak, hanem csak levegőből éleik.

Artois gróf egész népével megrémülve, az első félelem- den, 14 napig meg sem állva futottak, míg Párisba értek. A retteges eredménye volt az is, hogy három hónapig emi sem tudtak, hanem csak levegőből éleik.

szép nyári reggel ősaným a híre hárfással összetüzött és pe- dig épen azon a helyen állottak, ahol Noe bárkáját építették. Dávid király, aki ellenmondást nem tűrt, olyan haragra lob- bant, hogy ősanýmát elüzte.

Mivel gyakran beszélt neki Dávid király egy parittyáról, mint nagyon drága kincsről, azt hitte, jó lesz, ha — bizonyára emlékül — magával viszi. Mielőtt azonban ősaným az or- szághól eltávozatott volna, észrevették a parittyá eltünését s a király testőrségéből kilenc katona ment ősaným után. Ő a magával vitt parittyát használta ellenük s oly ügyesen bánt vele, hogy az egyik üldözöt, akit szolgálati heve elragadótt s a többit megelőzte, épen azon a helyen találta el, ahol Co- líáthot a halálos dobás érte.

A mint társai őt holtan összerogyni látták, hosszabb meg- fontolás után jobbnak látták az üldözés helyett, ezt az esetet illetékes helyen előbb bejelenteni. Ősaným pedig ezalatt szerencsésen Egyiptomba menekült, ahol az udvarnál előkelő barátai voltak.

Fiai közül az egyik örökölte ezt a híres parittyát, mely öbnyire egyenes ágon végre reám jutott.

(Folyt. köv.)

### Nagyapó, nagyanyó

Hintó görüül az uton.	Az ajtaján ki lép ki?
Ki ül benne, nem tudom.	Egy bácsi meg egy néni.
Míntha éppen erre jönne,	De hisz akkor tudom is
'A futása most már könnyebb.	És azonnal ugrom is.

Ejnye, ejnye mit látok.	Ugrom-bugrom, szaladok,
Kapunk előtt megállott.	Egy pillanat s ott vagyok!
De ismerős öreg batár.	Jó nagyapó, jó nagyanyó,
Nyílik is az ajtaja már!	Isten hozta, jó napot!



Legutóbbi fejtörök helyes megjelölése: Körülmenyes, Szand.  
 Helyesen fejtették meg: Horváth Erzsébet, Friedmann Marci, Tr.  
 polszki Bába, Farkas Lea, Renczár Mihály, Polacsek Imritke és La.  
 cika, Patáki Böske, Horváth Károly, Branka Babika, Gerber Magda,  
 Biechin Hajnal, Tunnel Lajos, Trojer Kereszt, Vaszily Boriska,  
 Bruchner Gyuszi, Balassa Lidike, Szabó Magduska, Kovács Zsuzsi-  
 ka, Ferenczy Károl, Pál Laci, Vajkica Gizike, Volf Ilonka, Kollár  
 Jolánka, Haan Imre, Pakay Ilonka, Schmidt Bandi és Antal, Stibin-  
 ger Imritke, Hevessy Manolka, Simovics Ilonka, Csányi Erna, Bor-  
 das Lalka, Szarka Erzsébet, Puskas Manolka, Balázs János, Dukász



A tavasz róka elfintortotta hegyes orrát, mikor meghal-  
 totta a holló károkozását, a lába közé kapta a farkát és nagy el-  
 szaladt, mintha ott se lett volna, ahol a sajt illelt.  
 A holló nagyon méltatlankodott, mikor meglátta, hogy  
 hódolója meg se várja az éneke végét, hanem elszalad, mintha  
 egy csöbör vízzel öntötték volna nyakán.  
 Bannakban megette a sajtot.

\*Nagyvitéken mossa holló a hát,  
 Ez a világ kigyót, bekat rám kiált,  
 Mondja meg hát ez a világ szemébe,  
 Kinek, mit vélttem én életembe...\*

Mikor nyílt ki a holló a csőrt és mikor ejti le a sajtot, a  
 melyet fölkapasszon.  
 A holló megmozdult...  
 A karmával óvatosan kivette a csőrből a sajtot. Az  
 egyik lábával erősen fogta drága zsákmányát, a másikkal ala-  
 posan megkapaszkodott az ágban. Mikor látta, hogy a sajt  
 semmiképpen le nem eshetik a fáról, krákogva köszörülte a tor-  
 kát, majd pedig szívből fakadó hangon énekelni kezdett.

Juliska azonban nem volt bolond, hogy a bótót vissza-  
 dobja. Igen ám, de kiuszni sem mert, mivelhogy ott volt már  
 az egész boszorkányhad a fekete tó körül, kérlelték, fenye-  
 gették Juliskát, de mindhiába.

Egyszer csak meglátja Juliska, hogy nem messze tőle  
 egy szegény méhecske vergődik a vízben. Megszánta és a  
 hajába tette, hogy ott biztos helyen megszáradjon.

— Jótét helyébe jót várj! — szólt a méhecske, amikor  
 megszáradott. Te talán nem is tudod, hogy mi az a bót, amibe  
 most a kezéd kapaszkodik és ami a vizen föntart. Hát figyelj:  
 míg ennek a botnak a birtokában vagy, teljesülni fog minden  
 kívánságod. De vigyázz, hogy háromnál több kívánságot ne  
 kérj, mert ha már negyediket is kívánsz, hát nagy baj éri azt,  
 akit a legjobban szeretsz.

Megörült Juliska és mindjárt azt kívánta, hogy kerülje-  
 nek ki ebből a Boszorkányországból. Hát egyszerre olyan  
 nagyra megnőtt a méhecske, hogy Juliska a hátára ülhetett.  
 Azután mindketten repülni kezdtek át a fekete feneketlen  
 tavon s még azon is túl, oly sebesen, hogy Juliska se látott,  
 se hallott s mire a szemét kinyitotta, már ott voltak a szép  
 napvilág alatt. Itt a méhecske megrázta magát s megint csak  
 akkora lett, mint egy rendes kis méhecske s elrepült.

Ment, mendegélt a kislány, de nem akart az utnak se-  
 hogysem vége lenni. Nagyon éhes volt már és alig várta,  
 hogy az édesanyja főztjéből ehessék.

— Ejnye, hiszen még van két kívánni valóm, — gondolta  
 magában.

— Azt kívánom, hogy kocsim, lovam legyen!  
 Abban a pillanatban ott is volt előtte a gyönyörű hintó két  
 gyönyörű lóval. Juliska beleült s jólesően dőlt végig a puha  
 ülésen.

Csak úgy repültek a lovak. De egyszer csak gyermeksí-  
 rás üt meg a Juliska fülét. Megállta a hintót, hát akkor látja,  
 egy szegény kisfiu jajgat a poros országúton. Két lábát le-  
 vágta a hintó kereke.

Megsajnálta Juliska a szegény kisfiut, akit ő gázolt el és  
 eszébe jutott, hogy volna még egy harmadik kívánnivalója.  
 Igaz, hogy azt édesanyja számára tartogatta, de most már  
 hiába, nem nézhette a szegény szenvedő gyermeket.

— Légy ismét egészséges, — szólt a kisfiut megsimítva s  
 az rögtön talpraállott. Megköszönte a kislánynak, hogy nem  
 hagyta elpusztulni, azután eltűnt a szeme elől.

Most élesen szemügyre vettem az ellenséget s láttam,  
 hogy a gyutacsot épen az ágyu lyukára helyezik és ugyan-  
 ebben a pillanatban én is jelt adtam a mi ágyunk elűtésére.  
 Körülbelül az ut közepén találkoztam a két golyó egy-  
 másával s az összecitkőzés hatása bannalatos volt. Az ellensé-  
 ges golyó oly erővel pattant vissza, hogy nemcsak annak a  
 fejét vitte el, aki az ágyuból kilőtte, hanem még tizenhat em-  
 beret, akik az afrikai parton utáiban állottak. Mielőtt azon-  
 ban meggyugodott, három halónak, melyek a kikötőben egy-  
 sorban állottak, a főtárcsát elvitte, azután még 200 angol  
 mértőldnyire hatolt a szárazföldről s végre egy parasztház

A tábornok engedélyével egy 48 fontos ágyut hozattam  
 és oly biztosan irányoztam, hogy a cél eltalálásában biztos  
 voltam, mert nem akartok ugyan tízzel tudományommal di-  
 csekedni, de az bizonyos, hogy eddig nálamál nagyobb mes-  
 tert nem találtam.

Most élesen szemügyre vettem az ellenséget s láttam,  
 hogy a gyutacsot épen az ágyu lyukára helyezik és ugyan-  
 ebben a pillanatban én is jelt adtam a mi ágyunk elűtésére.  
 Körülbelül az ut közepén találkoztam a két golyó egy-  
 másával s az összecitkőzés hatása bannalatos volt. Az ellensé-  
 ges golyó oly erővel pattant vissza, hogy nemcsak annak a  
 fejét vitte el, aki az ágyuból kilőtte, hanem még tizenhat em-  
 beret, akik az afrikai parton utáiban állottak. Mielőtt azon-  
 ban meggyugodott, három halónak, melyek a kikötőben egy-  
 sorban állottak, a főtárcsát elvitte, azután még 200 angol  
 mértőldnyire hatolt a szárazföldről s végre egy parasztház

Gibraltárnak utolsó ostroma alatt, Rodney lord parancs-  
 nokszaga alatt álló flottával az erősség felé vitorláztam, hogy  
 öreg barátomat, Elliot tábornokot meglátogassam, aki e hely-  
 kitűnő védelme által elévülhetlen érdemeket szerzett maga-  
 nak.



éppen ilyen szolgálót keresek. De azt előre megmondom, hogy  
 amelyik nap puliszkát mersz még csak kívánni is, hát meg-  
 lakolsz....

Megörült erre Julis. Jaj, de hogy foga ő a puliszkát meg-  
 kívánni!

Az öregasszony erre botjával háromszor megverte a föl-  
 det. Hát a bót hirtelen seprővé változott. Az öregasszony rá-  
 űlt, azután ráparancsolt Juliskára:

— Ül fel gyorsan te is a hátam mögé. De jól megfogózz  
 ám, mert ha lebukol, hát véged van.

Juliska szót fogadott, felült a seprőre s bizony szerenese  
 hogy jól megkapaszkodott, mert a seprő oly sebesen kezdett  
 repülni, mint a szélvész. Juliska se látott, se hallott s már  
 majd meghalt a rémülettől, amikor végre megállottak.

Egy nagy fekete kastély állott előttük, egy nagy fekete  
 tóval. Leszálltak a seprőről és a boszorkány — ugy-e eltalál-  
 tátk már, hogy boszorkány volt — így szólt Juliskához:

— Én a főboszorkány vagyok és ez itt az országom. Te  
 anyámnak fogsz engem szólítani és én lányomnak tekintelek.  
 Más dolgod nem lesz, minthogy az ételeket előttem kell mind  
 végigkostolni, mikor betálatják nekem. Jó étvágygal kell en-  
 ned, hogy én is megkívánjam. És azt is előre megmondom,  
 hogy amelyik nap hütlenségen kaplak, hát beledoblak ebbe a  
 fekete feneketlen tóba.

Juliska örült, hogy ilyen könnyű dolga lesz, csak az esett  
 nehezére, hogy egy ilyen rut öreg banyát kell anyjának mon-  
 dania az édesanyja helyett. De hát mit volt mit tennie, ha  
 egyszer már ide jutott.

Az ételeket éppen betálatták és Juliska jóízűen kóstolta  
 végig valamennyit. Volt ott mindenféle, amit csak a szem  
 megkíván, csak éppen puliszka nem. Mire végig ért a százféle  
 ételen, hát úgy jóllakott, hogy alig birt mozogni. A boszor-  
 kány megdicsérte:

— Látom, jó étvágyad van és ezt szeretem, mert így én  
 is többet tudok enni.

Igy volt ez pár napig. Míg egyszer csak azt érezte Ju-  
 liska, hogy nem izlik már a sok finom étel s napról-napra  
 kevesebb étvágygal kóstolt. Egy napon pedig már annyira  
 meguntta, hogy csak éppen szájához vette a kanalat. Az öreg-  
 asszonyra pedig már rá sem birt nézni és sehogyse jött ki a  
 torkán, hogy anyámnak szólítsa. Meg is dorgálta érte az öreg  
 asszony:

## TAVASZ AZ ERŐBEN



A BACSMEGYEI NAPLÓ vasárnapi ingven melléklete  
Subotica, 1929. május 12. 19

— Mi van veled, hogy nincs semmi étvágyad? És talán bizony utálsz rámnézni? ...

Másnap már hiába erőszakolta Juliska, végig se tudta kóstolni a sok finom ételt. Megharagudott érte az öregasszony

— Azért fogadtalak, hogy étvágyat csinálj nekem az évéshez, de így tönkremegyek, érzem, máris fogy az erőm. Nemcsak hogy nem eszel, de még csak jobban elmegy az étvágyam, ha rád nézek.

— Nem jól érzem magamat, — felelte Juliska és igazai mondott. Fájt mindene és nem kellett az étel. Estére már alig állt a lábán és sírva feküdt le szép aranyos ágyába. Mennyivel jobb volt otthon a szalmazsákon! Álmában édesanyját látta kezében egy tál forró puliszkával.

Másnap már rá sem tudott nézni a sok finom étellel megpakott asztalra, az öregasszony hiába noszogatta. Végre is sírva fakadt:

— Beteg vagyok és puliszkát szeretnék enni! Attól, érzem, rögtön meggyógyulnék.

Megharagudott erre az öregasszony.

— Nem megmondtam-e előre, hogy amely nap puliszkát kívánsz, hát véged van?

Juliska nem fejt meg.

— Megöhetesz ha akarsz, de mi hasznod belőle!? Magam sem hittem volna, hogy a puliszkát egyszer még ennyire meg fogom kívánni.

A boszorkány gondolkozott egy kissé, azután így felelt: — Igazad van, mi hasznom ha megöllek. Inkább főzök neked egy kis puliszkát orvosságnak.

Azzal kiment a boszorkány s pár perc múlva már jött is be kezében egy tál friss puliszkával.

— Látod, magam főztem meg neked, csak hogy meggyógyulj tőle, — szólt és letette Juliska elé az asztalra.

Juliska azonban alig izlelte meg, kedvetlenül tette le a kanalat a kezéből.

— Mi az, talán nem izlik? — kérdezte az öregasszony csodálkozva.

— Nem olyan ez, mint az anyám főztje. Az ő puliszkája a legjobb a világon, érzem, csak az tudna meggyógyítani engem.

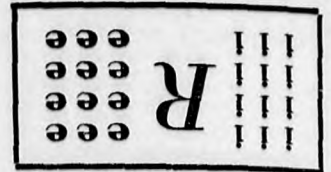
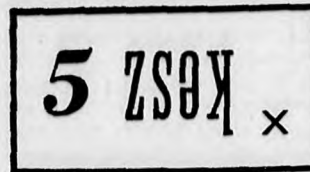
No de erre lett ám mérges az öregasszony.

— Ejnye, azt a szedtevette hálátlan macskája! Hát van neked más anyád is rajtam kívül?

— Csak egy anyám van. Egy édes jó anyám, az, aki nevelt.

Friedmann Mandl

Basch Pál

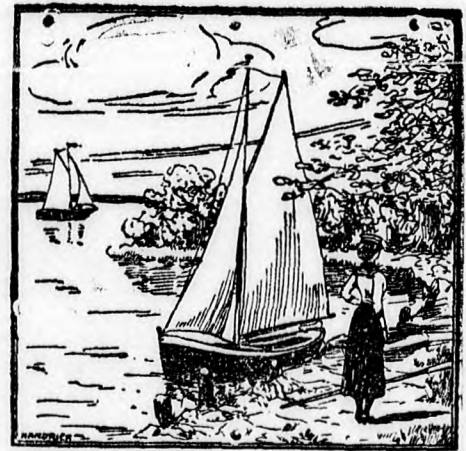


Üdvözl Balázs bácsi.  
ket. Addig is jobbulást kívánok. Így kezzz minél előbb meggyógyulni.  
mert én most elutazom és szeretném ha én kapnám kézhez a mesét,  
mesét, diktálj te az. Ezsükének és csak egy hónap múlva küldd be.  
Neked nem is volna szabad írni. De ha minden áron akarsz küldeni  
ne is fátadozz a mese hírával. Majd ha meggyógyulsz írtod őket  
Erich: Sajnálak édes fiam, hogy olyan beteg vagy, s épen ezért  
ka: Közöld címeted Farkas Iónának Sentára, szerelme neked írt. Szóls  
Renszér Mihály: Természetesen, ha rád kerül a sor. Pusks Mandl  
Nincs okod panaszra, hisz a múlt héten jelent meg egy fejtörő.  
rendesen. Küldi fejtörőket, ha jók felhasználom. Horváth Károly:  
kor ügyelj magadra. Balassa Lidi: Lám milyen szépen írsz és  
ilyen könnyűeket Szabó Magda: Örülök, hogy fejtörőket eszel ki, ne  
Petrovovszelóra. Pál Laci: Kicsit nehezebb fejtörőket eszel ki, ne  
Pulay Magda: Írtok meg pontos címeteket. Urms Manclának  
Szudán, hanem Sand, egy sportegylet neve. Hevessy Manca és  
Olasz Sárka: Legközelebb rád kerül a sor. Simovics Ilonka: Nem  
hogy várjal egy kicsit türelemmel míg lesz hely, s akkor leközölök.  
Barys Pál: Dehogy haragszom. A mese nagyon szép, csak kell

ÜZENETEK:

A jutalmat Lucian Cochart Skopje, Horváth Károly nyerték el.  
Barys Pál  
zer Kató, Lónyi Stefi, Friedmann Mandl, Basch Pál, Reich Vera, Ber-  
és Eszüké, Sall József, Lucian Cochart, Basch Pál, Reich Vera, Ber-  
Marska, Pály Jolánka, Müller Gabi, Olasz Sárka, Kerekés Katica

## REJTETTKÉP



Hol van a kormányos?

Erre lett csak mérges a boszorkány.

— Hát nem az uccán szedtelek-e föl?! Hát nem én etet-  
telek-e, tömtelek-e minden jóval?

— Etetél bizony, de csak azért, hogy megijjjon tőlem az  
étvágyad. Szegény jó édesanyám pedig... Oh, én hálátlan te-  
emtés! Mennyit kellett szenvednie, dolgoznia értem... Még  
betegem is munka után járt, csak hogy a napi puliszkánkat  
előteremthesse. S én nem becsültem meg... zokogta Juliska.  
az öregasszony azonban már nem birt a mérgével. Felkapta  
Juliskát és beledobta a fekete tóba.

Nagy mérgében azonban vele együtt a botját is a tóba  
hajította. Juliska pedig a botba kapaszkodott és nem merült  
el, hanem csak ott uszott a vizen.

— Jaj, dobd vissza a botomat, dobd vissza a botomat! —  
kiáltotta a boszorkány kétségbeesetten, mert a bottal együtt  
elvesztette minden hatalmát Juliska fölött.